

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

***KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ JAVNOG DRUŠTVA ZA
2013. GODINU***

BEOGRAD, APRIL 2014.

SADRŽAJ

1.	KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI JAVNOG DRUŠTVA SA IZVEŠTAJEM REVIZORA	
1.1.	-Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2013. godine	
1.2.	-Konsolidovani bilans uspeha u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine	
1.3.	-Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine	
1.4.	-Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine	
1.5.	-Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2013. godinu	
1.6.	-Izveštaj revizora (u celini)	
2.	GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU GRUPE	
2.1.	Grupa Komercijalne banke AD Beograd	
2.2.	OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA GRUPE	
2.3.	MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA GRUPE	
2.4.	POSLOVANJE GRUPE KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD	
2.5.	KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 31.12.2013. GODINE	
2.5.1.	-Konsolidovana aktiva Grupe na dan 31.12.2013. godine	
2.5.2.	-Konsolidovana pasiva Grupe na dan 31.12.2013. godine	
2.5.3.	-Dati krediti komitentima i depoziti komitenata na dan 31.12.2013. godine	
2.5.4.	-Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2013. godine - segmenti	
2.6.	KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA ZA 2013. GODINU	
2.6.1.	-Prihodi i rashodi po osnovu kamata	
2.6.2.	-Prihodi i rashodi po osnovu naknada	
2.6.3.	-Dobitak pre poreza	
2.6.4.	-Konsolidovani bilans uspeha za 2013. godinu - segmenti	
2.7.	REALIZACIJA BIZNIS PLANA ZA 2013. GODINU	
3.	VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE	
3.1.	-Prikaz razvoja poslovanja	
3.2.	-Prikaz rezultata poslovanja	
3.3.	-Finansijsko stanje u kome se Grupa nalazi	
3.4.	-Relevantni podaci za procenu stanja imovine	
4.	OPIS OČEKIVANOG RAZVOJA U NAREDNOM PERIODU, PROMENA U POSLOVNIM POLITIKAMA , KAO I GLAVNIH RIZIKA I PRETNJI KOJIMA JE POSLOVANJE GRUPE IZLOŽENO	
4.1.	-Opis očekivanog razvoja u narednom periodu	
4.2.	-Opis promena u poslovnim politikama Grupe	

4.3.	-Opis glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Grupe izloženo	
5.	SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA	
6.	SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA	
7.	AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	
8.	SOPSTVENE AKCIJE	
9.	ODLUKA O ODOBRAVANJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (I OBRASCI KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA), DODATNA INFORMACIJA U VEZI SA USVAJANJEM KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA ZA 2013. GODINU I IZJAVE ODGOVORNIH LICA	
	-Odluka o odobravanju konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe Komercijalne banke AD Beograd za 2013. godinu i obrasci konsolidovanih finansijskih izveštaja	
	-Dodatna informacija u vezi sa usvajanjem konsolidovanih finansijskih izveštaja za 2013. godinu	
	-Izjava u skladu sa Zakonom o privrednim društvima	
	-Izjava u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala	

Na osnovu člana 50. Zakona o tržištu kapitala („Sl. glasnik RS“ br. 31/2011) i odredbi Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja („Sl. glasnik RS“ br. 14/2012), **KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD** iz **BEOGRADA**, MB: **07737068**, šifra delatnosti: **06419- ostalo monetarno posredovanje** objavljuje sledeći:

GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ JAVNOG DRUŠTVA

Period izveštavanja: od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

POSLOVNO IME:	KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
MATIČNI BROJ:	07737068
POŠTANSKI BROJ I MESTO:	11000, BEOGRAD
ULICA I BROJ:	SVETOG SAVE 14
ADRESA ELEKTRONSKE POŠTE:	posta@kombank.com brokeri@kombank.com
INTERNET ADRESA:	www.kombank.com
KONSOLIDOVANI/POJEDINAČNI PODACI:	KONSOLIDOVANI PODACI
USVOJENI (da ili ne)	NE

DRUŠTVA SUBJEKTA KONSOLIDACIJE:	KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
SEDIŠTE:	BEOGRAD
MATIČNI BROJ:	07737068
	MATIČNO PRAVNO LICE

DRUŠTVA SUBJEKTA KONSOLIDACIJE:	KOMERCIJALNA BANKA AD BUDVA
SEDIŠTE:	BUDVA, CRNA GORA
MATIČNI BROJ:	02373262

DRUŠTVA SUBJEKTA KONSOLIDACIJE:	KOMERCIJALNA BANKA AD BANJA LUKA
SEDIŠTE:	BANJA LUKA, REPUBLIKA SRPSKA, BIH
MATIČNI BROJ:	11009778

DRUŠTVA SUBJEKTA KONSOLIDACIJE:	KOMBANK INVEST AD BEOGRAD
SEDIŠTE:	BEOGRAD
MATIČNI BROJ:	20379758

OSOBA ZA KONTAKT:	JASMINKA MIRČIĆ
TELEFON:	011/333-9028
FAKS:	011/333-9157
ADRESA ELEKTRONSKE POŠTE:	brokeri@kombank.com
PREZIME I IME OSOBE OVLAŠĆENE ZA ZASTUPANJE:	ZAMENIK PREDSEDNIKA IO PREDSEDNIK IO DRAGAN SANTOVAC IVICA SMOLIĆ

1. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI JAVNOG DRUŠTVA SA IZVEŠTAJEM REVIZORA

- 1.1. Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2013. godine
- 1.2. Konsolidovani bilans uspeha za period od 01.01. do 31.12.2013. godine
- 1.3. Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za period od 01.01. do 31.12.2013. godine
- 1.4. Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine
- 1.5. Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 31.12.2013. godine
- 1.6. Izveštaj revizora (u celini)

Попуњава банка																				
0	7	7	3	7	0	6	8	6	4	1	9	1	0	0	0	0	1	9	3	1
Матични број							Шифра делатности					ПИБ								
* Попуњава Агенција за привредне регистре																				
1	2	3											19	20	21	22	23	24	25	26
Врста посла																				
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД																				
Седиште (место; улица и број): Београд, Светог Саве 14																				

БИЛАНС СТАЊА - консолидовани
на дан 31. децембра 2013. године

-у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП			Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године
1	2	3			4	5	6
00, 05, 07	АКТИВА Готовина и готовински еквиваленти	0	0	1	3.10; 13. и 22.	43.564.518	42.052.826
01, 06	Опозиви депозити и кредити	0	0	2	23.	56.236.152	45.826.369
02, 08	Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	0	0	3	13. и 24.	3.033.725	1.744.180
10, 11, 20, 21	Дати кредити и депозити	0	0	4	3.8; 4; 13. и 25.	201.208.895	194.416.122
12 (осим 128), 22	Хартије од вредности (без сопствених акција)	0	0	5	3.9.1.-2; 13. и 26.	59.379.855	42.216.159
део 13, 23	Удели (учешћа) код неповезаних правних лица	0	0	6	3.9.3; 13. и 27.	573.288	436.210
16, 26	Остали пласмани	0	0	7	13. и 28.	2.931.239	3.230.128
33	Нематеријална улагања	0	0	8	3.5.1. и 29.	589.010	644.837
34, 35	Основна средства и инвестиционе некретнине	0	0	9	3.5.2.-3. и 30.	8.806.919	7.871.320
36	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0	1	0	3.6.2. и 31.	75.968	78.763
37	Одложена пореска средства	0	1	1	3.12.1; 19; 20. и 32.	47	4.896
03, 09, 19, 29, 30, 38	Остала средства	0	1	2	13. и 33.	8.861.932	4.648.711
842	Губитак изнад износа капитала	0	1	3		-	-
део 13, 23	Удели (учешћа) у капиталу повезаних правних лица по методу капитала	0	1	4		-	-
	УКУПНА АКТИВА (од 001 до 014)	0	1	5		385.261.548	343.170.521

- у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП			Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године
1	2	3			4	5	6
400, 500	ПАСИВА Трансакциони депозити	1	0	1	3.13. и 34.	61.608.788	45.840.849
401, 402, 403, 404, 405, 501, 502, 503, 504, 505	Остали депозити	1	0	2	3.13. и 35.	211.158.677	204.644.393
406, 407, 408, 409, 506, 507, 508, 509	Примљени кредити	1	0	3	36.	2.585.700	1.411.962
41, 51	Обавезе по основу хартија од вредности	1	0	4		-	-
42, 52	Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	1	0	5	37.	259.137	191.129
од 450 до 454	Резервисања	1	0	6	3.15.;4. и 38.	835.311	2.406.634
456, 457	Обавезе за порезе	1	0	7	39.	24.425	24.571
434, 455	Обавезе из добитка	1	0	8	40.	167.889	105.081
46	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	1	0	9		-	-
47	Одложене пореске обавезе	1	1	0	3.12.1;19.;20. и 32.	13.131	948
43 (осим 434) 44,48,49,53,58,59	Остале обавезе	1	1	1	41.	41.566.794	26.471.804
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 101 до 111)	1	1	2		318.219.852	281.097.371
80 минус 128	КАПИТАЛ Капитал	1	1	3	3.14. и 42.	40.034.609	40.034.608
81	Резерве из добити	1	1	4	43.	17.063.828	15.149.322
82 (осим 823)	Ревалоризационе резерве	1	1	5	44.	1.820.229	867.774
823	Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	1	1	6	45.	187.011	7.016
83	Добитак	1	1	7	46.	6.868.966	4.640.008
84 (осим 842)	Губитак до нивоа капитала	1	1	8		-	-
	Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	1	1	9	3.16; 52. и 55.	1.441.075	1.388.454
	Негативне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	1	2	0		-	-
	УКУПАН КАПИТАЛ (од 113 до 115-116+117-118+119-120)	1	2	1		67.041.696	62.073.150
	УКУПНО ПАСИВА (112+121)	1	2	2		385.261.548	343.170.521
	Интерес мањинских власника	1	2	3	1. и 55.	63	62
	ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (од 125 до 129)	1	2	4		227.797.499	207.913.711
90, односно 95	Послови у име и за рачун трећих лица	1	2	5	3.11. и 47.	5.439.678	5.050.021
91 (осим 911 и 916), односно 96 (осим 961 и 966)	Преузете будуће обавезе	1	2	6	48.а.	32.103.293	43.695.943
911, 916, 932 односно 961, 966, 982	Примљена јемства за обавезе	1	2	7		-	-
92, односно 97	Деривати	1	2	8		-	-
93 (осим 932), односно 98 (осим 982)	Друге ванбилансне позиције	1	2	9	49.	190.254.528	159.167.747

У Београду, дана 14.04.2014. године

Лице одговорно за састављање
финансијског извештаја

Законски заступник банке

Попуњава банка																				
0	7	7	3	7	0	6	8	6	4	1	9	1	0	0	0	0	1	9	3	1
Матични број							Шифра делатности					ПИБ								
Попуњава Агенција за привредне регистре																				
1	2	3	19	20	21	22	23	24	25	26										
Врста посла																				
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД																				
Седиште (место, улица и број): Београд, Светог Саве 14																				

БИЛАНС УСПЕХА - консолидовани
у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП			Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године
1	2	3			4	5	6
70	ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА	2	0	1	3.1 и 5.а.	23.657.731	21.721.618
60	Приходи од камата	2	0	2	3.1 и 5.б.	9.518.238	9.588.179
	Добитак по основу камата (201-202)	2	0	3		14.139.493	12.133.439
	Губитак по основу камата (202-201)	2	0	4		-	-
71	Приходи од накнада и провизија	2	0	5	3.2. и 6.а.	5.827.288	5.671.372
61	Расходи накнада и провизија	2	0	6	3.2. и 6.б.	998.007	841.098
	Добитак по основу накнада и провизија (205-206)	2	0	7		4.829.281	4.830.274
	Губитак по основу накнада и провизија (206-205)	2	0	8		-	-
720 - 620	Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	2	0	9	3.3. и 7.	16.340	890
620 - 720	Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	2	1	0	3.3. и 7.	-	-
721 - 621	Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	2	1	1	3.3. и 8.	1.738	83.895
621 - 721	Нето губитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	2	1	2		-	-
722 - 622	Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које се држе до доспећа	2	1	3		-	-
622 - 722	Нето губитак по основу продаје хартија од вредности које се држе до доспећа	2	1	4		-	-
723 - 623	Нето добитак по основу продаје удела (учешћа)	2	1	5		-	-
623 - 723	Нето губитак по основу продаје удела (учешћа)	2	1	6		-	-
724 - 624	Нето добитак по основу продаје осталих пласмана	2	1	7	9.	484	2.124
624 - 724	Нето губитак по основу продаје осталих пласмана	2	1	8		-	-
78-68	Нето приходи од курсних разлика	2	1	9		-	-
68-78	Нето расходи од курсних разлика	2	2	0	3.4. и 10.	944.477	8.027.572
766	Приходи од дивиденди и учешћа	2	2	1	3.3. и 11.	4.127	2.251
74,76 (осим 766 и 769)	Остали пословни приходи	2	2	2	12.	355.999	252.106
75-65	Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	2	2	3		-	-
65-75	Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	2	2	4	3.15; 4. и 13.	2.993.930	1.946.369
63	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	2	2	5	14. и 51.	4.773.358	4.708.699
642	Трошкови амортизације	2	2	6	3.5. и 15.	878.972	842.991

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП			Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године
		3	4	5			
1	2	3	4	5	6	7	8
64 (осим 642), 66 (осим 669)	Оперативни и остали пословни расходи	2	2	7	3.12.2. и 16.	6.085.901	5.488.704
77	Приходи од промене вредности имовине и обавеза	2	2	8	3.8. и 17.	6.945.903	17.989.672
67	Расходи од промене вредности имовине и обавеза	2	2	9	3.8. и 18.	6.216.085	9.855.866
	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (203-204+207-208+209-210+211-212+213-214+215-216+217-218+219-220+221+222+223-224-225-226-227+228-229)	2	3	0		4.400.642	4.424.450
	ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (204-203+208-207+210-209+212-211+214-213+216-215+218-217+220-219-221-222+224-223+225+226+227-228+229)	2	3	1		-	-
769-669	НЕТО ДОБИЦИ ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	2	3	2		-	-
669-769	НЕТО ГУБИЦИ ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	2	3	3		-	-
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (230-231+232-233)	2	3	4		4.400.642	4.424.450
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (231-230+233-232)	2	3	5		-	-
850	Порез на добит	2	3	6	3.12.1 и 19.	24.679	499.462
861	Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	2	3	7	3.12.1 и 20.	89.038	33.549
860	Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	2	3	8	3.12.1 и 21.	3.063	12.218
	ДОБИТАК (234-235-236+237-238)	2	3	9		4.461.938	3.946.319
	ГУБИТАК (235-234+236+238-237)	2	4	0		-	-
	Нето добитак који припада мањинским улагачима	2	4	1	55.	-	1
	Нето добитак који припада власницима матичног правног лица	2	4	2	55.	4.461.938	3.946.318
	Нето губитак мањинских улагача	2	4	3		-	-
	Нето губитак власника матичног правног лица	2	4	4		-	-
	Зарада по акцији (у динарима без пара)	2	4	5			
	Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	2	4	6	42.	468	469
	Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	2	4	7	42.	242	290

У Београду, дана 14.04.2014. г.

Лице одговорно за састављање
финансијског извештаја

Законски заступник банке

Попуњава банка																				
0	7	7	3	7	0	6	8	6	4	1	9	1	0	0	0	0	1	9	3	1
Матични број							Шифра делатности					ПИБ								
Попуњава Агенција за привредне регистре																				
1	2	3											19	20	21	22	23	24	25	26
Врста посла																				
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД																				
Седиште (место: улица и број): Београд, Светог Саве 14																				

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ-консолидовани

у периоду од 01.01. до 31.12.2013. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (од 302 до 305)	3 0 1	28.014.924	25.803.366
1. Приливи од камата	3 0 2	21.964.368	19.889.011
2. Прилив од накнада	3 0 3	5.784.379	5.647.142
3. Приливи по основу осталих пословних прихода	3 0 4	262.813	264.962
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3 0 5	3.364	2.251
II. Одливи готовине из пословних активности (од 307 до 311)	3 0 6	21.257.791	20.434.685
5. Одливи по основу камата	3 0 7	9.342.167	9.327.920
6. Одливи по основу накнада	3 0 8	999.876	835.896
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3 0 9	4.834.263	4.637.706
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	3 1 0	1.008.550	930.565
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3 1 1	5.072.935	4.702.598
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (301 минус 306)	3 1 2	6.757.133	5.368.681
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (306 минус 301)	3 1 3	-	-
V. Смањење пласмана и повећање узетих депозита (од 315 до 317)	3 1 4	26.015.586	27.979.827
10. Смањење кредита и пласмана банкама и комитентима	3 1 5	-	-
11. Смањење хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха, пласмана којима се тргује и краткорочних хартија од вредности које се држе до доспећа	3 1 6	1.654.189	1.418.080
12. Повећање депозита од банака и комитената	3 1 7	24.361.397	26.561.747
VI. Повећање пласмана и смањење узетих депозита (од 319 до 321)	3 1 8	23.968.356	2.657.364
13. Повећање кредита и пласмана банкама и комитентима	3 1 9	23.968.356	2.657.364
14. Повећање хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха, пласмана којима се тргује и краткорочних хартија од вредности које се држе до доспећа	3 2 0	-	-
15. Смањење депозита од банака и комитената	3 2 1	-	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (312 минус 313 плус 314 минус 318)	3 2 2	8.804.363	30.691.144
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (313 плус 318 минус 312 минус 314)	3 2 3	-	-
16. Плаћени порез на добит	3 2 4	738.741	665.335
17. Исплаћене дивиденде	3 2 5	269.195	278.218
IX. Нето прилив готовине из пословних активности (322 минус 323 минус 324 минус 325)	3 2 6	7.796.427	29.747.591
X. Нето одлив готовине из пословних активности (323 минус 322 плус 324 плус 325)	3 2 7	-	-

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 329 до 333)	3 2 8	14.567.190	1.203.491
1. Приливи од дугорочних улагања у хартије од вредности	3 2 9	14.553.472	1.149.802
2. Приливи од продаје удела (учешћа)	3 3 0	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалних улагања и основних средстава	3 3 1	13.718	53.689
4. Приливи по основу продаје инвестиционих некретнина	3 3 2	-	-
5. Остали приливи из активности инвестирања	3 3 3	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 335 до 339)	3 3 4	33.942.122	16.943.320
6. Одливи по основу улагања у дугорочне хартије од вредности	3 3 5	33.125.623	16.196.530
7. Одливи за куповину удела (учешћа)	3 3 6	976	751
8. Одливи за куповину нематеријалних улагања и основних средстава	3 3 7	815.523	746.039
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3 3 8	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3 3 9	-	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (328 минус 334)	3 4 0	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (334 минус 328)	3 4 1	19.374.932	15.739.829
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 343 до 348)	3 4 2	14.011.574	16.682.897
1. Приливи по основу увећања капитала	3 4 3	-	11.571.997
2. Нето приливи готовине по основу субординираних обавеза	3 4 4	46.190	453.870
3. Нето приливи готовине по основу узетих кредита	3 4 5	13.965.384	4.657.030
4. Нето приливи по основу хартија од вредности	3 4 6	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3 4 7	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3 4 8	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 350 до 354)	3 4 9	-	43.847
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3 5 0	-	-
8. Нето одливи готовине по основу субординираних обавеза	3 5 1	-	-
9. Нето одливи готовине по основу узетих кредита	3 5 2	-	43.847
10. Нето одливи по основу хартија од вредности	3 5 3	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3 5 4	-	-
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (342 минус 349)	3 5 5	14.011.574	16.639.050
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (349 минус 342)	3 5 6	-	-
Г. СВЕГА НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (301 плус 314 плус 328 плус 342)	3 5 7	82.609.274	71.669.581
Д. СВЕГА НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (306 плус 318 плус 324 плус 325 плус 334 плус 349)	3 5 8	80.176.205	41.022.769
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (357 минус 358)	3 5 9	2.433.069	30.646.812
Е. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (358 минус 357)	3 6 0	-	-
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ (Напомена: 22.) (361, кол. 3 = 001 кол. 6)	3 6 1	42.052.826	19.245.682
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3 6 2	2.145.346	6.279.926
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3 6 3	3.066.723	14.119.594
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ПЕРИОДА (Напомена: 22.) (359 минус 360 плус 361 плус 362 минус 363) (364, кол. 3 = 001 кол. 5 и 364 кол. 4 = 001 кол. 6) (364 кол. 4 = 361, кол. 3)	3 6 4	43.564.518	42.052.826

У Београду, дана 14.04.2014. г.

Лице одговорно за састављање
финансијских извештаја

Законски заступник
банке

Полупина банка																				
0	7	7	3	7	0	6	0	6	4	1	9	1	0	0	0	0	1	0	3	1
Матични број							Шифра делатности							ЛИБ						
Полупина Агенција за провере рачуна																				
1	2	3	19	20	21	22	23	24	25	26										
Врста постоја																				
Име: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД																				
Седиште (името, улица и број): Београд, Светог Саве 14																				

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ-консолидовани
у периоду од 01.01. до 31.12.2013. године

(у милионима динара)

Ред бр	ОПИС	АОП	Акцијски капитал (рн 800)	АОП	Остали капитал (рн 801)	АОП	Уплатени и неуплатени акцијски капитал (рн 803)	АОП	Емисиона премија (рн 802)	АОП	Резерве из добита и остале резерве (група рачуна 81)	АОП	Резервационе резерве (група рачуна 82, осим 823)	АОП	Добитак (група рачуна 83)	АОП	Губитак до балансе капитала (рн 840, 841)	АОП	Сопствене акције (рн 128)	АОП	Нереализовани губици по основу ХОВ рас за пројект (рн 823)	АОП	Поз кум раз лике по основу курси инво перација	АОП	Нег кум раз лике по основу курси инво перација	АОП	Укупно (кол 2+3-4-5+6+7+8-9-10-11-12-13)	АОП	Губитак изнад износа капитала (рн 842)
1	Стање на дан 1. јануара претходне године 2013.	401	13.881.064	414	-	427	-	440	14.581.543	453	12.201.615	468	689.620	479	3.830.588	492	-	505	-	518	63.940	531	863.532	544	-	557	46.044.022	570	-
2	Испржава материјално значајних грешака и промена računovodstvenih политика у претходној години - повећање	402	-	415	-	428	-	441	-	454	-	467	-	480	-	493	-	506	-	519	-	532	-	545	-	558	-	571	-
3	Испржава материјално значајних грешака и промена računovodstvenih политика у претходној години - смањени	403	-	416	-	429	-	442	-	455	-	468	-	481	-	494	-	507	-	520	-	533	-	546	-	559	-	572	-
4	Кориговано почетно стање на дан 1. јануара претходне године 2012. (редни број 1+2-3)	404	13.881.064	417	-	430	-	443	14.581.543	456	12.261.615	469	689.620	482	3.830.588	495	-	508	-	521	63.940	534	863.532	547	-	560	46.044.022	573	-
5	Укупна повећања у претходној години	405	3.310.460	418	-	431	-	444	8.261.541	457	3.279.329	470	188.821	483	5.101.212	496	-	509	-	522	29.241	535	1.264.911	548	-	561	21.377.033	574	-
6	Укупна смањенија у претходној години	406	-	419	-	432	-	445	-	458	391.622	471	10.667	484	4.291.792	497	-	510	-	523	86.165	536	739.969	549	-	562	5.347.905	575	-
7	Стање на дан 31. децембра претходне године 2013. (редни број 4+5-6)	407	17.191.524	420	-	433	-	446	22.843.084	459	15.149.322	472	867.774	485	4.640.008	498	-	511	-	524	7.016	537	1.388.454	550	-	563	62.073.150	576	-
8	Испржава материјално значајних грешака и промена računovodstvenih политика у текућој години - повећање	408	-	421	-	434	-	447	-	460	-	473	-	486	-	499	-	512	-	525	-	538	-	551	-	564	-	577	-
9	Испржава материјално значајних грешака и промена računovodstvenih политика у текућој години - смањени	409	-	422	-	435	-	448	-	461	-	474	-	487	-	500	-	513	-	526	-	539	-	552	-	565	-	578	-
10	Кориговано почетно стање на дан 1. јануара текуће године 2013. (редни број 7+8-9)	410	17.191.524	423	-	436	-	449	22.843.084	462	15.149.322	475	867.774	488	4.640.008	501	-	514	-	527	7.016	540	1.388.454	553	-	566	62.073.150	579	-
11	Укупна повећања у текућој години	411	-	424	-	437	-	450	-	463	1.914.506	476	1.461.379	489	4.482.025	502	-	515	-	528	406.379	541	1.317.754	554	-	567	8.769.286	580	-
12	Укупна смањенија у текућој години	412	-	425	-	438	-	451	-	464	-	477	508.924	490	2.253.067	503	-	516	-	529	226.384	542	1.205.133	555	-	568	3.800.740	581	-
13	Стање на дан 31.12. текуће године 2013. (редни број 10+11-12)	413	17.191.525	426	-	439	-	452	22.843.084	465	17.063.828	478	1.820.229	491	6.888.966	504	-	517	-	530	187.011	543	1.441.075	556	-	569	67.041.696	582	-

У Београду, дана 14.04.2014. г.

Лице одговорно за састављање финансијског извештаја

[Својеручни потпис]

Лице одговорно за потписивање банке

[Својеручни потпис]

НАПОМЕНЕ
УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ
ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
ЗА 2013. ГОДИНУ

Београд, април 2014. године

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКАРСКЕ ГРУПЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Матична банка") је основана 1. децембра 1970. године, а трансформисана у акционарско друштво дана 6. маја 1992. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке, на дан 31. децембра 2013. године имају:

1. Република Србија
2. ЕБРД, Лондон.

Детаљан приказ структуре акционарског капитала дат је у напмени број 42.

Матична банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора
- 100% - Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, Србија
- 99.998% - Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Мањински власник у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука са 0.002% је Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји и напомене уз консолидоване финансијске извештаје представљају податке Матичне банке, Комерцијалне банке а.д., Будва, Комерцијалне банке а.д., Бања Лука и Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд (у даљем тексту „Група“).

Комерцијална банка а.д., Будва основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке а.д., Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године. Матични број Комерцијалне банке а.д., Будва је 02373262.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године је уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци. Матични број Комерцијалне банке а.д., Бања Лука је 11009778.

Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд основано је у децембру 2007. године и регистровано 5. фебруара 2008. године. Матични број Друштва је 20379758.

Активности Групе укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама, као и послове управљања инвестиционим фондовима. Група је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 31. децембра 2013. године Групу чине: централа и седиште у Београду, у улици Светог Саве бр. 14; седиште Комерцијалне банке а.д., Будва у Будви – ПЦ Подкошљун бб; седиште Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у Бања Луци – улица Веселина Маслеше бр. 6; седиште Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд у Београду, у улици Краља Петра бр.19; 40 филијала и 254 експозитура на територији Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине.

Група је на дан 31. децембра 2013. године имала 3,233 запослена, а 31. децембра 2012. године 3,254 запослених.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА**2.1. Изјава о усклађености**

Чланице Групе су току 2013. године водиле пословне књиге и саставиле појединачне финансијске извештаје у складу са локалним законским прописима, осталим прописима који се базирају на Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима надлежних централних банака и регулаторних тела. Појединачни финансијски извештаји су ревидирани од стране екстерних ревизора са неквалификованим мишљењима, на основу важећих локалних прописа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни финансијски извештаји зависних банака су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу рачуноводствених прописа Републике Србије.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке А.Д., Београд на дан 14. априла 2014. године.

2.2. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

Матична банка води евиденције и саставља консолидоване финансијске извештаје у складу са важећим Законом о рачуноводству Републике Србије (Службени гласник РС бр. 62/2013), Законом о банкама (Службени гласник РС бр.107/2005 и 91/2010) и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, као и осталом применљивом законском регулативом у Републици Србији.

На основу важећег Закона о рачуноводству, правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање консолидованих финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја ("Оквир"), Међународне рачуноводствене стандарде ("МРС"), односно Међународне стандарде финансијског извештавања ("МСФИ"), као и тумачења која су саставни део стандарда који су били на снази на дан 31. децембра 2002. године.

Измене МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("Одбор") и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања ("Комитет"), у периоду од 31. децембра 2002. године до 1. јануара 2009. године, званично су усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије ("Министарство") и објављени у Службеном гласнику РС бр. 77 на дан 25. октобра 2010. године.

Међутим, до датума састављања приложених консолидованих финансијских извештаја, нису биле преведене све измене МРС/МСФИ и IFRIC тумачења која су била на снази за годишње периоде који почињу 1. јануара 2009. године. При том, приложени консолидовани финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Сл. гласник РС" бр. 74/08, 3/09, 12/09, 26/09 и 5/10), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 "Приказивање финансијских извештаја", а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења још увек нису ступили на снагу, обелодањени су у напоменама 2.3 и 2.4.

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност консолидованих финансијских извештаја Банке, приложени финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у сагласности са МСФИ и МРС.

Консолидовани финансијски извештаји су састављени на основу начела историјске вредности, осим за следеће позиције:

- финансијски инструменти по фер вредности кроз биланс успеха, који се вреднују по фер вредности,
- финансијски инструменти расположиви за продају, који се вреднују по фер вредности кроз остали укупан резултат,
- деривати, који се вреднују по фер вредности и
- грађевински објекти.

Консолидовани финансијски извештаји су припремљени на бази концепта наставка пословања, који подразумева да ће Група наставити са пословањем у предвидивој будућности.

Консолидовани финансијски извештаји Групе исказани су у хиљадама динара (РСД). Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Матичне банке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Функционалне валуте EUR из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Будва и ВАН из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту, односно функционалну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

Група је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напомени 3.

2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени

На дан објављивања ових консолидованих финансијских извештаја, доле наведени стандарди и измене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а следећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, али нису званично усвојена у Републици Србији:

- Измене МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања“ – Измене којима се побољшавају обелодањивања фер вредност и ризика ликвидности (ревидиран марта 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године);
- Измене МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Додатни изузеци за лица која први пут примењују МСФИ. Измене се односе на средства у индустрији нафте и гаса и утврђивање да ли уговори садрже лизинг (ревидиран јула 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године);
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2009. године (МСФИ 5, МСФИ 8, МРС 1, МРС 7, МРС 17, МРС 36, МРС 39, IFRIC 16 првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (измене стандарда ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године, а измена IFRIC на дан или након 1. јула 2009. године);
- Измене МРС 38 „Нематеријална имовина“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године);
- Измене МСФИ 2 „Плаћања акцијама“: Измене као резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (ревидиран у априлу 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године) и измене које се односе на трансакције плаћања акцијама групе засноване на готовини (ревидиран јуна 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године);
- Измене IFRIC 9 „Поновна процена уграђених деривата“ ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године и МРС 39 „Финансијски инструменти: Признавање и мерење“ – Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 30. јуна 2009. године);
- IFRIC 18 „Пренос средстава са купаца“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године);
- „Свеобухватни оквир за финансијско извештавање 2010. године“ што представља измену „Оквира за припремање и приказивање финансијских извештаја“ (важи за пренос средстава са купаца примљених на дан или после септембра 2010. године);
- Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Ограничено изузеће од упоредних обелодањивања прописаних у оквиру МСФИ 7 код лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године);
- Допуне МРС 24 „Обелодањивања о повезаним лицима“ – Поједностављени захтеви за обелодањивањем код лица под (значајном) контролом или утицајем владе и појашњење дефиниције повезаног лица (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

- Допуне МРС 32 „Финансијски инструменти: презентација“ – Рачуноводствено обухватање пречег права на нове акције (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. фебруара 2010. године);
- Допуне различитих стандарда и тумачења „Побољшања МСФИ (2010)“ резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 6. маја 2010. године (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МРС 1, МРС 27, МРС 34, IFRIC 13) првенствено са намером отклањања неслагања и појашњења формулација у тексту (већина допуна биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- Допуне IFRIC 14 „МРС 19 – Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција“ Авансна уплата минималних средстава потребних за финансирање (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- IFRIC 19 „Намиривање финансијских обавеза инструментима капитала“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године);
- Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Велика хиперинфлација и уклањање фиксних датума за лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године);
- Допуне МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања“ – Пренос финансијских средстава (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- Допуне МРС 12 „Порези на добитак“ – Одложени порез: повраћај средстава која су служила за обрачун пореза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2012. године);
- МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МСФИ 11 „Заједнички аранжмани“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МСФИ 12 „Обелодањивање учешћа у другим правним лицима“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МСФИ 13 „Мерење фер вредности“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МРС 27 (ревидиран 2011. године) „Појединачни финансијски извештаји“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МРС 28 (ревидиран 2011. године) „Улагања у придружена правна лица и заједничка улагања“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Државни кредити по каматној стопи нижој од тржишне (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 7 „Финансијски инструменти: обелодањивања“ – Нетирање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12 „Консолидовани финансијски извештаји, Заједнички аранжмани и Обелодањивања учешћа у другим правним лицима: Упутство о прелазној примени“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МРС 1 „Презентација финансијских извештаја“ – Презентација ставки осталог укупног резултата (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2012. године).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

- Допуне МРС 19 „Накнаде запосленима” – Побољшања рачуноводственог обухватања накнада по престанку радног односа (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Годишња побољшања за период од 2009. до 2011. године издата у мају 2012. године која се односе на различите пројекте побољшања МСФИ (МСФИ 1, МРС 1, МРС 16, МРС 32, МРС 34) углавном на отклањању неконзистентности и појашњењења формулација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- IFRIC 20 „Трошкови откривке у производној фази површинских рудника“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);

2.4. Објављени стандарди и тумачења која још увек нису у примени

На дан издавања ових консолидованих финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:

- МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ и касније допуне (датум ступања на снагу још није утврђен);
- МСФИ 14 „Рачуни регулаторних активних временских разграничења“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године).
- Допуне МСФИ 10, МСФИ 12 и МРС 27 – Изузеће зависних лица из консолидације према МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Допуне МРС 19 „Накнаде запосленима” – Дефинисани планови накнаде: Доприноси за запослене (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године).
- Допуне МРС 32 „Финансијски инструменти: Презентација“ – Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Допуне МРС 36 – „Умањење вредности имовине“ Обелодањивање надокнадивог износа за нефинансијску имовину (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године).
- Допуне МРС 39 „Финансијски инструменти“ – Обнављање деривата и наставак рачуноводства хеџинга (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године).
- Годишња побољшања за период од 2010. до 2012. године издата у децембру 2013. године резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МРС 16, МРС 24 и МРС 38) ради отклањања неусаглашености и појашњења формулација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године);
- Годишња побољшања за период од 2011. до 2013. године издата у децембру 2013. године резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МРС 40) ради отклањања неусаглашености и појашњења формулација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године);
- IFRIC 21 „Дажбине“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године)

2.5. Упоредни подаци

Упоредне податке представљају консолидовани финансијски извештаји Банке на дан и за годину која се завршила на дан 31. децембра 2012. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ

Консолидовани финансијски извештаји представљају финансијске извештаје Групе у којима су консолидовани финансијски извештаји Матичне банке и следећих зависних и повезаних правних лица:

- Комерцијална банка а.д. Будва, Црна Гора, која је 100% у власништву Матичне банке,
- Друштво за управљање инвестиционим фондовима КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, које је 100% у власништву Матичне банке и
- Комерцијална банка а.д. Бања Лука, Босна и Херцеговина која је 99.998% у власништву Матичне банке.

Консолидовани Биланс успеха и консолидовани биланс токова готовине су рекласификовани применом просечног курса у Републици Србији за 2013. годину од 113.0924 за један EUR и 57.8232 за један BAM, а остали консолидовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о променама на капиталу и статистички анекс) применом закључног курса на дан биланса од 114.6421 за један EUR односно 58.6156 за један BAM.

3.1. Приходи и расходи по основу камате

Приходи и расходи по основу камате, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода и условима из облигационог односа који су дефинисани уговором између чланице Групе и клијента.

Приходи од накнаде за одобравање кредита се књиже као одложени приходи, а признају се у приходе камата периода по методу ефективне каматне стопе (ЕКС), односно ефективног приноса на пласмане по кредитима.

Приходи од камате укључују и приходе по основу финансијских инструмената заштите од ризика, углавном по основу везивања анuitета за курс динара у односу на EUR, другу страну валуту или за индекс раста цена на мало, а обрачунавају се на крају сваког месеца у току отплате и на дан доспећа анuitета за плаћање.

3.2. Приходи и расходи по основу накнада и провизија

Приходи и расходи по основу накнада и провизија признају се по начелу узрочности прихода и расхода.

Приходи по основу накнада за банкарске услуге и расходи по основу накнада и провизија се утврђују у тренутку доспећа за наплату, односно када су остварени. У билансу успеха признају се у тренутку настанка, односно доспећа за наплату. Приходи од накнаде за одобравање гаранција и других потенцијалних обавеза разграничавају се сагласно периоду трајања и признају у билансу успеха сразмерно времену трајања.

3.3. Приходи и расходи по основу хартија од вредности

Реализовани или нереализовани добици и губици по основу промене тржишне вредности хартија од вредности којима се тргује признају се кроз консолидовани биланс успеха.

Добици и губици по основу промене амортизоване вредности хартија од вредности које се држе до доспећа признају се у корист прихода односно на терет расхода.

Нереализовани добици и губици по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру ревалоризационих резерви укључених у капитал. Приликом продаје или трајног смањења вредности ових хартија, одговарајући износи претходно формираних ревалоризационих резерви исказују се у консолидованом билансу успеха као добици или губици по основу продаје хартија од вредности, односно као губици по основу трајног смањења вредности.

Добици/губици по основу уговорене валутне клаузуле и промене курса хартија од вредности расположивих за продају као и приходи од камата по хартијама од вредности расположивих за продају исказују се у оквиру консолидованог биланса успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**31. децембар 2013. године**

Примљене дивиденде по основу улагања у акције других правних лица приказују се као приходи од дивиденде у тренутку њихове наплате.

Обезвређења за процењене вредности ризика по свим врстама хартија од вредности признају се у консолидованом билансу успеха.

3.4. Прерачунавање девизних износа

Пословне промене настале у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан консолидованог биланса стања, прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција консолидованог биланса стања исказаних у иностраној валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добици или губици по основу курсних разлика.

Преузете и потенцијалне обавезе у иностраној валути прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на дан консолидованог биланса стања.

3.5. Некретнине, инвестиционе некретнине, опрема и нематеријална улагања**3.5.1. Нематеријална улагања**

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања. Након почетног признавања, нематеријална улагања се исказују по набавној вредности умањеној за исправку вредности и губитке услед обезвређења.

Обрачун амортизације нематеријалних улагања почиње од наредног месеца у односу на месец у којем је нематеријално улагање расположиво за употребу.

Основицу за обрачун амортизације чини набавна вредност умањена за преосталу (резидуалну) вредност. Ако преостала вредност није материјално значајна, не узима се у обзир приликом обрачуна амортизације, односно не умањује основицу за амортизацију.

Нематеријална улагања амортизују се путем пропорционалне методе, уз коришћење амортизационе стопе од 14.29% до 33.34%.

3.5.2. Основна средства*Признавање и вредновање*

Почетно мерење основних средстава врши се по набавној вредности или по цени коштања. Основна средства, осим некретнина, се вреднују по набавној вредности умањеној за исправку вредности и губитке услед обезвређења. Од 1. јануара 2005. године Група је прихватила метод ревалоризације за непокретности у власништву чланица Групе. У 2013. години на основу процене тржишне вредности непокретности у власништву Матичне банке извршене од стране овлашћеног проценитеља извршено је усклађивање фер вредности некретнина и признат ефекат промене вредности. Позитиван ефекат процене признат је у оквиру капитала док је негативан ефекат процене признат као смањење претходно формираних ревалоризационих резерви и/или расход периода.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Када делови основног средства имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

За накнадно мерење основних средстава, осим некретнина, након почетног признавања Група примењује модел набавне вредности. За накнадно мерење некретнина, након почетног признавања, Група користи модел ревалоризације.

Накнадни трошкови

Трошкови замене дела основног средства признају се по књиговодственој вредности уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим делом приливати у Групу и ако се цена коштања тог дела средства може поуздано измерити. Резервни делови и опрема за сервисирање евидентирају се кроз консолидовани биланс успеха када се потроше.

Амортизација

Амортизација основних средстава обрачунава се равномерно на набавну или ревалоризовану вредност основних средстава, применом следећих годишњих стопа, које су одређене тако да се набавна вредност или ревалоризована вредност умањена за преосталу (резидуалну) вредност основних средстава амортизује у једнаким годишњим износима у току века употребе.

Примењене годишње стопе амортизације су:

Грађевински објекти	2.50%
Компјутерска опрема	25%
Намештај и моторна возила	10%-15.5%
Улагања на туђим основним средствима и остало	4.25%-86.2%

3.5.3. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине Група држи ради остваривања прихода од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог.

Почетно мерење инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности или цени коштања.

Трошкови трансакције се не укључују у почетно одмеравање.

За накнадно мерење инвестиционих некретнина, након почетног признавања, Група примењује метод набавне вредности.

Амортизација инвестиционих некретнина се обрачунава равномерно на набавну вредност инвестиционих некретнина, применом годишње стопе од 2.5%.

3.6. Залихе

3.6.1. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. У оквиру залиха Група исказује средства стечена наплатом доспелих потраживања по кредитима.

3.6.2. Стална средства намењена продаји

Стално средство намењено продаји је средство чија се књиговодствена вредност може преваходно надокнадити продајном трансакцијом, а не кроз даљу употребу.

Стално средство се класификује као стално средство намењено продаји ако су испуњени следећи критеријуми:

- Средство (или група средстава) је расположиво за непосредну продају у стању у коме се тренутно налази,
- Постоји усвојени план продаје сталних средстава и започето је са активностима на остварењу плана продаје,
- Постоји активно тржиште за таква средства и средство је активно присутно на том тржишту,
- Вероватноћа продаје је врло велика, односно постоји очекивање да ће продаја бити реализована у року од годину дана од дана класификације средства као сталног средства намењеног продаји.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Стално средство намењено продаји се почетно вреднује по садашњој (књиговодственој) вредности или тржишној (фер) вредности умањеној за трошкове продаје, у зависности од тога која вредност од тих вредности је нижа. Од момента класификације средства као сталног средства намењеног продаји, престаје се са обрачуном амортизације за ова средства.

Уколико дође до промене плана продаје, стално средство престаје да се класификује као стално средство намењено продаји. У том случају, стално средство се вреднује по нижој од следеће две вредности:

- Књиговодствене вредности средства пре него што је стално средство класификовано као стално средство намењено продаји, усклађене за обрачунату амортизацију и обезвређење које би било признато да стално средство није било класификовано као стално средство намењено продаји и
- Надокнадиве вредности на датум накнадне одлуке да се средство не прода.

3.7. Финансијски инструменти

Класификација

Група класификује своја финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредностима исказују у консолидованом билансу успеха, кредити и потраживања, финансијска средства расположива за продају и средства која се држе до рока доспећа. Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена.

Руководство чланице Групе врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања.

Признавање

Куповина или продаја финансијског средства или обавезе се евидентира коришћењем рачуноводственог обухватања на датум салдирања трансакције.

Вредновање

Финансијски инструменти иницијално се вреднују по тржишној вредности која укључује трансакционе трошкове код свих финансијских средстава или обавеза осим оних која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства која се воде по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у билансу успеха иницијално се признају по фер вредности, а трансакциони трошкови терете трошкове пословања у консолидованом билансу успеха.

Финансијска средства расположива за продају и финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у билансу успеха се након иницијалног признавања, исказују по фер вредности. Кредити и потраживања, као и финансијска средства које се држе до доспећа, вреднују се по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе.

Након иницијалног признавања, финансијске обавезе се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе, осим финансијских обавеза по фер вредности кроз биланс успеха.

Престанак признавања

Чланица Групе врши искњижење финансијског средства када права на прилив готовине по основу тог средства истекну или када та права пренесе на другог. Свако право по пренетој финансијској активи, креирано или задржано од стране чланице Групе, признаје се као посебно средство или обавеза.

Чланица Групе врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другог.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Вредновање по амортизованим вредностима

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

Вредновање по фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената је износ за који средство може бити размењено, или обавеза измирена, између обавештених, вољних страна у оквиру независне трансакције.

Фер вредност се одређује применом доступних тржишних информација на дан извештавања и осталих модела вредновања које чланица Групе користи.

Фер вредност појединих финансијских инструмената исказаних по номиналној вредности је приближно једнака њиховој књиговодственој вредности. Ови инструменти обухватају готовину, као и потраживања и обавезе које немају уговорено доспеће, ни уговорену фиксну каматну стопу. Остала потраживања и обавезе се свде на садашњу вредност дисконтовањем будућих новчаних токова уз коришћење текућих каматних стопа. Руководство је мишљења да услед природе пословања Групе и њених општих политика, нема значајних разлика између књиговодствене и фер вредности финансијских средстава и обавеза.

Фер вредност неопозивих кредита и ванбилансних ставки је иста као њихова књиговодствена вредност.

Обезвређење

Финансијска средства Групе се процењују на дан биланса како би се утврдило да ли постоје објективни докази обезвређења. Уколико постоје докази о обезвређењу, утврђује се наплатив износ пласмана. Ради адекватног и ефикасног управљања кредитним ризиком, Група је својим унутрашњим актима прописала посебне политике и процедуре за идентификовање лоше активе и управљање том активом.

Руководство чланице Групе врши процену наплативости потраживања, односно исправке вредности пласмана на основу појединачне процене ризичних потраживања. Ризичним потраживањима се сматрају сва потраживања са кашњењем у отплати. Чланице групе процењују наплативи износ потраживања и пласмана, имајући при томе у виду уредност у плаћању, финансијско стање дужника и квалитет колатерала, као и уговорени новчани ток и историјске податке о губицима.

За процењен износ обезвређења чланице Групе врше исправку вредности на терет расхода периода у коме је дошло до обезвређења. Ако у каснијим периодима руководство утврди да је дошло до промене услова и да обезвређење више не постоји, раније извршена исправка вредности се укида у корист прихода. Укидање исправке вредности не може имати за резултат већу књиговодствену вредност средства од вредности коју би то средство имало да раније није вршено обезвређење.

3.8. Кредити

Кредити су исказани у консолидованом билансу стања у висини одобрених пласмана, умањених за отплаћену главницу, као и за исправку вредности која је заснована на процени конкретно идентификованих ризика за поједине пласмане и ризика за које искуство показује да су садржани у кредитном портфолију. У процени наведених ризика руководство примењује методологију која је заснована на примени МРС 39, а која је обелодањена у напомени 4.

Кредити у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или за раст индекса цена на мало, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вредности неотплаћене главнице и ревалоризованог износа исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру прихода и расхода од промене вредности имовине и обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3.9. Финансијска средства**3.9.1. Финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредностима исказују у консолидованом билансу успеха**

Финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у консолидованом билансу успеха су финансијска средства која се држе ради трговања. Финансијско средство се класификује у ову категорију уколико је прибављено првенствено ради продаје у кратком року. Деривати се такође класификују као средства која се држе ради трговања, осим ако су одређени као инструмент заштите од ризика. Средства у овој категорији су класификована као текућа средства. Финансијска средства по фер вредности чији се ефекат промена у фер вредности исказује у консолидованом билансу успеха обухватају обвезнице старе девизне штедње емитоване од стране Републике Србије и акције банака и предузећа набављене ради трговине.

3.9.2. Финансијска средства која се држе до доспећа

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, које чланице Групе имају намеру и могућност да држе до рока доспећа. Ова финансијска средства обухватају обвезнице правних лица и државне записе и дугорочне обвезнице Министарства финансија Владе Републике Црне Горе.

У случају да чланица Групе одлучи да прода значајан део финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија се рекласификује као расположива за продају. Финансијска средства која се држе до доспећа класификују се као дугорочна средства, осим ако су рокови доспећа краћи од 12 месеци од датума биланса стања, тада се класификују као краткорочна средства.

Финансијска средства која се држе до доспећа иницијално су евидентирана по набавној вредности, а на дан биланса су исказана по амортизованој вредности, односно садашњој вредности будућих токова готовине утврђених применом ефективне каматне стопе садржане у инструменту.

3.9.3. Учешћа у капиталу и остала финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована као кредити и потраживања, финансијска средства која се држе до доспећа или финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у консолидованом билансу успеха. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, уколико су са фиксним роком доспећа, финансијска средства расположива за продају се вреднују по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе. Финансијска средства расположива за продају састоје се од државних записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, акција других банака и акција и удела у другим правним лицима.

Финансијска средства расположива за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на дан биланса процењују се по тржишној вредности, ако је позната. Промена тржишне вредности се исказује у оквиру консолидованог капитала, у корист или на терет ревалоризационих резерви, све до отуђења тих финансијских средстава када се ревалоризационе резерве преносе у приходе.

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капитал искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (MPC 39.59, MPC 39.67 и MPC 39.68).

Код учешћа у капиталу постоји намера држања у неодређеном периоду. Ова учешћа могу бити продата у зависности од потреба за ликвидношћу или у случају промене тржишних цена. Учешћа у капиталу за које не постоји активно тржиште вреднована су по набавној вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3.10. Готовина и готовински еквиваленти

У консолидованом билансу токова готовине под готовином и готовинским еквивалентима се подразумевају готовина, средства на рачунима код других банака и чекови послати на наплату.

3.11. Средства по пословима у име и за рачун трећих лица

Средства по пословима у име и за рачун трећих лица, којима чланице Групе управљају уз накнаду нису укључена у консолидовани биланс стања Групе, већ у консолидоване ванбилансне позиције.

3.12. Порези и доприноси**3.12.1. Порез на добит**

Порез на добит представља износ обрачунат применом прописане пореске стопе на износ консолидованог добитка пре опорезивања исказаног у складу са МРС/МСФИ, по одбитку ефеката сталних разлика које прописану пореску стопу своде на ефективну пореску стопу.

Текући порез на добит представља износ који се обрачунава применом прописане пореске стопе од 15% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ консолидованог добитка пре опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, у складу са пореским прописима Републике Србије, уз умањење за прописане пореске кредите.

Закон о порезу на добит Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година. Порески губици настали пре 1. јануара 2010. године могу се преносити на рачун будућих добитака у периоду не дужем од десет година.

Одложени порези се утврђују коришћењем методе која омогућава сагледавање привремених разлика између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе.

Матична банка нема могућност вршења пореске консолидације на основу важећих прописа у Републици Србији. Коначне износе обавеза по основу пореза на добит чланице Групе утврђују применом пореске стопе на пореску основицу утврђену локалним пореским прописима и обелодањују у појединачним напоменама уз своје годишње статутарне финансијске извештаје (напомена 19).

Пореске стопе за 2013. годину су:

Србија	15%
Црна Гора	9%
Босна и Херцеговина	10%

3.12.2. Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину, порез на додатну вредност, доприносе на зараде на терет послодавца, као и друге порезе и дажбине у складу са републичким, локалним и пореским прописима. Ови порези и доприноси су приказани у оквиру осталих оперативних расхода.

3.13. Депозити

Депозити се исказују у висини депонованих износа који могу бити увећани за обрачунату камату, што зависи од облигационог односа између депонента и чланице Групе. Чланице групе су уговарале каматне стопе на депозите у зависности од висине депозита.

Девизни депозити се приказују у динарима према средњем курсу валута важећем на дан биланса.

У консолидованом билансу стања депозити су приказани као трансакциони и остали депозити.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

3.14. Консолидовани капитал

Капитал Групе обухвата акцијски капитал и емисиону премију, резерве из добити, ревалоризационе резерве, позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација, акумулирани добитак и резултат текуће године, умањено за нереализоване губитке по основу хартија од вредности расположивих за продају.

Капитал Групе формиран је из уложених средстава оснивача Матичне банке и мањинског оснивача Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у новчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Групе.

3.15. Бенефиције запослених

У складу са прописима, чланице Групе су у обавези да плаћају доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Чланице Групе су, такође, обавезне да од бруто зарада запослених обуставе доприносе и да их, у име запослених, уплате тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

Матична банка уговара добровољно здравствено осигурање за све чланове Извршног одбора. Сходно важећим прописима у Републици Србији овакво давање има третман зараде.

Група је извршила резервисање у 2013. години по основу дугорочних обавеза за отпремнине за одлазак у пензију, сагласно МРС 19. За процену и обрачун резервисања по наведеним основама Група је ангажовала овлашћеног лиценцираног актуара.

Група нема сопствене пензионе фондове нити опције за исплате запосленима у виду акција и по том основу нема идентификоване обавезе на дан 31. децембра 2013. године.

3.16. Информације по сегментима

Матична банка прати и обелодањује пословање по сегментима - пословним линијама (напомена 55). Група највећи део свог пословања обавља на територији Републике Србије. Зависна правна лица нису од материјалног значаја за појединачни финансијски извештај Банке.

Билансна сума Матичне банке износи 92.80% укупне билансне суме консолидованог биланса стања (2012. године: 92.87%).

Билансна сума Комерцијалне банке а.д., Будва износи 3.18% укупне консолидоване активе (2012. године: 3.05%), Комерцијалне банке а.д., Бања Лука 4.0% (2012. године: 4.05%) и КомБанк ИНВЕСТ-а 0.02% (2012. године: 0.03%).

Приликом консолидације извршена је елиминација свих међусобних односа из биланса стања у износу од 6,317,466 хиљада динара (2012. године: 5,997,181 хиљаду динара). Из биланса успеха извршена је елиминација прихода у износу од 397,068 хиљада динара (2012. године: 4,857 хиљада динара), а расхода у износу од 13,158 хиљада динара (2012. године 6,055 хиљада динара) – напомена 52.

Концентрација пласмана по дужницима према привредним делатностима је приказана у оквиру напомене 53. - Управљање ризицима.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Кључне рачуноводствене процене и претпоставке

Руководство врши процене и доноси претпоставке које утичу на вредност средстава и обавеза у наредној финансијској години. Процењене вредности су ретко једнаке оствареним резултатима. Процене и претпоставке које садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствене вредности средстава и обавеза у току наредне финансијске године су приказане у даљем тексту.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године*Исправка вредности*

Група врши преглед потраживања и других пласмана у циљу процене исправке вредности и резервисања на месечном нивоу. Код утврђивања да ли губитке по основу обезвређења потраживања и других пласмана треба признати у консолидованом билансу успеха, чланице Групе процењују да ли постоје информације/докази које указују на постојање мерљивог смањења процењених будућих токова готовине на групном нивоу, пре него што је такве губитке могуће идентификовати на нивоу појединачног потраживања, односно пласмана. Информације које могу указати на губитке по основу потраживања и пласмана укључују: нередовност и кашњење у измиривању обавеза, тржишне и економске услове на локалном нивоу који условљавају кашњења у измиривању обавеза и друго. Процене руководства о обезвређењу потраживања и других пласмана путем процене будућих токова готовине се базирају на стварним губицима из прошлости, који су реализовани на финансијским средствима са сличним ризиком и сличним узроцима обезвређења. Методологија и претпоставке од којих се полази при дефинисању износа и периода прилива готовине по основу пласмана су предмет редовне провере у циљу свођења на минимум разлике између процењених губитака и стварних губитака.

Поступак процене обезвређења се врши на појединачном нивоу, за сваки материјално значајан кредит и на групном нивоу, за материјално мање значајне кредите. Износ обезвређења се појединачно процењује као разлика између књиговодствене вредности и садашње вредности очекиваних будућих новчаних токова, утврђене дисконтовањем, применом ефективне каматне стопе конкретног кредита.

Обезвређење за материјално мање значајне кредите се процењује групно за сваку бонитетну групу посебно, имајући у виду њихове сличне карактеристике у погледу кредитног ризика, и то у висини процента миграција одговарајуће бонитетне групе у V бонитетну групу коригованих за проценат наплате кредита који су били сврстани у V бонитетну групу.

Уколико се приликом појединачне процене материјално значајних кредита процени да не постоје објективни докази о обезвређењу кредита, тај кредит се обезвређује у висини процента обезвређења бонитетне групе којој припада. Износи очекиваних прилива по кредиту процењују се на основу доказа о планираним приходима дужника, а у случају да су недовољни примењује се процена новчаног тока из реализације колатерала. Процена броја дана кашњења наплате одређеног потраживања од дужника, утврђује се сагледавањем свих релевантних доказа о времену реализације планираних прихода дужника, као и искуствених података о кашњењу у плаћању тог дужника.

Поштена (фер) вредност

Утврђивање поштене вредности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цена захтева коришћење различитих модела и техника. Код финансијских инструмената који имају мањи обим трговине и чије тржишне цене су самим тим мање транспарентне, утврђивање фер вредности је субјективније, односно захтева већи степен коришћења процене у зависности од ликвидности инструмента, концентрације ризика, несигурности на тржишту, претпоставки везаних за цену и осталих фактора који утичу на конкретан финансијски инструмент.

Резервисања по основу судских спорова

Група процењује вероватноћу негативних исхода ових питања, као и износе вероватних или разумних процена губитака. Разумне процене обухватају просуђивање руководства након разматрања информација које укључују обавештења, поравнања, процене од стране правног сектора, доступне чињенице, идентификацију потенцијалних одговорних страна и њихове могућности да допринесу решавању, као и претходно искуство. Резервисање за судске спорове се формира када је вероватно да постоји обавеза чији се износ може поуздано проценити пажљивом анализом. Потребно резервисање се може променити у будућности због нових догађаја или добијања нових информација.

Питања која су или потенцијалне обавезе или не задовољавају критеријуме за резервисање се обелодањују, осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

5. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ОСНОВУ КАМАТА

а) Приходи по основу камата

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Кamate у динарима		
<i>По основу кредита</i>		
- сектор финансија и осигурања	1,246,701	396,740
- јавна предузећа	381,365	-
- привредна друштва	8,372,766	8,647,012
- предузетници	255,703	222,550
- јавни сектор	492,279	487,996
- становништво	5,030,139	4,686,282
- други комитенти	983	1,674
<i>По основу депозита</i>		
- сектор финансија и осигурања	710,674	476,353
<i>По основу хартија од вредности</i>		
- сектор финансија и осигурања	246,160	116,704
- привредна друштва	7,355	12,214
- јавни сектор	1,882,957	2,013,818
<i>По основу осталих пласмана</i>		
- привредна друштва	156,303	108,804
- предузетници	2	29
- становништво	1,079,667	923,684
	<u>19,863,054</u>	<u>18,093,860</u>
Кamate у иностраној валути		
<i>По основу кредита</i>		
- јавна предузећа	83,449	81,201
- привредна друштва	1,738,893	1,809,309
- предузетници	1,010	1,289
- јавни сектор	62,884	39,783
- становништво	336,216	336,977
- страна лица	78,109	430,891
- регистровани пољопривредни произвођачи	111	167
<i>По основу депозита</i>		
- сектор финансија и осигурања	1,008	2,016
- страна лица	5,628	13,830
<i>По основу хартија од вредности</i>		
- јавни сектор	1,476,255	900,167
- страна лица	67	-
<i>По основу осталих пласмана</i>		
- сектор финансија и осигурања	11,017	11,528
- страна лица	30	600
	<u>3,794,677</u>	<u>3,627,758</u>
	<u><u>23,657,731</u></u>	<u><u>21,721,618</u></u>

У оквиру укупних прихода од камата део по основу разграничене накнаде по кредитима износи 580,944 хиљаде динара. Учешће признате накнаде за одобравање кредита у укупним признатим каматама износи 2.46%.

Унапред наплаћене накнаде које чине приход будућег периода износе 903,451 хиљаду динара и приказане су у оквиру осталих обавеза у билансу стања.

Процењени ефекат камате која није обрачуната и исказана у билансу успеха Групе за 2013. годину износи 239,568 хиљада динара, а односи се на камату по кредитима и пласманима по којима су покренути судски спорови и обустављен обрачун камате.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

б) Расходи по основу камата

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Кamate у динарима		
<i>По основу кредита</i>		
- сектор финансија и осигурања	1,522	69,643
<i>По основу депозита</i>		
- сектор финансија и осигурања	814,638	559,846
- јавна предузећа	129,111	173,423
- привредна друштва	1,291,806	497,862
- предузетници	15,010	12,885
- јавни сектор	405,747	871,631
- становништво	149,352	128,794
- страна лица	311	308
<i>По основу осталих обавеза</i>		
- привредна друштва	18	119
- становништво	5,173	2,290
	<u>2,812,688</u>	<u>2,316,801</u>
Кamate у иностраној валути		
<i>По основу кредита</i>		
- сектор финансија и осигурања	263,247	95,707
- привредна друштва	4,963	-
- предузетници	3	-
- јавни сектор	3,404	3,380
- страна лица	647,586	654,288
<i>По основу депозита</i>		
- сектор финансија и осигурања	199,261	72,844
- јавна предузећа	45,732	116,580
- привредна друштва	341,867	643,143
- предузетници	86	101
- јавни сектор	21,897	6,816
- становништво	5,171,982	5,668,981
- страна лица	2,327	4,320
- други комитенти	3,150	5,032
<i>По основу осталих обавеза</i>		
- сектор финансија и осигурања	31	176
- страна лица	14	10
	<u>6,705,550</u>	<u>7,271,378</u>
УКУПНО	<u>9,518,238</u>	<u>9,588,179</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

6. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

а) Приходи од накнада и провизија

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
<i>Накнаде у динарима</i>		
- сектор финансија и осигурања	174,540	198,572
- јавна предузећа	43,727	41,840
- привредна друштва	1,948,304	2,067,445
- предузетници	627,043	561,649
- јавни сектор	146	1,254
- становништво	2,429,480	2,176,768
- страна лица	126,517	124,853
	<u>5,349,757</u>	<u>5,172,381</u>
<i>Накнаде у страниј валути</i>		
- сектор финансија и осигурања	19,144	15,555
- јавна предузећа	2,053	1,206
- привредна друштва	148,155	209,677
- јавни сектор	2,807	2,871
- становништво	209,805	161,928
- страна лица	83,451	98,369
- други комитенти	12,116	9,385
	<u>477,531</u>	<u>498,991</u>
	<u>5,827,288</u>	<u>5,671,372</u>

б) Расходи од накнада и провизија

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
<i>Накнаде и провизије у динарима</i>		
- сектор финансија и осигурања	415,567	324,449
- друга предузећа	250,535	246,617
- страна лица	13,809	13,229
- други комитенти	-	555
	<u>679,911</u>	<u>584,850</u>
<i>Накнаде и провизије у страниј валути</i>		
- сектор финансија и осигурања	37,125	29,965
- страна лица	255,441	202,518
- други комитенти	25,530	23,765
	<u>318,096</u>	<u>256,248</u>
	<u>998,007</u>	<u>841,098</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

7. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добици од продаје хартија од вредности по фер вредности	16,340	2,777
Губици од продаје хартија од вредности по фер вредности	-	(1,887)
Нето добитак/губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	<u>16,340</u>	<u>890</u>

8. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ КОЈЕ СУ РАСПОЛОЖИВЕ ЗА ПРОДАЈУ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добици од продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	1,738	83,947
Губици од продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	-	(52)
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	<u>1,738</u>	<u>83,895</u>

9. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ ОСТАЛИХ ПЛАСМАНА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добици по основу продаје осталих пласмана	484	2,164
Губици по основу продаје осталих пласмана	-	(40)
Нето губитак/добитак по основу продаје осталих пласмана	<u>484</u>	<u>2,124</u>

10. НЕТО РАСХОДИ / ПРИХОДИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи по основу курсних разлика	2,118,560	6,087,360
Расходи по основу курсних разлика	<u>(3,063,037)</u>	<u>(14,114,932)</u>
	<u>(944,477)</u>	<u>(8,027,572)</u>

Позитивне и негативне курсне разлике обухватају добитке/ губитке од трансакција обављених у инострану валуту у току године и добитке/губитке од свођења позиција биланса стања исказаних у страним валутама на званичне курсеве на крају сваког месеца у току године.

Обрачун курсних разлика се обавља и исказује по бруто принципу (негативне и позитивне курсне разлике) у току пословне године у складу са прописима Народне банке Србије.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

11. ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ И УЧЕШЋА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од дивиденди и учешћа	4,127	2,251
	<u>4,127</u>	<u>2,251</u>

У току 2013. године Матична банка је примила дивиденду од зависне банке из Будве у износу од 387,597 хиљада динара (3,400 хиљада EUR – напомена 46). По овом основу обустављен је и плаћен порез по одбитку по стопи 9% у Републици Црној Гори у износу од 34,884 хиљаде динара (306 хиљада EUR). Нето износ наплаћене дивиденде износи 352,713 хиљада динара односно 3,094 хиљаде EUR. Према регулативи за припрему консолидованих финансијских извештаја ова трансакција је рекласификована (враћена) у акумулирани добитак Комерцијалне банке а.д., Будва као сегменту пословања Групе.

12. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Остали приходи оперативног пословања	196,855	159,169
Приходи наплаћених отписаних потраживања	103	506
Добици од продаје осн. средстава и нематеријалних улагања	13,193	38,650
Приходи од смањења обавеза	5,197	3,314
Вишкови	1	2,556
Остало	140,650	47,911
	<u>355,999</u>	<u>252,106</u>

У оквиру осталих прихода оперативног пословања најзначајнији износ представља приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене у износу од 108,840 хиљада динара.

По основу судске пресуде Матична банка је у позицији Остало признала износ од 102,301 хиљаду динара који се односи на затезну камату на потраживање по ненаплаћеној закупнини од Политике а.д., Београд. Предметно потраживање по ненаплаћеној закупнини је исправљено у пуном износу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
13. НЕТО ПРИХОДИ/РАСХОДИ ИНДИРЕКТНИХ ОТПИСА ПЛАСМАНА И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	2012.
	2013.	2012.
а) Расходи		
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција		
- пласмани клијентима	9,290,524	7,189,091
- потраживања за камате и накнаде	872,962	405,143
- хартије од вредности које се држе до доспећа	38,144	6,909
- учешћа и остале хартије од вредности		
расположиве за продају	-	76,783
- остала средства	200,946	195,142
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	659,140	545,478
Расходи резервисања за судске спорове (напомена 38 а)	14,814	220,967
Расходи резервисања за отпремнине запосленима (напомена 38 б)	17,395	65,113
Расходи по основу суспензије камате	26,603	117,482
	<u>11,120,528</u>	<u>8,822,108</u>
б) Приходи		
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана билансних позиција		
- пласмани клијентима	6,267,671	5,812,419
- потраживања за камате и накнаде	360,688	308,614
- хартије од вредности које се држе до доспећа	38,648	7,073
- остала средства	391,369	54,580
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	644,042	545,018
Приходи од укидања неискоришћених резервисања за обавезе по основу судских спорова (напомена 38 а)	382,769	18,249
Приходи од укидања неискоришћених резервисања по основу примања запослених (напомена 38 б)	5,857	52,989
Приходи од наплаћене суспендоване камате	35,554	76,797
	<u>8,126,598</u>	<u>6,875,739</u>
Нето расходи (а-б)	<u>(2,993,930)</u>	<u>(1,946,369)</u>

ц) Књижења на терет расхода/прихода

На основу судског решења о првој делимичној деоби за измирење стечајних поверилаца другог исплатног реда у поступку стечаја Југобанке а.д., Београд, током јануара 2014. извршена је наплата потраживања у износу од 49,435 хиљада динара (напомена 27). На извештајни датум, 31. децембар 2013. године, Матична банка је извршила укидање исправке вредности у укупном наплаћеном износу, а сагласно захтевима МРС 10 "Догађаји након датума биланса стања".

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара								
	Готовина готови- нски екви- валенти	Потражи- вања за камате и накнаде	Дати кредити и депозити	Хартије од вредности	Учешћа	Остали пласмани	Остала средства	Ванбилан. обавезе	Укупно
Стање 01.01. 2013.год	57	1,707,170	12,941,732	4,671	446,954	3,200,414	313,707	521,239	19,135,944
Нова исправка вредности	-	872,962	8,781,547	38,144	-	508,977	200,946	659,140	11,061,716
Смањење исправке вредности	-	(360,688)	(5,700,159)	(38,648)	-	(567,512)	(391,369)	(644,042)	(7,702,418)
Курсне разлике	-	6,228	57,281	444	-	7,512	2,297	51	73,813
Отписи	-	(10,304)	(10,689)	-	-	(736)	(2,055)	-	(23,784)
Остале промене	-	(15,748)	2,803	-	-	(2,818)	545,105	(49,399)	479,943
Стање 31.12. 2013.	<u>57</u>	<u>2,199,620</u>	<u>16,072,515</u>	<u>4,611</u>	<u>446,954</u>	<u>3,145,837</u>	<u>668,631</u>	<u>486,989</u>	<u>23,025,214</u>

* у оквиру осталих средстава исказан је и негативан ефекат промене вредности материјалних вредности стечених наплатом потраживања

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

д) Посебна резерва за процењене губитке

На основу категоризације пласмана утврђене сагласно захтевима надлежних регулаторних тела на дан 31. децембра 2013. године банке чланице Групе су процениле резерву за процењене губитке по основу укупне изложености кредитном ризику.

У складу са локалним прописима регулаторних тела о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки, разлика износа резерве за потенцијалне губитке обрачунате у складу са наведеним прописима и износа исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама која су обрачуната у складу са интерно усвојеном методологијом, евидентира се на посебном рачуну у оквиру резерви из добити за потенцијалне губитке, уз напомену да се наведена методологија у Црној Гори примењује од 1. јануара 2013. године.

Матична банка

		У хиљадама динара	
		Година која се завршава	
		31. децембра	
		2013.	2012.
Обрачун резервисања			
а)	Обрачуната резерва за процењене губитке		
	- билансних пласмана	41,008,734	29,535,247
	- ванбилансних ставки	833,809	782,289
	Укупно а	<u>41,842,543</u>	<u>30,317,536</u>
б)	Исправке вредности и резервисања обрачуната у складу са интерном методологијом (МРС 39)		
	- исправка вредности билансне активе	20,965,169	17,204,665
	- резервисање за губитке по ванбилансним ставкама	473,647	497,632
	Укупно б	<u>21,438,816</u>	<u>17,702,297</u>
Разлика обрачунатих резерви и исправки вредности и резервисања			
ц)	- билансна актива	20,043,565	12,330,582
	- ванбилансне ставке	360,162	284,657
	Укупно ц (а - б)	<u>20,403,727</u>	<u>12,615,239</u>
Резерве из добити за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама			
д)	формиране у претходним годинама		
	- билансна актива	15,927,046	14,077,046
	- ванбилансне ставке	708,394	708,394
	Укупно д	<u>16,635,440</u>	<u>14,785,440</u>
Укупна потребна резерва за процењене губитке по методологији Народне банке Србије			
е)	- билансна актива	20,559,411	13,089,033
	- ванбилансне ставке	483,108	368,107
	Укупно	<u><u>21,042,519</u></u>	<u><u>13,457,140</u></u>

Кретање на резервама из добити обелодањено у напомени 43.

Према прописима Народне банке Србије, осим исправки вредности, Банка је обавезна да формира потребне резерве за процењене губитке за билансну активу која се класификује, у укупном износу од 20,559,411 хиљада динара. Из претходних година формиран је износ резерви из добити за процењене губитке по билансној активи, који на дан 31. децембра 2013. године износи 15,927,046 хиљада динара.

Према прописима Народне банке Србије, осим резервисања за губитке, Банка је обавезна да формира потребне резерве за процењене губитке за ванбилансне ставке које се класификују, у укупном износу од 483,108 хиљада динара. Из претходних година формиран је износ резерви из добити за процењене губитке по ванбилансним ставкама, који на дан 31. децембра 2013. године износи 708,394 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Комерцијална банка а.д. Будва

Комерцијална банка а.д., Будва је спровела конверзију почетног биланса 1. јануара 2013. године, на нови контни оквир уз исказивање ефеката вредновања ставки билансне активе и ванбилансних ставки у складу са MPC 39 и MPC 37 по први пут на основу нових прописа Централне банке Црне Горе – Одлука о контном оквиру за банке и Одлука о минималним стандардима за управљање кредитним ризиком у банкама (Сл. лист Црне Горе бр. 22/12).

На основу прописа Централне банке Црне Горе на дан 31. децембра 2013. године, Комерцијална банка а.д. Будва је по први пут дужна да издвоји недостајући део додатних резерви из добитка у износу од 194,186 хиљада динара, од чега за ризичну активу 190,348 хиљада динара и за гаранције и потенцијалне обавезе 3,838 хиљада динара.

Комерцијална банка а.д. Бања Лука

На основу прописа Агенције за банкарство Републике Српске Комерцијална банка а.д. Бања Лука на дан 31. децембра 2013. године има издвојене додатне резерве из добитка претходних година у износу од 241,587 хиљада динара за ризичну активу и у износу од 6,421 хиљаду динара за гаранције и потенцијалне обавезе.

Комерцијална банка а.д. Бања Лука на дан 31. децембра 2013. године је дужна да издвоји недостајући део додатних резерви из добитка у износу од 602,243 хиљаде динара, од чега за ризичну активу 599,659 хиљада динара и за гаранције и потенцијалне обавезе 2,584 хиљаде динара.

14. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови зарада	2,837,995	2,712,618
Трошкови накнада зарада	452,878	520,654
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	457,953	493,775
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	903,043	831,514
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	54,572	65,170
Остали лични расходи	66,917	84,968
	<u>4,773,358</u>	<u>4,708,699</u>

15. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови амортизације (напомена 29,30)	878,972	842,991
	<u>878,972</u>	<u>842,991</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

16. ОПЕРАТИВНИ И ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови материјала	496,258	558,659
Трошкови производних услуга	2,294,702	2,187,516
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	1,840,976	1,701,227
Трошкови пореза	154,578	98,183
Трошкови доприноса	849,118	825,771
Остали трошкови	39,355	40,827
Расходи по основу отписа ненаплативих потраживања	526	227
Губици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	42	105
Губици по основу расхоровања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања	3,307	2,269
Мањкови и штете	4,834	7,600
Остали расходи	402,205	66,320
	<u>6,085,901</u>	<u>5,488,704</u>

У позицији Остали расходи од укупног износа 402,205 хиљада динара, износ од 339,883 хиљаде динара односи се на расходе изгубљеног судског спора Матичне банке са Инекс Интерекспорт а.д., Београд у стечају за део обавезе који није резервисан (напомена 38).

У оквиру трошкова производних услуга трошкови закупнине за 2013. годину износе 763,486 хиљада динара. Трошкови закупнине се највећим делом односе на оперативни лизинг пословног простора у износу од 674,004 хиљаде динара.

Преузете обавезе по уговорима о оперативном лизингу пословних простора, на дан 31. децембра 2013. године, које се односе на будуће периоде без пореза на додату вредност, за 241 пословних простора укупне површине 39,027.73 м² износе (у хиљадама динара):

До једне године	555,736
Од једне до пет година	1,567,782
Преко пет година	<u>127,415</u>
	<u>2,250,933</u>

Обавезе за оперативни лизинг пословног простора чланице Групе признају се као редовни месечни трошкови закупнина.

17. ПРИХОДИ ОД ПРОМЕНЕ ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од промене вредности пласмана и потраживања	6,497,855	17,179,893
Приходи од промене вредности хартија од вредности	14,787	42,071
Приходи од промене вредности обавеза	421,001	767,535
Приходи од промене вредности основних средстава, инвестиционих некретнина и нематеријалних улагања	12,260	173
	<u>6,945,903</u>	<u>17,989,672</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

18. РАСХОДИ ОД ПРОМЕНЕ ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Расходи од промене вредности пласмана и потраживања	5,549,525	7,792,526
Расходи од промене вредности хартија од вредности	9,004	14,954
Расходи од промене вредности обавеза	460,227	2,040,489
Расходи од промене вредности основних средстава, инвестиционих некретнина и нематеријалних улагања	197,329	7,897
	<u>6,216,085</u>	<u>9,855,866</u>
Нето приходи/(расходи) од промене вредности имовине и обавеза	<u>729,818</u>	<u>8,133,806</u>

Приходи/расходи од промене вредности пласмана садрже ефекат обрачуна уговорених заштита од ризика девизне клаузуле.

Приходи/расходи од промене вредности хартија од вредности садрже ефекте свођења хартија од вредности на тржишну вредност.

Приходи/расходи од промене вредности обавеза садрже ефекат обрачуна уговорених заштита од ризика девизне клаузуле на примљене депозите комитената.

Приходи/расходи од промене вредности основних средстава приказани су у напомени 30.

Ефекте обрачуна промене вредности чланице Групе врше на крају месеца у току пословне године и на дан трансакције.

19. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Свака чланица Групе утврђује порез на добитак према локалним прописима. Утврђени порез не подлеже консолидацији већ се одвојено обелодањује.

Матична банка

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Порески расход периода	-	(472,448)
Добитак од креирања одложених пореских средстава и укидања пореских обавеза	87,950	32,885
Губитак од креирања одложених пореских обавеза и укидања пореских средстава	-	(10,953)
	<u>87,950</u>	<u>(450,516)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

- б) Усаглашавање текућег пореза на добитак са резултатом примене пореске стопе на добит пре опорезивања

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак/губитак пре опорезивања	4,588,375	4,572,662
Обрачун пореза по важећој стопи 15%	688,256	457,266
Порески ефекат расхода који се не признају у пореском билансу	41,352	42,334
Порески ефекти нето капиталних добитака / губитака	(73)	(1,261)
Порески ефекти разлике књиговодствене и пореске вредности основних средстава	32,010	21,364
Порески ефекти трансферних цена	1,311	445
Порески ефекти усклађивања прихода	(46,245)	(1,820)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	(668,255)	-
Порески кредит искоришћен у текућој години	(48,356)	(45,880)
Корекција пореских ефеката (искоришћене и ефекат нових)	(87,950)	(21,932)
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	87,950	(450,516)
Ц. ЕФЕКТИВНА ПОРЕСКА СТОПА	0.00	9.85

Банка нема обавезе по основу текућег пореза, највећим делом као резултат умањења пореске основице по основу приходоване камате по дужничким ХОВ чији је издавалац Република Србија, Аутономна покрајина Војводина или Народна банка Србије, а у складу са чланом 25. став 2. Закона о порезу на добит.

Уплаћене аконтације пореза на добит за 2013. годину износе 777,491 хиљаду динара, по основу обавезе месечних плаћања предвиђених Законом о порезу на добит.

Комерцијална банка а.д., Будва

- а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Порески расход периода	(17,765)	(12,038)
Добитак од креирања одложених пореских средстава и укидања пореских обавеза	605	-
Губитак од укидања пореских средстава	(3,063)	(236)
	(20,223)	(12,274)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

б) Усаглашавање текућег пореза на добитак са резултатом примене пореске стопе на добит пре опорезивања

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак/губитак пре опорезивања	176,536	122,360
Обрачун пореза по важећој стопи 9%	15,798	11,012
Порески ефекат расхода који се не признају у пореском билансу	5,654	1,027
Порески ефекти разлике амортизације за пореске сврхе и рачуноводствене амортизације	(980)	(2)
Корекција пореских ефеката (искоришћених и ефекат нових)	(249)	236
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	(20,223)	(12,274)
в) Ефективна пореска стопа	11.52	10.02
Коригована ефективна пореска стопа	10.84	10.02

Банка је након дана биланса извршила корекцију опорезиве разлике по основу резервисања за отпремнине запослених у пореском билансу и исказала мању текућу пореску обавезу за 1.080 хиљада динара, чиме је ефективна пореска стопа смањена на 10.84. Разлика по основу смањења обавезе за порез пренета је у нераспоређени добитак почетног биланса за 2014. годину.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Порески расход периода	(6,858)	(14,764)
	(6,864)	(14,764)

б) Усаглашавање текућег пореза на добитак са резултатом примене пореске стопе на добит пре опорезивања

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак/губитак пре опорезивања	21,886	75,817
Обрачун пореза по важећој стопи 10%	2,169	7,582
Усклађивање прихода по курсним разликама и каматама на депозите и нето капиталних губитака	1,055	(1,304)
Порески ефекти усклађивања расхода	3,650	8,487
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	(6,864)	(14,764)
в) Ефективна пореска стопа	31.37	19.47

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Порески расход периода	(50)	(212)
Добитак од креирања одложених пореских средстава и укидања пореских обавеза	484	47
Губитак од креирања одложених пореских обавеза и укидања пореских средстава	-	(412)
	<u>434</u>	<u>(577)</u>

б) Усаглашавање текућег пореза на добитак са резултатом примене пореске стопе на добит пре опорезивања

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак/губитак пре опорезивања	1,423	1,330
Обрачун пореза по важећој стопи 15% (2012:10%)	213	133
Порески ефекат расхода који се не признају у пореском билансу	6	28
Порески ефекти нето капиталних добитака	(72)	(212)
Порески ефекти разлике амортизације за пореске сврхе и рачуноводствене амортизације	1	76
Порески ефекти губитка у пореском билансу	(2,178)	(25)
Порески ефекат обавезне основице из капиталног добитка по пореским прописима	-	212
Корекција пореских ефеката (искоришћених и ефекат нових)	2,030	365
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	<u>434</u>	<u>(577)</u>
в) Ефективна пореска стопа	<u>0.00</u>	<u>43.38</u>

**20. ДОБИТАК ОД КРЕИРАЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И СМАЊЕЊА
ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА**

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак од креирања одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	<u>89,038</u>	<u>33,549</u>
	<u>89,038</u>	<u>33,549</u>

Укупан ефекат промене пореских средстава/обавеза износи 89,038 хиљада динара:

- Код Матичне банке укупан ефекат промене пореских средстава/обавеза износи 87,950 хиљада динара и састоји се од ефекта креирања нових пореских средстава у износу од 32,805 хиљада динара и смањења одложених пореских обавеза у износу од 55,145 хиљада динара.
- Креирање нових пореских средстава по основу повећања резервисања за примања запослених (МРС 19) износи 605 хиљада динара код Комерцијалне банке АД Будва и 483 хиљаде динара добитка од смањења одложених пореских обавеза на привремену разлику вредности основних средстава код КомБанк ИНВЕСТ-а.
- Комерцијална банка а.д., Бања Лука нема могућност исказивања одложених пореза на основу локалног пореског законодавства.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

21. ГУБИТАК ОД СМАЊЕЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕИРАЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	3,063	12,218
	<u>3,063</u>	<u>12,218</u>

Укупан ефекат промене пореских обавеза износи 3,063 хиљаде динара и састоји се од увећања одложених пореских обавеза на привремену разлику у вредности основних средстава за 854 хиљаде динара и ефекта извршене ревалоризације дугорочних хартија од вредности расположивих за продају за 2,209 хиљада динара код Комерцијалне банке а.д., Будва.

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И ОБАВЕЗА МАТИЧНЕ БАНКЕ

	У хиљадама динара		
	Пореска средства	Пореске обавезе	Нето порески ефекат
Почетно стање 1. јануара 2013. године	62,656	(57,760)	4,896
Креирање пореских обавеза на терет ревалоризационих резерви по основу свођења вредности некретнина на фер вредност	-	(103,002)	(103,002)
Добитак од смањења одложених пореских обавеза (привремена разлика између пореске и књиговодствене вредности основних средстава)	-	55,145	55,145
Добитак од креирања пореских средстава (дугорочна резервисања за МРС 19)	602	-	602
Добитак од креирања пореских средстава (обрачунате, а неизмирене јавне дажбине)	71	-	71
Добитак од креирања пореских средстава (по основу обезвређења имовине)	32,132	-	32,132
Стање на дан 31. децембра 2013. године	<u>95,461</u>	<u>(105,617)</u>	<u>(10,156)</u>

По основу свођења вредности некретнина на фер вредност и признавање њиховог повећања у оквиру капитала креирана је пореска обавеза на терет ревалоризационих резерви у износу од 103,002 хиљаде динара. Из тих разлога (повећање књиговодствене вредности сталне имовине, услед извршене процене вредности исте) дошло је до смањења одложених пореских обавеза у корист нето резултата у износу од 55,145 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

- i) Пореска средства - по основу дугорочних резервисања за отпремнине запосленима и неискоришћени годишњи одмор, привремено непризнатих расхода по основу обезвређења имовине и привремено непризнатих расхода по основу јавних дажбина Матичне банке

	2013.		2012.		Губитак/ Добитак од укидања пореских средстава
	Износ резерви- сања	Пореска средства 15%	Износ резерви- сања	Пореска средства 15%	
Дугорочна резервисања МРС 19	280,585	42,088	276,571	41,486	602
Средства по основу обрачуна јавних дажбина	545	82	73	11	71
Средства по основу обезвређења имовине	<u>355,272</u>	<u>53,291</u>	<u>141,059</u>	<u>21,159</u>	<u>32,132</u>
Укупно	<u>-</u>	<u>95,461</u>	<u>-</u>	<u>62,656</u>	<u>32,805</u>

- ii) Пореске обавезе - Разлика између пореске и књиговодствене вредности основних средстава Матичне банке

	2013.		2012.		Ефекат 2013.	
	Вредност основних средстава	Пореска обавеза 15%	Вредност основних средстава	Пореска обавеза 15%	Добитак од укидања пореских обавеза	Пореска обавеза на терет рев. резерве
Вредност по пореским прописима	8,107,552	-	7,523,460	-	-	-
Књиговодствена вредност	<u>8,811,661</u>	-	<u>7,908,521</u>	-	-	-
Разлика	<u>704,109</u>	<u>105,617</u>	<u>385,061</u>	<u>57,760</u>	<u>(55,145)</u>	<u>103,002</u>
НЕТИРАНЕ ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ (ОБАВЕЗЕ) / СРЕДСТВА У БИЛАНСУ СТАЊА		<u>(10,156)</u>		<u>4,896</u>		

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

22. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
У динарима		
Жиро рачун	22,926,420	21,884,424
Готовина у благајни	2,526,407	2,616,937
	<u>25,452,827</u>	<u>24,501,361</u>
У иностраној валути		
Девизни рачуни	13,268,017	15,151,740
Готовина у благајни у иностраној валути	2,429,063	2,181,438
Готовински еквиваленти у иностраној валути - чекови послати на наплату	14,836	21,272
Остала новчана средства	2,399,733	196,916
Исправка вредности готовине и готовинских еквивалената у иностраној валути	(57)	-
	<u>18,111,592</u>	<u>17,551,366</u>
Злато и остали племенити метали	99	99
Укупно	<u>43,564,518</u>	<u>42,052,826</u>

Обавезна резерва код Народне банке Србије представља минималну резерву динарских средстава обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије.

Динарску обавезну резерву Матична банка обрачунава 17. у месецу на основу просечног стања динарских депозита у току претходног календарског месеца. Динарску обавезну резерву Матична банка издваја у динарима на свом жиро рачуну и та средства може користити за ликвидност. Матична банка је дужна да одржава просечно месечно стање на свом жиро рачуну у висини обрачунате динарске обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на жиро рачуну може бити мање или веће од обрачунате динарске обавезне резерве.

Годишња каматна стопа коју Народне банке Србије плаћа на износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве износи 2.5%. Матична банка је у току 2013. године одржавала просечно месечно стање у висини динарске обавезне резерве, односно ни у једном обрачунском циклусу није била у коришћењу средстава динарске обавезне резерве.

На позицији Остала новчана средства износ од 2,392,726 хиљада динара односи се на средства примљена на рачун Матичне банке код Централног региста ХоВ по основу наплате доспелих државних хартија од вредности у иностраној валути.

23. ОПОЗИВИ ДЕПОЗИТИ И КРЕДИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
У динарима		
Кредити по репо трансакцијама	12,246,700	4,000,000
	<u>12,246,700</u>	<u>4,000,000</u>
У иностраној валути		
Обавезна резерва код НБС	42,625,605	40,280,692
Опозиви депозити и обавезне резерве код централних банака Црне Горе и БиХ	1,363,847	1,545,677
	<u>43,989,452</u>	<u>41,826,369</u>
	<u>56,236,152</u>	<u>45,826,369</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

Матична банка

Девизну обавезну резерву Матична банка обрачунава 17. у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Матична банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Матична банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

На обавезну резерву у страниј валути Матична банка не остварује камату.

Током 2013. године у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије, Матична банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиру рачуну.

Комерцијална банка а.д., Будва

Обавезна резерва Банке са стањем на дан 31. децембра 2013. године представља минимум издвојених депозита у складу са регулативом Централне банке Црне Горе на коју се односи „Одлука о обавезној резерви банака код Централне банке Црне Горе“ („Службени лист ЦГ“ бр 35/11, 22/12 и 57/13). У складу са наведеним, банка обрачунава обавезну резерву на депозите по виђењу и орочене депозите.

Обавезна резерва код Централне банке у Црној Гори се односи на обавезну резерву која се издваја по стопи од 9.5% на део основице коју чине депозити по виђењу и депозити уговорени са рочношћу до једне године, односно до 365 дана, и 8.5% на део основице коју чине депозити уговорени са рочношћу преко једне године, односно преко 365 дана. На депозите уговорене са роком доспећа преко једне године који имају клаузулу о могућности разорочења тих депозита у року крајем од 365 дана, примењује се стопа од 9.5%.

Износ до 50% урачунава се у слободна расположива средства као износ којим је дозвољено располагати ради одржавања дневне ликвидности Банке.

Банка може до 25% обавезне резерве издвојити и држати у облику државних записа које је емитовала Црна Гора.

На 25% издвојених средстава Централна банка плаћа Банци месечну накнаду од 1% на годишњем нивоу.

Банка није користила средства обавезне резерве у току 2013. године.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Обавезна резерва код Централне банке Босне и Херцеговине представља резерву средстава обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Централне банке Босне и Херцеговине. Од 1. фебруара 2011. године стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспећа до једне године је смањена са 14% на 10%, док је стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспећа преко једне године остала непромењена са процентом од 7%.

Од 1. августа 2011. године промењен је обрачун накнаде банкама на износ средстава које банке држе код Централне банке Босне и Херцеговине:

- на износ обавезне резерве - 70% и на износ средстава изнад обавезне резерве - 90% од стопе која се утврђује на основу пондерисаног просека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централне банке Босне и Херцеговине на депозите инвестиране до месец дана.

Просечна годишња каматна стопа на обавезну резерву износи 0.03%. Банка није користила средства обавезне резерве у току 2013. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

24. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ КАМАТА, НАКНАДА, ПРОДАЈЕ, ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ДЕРИВАТА И ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>Потраживања за камату и накнаду у динарима</i>		
- камата	3,932,088	2,232,991
- накнада	140,857	142,440
Потраживања по основу продаје у динарима	170	177
Друга потраживања у динарима - закупнина	371,664	363,100
Исправка вредности у динарима	(1,716,933)	(1,284,149)
	<u>2,727,846</u>	<u>1,454,559</u>
<i>Потраживања за камату и накнаду у иностраној валути</i>		
- камата	778,401	693,550
- накнада	10,165	19,092
Исправка вредности у иностраној валути	(482,687)	(423,021)
	<u>305,879</u>	<u>289,621</u>
	<u><u>3,033,725</u></u>	<u><u>1,744,180</u></u>

25. ДАТИ КРЕДИТИ И ДЕПОЗИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>Кредити дати у динарима</i>		
По трансакционим рачунима	5,479,565	5,615,020
Потрошачки кредити	1,165,521	1,903,601
Кредити за обртна средства	47,729,473	48,392,968
Извозни кредити	2,905,328	3,076,278
Инвестициони кредити	36,897,924	33,486,818
Стамбени кредити	33,800,924	30,109,265
Остали кредити	45,483,860	44,625,186
Исправка вредности кредита у динарима	(11,566,892)	(8,638,581)
	<u>161,895,703</u>	<u>158,570,555</u>
<i>Кредити дати у иностраној валути</i>		
За плаћање увоза робе и услуга из иностранства	4,805,145	5,112,910
Кредити за куповину непокретности	2,804,434	2,653,137
Пласмани који се одобравају и доспевају у року од 1 дана (overnight)	9,238,017	2,170,276
Остали кредити у иностраној валути	26,728,913	29,805,210
Исправка вредности кредита у иностраној валути	(4,285,712)	(4,075,176)
	<u>39,290,797</u>	<u>35,666,357</u>
<i>Дати остали и наменски депозити у иностраној валути</i>		
Остали дати депозити у иностраној валути	242,306	407,185
Исправка вредности депозита у иностраној валути	(219,911)	(227,975)
	<u>22,395</u>	<u>179,210</u>
	<u><u>201,208,895</u></u>	<u><u>194,416,122</u></u>

У току 2013. године кредити до једне године у динарима и иностраној валути су одобравани на период од једног месеца до једне године, уз каматне стопе на месечном нивоу у распону од 0.17% до 1.8% месечно.

Кредити преко једне године у динарима и иностраној валути су одобравани на период до максимум тридесет година, уз годишњу каматну стопу у распону од 2.5% до 22.5%.

Концентрација укупно пласираних кредита комитентима од стране Групе је приказана у напомени 53.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Ризици и неизвесности

Руководства чланица Групе су извршила резервисања за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према чланицама Групе, потраживања чланица Групе су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства чланица Групе не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

26. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (БЕЗ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА)

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
у динарима		
<i>Хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха</i>		
- акције банака у динарима	490	708
- акције привредних друштава	3,832	5,703
<i>Хартије од вредности расположиве за продају</i>		
- акције банака у динарима	75	75
- обвезнице привредних друштава (Тигар ад Пирот)	62,812	67,904
- обвезнице банака	1,600,661	1,566,640
- обвезнице и записи Републике Србије	23,476,805	17,221,078
- обвезнице локалне самоуправе	51,281	56,089
<i>Хартије од вредности које се држе до доспећа</i>		
- обвезнице привредних друштава (РДП Б92 ад Београд)	20,206	51,167
- обвезнице Републике Србије	105,038	101,123
Исправка вредности хартија од вредности у динарима	(4,611)	(4,671)
	<u>25,316,589</u>	<u>19,065,816</u>
у иностраној валути		
<i>Хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха</i>		
- обвезнице Републике Србије	93,751	206,492
<i>Хартије од вредности расположиве за продају у иностраној валути</i>		
- обвезнице и записи Републике Србије	33,602,965	22,830,133
- обвезнице Републике Српске	144,857	-
- обвезнице страних банака	49,730	-
<i>Хартије од вредности које се држе до доспећа</i>		
- државни записи Владе Црне Горе	171,963	113,718
	<u>34,063,266</u>	<u>23,150,343</u>
	<u>59,379,855</u>	<u>42,216,159</u>

Хартије од вредности којима се тргује

На дан 31. децембра 2013. године тржишна вредност портфеља хартија од вредности којима се тргује износи 98,073 хиљаде динара (на дан 31. децембра 2012. године 212,903 хиљаде динара) од тога у динарима 4,322 хиљаде динара, а у иностраној валути 93,751 хиљаду динара.

Појединачно највећа улагања су извршена у обвезнице старе девизне штедње Републике Србије у износу од 93,751 хиљаду динара и акције привредних друштава: ДИН фабрика дувана а.д. Ниш у износу од 314 хиљада динара, Металац а.д. Горњи Милановац у износу од 2,202 хиљаде динара, Messer Техногас а.д., Београд у износу од 978 хиљада динара и Застава промет а.д. Београд у износу од 210 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Хартије од вредности расположиве за продају

На дан 31. децембра 2013. године улагања у хартије од вредности расположиве за продају имају следећу структуру:

у динарима :

записи Републике Србије у износу од 13,871,933 хиљаде динара, обвезнице Републике Србије у износу од 9,604,872 хиљаде динара, обвезнице – буџет града Панчева у износу од 51,281 хиљаду динара, обвезнице компаније Тигар а.д., Пирот у износу од 62,812 хиљаде динара и обвезнице банака: Societe generale банка а.д., Београд у износу од 1,075,009 хиљада динара, Ерсте банка а.д., Београд у износу од 525,652 хиљаде динара и акције АИК банка а.д., Ниш у износу од 75 хиљада динара.

у страниј валути:

записи Републике Србије у износу од 4,867,389 хиљада динара, дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 28,400,891 хиљаду динара, обвезнице старе девизне штедње – Република Србија у износу од 334,685 хиљада динара, обвезнице страних банака Raiffeisen Bank International у износу од 49,730 хиљада динара и обвезнице Владе Републике Српске у износу од 144,857 хиљада динара.

Хартије од вредности које се држе до доспећа

На дан 31. децембра 2013. године улагања у хартије од вредности које се држе до доспећа имају следећу структуру: 171,963 хиљаде динара односи се на државне записе Владе Црне Горе, 105,038 хиљада динара на обвезнице Републике Србије и 20,206 хиљада динара на обвезнице РДП Б92 а.д., Београд.

27. УДЕЛИ (УЧЕШЋА)

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Учешће у капиталу банака и финансијских организација	135,667	136,236
Учешће у капиталу предузећа и других правних лица	457,178	451,430
Учешће у капиталу страних лица у иностранству	427,397	295,498
Исправка вредности	(446,954)	(446,954)
	573,288	436,210

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Euroaxis банку а.д., Москва у износу од 78,387 хиљада динара, АИК банку а.д., Ниш у износу од 53,997 хиљада динара, Јубмес банку а.д., Београд у износу од 1,409 хиљада динара и Унион Банку д.д., Сарајево у износу од 1,874 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,634 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д., Београд у износу од 51,182 хиљаде динара и Политика а.д., Београд у износу од 35,216 хиљада динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA у износу од 343,706 хиљада динара, MASTER card у износу од 83,625 хиљада динара и Монтенегроберзу, Подгорица у износу од 66 хиљада динара.

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 446,954 хиљаде динара односи се на обезвређење 100% набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,634 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д., Београд у износу од 28,828 хиљада динара и АИК банка а.д., Ниш у износу од 19,287 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

28. ОСТАЛИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Остали пласмани у динарима		
Купљени пласмани - факторинг	159,499	103,282
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	1,654,239	1,445,695
Остали пласмани	216,866	380,005
Исправка вредности осталих пласмана у динарима	(983,708)	(968,074)
	<u>1,046,896</u>	<u>960,908</u>
Остали пласмани у стр. валути		
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	257,963	310,040
Покривени акредитиви и друга јемства	1,220,893	1,662,270
Остали пласмани у иностраној валути	2,567,616	2,529,307
Исправка вредности осталих пласмана у иностраној валути	(2,162,129)	(2,232,397)
	<u>1,884,343</u>	<u>2,269,220</u>
	<u>2,931,239</u>	<u>3,230,128</u>

Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама у износу од 1,654,239 хиљада динара у највећем делу се односе на плаћања по гаранцијама у износу од 1,298,486 хиљада динара.

Покривени акредитиви и друга јемства у иностраној валути у износу од 1,220,893 хиљаде динара се највећим делом односе на *cash cover* колатерал положен на име обезбеђење по контрагаранцији одобреној по налогу клијента ТЕ Никола Тесла д.о.о., Обреновац у корист Commerzbank AG, Франкфурт за крајњег корисника Alstom Power, Варшава у износу од 573,211 хиљада динара, као и на депозите положене у страним банкама као колатерале за трансакције са VISA и Master картицама. Депозит за покриће трансакција по Master картицама у Deutsche Bank AG, Франкфурт износи 431,435 хиљада динара. Депозит за покриће трансакција по VISA картицама у Barclays Bank PLC, Лондон износи 216,247 хиљада динара.

У оквиру осталих пласмана у иностраној валути највећи део обухвата потраживања од Југобанке а.д., Београд у стечају у износу од 1,401,187 хиљада динара, са исправком вредности нижој од пуног износа пласмана за 49,435 хиљада динара (напомена 13) колико износи и наплата дела потраживања од Југобанке а.д. у стечају, Београд, током јануара 2014. године.

29. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Лиценце и софтвер	1,608,580	1,336,323
Нематеријална улагања у припреми	14,325	52,831
Исправка вредности	(1,033,895)	(744,317)
	<u>589,010</u>	<u>644,837</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
Промене на нематеријалним улагањима

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Остала нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 31. децембра 2012.	1,336,323	52,831	1,389,154
Повећање	12,105	220,259	232,364
Преноси	258,816	(258,816)	-
Курсне разлике	1,336	51	1,387
Стање на дан 31. децембра 2013.	<u>1,608,580</u>	<u>14,325</u>	<u>1,622,905</u>
Исправка вредности			
Стање на дан 31. децембра 2012.	744,317	-	744,317
Амортизација за текућу годину (напомена 15)	288,147	-	288,147
Курсне разлике	1,431	-	1,431
Стање на дан 31. децембра 2013.	<u>1,033,895</u>	<u>-</u>	<u>1,033,895</u>
Неотписана вредност на дан:			
31. децембра 2013. године	<u>574,685</u>	<u>14,325</u>	<u>589,010</u>
31. децембра 2012. године	<u>592,006</u>	<u>52,831</u>	<u>644,837</u>

30. ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ
Промене на основним средствима и инвестиционим некретнинама

	У хиљадама динара				
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Инвестиционе некретнине	Укупно
Набавна вредност					
Стање на дан 31. децембра 2012. године	6,013,455	3,288,550	54,849	2,035,552	11,392,406
Повећање	-	4,624	1,022,353	-	1,026,977
Ревалоризација	780,642	-	-	(52,000)	728,642
Преноси	442,414	394,131	(981,390)	144,845	-
Отуђења и расходовање	(3,743)	(124,273)	-	-	(128,016)
Обезвређење ОС услед више силе и остало	(27,806)	-	-	-	(27,806)
Курсне разлике	2,017	4,001	36	1,039	7,093
Стање на дан 31. децембра 2013.	<u>7,206,979</u>	<u>3,567,033</u>	<u>95,848</u>	<u>2,129,436</u>	<u>12,999,296</u>
Исправка вредности					
Стање на дан 31. децембра 2012.	1,092,575	2,246,415	-	182,096	3,521,086
Амортизација (напомена 15)	153,075	402,180	-	35,570	590,825
Ревалоризација	202,475	-	-	(1,837)	200,638
Отуђења и расходовање	(2,923)	(118,446)	-	-	(121,369)
Преноси	20,755	-	-	(20,755)	-
Обезвређење ОС услед више силе и остало	(3,649)	669	-	-	(2,980)
Курсне разлике	575	3,563	-	39	4,177
Стање на дан 31. децембра 2013.	<u>1,462,883</u>	<u>2,534,381</u>	<u>-</u>	<u>195,113</u>	<u>4,192,377</u>
Неотписана вредност на дан:					
31. децембра 2013. године	<u>5,744,096</u>	<u>1,032,652</u>	<u>95,848</u>	<u>1,934,323</u>	<u>8,806,919</u>
31. децембра 2012. године	<u>4,920,880</u>	<u>1,042,135</u>	<u>54,849</u>	<u>1,853,456</u>	<u>7,871,320</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Матична банка је ангажовањем овлашћеног екстреног процењивача извршила процену:
 - непокретности у власништву за пословну намену и
 - инвестиционих непокретности.

Позитиван ефекат процене признат је у оквиру капитала док је негативан ефекат процене признат као смањење претходно формираних ревалоризационих резерви и/или расход периода. Међутим, повећање се признаје као приход у билансу успеха до оног износа до којег се сторнира ревалоризационо смањење истог средства, које је претходно признато као расход у билансу успеха.

Ефекат процене вредности непокретности у власништву Матичне банке:

Опис	Биланс успеха	Биланс стања	Укупан ефекат процене
	(120,773)	(24,439)	(145,212)
	12,260	711,119	723,379
Непокретности за пословну намену	(108,513)	686,680	578,167
Инвестиционе непокретности	(50,163)	-	(50,163)
Укупно	(158,676)	686,680	528,004

а) Инвестиционе некретнине

Матична банка

На дан 31. децембра 2013. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 1,808,554 хиљаде динара, које чине објекти дати у закуп.

На основу закључених уговора о дугорочном закупу Банка је у 2013. години извршила пренос на инвестиционе некретнине непокретности (Шабац, Ловћенац и Неготин) у нето вредности од 257,492 хиљаде динара, што уједно чини и највећи део повећања позиције инвестиционих некретнина у 2013. години (299,195 хиљада динара).

Активирањем дела инвестиционе некретнине у Македонској 29, за сопствене потребе, у 2013. години, Банка је извршила пренос на сопствена основна средства (пословни простор) у укупном износу од 133,595 хиљада динара набавне вредности. Смањење вредности по извршеној процени износи 8,747 хиљада динара.

На дан 31. децембра 2013. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 50,041 хиљаду динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Македонска 29	5,553	(30,299)	72,065	41,766
Ниш, Вртиште нова д- зграда	1,816	(556)	4,081	3,525
Ниш, ТПЦ Калча	85	(799)	1,829	1,030
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(14,172)	15,765	1,593
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(751)	1,735	984
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	(1,808)	3,432	1,624
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(816)	335	(481)
		(49,201)	99,242	50,041

У току децембра 2013. године овлашћени екстерни проценитељ извршио је процену вредности инвестиционих некретнина.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Књиговодствена вредност инвестиционих некретнина на дан 31. децембра 2013. године износи EUR 15,776 хиљада (у динарској противвредности 1,808,554 хиљаде динара).

Процењена вредност инвестиционих некретнина приказана је у табели испод:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	у хиљадама динара	
Београд, Македонска 29	5,553	863,354	7,531	863,354	-
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	25,336	240	27,514	2,178
Ниш, ТПЦ Калча	85	35,605	426	48,837	13,232
Београд, Омлад. бригада 19	15,218	628,687	6,201	710,781	82,094
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	40,045	357	41,042	997
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	173,109	1,510	173,109	-
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	42,418	370	42,418	-
		<u>1,808,554</u>	<u>16,635</u>	<u>1,907,055</u>	<u>98,501</u>

Позитиван ефекат процене инвестиционих некретнина износи 98,501 хиљаду динара који није прокњижен имајући у виду метод набавне вредности за који се Банка определила у својим Рачуноводственим политикама.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

На основу закљученог дугорочног Уговора о закупу у септембру 2012. године Банка је извршила пренос сталних средстава намењених продаји на инвестиционе некретнине у укупном износу 127,219 хиљада динара, које чине:

- економско двориште 1,603м², царинска зона-пословни објекат складиште сировина површине 873м², економско двориште 1,739м², пословни објекат хала површине 1,024м², економско двориште површине 1,009м², привредна зграда површине 949м² и пашњак треће класе површине 2,763м².

У току 2013. године Банка није вршила процену инвестиционих некретнина.

На дан 31. децембра 2013. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 506 хиљада динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Бесцаринска зона бб, Зона рада и индустрије Брчко („Прохема д.о.о.): Три пословне зграде 2,846 м ² и земљиште 7,114 м ²	9,960	(2,790)	3,296	506
	<u>9,960</u>	<u>(2,790)</u>	<u>3,296</u>	<u>506</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

б) Непокретности (основна средства)

Група нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2013. године, Матична банка за двадесет пет грађевинских објеката садашње вредности 910,607 хиљада динара, још увек нема доказе о власништву. Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

Матична банка је од 1. јануара 2005. године признала извршену ревалоризацију (процену независног процењивача) за непокретности у власништву Матичне банке. Стручна служба Матичне банке је у 2012. години, као и претходних година, извршила процену некретнина у власништву, у складу са интерним актима Матичне банке.

Матична банка је извршила нову процену непокретности ангажовањем независног процењивача, уважавајући захтеве релевантних МРС. Негативан ефекат процене за 2013. године Матична банка је признала као расход периода док је позитиван ефекат признат у оквиру капитала.

Процењена вредност непокретности Матичне банке приказана је у табели испод:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	у хиљадама динара	
Београд, Македонска 29	12,532	2,105,531	17,979	2,061,166	(44,365)
Београд, Краља Петра 19	5,358	553,504	6,330	725,684	172,180
Београд, Светог Саве 14	3,715	477,687	4,865	557,734	80,047
Београд, Светогорска 42-44	3,333	385,320	4,796	549,824	164,504
Шабац, Јевремова 2	1,210	136,484	1,100	126,106	(10,378)
Крушевац, Трг фонтана 1	2,959	93,045	1,400	160,499	67,454
Остале непокретности (73 објекта)		<u>1,028,145</u>	<u>10,266</u>	<u>1,176,870</u>	<u>148,725</u>
УКУПНО*		<u>4,779,716</u>	<u>46,736</u>	<u>5,357,883</u>	<u>578,167</u>

* књиговодствена вредност не обухвата улагања у туђе објекте од 202,419 хиљада динара

Процењена фер вредност некретнина на дан 31. децембра 2013. године износи EUR 46,736 хиљада - у динарској противвредности 5,357,883 хиљаде.

На основу извршених Годишњих пописа је расходовано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава (опreme) садашње вредности у износу од 3,085 хиљада динара.

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈА СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Стална средства намењена продаји	<u>75,968</u>	<u>78,763</u>
	<u>75,968</u>	<u>78,763</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Матична банка је у поступку продаје девет некретнина за које је проценила да јој нису неопходне у даљем пословању. Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради продаје средстава намењених продаји. У току 2013. године реализована је продаја два објекта и то: пословног простора Браничево и Сврљиг и расходована гаража у Ражњу која је интерном проценом претходно обезвређена у потпуности.

Руководство Матичне банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

На основу извршене процене фер вредности сталних средстава намењених продаји од стране стручне службе, у књигама Матичне банке је извршено смањење вредности објеката у Варварину и Ражњу за 2,237 хиљада динара.

Стална средства намењена продаји:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у m²</u>	<u>Књигово- дствена вредност 31. децембар 2013.</u>	<u>Књигово- дствена вредност 31. децембар 2012.</u>
Браничево, пословни простор	21.08	-	480
Јасика, пословни простор	75.87	611	611
Пожаревац, М.Пијаде 2, пословни простор	790.82	31,839	31,839
Пожаревац, М.Пијаде 2, пословни простор	880.86	26,345	26,345
Ражањ, гаража	15	-	26
Београд, Тоше Јовановића 7, пословни простор	24.05	2,213	2,213
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	4,688	4,688
Варварин, М. Мариновића, пословни простор	207	5,934	8,144
Сврљиг, угао Д. Трифунца и Хаџићеве, пословни простор	128	-	4,417
Укупно I		<u>71,630</u>	<u>78,763</u>
II Бања Лука – двособан стан	66	<u>4,338</u>	-
Укупно I + II		<u>75,968</u>	<u>78,763</u>

На основу извршене процене фер вредности сталних средстава намењених продаји од стране стручне службе, у књигама Матичне банке је извршено смањење вредности објеката у Варварину и Ражњу за 2,237 хиљада динара.

32. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2013.</u>	<u>31. децембар 2012.</u>
Одложена пореска средства	(47)	(4,896)
Одложене пореске обавезе	<u>13,131</u>	<u>948</u>
	<u>13,084</u>	<u>(3,948)</u>

Одложена пореска средства се односе на кредите по основу опорезивих привремених разлика од дугорочних резервисања по МРС 19, обезвређења имовине, као и обрачунатих и неплаћених јавних дажбина.

У складу са параграфом 71 МРС 12 „Порез на добитак”, Матична банка исказује по нето принципу одложена пореска средства и одложене пореске обавезе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

33. ОСТАЛА СРЕДСТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Остала потраживања у динарима		
Потраживања по основу датих аванса за обртна средства	52,888	28,985
Потраживања по основу аванса датих за трајна улагања	22,789	51,479
Потраживања од запослених	4,404	1,381
Потраживања по основу претплаћених пореза и доприноса	4,236	3,164
Потраживања за више плаћен порез на добит	725,009	12,784
Остала потраживања из оперативног пословања	264,650	231,900
Пролазни и привремени рачуни	608,508	198,710
Потраживања у обрачуну	2,688,270	547,695
Исправка вредности осталих потраживања	(272,518)	(53,938)
	<u>4,098,236</u>	<u>1,022,160</u>
Остала потраживања у иностраној валути		
Потраживања од запослених	217	197
Остала потраживања из оперативног пословања	388,691	125,071
Пролазни и привремени рачуни	2,570	566
Потраживања у обрачуну	325,787	232,155
Исправка вредности осталих потраживања	(153,068)	(132,978)
	<u>564,197</u>	<u>225,011</u>
Активна временска разграничења у динарима		
Разграничена потраживања за обрачунату камату	429,369	496,147
Разграничени трошкови за обавезе исказане по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе	156,219	90,497
Разграничени остали трошкови	171,180	191,237
Остала активна временска разграничења	33	-
	<u>756,801</u>	<u>777,881</u>
Активна временска разграничења у иностраној валути		
Разграничена потраживања за обрачунату камату	117,694	158,009
Разграничени трошкови за обавезе исказане по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе	1,395	1,611
Разграничени остали трошкови	17,301	19,635
Остала активна временска разграничења	551	749
	<u>136,941</u>	<u>180,004</u>
Залихе		
Залихе материјала	59,192	31,566
Залихе алата и инвентара	1,604	1,384
Средства стечена наплатом потраживања (напомена 53)	3,488,006	2,537,496
Инвентар у употреби	109,830	137,239
Исправка вредности средстава стечених наплатом потраживања	(243,045)	(126,791)
Исправка вредности залиха	(109,830)	(137,239)
	<u>3,305,757</u>	<u>2,443,655</u>
	<u>8,861,932</u>	<u>4,648,711</u>

У оквиру позиције потраживања у обрачуну у укупном износу од 2,688,270 хиљада динара највећи део односи се на потраживања Матичне банке по пословима купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 1,719,750 хиљада динара, потраживања од Компаније Дунав осигурање а.д., Београд по основу колективног осигурања живота запослених у износу од 416,933 хиљаде динара и потраживања по судским пресудама у износу од 545,105 хиљада динара за клијенте Компанија Таково а.д., Горњи Милановац (износ од 336,020 хиљада динара) и KMS Cyprus LTD (износ од 209,085 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Средства стечена наплатом потраживања

Матична банка

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу од 1,827,453 хиљаде динара (31.12.2012.:1,334,522 хиљаде динара) односе се на:

Материјалне вредности стечене у последњих 12 месеци

Опис	Површина у m²	Вредност у 000 дин.	Датум стицања
Ниш, Чајничка бб, стамбена и помоћне зграде	825.74	11,515	31.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452.73	14,178	31.03.2013.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	924	16.04.2013.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	9,666	17.04.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,049	23.04.2013.
Сомбор, Апатински пут 56, породично-стамбена зграда	191	1,064	21.05.2013.
Ваљево, Доња Грабовица, стамбено-пословни објекат	200	4,618	12.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	27,571	09.07.2013.
Врхпоље, угоститељски објекат и земљиште	1,334	2,483	14.06.2013.
Лесковац, Краља Петра првог, пословна зграда и земљиште	1,157	5,863	10.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,486	26.07.2013.
Ниш, Булевар 12 фебруара, складиште-помоћна зграда	2,878	83,059	01.08.2013.
Ниш, Горњоматејевачка VIII прилаз бб, 2 стана	113.99	2,328	29.08.2013.
Ниш, Радоја Дакића 84, локал	70.93	6,075	23.10.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, трафостаница, магацин	7,959	25,071	22.11.2013.
Врање, њива, виноград II класе	2,339	1,858	29.11.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	506	18.12.2013.
Београд, Радничка 22, продајни салон и сервис	7,190.52	638,720	19.12.2013.
Пријепоље, Карошевина, стругара	450	1,126	31.12.2013.
Укупно I		<u>845,160</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Материјалне вредности стечене у ранијим периодима

Опис	Површина у m ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Мур, Нови Пазар, кућа и воћњак III класе	1,190.00	5,535	06.04.2012.
И.Ц.П Крушевац, пословни објекат	12,836.00	49,982	08.06.2012.
Соко Бања, Викенд кућа, производна хала и породично стамбена зграда	1,944.00	34,954	01.08.2012.
Соко Бања, Пољопривредно земљиште (воћњак, њиве)	5,740.83 ара	35,335	01.08.2012.
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	67,320	23.08.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	4,010	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	1,445 ха	1,671	10.08.2012.
Младеновац, њива III класе	16,633	274	22.11.2012.
Прокупље, Малопланска 7, две зграде и земљиште	490.00	314	11.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,051	11.01.2012.
Гњилица, њива VII класе	2,638.00	115	11.06.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	113,882	12.02.2009.
Стамбена зграда, Чачак ул. Ратка Митровића 6	195	3,706	12.05.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	3,435	27.09.2006.
Нови Пазар, Окућница ливада, VI класе	1 ха 24 ара	337	26.11.2010.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објекат у изградњи и гаража	277	5,512	23.12.2010.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	547	26.11.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан М3 С2 бр.1	87	22,800	24.12.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан М3 С2 бр.2	170	44,552	24.12.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан М3 С2 бр.3	173	45,338	24.12.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан I С2 бр.5	171	44,814	24.12.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан II С2 бр.9	175	45,863	24.12.2010.
Тутин, Островица, њиве, ливаде, шуме	110,782	601	30.07.2012.
Мали Пожаревац, Белико поље, њива III и IV класе	21,915	328	27.09.2012.
Мур, Нови Пазар, шума, њива и воћњак	34.96 ара	4,379	12.07.2011.
Будва шума, IV класе	974	13,532	17.06.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	11,087	17.06.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925	319,214	21.11.2011.
Укупно II		<u>880,488</u>	

За три непокретности у вредности од 125,031 хиљаду динара (два пословна простора на Новом Београду и један пословни простор у Нишу), Банка је у 2013. години извршила пренамену у објекте за обављање пословне делатности.

Материјалне вредности стечене у последњих 12 месеци – опрема

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Вранић, опрема, линија за производњу	<u>10,843</u>	09.07.2013.
Укупно III	<u>10,843</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Материјалне вредности стечене у ранијим периодима - опрема

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	45,243	11.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	34,701	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	11,018	31.12.2012.
Укупно IV	<u>90,962</u>	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV	<u>1,827,453</u>	

Материјалне вредности по основу наплате потраживања до годину дана на дан 31. децембра 2013. године износе 856,003 хиљаде динара и односе се на грађевинске објекте и земљиште (шуме) и опрему који су били положени као средства обезбеђења по потраживањима Банке од комитената по основу датих кредита.

За наведене објекте Банка поседује књижно власништво. Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

У току 2013. године извршено је умањење материјалних вредности стечених наплатом потраживања (седам објеката: пет станова на Новом Београду, пословни објекат у Вранићу и кућа у Новом Пазару) на основу процене фер вредности од стране стручне службе Банке у укупном износу од 17,750 хиљада динара.

На основу прописа Народне банке Србије материјалне вредности примљене на основу наплате потраживања до 30. децембра 2013. године Банка је дужна да отуђи или намени за сопствену употребу у року од дванаест месеци од дана стицања.

На основу измењених прописа Народне банке Србије који се примењују од 31. децембра 2013. године, непокретности стечене наплатом потраживања, Банка је дужна да отуђи или намени за сопствену употребу у року од три године од датума доспећа потраживања или од датума стицања непокретности, ако је стицање настало пре датума доспећа потраживања.

У случају прекорачења прописаних рокова Банка је дужна да обрачуна резерву за процењене губитке од 100%.

Комерцијална банка а.д., Будва

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у последњих 12 месеци:

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД		Датум стицања
Некатегорисани путеви 284м ² и ливада IV класе 693м ²	977	2,700		28.02.2013.
Земљиште 4,426м ² и пословна зграда 2,868м ²	7,294	290,945		17.01.2013.
Воћњак 2. класе 692м ² , двориште 500м ² , три помоћне зграде од 91, 24 и 15м ² , два стамбена простора од по 75м ² , две помоћне зграде од 20м ² и 15м ²	1,507	3,833		28.02.2013.
Стамбени простор 65м ²	65	5,484		30.08.2013.
Кат.парцела 3606/3 двориште 421м ² , стамбена зграда 81м ² , помоћна зграда 27м ² и два стамбена простора по 65м ²	659	1,477		01.08.2013.
Земљиште 1,684м ²	1,684	6,594		04.11.2013.
Укупно I		<u>311,033</u>		

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у ранијим периодима:

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД	Датум стицања
Даниловград - зграде 190 м ² и земљиште 13,205 м ²	13,395	3,462	9.10.2007.
Подгорица – пословне зграде 995 м ² и земљиште 170 м ²	1,165	114,712	31.12.2008.
Сутоморе - стамбени објекти	1,158	97,360	31.01.2009.
Котор Побрђе - земљиште	31,534	60,958	28.02.2009.
Будва- шума	709	25,933	31.03.2009.
Режевићи - стамбени објекти	139	31,471	30.06.2009.
Подгорица - земљиште	375	16,074	31.08.2009.
Подгорица - зграде 1,291 м ² и земљиште 11,683 м ²	12,974	19,662	31.10.2009.
Даниловград - стамбени објекти 709м ² , двориште 500м ² и земљиште 16,544м ²	17,753	29,863	30.11.2009.
Сутоморе - земљиште	432	32,383	3.12.2009.
Толоши - стамбени објекти 500м ² и двориште 195м ²	695	59,327	7.12.2009.
Петровац - стамбени објекти 252м ² , Пословни простор 40м ² и земљиште 811м ²	1,103	68,956	17.12.2009.
Режевићи - земљиште	547	32,264	17.12.2009.
Дајбабе – пословни објекти 2,370м ² и земљиште 8,879м ²	11,249	96,744	28.12.2009.
Подгорица - пословни објекат 97м ² + 497м ²	594	107,421	27.01.2010.
Цетиње - гаража 30 м ² и земљиште 374 м ²	404	1,451	25.05.2010.
Толоши - стамбени објекат 394м ² + земљиште 61м ²	455	30,254	31.07.2010.
Котор – Врановићи - шуме и ливаде	3,131	2,703	1.08.2010.
Будва - стамбени објекат	50	12,053	17.08.2010.
Даниловград – Спуж - стамбени простори 228 м ² и земљиште 1,364 м ²	1,592	8,025	31.10.2011.
Котор - земљиште	3,632	5,353	30.11.2011.
Подгорица – зграда, хотел 661м ² и земљиште 264м ²	925	77,001	31.12.2011.
Ријека Црнојевића - послов.простор 3,309м ² и земљиште 43,436м ²	46,745	173,045	30.06.2012.
Укупно II		<u>1,106,475</u>	
Укупно Комерцијална банка а.д., Будва (I+II)		<u>1,417,508</u>	

Одлуком Централне банке Црне Горе о минималним стандардима за улагања банака у непокретности и основна средства, прописано је да износ улагања у непокретности и основна средства који прелази 40% сопствених средстава, банка третира као одбитну ставку при израчунавању укупног износа сопствених средстава банке. Улагањима у непокретности не сматра се стицање непокретности у замену за потраживања у поступку реструктурирања дуга, у стечајном поступку, односно поступку ликвидације над дужником банке, у поступку реорганизације дужника у складу са прописима којима се уређује стечај или у поступку извршења ради намирања потраживања банке, уколико од дана стицања непокретности није прошло више од четири године.

Прописима Централне банке Црне Горе није прописан рок у коме банка мора да прода средства стечена наплатом потраживања. У току 2013. године Комерцијална банка а.д., Будва је реализовала једну продају средстава стечених по основу наплате потраживања - земљиште у Ковачима површине 5,810 м² вредности 32,300 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

34. ТРАНСАКЦИОНИ ДЕПОЗИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>У динарима</i>		
- сектор финансија и осигурања	7,971,822	592,959
- јавна предузећа	3,999,425	2,952,311
- привредна друштва	15,203,645	12,567,931
- предузетници	2,156,416	1,818,444
- јавни сектор	17,338	42,979
- становништво	7,056,609	5,535,428
- страна лица	214,731	157,576
- регистровани пољопривредни произвођачи	1,496,911	1,265,464
- други комитенти	1,668,873	1,482,446
	<u>39,785,770</u>	<u>26,415,538</u>
<i>У иностраној валути</i>		
- сектор финансија и осигурања	1,484,562	873,448
- јавна предузећа	1,091,186	768,528
- привредна друштва	9,015,154	9,962,377
- предузетници	344,999	284,175
- јавни сектор	2,156,065	1,916,275
- становништво	6,311,945	3,947,213
- страна лица	822,872	999,990
- регистровани пољопривредни произвођачи	73	1,799
- други комитенти	596,162	671,506
	<u>21,823,018</u>	<u>19,425,311</u>
	<u>61,608,788</u>	<u>45,840,849</u>

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама Матичне банке за 2013. годину ови депозити су каматносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи од 0.25% до 1.5% на годишњем нивоу.

Депозити по виђењу предузећа и нерезидената у иностраној валути су некаматносни у Матичној банци, изузев код специфичних пословних аранжмана. У Комерцијалној банци а.д., Будва наведени депозити имају стопе од 0% до 0.30% на годишњем нивоу, а у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука имају стопе од 0% до 3.11% на годишњем нивоу.

Динарски а виста штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу 0.15% на годишњем нивоу. Девизни а виста штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу за EUR од 0% до 0.25% на годишњем нивоу и остале валуте од 0% до 0.10% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

35. ОСТАЛИ ДЕПОЗИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Депозити у динарима		
Штедни депозити	3,343,612	1,828,785
Депозити по основу датих кредита	293,401	344,192
Наменски депозити	3,776,033	3,629,670
Остали депозити		
- сектор финансија и осигурања	715,513	4,979,525
- јавна предузећа	812,499	811,095
- привредна друштва	4,092,753	10,585,279
- предузетници	191,465	56,650
- јавни сектор	173,898	339,343
- становништво	41,989	22,102
- страна лица	5	7
- други комитенти	6,170,841	5,680,432
	19,612,009	28,277,080
Депозити у стр. валути		
Опозиви депозити	72,668	105,344
Штедни депозити	170,750,121	153,221,289
Депозити по основу датих кредита	1,839,104	2,491,009
Наменски депозити	1,777,755	2,334,865
Остали депозити		
- сектор финансија и осигурања	6,629,434	6,141,883
- јавна предузећа	993,755	3,308,579
- привредна друштва	6,006,180	7,155,460
- предузетници	19,608	34,570
- јавни сектор	600,695	35,282
- становништво	423,281	236,057
- страна лица	45,523	12,779
- други комитенти	2,388,544	1,290,196
	191,546,668	176,367,313
	211,158,677	204,644,393

Депозити предузећа

У току 2013. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4% до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.85%, у зависности од датума доспећа.

Краткорочни депозити предузећа у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.25% до 4% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.35% до 3.5% за остале валуте.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.7%.

Краткорочни депозити предузећа индексирани у EUR-има депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.7% до 1.7% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити предузећа индексирани у EUR-има депоновани су уз каматну стопу од 2.0% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити предузећа у иностраној валути депоновани су уз каматну стопу у распону од 1.55% до 5% на годишњем нивоу.

Депозити становништва

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 6.5% до 8.5% на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.10% до 4.30% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 9.75% до 10.25% на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.25% до 5.25% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

36. ПРИМЉЕНИ КРЕДИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Примљени кредити у динарима		
Overnight кредити	1,239,935	249,476
Остале финансијске обавезе	44,174	21,741
	<u>1,284,109</u>	<u>271,217</u>
Примљени кредити у страниј валути		
Примљени кредити	964,318	773,935
Остале финансијске обавезе у страниј валути	337,273	366,810
	<u>1,301,591</u>	<u>1,140,745</u>
	<u>2,585,700</u>	<u>1,411,962</u>

Overnight кредити се односе на краткорочне кредите са доспећем до 7 дана и каматном стопом од 4% до 7.5%. Преглед највећих кредитора Матичне банке дат је у наредној табели:

Кредитор	У хиљадама динара
	31. децембар 2013.
ADOC д.о.о. Београд	823,000
ЈП Стара Планина, Књажевац	172,603
Политика Штампарија д.о.о., Београд	55,600
MALEX-CITY COPY SERVIS д.о.о., Београд	46,500
Сава Осигурање а.д.о. ,Београд	30,000
Остали	<u>112,232</u>
	<u>1,239,935</u>

Примљени кредити у износу од 964,318 хиљада динара се највећим делом односе на кредитну линију по основу пласмана од стране Инвестиционо развојне банке Републике Српске у износу од 818,291 хиљаду динара. Каматне стопе на примљене кредите су се кретале у распону од 0.98% до 8% годишње.

Остале финансијске обавезе у страниј валути највећим делом се односе на неизвршене исплате по примљеним приливима из иностранства у износу од 337,273 хиљаде динара.

37. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ КАМАТА, НАКНАДА И ПРОМЕНЕ ВРЕДНОСТИ ДЕРИВАТА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Кamate и накнаде у динарима		
Обавезе по основу камата	243,147	171,938
Обавезе по основу накнада и провизија	10,024	11,893
	<u>253,171</u>	<u>183,831</u>
Кamate, накнаде и промене вредности деривата у страниј валути		
Обавезе по основу камата	5,966	7,298
	<u>5,966</u>	<u>7,298</u>
	<u>259,137</u>	<u>191,129</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

38. РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Резервисања за потенцијалне одливе средстава по судским споровима (напомена 48б)	13,622	1,560,358
Резервисања за примања запослених (МРС 19)	334,700	325,037
Резервисања за потенцијалне губитке по преузетим потенцијалним обавезама (напомена 48а)	486,989	521,239
	<u>835,311</u>	<u>2,406,634</u>

Промене на резервисањима

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
а) Резервисања за потенцијалне одливе средстава по судским споровима		
Стање на почетку периода	1,560,358	1,357,599
Укидање у току године (напомена 13 б)	(382,769)	(18,249)
Исплате у току године	(1,178,804)	-
Ново резервисање (напомена 13 а)	14,814	220,967
Остало	23	41
Стање на крају периода	<u>13,622</u>	<u>1,560,358</u>
б) Резервисања за отпремнине и неискоришћени годишњи одмор запослених		
Стање на почетку периода	325,037	311,241
Ново резервисање (напомена 13 а)	17,395	65,113
Укидање у току године (напомена 13 б)	(5,857)	(52,989)
Остало	(1,875)	1,672
Стање на крају периода	<u>334,700</u>	<u>325,037</u>
в) Резервисања за потенцијалне губитке по преузетим потенцијалним обавезама		
Стање на почетку периода	521,239	519,253
Ново резервисање	659,140	545,478
Укидање у току године	(644,042)	(545,018)
Остало	(49,348)	1,526
Стање на крају периода	<u>486,989</u>	<u>521,239</u>

а) Коментар за промене на резервисањима по судским споровима Матичне банке

I Износ резервисања по основу судског спора са Компанијом Таково а.д., Горњи Милановац од 1,124,857 хиљада динара на основу ревизије пресуде Врховног касационог суда, у току 2013. године је:

- укинут у износу 380,770 хиљада динара по основу наплате пласмана (укупно укидање резервисања по овом основу на дан 31. децембра 2013. године износи 381,670 хиљада динара);
- искоришћен у износу од 744,087 хиљада динара за повраћај средстава клијенту ради враћања овог дела потраживања Банке на поновно суђење због измене метода обрачуна камате;
- признавање потраживања Банке по основу новоутврђене затезне камате у износу од 336,020 хиљада динара из нове пресуде чије се извршење очекује крајем 2014. године.

II По основу правоснажне и извршне пресуде Привредног суда у Београду, Банка је током децембра 2013. године извршила плаћање у укупном износу од 757,070 хиљада динара, а по основу судског спора са клијентом Инекс Интерекспорт а.д., Београд у стечају:

- на терет резервисања искоришћен је износ од 417,187 хиљада динара;
- на терет биланса успеха признато је 339,883 хиљаде динара (напомена 16).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

б) Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

Србија

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дисконтна стопа	11.25%	11.25%
Стопа раста зараде Банке	4%	4%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа једнака је референтној каматној стопи Народне банке Србије на дан обрачуна.

Црна Гора

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дисконтна стопа	8%	8%
Стопа раста зараде Банке	4%	4%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа једнака је просечној каматној стопи на дугорочне кредите предузећима.

Република Српска

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дисконтна стопа	8.5%	8,5%
Стопа раста зараде Банке	4%	4%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа једнака је просечној каматној стопи на дугорочне кредите предузећима.

39. ОБАВЕЗЕ ЗА ПОРЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе за порез на додату вредност	7,535	8,024
Обавезе за друге порезе и доприносе	16,890	16,547
	<u>24,425</u>	<u>24,571</u>

40. ОБАВЕЗЕ ИЗ ДОБИТКА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе из добитка	150,124	85,114
Обавезе по основу текућег пореза на добитак	17,765	19,967
	<u>167,889</u>	<u>105,081</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
41. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>Остале обавезе у динарима</i>		
Обавезе према добављачима	253,221	227,149
Обавезе по основу примљених аванса	20,217	190,454
Обавезе по комисионим пословима	18,406	-
Остале обавезе из пословног односа	44,399	41,902
Обавезе у обрачуну	698,886	235,620
Пролазни привремени рачуни	45,843	(292,991)
	<u>1,080,972</u>	<u>402,134</u>
Обавезе за нето зараде	38,931	88,187
Обавезе за порезе на зараде и накнаде зарада	4,691	12,921
Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада	3,290	6,659
Остале обавезе према запосленима	7,441	7,293
	<u>54,353</u>	<u>115,060</u>
Разграничене обавезе за обрачунату камату	76,251	45,711
Разграничене обавезе за остале обрачунате расходе	7,812	18,028
Разграничени приходи камата	29,271	49,865
Разграничени приходи за потраживања исказана по амортизованом вредности применом ефективне каматне стопе	808,666	824,282
Разграничени остали приходи	91,820	93,237
Остала пасивна временска разграничења	555,721	526,665
	<u>1,569,541</u>	<u>1,557,788</u>
<i>Остале обавезе у стр. валути</i>		
Обавезе према добављачима	36,274	29,114
Обавезе по основу примљених аванса	51,859	29,186
Обавезе по комисионим пословима - кредитне линије	27,636,171	14,851,888
Обавезе по примљеним средствима по пос. у име и за рачун комитената	62	-
Остале обавезе из пословних односа	2,357	973
Обавезе у обрачуну	2,056,580	589,885
Остале обавезе	7,291	7,366
Пролазни привремени рачуни	11,004	15,829
	<u>29,801,598</u>	<u>15,524,241</u>
Субординиране обавезе у иностраној валути	5,732,105	5,685,915
	<u>5,732,105</u>	<u>5,685,915</u>
Разграничене обавезе за обрачунату камату	3,109,777	2,974,114
Разграничене обавезе за остале обрачунате расходе	104,595	93,867
Разграничени приходи од камата у иностраној валути	997	935
Разграничени приходи за потраживања исказана по амортизационој вредности	96,084	47,570
Разграничени остали приходи	170	52,490
Остала пасивна временска разграничења	16,602	17,690
	<u>3,328,225</u>	<u>3,186,666</u>
УКУПНО	<u><u>41,566,794</u></u>	<u><u>26,471,804</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Обавезе по комисионим пословима у иностраној валути у највећем делу се односе на следеће кредитне линије:

- према Републици Србији по основу кредита владе Краљевине Данске за финансирање пројекта локалног економског развоја на Балкану

LEDIB 1 и 2

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
18,406	-	-	-

- према Републици Србији по основу кредита од Европске инвестиционе банке за финансирање пројекта малих и средњих предузећа као и финансирање инфраструктурних пројеката општина малог и средњег обима

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
5,781,447	50,430	4,815,056	42,342

- према Републици Србији по основу кредита од Владе Републике Италије за финансирање пројекта малих и средњих предузећа

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
1,062,640	9,269	1,199,385	10,547

- према Републици Србији по основу кредита од Европске агенције за реконструкцију (EAR)

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
158,421	1,382	124,413	1,094

- према међународним финансијским организацијама:

а) EFSE 1 и 2

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
5,011,497	43,714	3,574,004	31,429

б) GGF

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
2,636,768	23,000	2,615,521	23,000

в) FMO

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
2,292,842	20,000	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

г) KfW

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
6,305,314	55,000	-	-

• према EBRD-у

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
3,439,263	30,000	1,883,844	20,000

• према EIB-у (Република Црна Гора)

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
601,871	5,250	639,665	5,625

Разграничене обавезе за обрачунату камату у иностраној валути највећим делом се односе на девизне депозите становништва – штедња и износе 2,988,482 хиљаде динара.

Разграничени приходи за потраживања исказана по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе износе 903,451 хиљаду динара и представљају приход будућег периода (напомена 5а).

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Базел II стандарда, Матична банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од IFC-а.

Износ примљеног субординираног кредита износи 5,732,105 хиљада динара односно 50,000 хиљада EUR.

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставки за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2013. године, Матична банка није била усклађена са показатељем отворене кредитне изложености (остварена вредност од 62.04% у односу на максимално прописану од 25%). Матична банка је од KfW-а 6. јуна 2013. године добила Писмо одрицања од права која KfW има по Уговору о кредиту од 12. децембра 2012. године по основу неиспуњења финансијских обавеза у периоду до 31. децембра 2013. године. KfW је на захтев Матична банке одобрио измену методологије утврђивања показатеља отворене кредитне изложености, а добијање сагласности Народне банке Србије, као агента ове кредитне линије, је у процедури. Након усклађивања методолошких претпоставки, Матична банка ће у потпуности испунити показатеље утврђене уговором.

На основу уговора закључених са Европском банком за обнову и развој (EBRD) и Међународном финансијском корпорацијом (IFC), Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2013. године, Матична банка није била усклађена са показатељем отворене кредитне изложености (остварена вредност од 28.39% у односу на максимално прописану од 25.00% за EBRD, односно остварену вредност од 47.59% на максимално прописану од 25.00% по IFC). Наведено одступање од финансијских показатеља, у складу са закљученим уговором, не даје могућност IFC да захтева измирење обавезе по кредиту. Иницирани су преговори у вези усаглашавања методологије утврђивања финансијских показатеља.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

42. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Акцијски капитал који припада већинском власнику	17,191,462	17,191,462
Емисионе премије	22,843,084	22,843,084
	<u>40,034,546</u>	<u>40,034,546</u>
Мањински интерес	63	62
	<u>40,034,609</u>	<u>40,034,608</u>

Матична банка

Акцијски капитал Матичне банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у расподели добити.

Вредност акцијског капитала Матичне банке се састоји од 17,191,466 акција номиналне вредности хиљаду динара следеће структуре по броју:

- 8,709,310 обичних акција,
- 8,108,646 преференцијалних замењивих акција, и
- 373,510 приоритетних акција.

Структура акционара Матичне банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2013. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	3,709,890	42.60
EBRD, Лондон	2,177,330	25.00
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	3.69
Инвеј д.о.о., Београд	230,000	2.64
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	209,420	2.40
East capital (lux)-Balkan fund	202,906	2.33
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.97
Erste bank а.д., Нови Сад	130,308	1.50
Vicameх Consulting Limited	121,907	1.40
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	1.35
UniCredit bank, а.д., Србија	101,494	1.17
Остали (1,175 акционара)	<u>1,215,540</u>	<u>13.95</u>
	<u>8,709,310</u>	<u>100.00</u>

Структура акционара Матичне банке према преференцијалним, замењивим акцијама на дан 31. децембра 2013. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	3,310,456	40.83
EBRD, Лондон	1,932,110	23.83
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	21.05
Deg Deutsche Investitions	772,850	9.53
Swedfund International Aktiebo	<u>386,420</u>	<u>4.76</u>
	<u>8,108,646</u>	<u>100.00</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Структура акционара Матичне банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2013. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Југобанка у стечају	18,090	4.84
Остали (635 акционара; 2012.г.:640 акционара)	355,420	95.16
	<u>373,510</u>	<u>100.00</u>

У току 2013. године исплаћене су дивиденде за приоритетне акције из ранијих година, у износу од 40,342 хиљаде динара.

Основна зарада по акцији за 2013. годину износи 468 динара или 46.75% на номиналну вредност обичне акције, док за 2012. годину износила 469 динара или 46.9% на номиналну вредност обичне акције.

Умањена (разводњена) зарада по акцији за 2013. годину износи 242 динара или 24.21% на номиналну вредност обичне акције, док за 2012. годину износила 290 динара или 29.04% на номиналну вредност обичне акције.

	У хиљадама динара	
	2013.	2012.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде	4,071,705	4,084,795
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>8,709,310</u>	<u>8,709,310</u>
Основна зарада по акцији (у динарима)	<u>468</u>	<u>469</u>

	У хиљадама динара	
	2013.	2012.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде	4,071,705	4,084,795
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>14,068,288</u>
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима)	<u>242</u>	<u>290</u>

43. РЕЗЕРВЕ ИЗ ДОБИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Остале резерве	180,380	217,160
Посебне резерве из добити за процењене губитке	<u>16,883,448</u>	<u>14,932,162</u>
	<u>17,063,828</u>	<u>15,149,322</u>

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Промене на резервама из добити		
Стање на почетку периода	15,149,322	12,261,615
Повећање у току године:		
- из расподеле добити	1,911,549	3,183,444
- ефекти примена МРС 39 и 37 и регулативе Народне банке Србије	-	(350,056)
Курсне разлике	2,957	54,319
Стање на крају периода	<u>17,063,828</u>	<u>15,149,322</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
44. РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Ревалоризационе резерве по основу промене вредности основних средстава	1,062,582	488,942
Ревалоризационе резерве по основу промене вредности хартија од вредности	757,647	378,832
	<u>1,820,229</u>	<u>867,774</u>
	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Промене на ревалоризационим резервама		
Стање на почетку периода	867,774	689,620
Повећање/(смањење) у току године	952,455	178,154
Стање на крају периода	<u>1,820,229</u>	<u>867,774</u>

Ревалоризационе резерве Матичне банке се односе на добитке по основу:

- повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у нето износу од 686,680 хиљада динара и добитке од промене вредности хартија од вредности расположивих за продају у нето износу од 349,854 хиљаде динара и
- смањења по основу амортизације ревалоризационих резерви основних средстава у износу од 10,038 хиљада динара и смањења ревалоризационих резерви по основу пореских ефеката у износу од 103,002 хиљаде динара.

Ревалоризационе резерве Комерцијалне банке а.д. Будва и Комерцијалне банке а.д. Бања Лука се односе на добитке од промене вредности хартија од вредности расположивих за продају у нето износу од 24,543 хиљаде динара, односно 4,418 хиљада динара.

45. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Нереализовани губици по основу промене вредности хартија од вредности расположивих за продају	(187,011)	(7,016)
	<u>(187,011)</u>	<u>(7,016)</u>

У току 2013. године нето повећање нереализованих губитака у износу од 179,995 хиљада динара код Матичне банке састоји се од повећања у износу од 406,379 хиљада динара и смањења у износу од 226,384 хиљаде динара.

46. ДОБИТАК

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Акумулирана добит		
Добитак ранијих година	2,407,028	693,689
Добитак текуће године	4,461,938	3,946,319
	6,868,966	4,640,008
Добитак текуће године		
- добитак из редовног пословања	4,400,642	4,424,450
- порески расход периода и порески ефекти	61,296	(478,131)
	<u>4,461,938</u>	<u>3,946,319</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

На основу прописа Народне банке Србије добици од реализованих ревалоризационих резерви основних средстава у 2013. години признати су у нераспоређеном добитку ранијих година Матичне банке, у укупном износу од 10,038 хиљада динара.

У току 2013. године Одлуком Скупштине Матичне банке извршена је расподела исказаног кумулираног нераспоређеног добитка из 2012. године за следеће намене у Матичној банци:

	<u>У хиљадама динара</u>
- дивиденде за приоритетне акције за 2012. годину	37,351
- резерве	1,850,000
- награда из добитка за чланове менаџмента и друге запослене	<u>296,853</u>
	<u><u>2,184,204</u></u>

У току 2013. године Одлуком Скупштине Комерцијалне банке а.д., Бања Лука извршена је расподела исказаног кумулираног нераспоређеног добитка у резерве у износу од 61,549 хиљада динара.

У току 2013. године Одлуком Скупштине Комерцијалне банке а.д Будва извршена је исплата дивиденде Матичној банци у износу од 387,597 хиљада динара (напомена 11).

47. ПОСЛОВИ У ИМЕ И ЗА РАЧУН ТРЕЋИХ ЛИЦА

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2013.</u>	<u>31. децембар 2012.</u>
Средства по пословима у име и за рачун трећих лица	<u>5,439,678</u>	<u>5,050,021</u>
	<u><u>5,439,678</u></u>	<u><u>5,050,021</u></u>

Средства по пословима у име и за рачун трећих лица највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита становништву у износу од 3,491,045 хиљада динара, док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите и примљена средства страних донатора за микро кредите.

48. ПРЕУЗЕТЕ БУДУЋЕ ОБАВЕЗЕ

а) Дате гаранције и друга јемства, јемства за обавезе, имовина за обезбеђење обавеза, преузете неопозиве и друге обавезе

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2013.</u>	<u>31. децембар 2012.</u>
У динарима		
Дате гаранције и друга јемства	11,203,900	10,519,984
Имовина за обезбеђење обавезе	-	5,856,170
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане	7,118,983	7,896,786
Остале преузете неопозиве обавезе	<u>9,278,756</u>	<u>9,072,681</u>
	27,601,639	33,345,621
У страниј валути		
Дате гаранције и друга јемства	2,808,582	6,514,900
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане	791,479	312,370
Остале неопозиве обавезе	<u>901,593</u>	<u>3,523,052</u>
	<u>4,501,654</u>	<u>10,350,322</u>
Укупно	<u><u>32,103,293</u></u>	<u><u>43,695,943</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Остале преузете неопозиве обавезе највећим делом се односе на: неискоришћени део одобрених прекорачења по текућим рачунима физичких лица у износу од: 5,108,210 хиљада динара и неискоришћени део одобрених лимита по кредитним картицама 4,111,722 хиљаде динара.

За наведене гаранције и потенцијалне обавезе процењена је резерва за обезбеђење од потенцијалних губитака у складу са МРС 37 (напомена 38) у износу од:

	<u>У хиљадама динара</u>
Матична банка	473,647
Комерцијална банка а.д., Будва	7,377
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	<u>5,965</u>
	<u>486,989</u>

Није било обавеза по терминским девизним пословима на дан 31. децембра 2013. године и 31. децембра 2012. године.

б) Судски спорови

Матична банка

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код свих спорова који се воде против Банке у току 2013. године неће бити одлива, или ако их буде по неком од предмета, ради се о материјално безначајним вредностима. На основу наведене процене, руководство Банке није извршило додатна резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима, осим за износ од 10,900 хиљада динара обелодањен у напомени 38 уз финансијске извештаје.

На дан 31. децембра 2013. године, потенцијалне обавезе по основу спорова који се воде против Банке износе 2,276,270 хиљада динара (за 265 предмета). Руководство Банке не очекује материјално значајне губитке у наредном периоду по основу ових спорова.

Најзначајнију појединачну вредност судског спора против Банке чини судски спор са Компанијом Таково а.д., Горњи Милановац у износу од 1,124,857 хиљада динара. По основу ревизије пресуде Врховног касационог суда, Банка је у 2013. години извршила наплату потраживања у износу 380,770 хиљада динара. Према примљеној извршној пресуди Банка има потраживања по основу настављеног судског спора са Таковом у износу од 336,020 хиљада динара које се односе на затезну камату на предметне пласмане дате Таковоу.

Поред тога Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 20,314,063 хиљада динара (за 251 предмет највеће појединачне вредности). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

Комерцијална банка а.д., Будва

На дан 31. децембра 2013. године, потенцијалне обавезе по основу спорова који се воде против Банке износе 22,520 хиљада динара (број предмета 37). Банка не очекује губитке у наредном периоду по основу ових спорова.

Банка има резервисања за судске спорове у износу од 2,452 хиљаде динара.

Поред тога, Банка води 241 спор против трећих лица по основу наплате кредита у износу од 785,118 хиљада динара. Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

На дан 31. децембра 2013. године, потенцијалне обавезе по основу спорова који се воде против Банке износе 53,339 хиљада динара (број предмета 11). Руководство Банке не очекује губитке у наредном периоду по основу ових спорова. Банка има резервисања за судске спорове у износу од 270 хиљада динара.

Поред тога, Банка води 308 судских спорова против трећих лица по основу наплате кредита у износу од 798,380 хиљада динара. Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

49. ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Потраживања по суспендованој камати		
- у динарима	1,782,978	1,636,802
- у страниј валути	940,680	960,207
Друга ванбилансна актива	187,530,870	156,570,738
	<u>190,254,528</u>	<u>159,167,747</u>

Група је у току 2013. године имала нето повећање суспендоване камате у износу од 126,649 хиљада динара, које се састоји од:

а) увећања у износу од 216,997 хиљада динара следеће структуре:

- новосуспендована камата у износу од 49,635 хиљада динара,
- наставак обрачуна суспендоване камате у износу од 160,125 хиљада динара и
- курсних разлика у износу од 7,237 хиљада динара.

б) умањења у износу од 90,348 хиљада динара следеће структуре:

- трајни отпис 46,756 хиљада динара,
- наплата у износу од 40,599 хиљада динара и
- пренос у из осталог ванбиланса у износу од 2,993 хиљаде динара.

У оквиру друге ванбилансне активе, између осталог, Група исказује кастоди послове за своје клијенте, репо пласмане у хартије од вредности државе и обвезнице старе девизне штедње. По основу ових позиција Група не сноси кредитни ризик.

50. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА И ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА УСАГЛАШЕНИ СА ЗАКОНОМ О БАНКАМА

Адекватност капитала

Показатељ адекватности капитала Групе према методологији Народне банке Србије на дан 31. децембра 2013. године износи 19.86% (2012.: 22.40%).

Група је дужна да усклади обим свог пословања са параметрима из Закона о банкама. На дан 31. децембра 2013. године као и 31. децембра 2012. године, сви показатељи су били усклађени са прописаним параметрима.

Матична банка је дужна да одржава минимални коефицијент адекватности капитала од 12% установљен од стране Народне банке Србије, сагласно Базелској конвенцији важећој за све банке. Коефицијент адекватности капитала Матичне банке, на дан 31. децембра 2013. године, израчунат на основу финансијских извештаја састављених од руководства Банке, износи 19.02% применом познатих одлука Народне банке Србије за 2013. годину.

Матична банка је била дужна да обим свог пословања усклади са параметрима из Закона о банкама, односно да обим и структуру својих ризичних пласмана усклади са параметрима које прописује Народна банка Србије. На дан 31. децембра 2013. године као и 31. децембра 2012. године, сви показатељи су били усклађени са прописаним параметрима.

Комерцијална банка а.д., Будва је дужна да одржава минимални коефицијент солвентности капитала од 10% установљен од стране Централне банке Црне Горе. Коефицијент солвентности на дан 31. децембра 2013. године, израчунат као однос укупног износа ризичног капитала и укупно пондерисане активе, износи 32.9% (31. децембра 2012. године: 34.8%) према методологији обрачуна прописаној од стране Централне банке Црне Горе. На дан 31. децембра 2013. године као и 31. децембра 2012. године, сви други показатељи су били усклађени са прописаним параметрима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је дужна да одржава минимални коефицијент адекватности капитала од 12% установљен од стране Агенције за банкарство Републике Српске. На дан 31.12.2013. године показатељ адекватности капитала износи 25.5% (31. децембра 2012. године: 30.6%). На дан 31. децембра 2013. године као и 31. децембра 2012. године, сви други показатељи су били усклађени са прописаним параметрима.

51. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Укупне зараде руководства чланица Групе и укупне накнаде члановима Управних, Надзорних и Одбора за ревизију обелодањени су у табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Бруто примања		
Руководства	133,044	121,701
Нето примања		
Руководства	101,894	92,487
Бруто примања		
Управни, Надзорни и Одбори за ревизију	46,523	42,052
Нето примања		
Управни, Надзорни и Одбори за ревизију	31,224	31,195

52. КОНСОЛИДОВАНЕ ПОЗИЦИЈЕ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА

Биланс стања

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања	У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
391,579,014	6,317,466	385,261,548
готовина/обавезе	161,272	
пласмани/обавезе	675,306	
улози/капитал	5,480,888	

Биланс успеха

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
4,784,552	397,068	13,158	4,400,642
камате	8,143	8,143	
накнаде	1,329	1,329	
курсне разлике	-	3,687	
дивиденда	387,597	-	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банкарска Група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произилази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је изложена, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и усклађивање профила ризичности са склоношћу Групе за преузимање ризика, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Групе у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности.

Група примењује Базел II стандарде и перманентно прати све најаве и измене у законској регулативи, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, а у складу са прихватљивим нивоом ризика за Групу. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових производа Група анализира утицај свих нових услуга и производа на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом банкарске Групе, као и склоност ка ризицима одређеном у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Групе;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Група изложена или може да буде изложена.

Банкарска Група је утврдила основне принципе управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Групе;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима банкарске Групе и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса;
- Начин процене ризичног профила банкарске Групе и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које банкарска Група користи и њихову структуру;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала банкарске Групе;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Група ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова Матичне банке и чланица банкарске Групе у систему управљања ризицима.

Појединачним методологијама Група је детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за успостављање јединственог система управљања ризицима и надзор над тим системом, усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола, надзор над радом Извршног одбора, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, усвајање и анализу ефикасности примене процедура за управљање ризицима, којима се ближе дефинише процес идентификација, мерења, ублажавања, праћења и контроле и извештавања о ризицима којима је Матична банка и Група изложена. Извештава Управни одбор о ефикасности примене дефинисаних процедура управљања ризицима.

Одбор за ревизију је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола Матичне банке и Групе. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености ризицима који произилазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности. Свака чланица Групе има Одбор за управљање активом и пасивом.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Матичне банке, анализира изложеност Матичне банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио и спроводи наводе унутрашње ревизије из надлежности Одбора, а такође предлаже мере Извршном одбору Матичне банке. Свака чланица Групе има кредитни одбор који одлучује у оквиру својих надлежности и лимита.

Одбор за наплату потраживања Матичне банке надлежан је и одговоран за управљање ризичним пласманима, доноси одлуке о отпису ризичних пласмана до дефинисаног лимита одлучивања и предлаже отпис пласмана Извршном одбору и Управном одбору Матичне банке преко свог лимита. Кредитни одбори чланица Групе доносе одлуке о ризичним пласманима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Организациони део управљања ризицима Матичне банке дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Матична банка и Група изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за управљање ризицима и извештавање надлежних органа банкарске Групе.

Сектор управљања средствима Матичне банке укључен је у процес управљања средствима и ликвидношћу, као и активом и пасивом на нивоу Групе. Такође учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматном ризику и девизном ризику.

Сектор унутрашње ревизије је надлежан и одговоран за континуиран надзор спровођења политика и процедура управљања ризицима на нивоу Групе, испитује адекватност процедура и усаглашености пословања чланица Групе са њима. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Сектор контроле усклађености пословања дужан је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике усклађености пословања Матичне банке, као и чланица Групе у складу са Годишњим планом рада усвојеним од стране Управног одбора и предлаже планове за управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Матичне банке. Извештај усваја Извршни одбор и доставља га Управном одбору ради информисања.

Чланице банкарске Групе имају организационе делове за управљање ризицима, управљање средствима и унутрашњу ревизију.

Процес управљања ризицима

На нивоу банкарске Групе редовно се мере, односно процењују ризици који су идентификовани у пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења које омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике одређује се њихова значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима банкарске Групе.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а у складу са ризичним профилем и склоношћу ка ризицима банкарске Групе.

Праћење и контрола ризика се заснива и на лимитима који су успостављени. Они зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Група спремна да прихвати.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активном и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима. Чланице Групе на месечном нивоу извештавају организациони део управљања ризицима Матичне банке.

Врсте ризика

Банкарска Група је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишном ризику, оперативном ризику, ризику улагања, ризику изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању чланица Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе.

У оквиру кредитног ризика чланице Групе прате следеће ризике:

- **Ризик неизвршења (default risk)** – ризик од губитка који може наступити уколико дужник не измири своју обавезу према чланицама Групе;
- **Ризик промене кредитног квалитета активе (downgrade risk)** – ризик од губитка који може настати уколико дође до погоршања нивоа ризичности дужника (погоршања кредитног рејтинга дужника);
- **Ризик промене вредности активе** – ризик од губитка који може настати на позицијама активе уколико дође до смањења тржишне вредности у односу на вредност по којој је актива купљена;
- **Ризик концентрације** је ризик који директно или индиректно произилази из изложености чланица Групе према истом или сличном фактору ризика или врсти ризика, као што су: изложености према једном лицу или групи повезаних лица, привредним гранама, географским подручјима, врстама производа, инструментима кредитне заштите, финансијским инструментима, роби...
- **Ризик изложености** је ризик који може проистећи по основу изложеност Групе према једном лицу, групи повезаних лица или лицима повезаним са Групом;
- **Ризик земље** је ризик који се односи на земљу порекла дужника и представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности наплате потраживања од дужника као последице економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника.

Поред наведених чланица Групе прате и са кредитним ризиком повезане следеће ризике:

- **Резидуални ризик** је ризик да технике ублажавања кредитног ризика буду мање ефикасне него што је очекивано, односно да њихово коришћење недовољно утиче на умањење ризика којима је Група изложена;
- **Ризик смањења вредности потраживања** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу смањења вредности откупљених потраживања услед готовинских или неготовинских обавеза претходног повериоца према дужнику;
- **Ризик измирења/испоруке** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал групе по основу неизмирених трансакција или услед неизвршавања обавезе друге уговорне стране по трансакцијама слободне испоруке на уговорени датум измирења/испоруке;
- **Ризик друге уговорне стране** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу неизмирења обавезе друге уговорне стране у трансакцији пре коначног поравнања новчаних токова трансакције, односно измирења новчаних обавеза по тој трансакцији.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложенешћу послова које обавља, Група је организовала процес управљања кредитним ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса. Организациони модел система управљања кредитним ризиком свих чланица Групе обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Чланице Групе су успоставиле и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком.

Циљ управљања кредитним ризиком је минимизирање негативних ефеката кредитног ризика на финансијски резултат и капитал Групе, по основу билансних и ванбилансних пласмана и на основу пословања са другом уговорном страном за позиције које се воде у банкарској књизи.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолиа Групе, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала. С друге стране, чланице Групе не улажу у високо-ризичне пласмане као што су улагања у високопрофитабилне пројекте са значајним нивоом ризика и слично.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолиа Групе;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, све чланице Групе настоје да послују са клијентима добре кредитне способности и прибављају одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Чланице Групе оцењују кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врше мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би биле у могућности да предузму одговарајуће активности у циљу наплате потраживања.

Идентификација кредитног ризика подразумева анализираје свих индикатора, који доводе до настанка и повећања изложености кредитном ризику. Чланице Групе на свеобухватан начин благовремено утврђују узроке текуће изложености кредитном ризику и процењују узроке изложености кредитном ризику по основу насталих и пројектованих промена на тржишту, као и по основу увођења нових пословних производа и активности. Кредитни ризик Групе условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према чланицама Групе, као и квалитетом инструмената обезбеђења.

Све чланице Групе врше квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем није само инструмент за обликовање појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана, већ представља основу за анализу портфолиа, подршку приликом одобрења пласмана, као и у поступку обезвређења пласмана и процене резервисања за губитке по ванбилансним позицијама у циљу рангирања нивоа ризичности пласмана и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

Ради адекватног и ефикасног управљања ризицима којима су изложене у свом пословању, Матична банка и чланице Групе поштују и начела прописана регулативом својих Централних банака, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаног оквира и обрачун резерве за процењене губитке.

Пре одобрења пласмана Матична банка и чланице Групе процењују кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурност кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежни одбори, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Приликом доношења одлука у области кредитирања, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолиа Групе.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолиа усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолиу. Све чланице Групе континуирано контролишу кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила. У случају прекорачења интерних лимита чланице Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а Матична банка извештава Извршни одбор о наведеном прекорачењу. Чланице Групе су дужне да извештавају Матичну банку и у случају настанка ванредних услова у пословању који могу настати услед неповољних кретања на локалним тржиштима, политичко - економских криза и слично.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Групом), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, ризик земље, инструменте кредитне заштите.

Континуирану контролу и праћење ризика изложености на нивоу портфолиа Групе, у оквиру регулаторно прописаних лимита, врши Матична банка. Уколико дође до прекорачења лимита, Матична банка утврђује узроке, информише и предлаже мере заштите од ризика изложености Извршном одбору Матичне банке.

Диверсификовање улагања на нивоу Групе усмерено је на ублажавање кредитног ризика кроз смањење концентрације портфолиа у појединим сегментима активе.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се, пре свега, на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолиа врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе. Чланице Групе такође, обезбеђују континуирано праћење и проверу адекватности процеса рангирања пласмана у ризичне категорије према степену наплативости.

Како би се Група заштитила од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат у зависности од врсте колатерала и локације, који се минимум једном годишње, а по потреби и чешће преиспитују и ревидирају. На овај начин Група се штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног усклађивања пословања са дефинисаним системом лимита, на дневном и месечном нивоу, као и у условима када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, односно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, предузимају се следеће мере за регулисање потраживања: репрограмирање или реструктурирање, поравнање, преузимање робе или непокретности у циљу наплате потраживања, продаја и /или уступање потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**31. децембар 2013. године**

Клијентима са одређеним проблемима у пословању одобрава се репрограмирање и реструктурирање потраживања. Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целисти, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања.

Група осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (разне врсте плативих и чинидбених гаранција, авали, акредитиви) по основу којих Група има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Група користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, које се спроводи по утврђеној динамици у складу са дефинисаним системом извештавања:

- чланице Групе извештавају Матичну банку, на месечном нивоу;
- Матична банка извештава на консолидованој основи, полугодишње и годишње.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Групе се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима интерног система рејтинга. Интерни систем рејтинга разматра квантитативне и квалитативне параметре за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су даље подељене на 17 поткатегија. Рејтинг скала се користи као јединствени метод мерења ризика којим је осигурано да клијенти са истим рејтингом имају исте кредитне карактеристике и исту вероватноћу да неће испунити своје обавезе. Основни параметри кредитног ризика који опредељују поткатегију рејтинга се обрачунавају и прате на месечном нивоу.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Групу (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5).

Група се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Групе у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисање по ванбилансним ставкама врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита, опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Чланице Групе врше процену обезвређења потраживања као појединачну и групну процену.

Појединачно процењивање

Чланице Групе процењују исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико се дође до неких нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према чланицама Групе, врши се ванредна процена обезвређења пласмана.

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по пласманима који нису појединачно значајни и за појединачно значајне пласмане када не постоји објективан доказ о појединачном обезвређењу. Групна процена се врши по групама које се формирају на основу интерно прописане методологије, базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиривања обавеза по врстама клијената или производа. Добијени проценти миграција коригију се за извршену наплату потраживања.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

53.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику

Максимална изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2013. и 2012. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Исказане вредности су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Максимална изложеност кредитном ризику пре колатерала и других побољшања

	31. децембар 2013.		У хиљадама динара 31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	392,050,874	370,202,705	348,673,823	330,632,862
Готовина и готовински еквиваленти	43,564,518	43,564,518	42,052,827	42,052,827
Опозиви депозити и кредити	56,236,153	56,236,152	45,826,369	45,826,369
Потраживања по основу камата, накнада, продаја, промене фер вредности деривата и друга потраживања	5,233,346	3,033,725	3,451,352	1,744,180
Дати кредити и депозити	217,281,410	201,208,896	207,357,851	194,416,122
Остали пласмани	6,077,077	2,931,239	6,430,601	3,230,129
Хартије од вредности	59,384,466	59,379,855	42,220,831	42,216,159
Остала средства	4,273,904	3,848,320	1,333,992	1,147,076
II. Ванбилансне ставке	32,083,141	31,669,447	35,181,891	34,660,651
Плативе гаранције	7,987,465	7,913,066	9,500,404	9,430,110
Чинидбене гаранције	5,940,701	5,813,134	6,880,931	6,771,639
Преузете неопозиве обавезе	17,247,891	17,316,867	17,205,245	17,197,217
Остало	907,084	626,380	1,595,311	1,261,685
Укупно (I+II)	424,134,015	401,872,152	383,855,714	365,293,513

Највећи кредитни ризик за Групу настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Група изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Дати кредити и депозити и потраживања од банака

31. децембар 2013.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Недоспели неисправљени	-	-	15,386	85,110	133,207	233,703	11,741,050	11,974,753	8,245,176
Доспели а неисправљени	-	-	1,350	635	40,250	42,235	10,049,778	10,092,013	1,000,231
Групно обезвређени	35,904,499	13,574,888	4,332,228	8,267,990	5,933,170	68,012,775	74,968,557	142,981,332	319,911
Појединачно обезвређени	633,551	52,782	37,590	9,276	2,358,353	3,091,552	39,576,443	42,667,995	-
Укупно	36,538,050	13,627,670	4,386,554	8,363,011	8,464,980	71,380,265	136,335,828	207,716,093	9,565,318
Исправка вредности	597,233	902,996	307,767	719,597	1,237,955	3,765,548	11,987,056	15,752,604	319,911
Група исправка вредности	449,641	887,165	295,053	719,545	964,514	3,315,918	6,446,538	9,762,456	319,911
Појединачна исправка вредности	147,592	15,831	12,714	52	273,441	449,630	5,540,518	5,990,148	-
Нето књиговодствена вредност	35,940,817	12,724,674	4,078,787	7,643,414	7,227,025	67,614,717	124,348,772	191,963,489	9,245,407

Преглед не обухвата припадајуће камате и накнаде, које на дан 31. децембар 2013. године по кредитима и депозитима и потраживањима од банака, износе укупно 3,440,316 хиљада динара (31. децембар 2012.: 2,556,738 хиљада динара). После ефеката ублажавања по извршеном обезвређењу, нето књиговодствена вредност камата и накнада, на дан 31. децембар 2013. године износила је укупно 2,037,417 хиљада динара (31. децембар 2012.: 1,453,994 хиљаде динара).

31. децембар 2012.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Недоспели неисправљени	872,396	346	2,159	96,425	322,036	1,293,362	16,685,203	17,978,565	2,330,765
Доспели а неисправљени	215,129	-	-	42,415	19,698	277,242	6,471,225	6,748,467	3,189
Групно обезвређени	31,269,455	11,338,196	3,465,949	8,640,686	5,837,225	60,551,511	85,570,112	146,121,623	327,974
Појединачно обезвређени	436,390	87,161	45,598	1,629	2,484,860	3,055,638	30,791,630	33,847,268	-
Укупно	32,793,370	11,425,703	3,513,706	8,781,155	8,663,819	65,177,753	139,518,170	204,695,923	2,661,928
Исправка вредности	523,174	873,721	300,705	657,752	1,076,814	3,432,166	9,181,589	12,613,755	327,974
Група исправка вредности	391,253	846,469	280,101	657,370	842,940	3,018,133	6,262,191	9,280,324	327,974
Појединачна исправка вредности	131,921	27,252	20,604	382	233,874	414,033	2,919,398	3,333,431	-
Нето	32,270,196	10,551,982	3,213,002	8,123,403	7,587,005	61,745,587	130,336,581	192,082,168	2,333,954

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године*Обезвређени кредити и депозити*

Обезвређени кредити и депозити су они кредити и депозити за које чланице Групе утврде да постоји објективни доказ који указује на обезвређење и за које не очекује наплату укупне доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту. У интерном систему рејтинга, ови пласмани за клијенте правна и физичка лица носе рејтинг од 2 до 5 и представљају појединачно значајне кредите (већи од 6 милиона динара). За пласмане који нису појединачно значајни, обезвређење је утврђено на групној основи, у зависности од припадности групи потраживања са сличним нивоом ризика, за све категорије рејтинга од 1 до 5.

Исправка вредности

Чланице Групе формирају исправку вредности за дате кредитне аранжмане на основу процене обезвређења. Главне компоненте овако формиране исправке вредности су исправка вредности која се односи на појединачно значајне кредитне изложености и групна исправка вредности пласмана, која се формира за групе сродних пласмана, код којих је настало обезвређење, али није идентификовано (материјално мање значајни пласмани), као и код пласмана који су материјално значајни и били су предмет појединачне процене, али код којих није идентификовано обезвређење на бази појединачне процене.

Пласмани који касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Доспели кредити и депозити представљају оне кредите и депозите код којих се јавља кашњење у измирењу обавеза по основу уговорене камате или главнице и за које чланице Групе верују да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиревања обавеза код појединих врста клијената (миграције), вредност средстава обезбеђења по основу ових пласмана и / или извесност у наплати дуга од стране чланица Групе.

Пласмани који не касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Недоспели неисправљени дати кредити и депозити и потраживања од банака односе на дате кредите државним предузећима, локалној самоуправи, општинама, депозите код других пословних банака, као и кредите становништву и клијентима из области микро бизниса, за које је утврђено да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиревања обавеза (миграције) и извесност у наплати потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Недоспели неисправљени дати кредити и депозити и потраживања од банака

31. децембар 2013.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Низак (ИР 1,2)	-	-	15,386	85,110	133,207	233,703	7,714,314	7,948,017	8,245,176
Повишен (ИР 3)	-	-	-	-	-	-	4,026,736	4,026,736	-
Укупно	-	-	15,386	85,110	133,207	233,703	11,741,050	11,974,753	8,245,176

31. децембар 2012.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Низак (ИР 1,2)	872,396	346	2,159	96,425	322,036	1,293,362	16,390,129	17,683,491	2,330,765
Повишен (ИР 3)	-	-	-	-	-	-	295,074	295,074	-
Укупно	872,396	346	2,159	96,425	322,036	1,293,362	16,685,203	17,978,565	2,330,765

Доспели неисправљени дати кредити и депозити и потраживања од банака

31. децембар 2013.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Доцња до 30 дана	-	-	960	635	40,250	41,845	9,977,819	10,019,664	1,000,231
Од 31 - 90 дана	-	-	390	-	-	390	71,959	72,349	-
Укупно	-	-	1,350	635	40,250	42,235	10,049,778	10,092,013	1,000,231

31. децембар 2012.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Доцња до 30 дана	215,129	-	-	42,415	19,698	277,242	6,441,795	6,719,037	3,189
Од 31 - 90 дана	-	-	-	-	-	-	29,430	29,430	-
Укупно	215,129	-	-	42,415	19,698	277,242	6,471,225	6,748,467	3,189

Преглед не обухвата камате и накнаде за доспеле дате кредитне и депозите привредним клијентима на дан 31. децембра 2013.: 105,119 хиљада динара (31. децембра 2012.: 78,273 хиљаде динара) и банкама 31. децембра 2013.: 830 хиљада динара (31. децембра 2012.: 892 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53.1.2. Кредити са измењеним иницијално уговореним условима

Кредити са измењеним иницијално уговореним условима су они кредити који су репрограмирани и/или реструктурирани услед проблема у сервисирању обавеза о роковима доспећа.

Репрограм потраживања се врши код дужника који имају тренутно неусклађене приливе и одливе, а чији финансијски показатељи нису нарушени и указују да ће дужник бити способан да уредно измирује репрограмирани обавезе према накнадно уговореним условима отплате. Репрограм потраживања се врши код дужника који су у доцњи до 90 дана, најчешће по појединачној партији кредита, односно не обухвата сва потраживања дужника (све партије кредита).

Реструктурирање се врши код дужника који имају значајне проблеме у пословању и где су финансијски показатељи пословања, значајно нарушени. Приликом реструктурирања:

- замењењују се сва билансна потраживања од дужника, односно њихов већи део;
- битно се мењају услови под којима је то потраживање одобрено (при чему се нарочито подразумева продужење рока враћања главнице или камате, смањење каматне стопе или висине потраживања, као и друге промене услова којима се олакшава положај дужника);
- обавезно је усвајање адекватаног програма финансијске консолидације.

Кредити са измењеним иницијално уговореним условима

	Репrogramирани				Реструктурирани			
	31. децембар 2013.		31. децембар 2012.		31. децембар 2013.		31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Стамбени	633,847	593,031	454,903	396,207	84,371	71,998	245,649	245,524
Готовински	216,457	197,473	149,150	140,420	44,747	33,013	50,119	42,889
Пољопривреда	140,141	125,786	52,959	48,365	41,409	36,687	46,987	43,852
Остало	155,842	104,119	27,544	26,631	1,090	968	146	146
Микро бизнис	470,110	401,621	936,078	863,690	445,000	403,066	422,963	391,639
Укупно становништво	1,616,397	1,422,030	1,620,634	1,475,312	616,617	545,733	765,863	724,050
Привредни клијенти	28,346,359	27,779,544	17,303,157	16,956,492	12,077,394	7,483,666	10,209,883	6,496,747
Укупно	29,962,755	29,201,574	18,923,791	18,431,804	12,694,011	8,029,399	10,975,746	7,220,797

53.2. Ризик концентрације

Група управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолиа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Секторска структура датих кредита и депозита и потенцијалних обавеза

	Дати кредити и депозити				Ванбилансне ставке			
	31. децембар 2013.		31. децембар 2012.		31. децембар 2013.		31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
	У хиљадама динара							
Сектор финансија и осигурања	9,306,058	9,177,722	6,870,764	6,740,640	955,446	955,446	1,736,362	1,734,222
Сектор јавних предузећа и привредних друштава	124,651,481	113,381,419	126,686,024	117,769,731	21,291,044	20,808,388	24,089,035	23,576,253
Пољопривреда	6,276,985	5,978,715	6,655,855	6,435,180	789,799	528,302	659,973	395,803
Прерађивачка индустрија	46,470,271	40,303,012	39,089,316	33,736,267	4,624,018	4,548,507	5,534,787	5,495,186
Електрична енергија	9,249,181	9,248,380	6,525,994	6,520,104	781,666	781,586	2,095,919	2,094,912
Грађевинарство	5,793,460	5,440,136	8,076,225	7,610,783	4,421,075	4,369,388	5,145,656	5,034,667
Трговина на велико и мало	39,671,801	36,334,905	42,642,579	40,699,931	8,719,397	8,647,645	8,244,515	8,176,781
Услугне делатности	14,631,844	13,630,828	20,062,256	19,233,958	1,193,290	1,179,303	1,438,137	1,417,369
Активности у вези са некретнинама	2,557,939	2,445,443	3,633,799	3,533,508	761,799	753,657	970,048	961,535
Сектор предузетника	2,286,635	2,067,540	2,290,753	2,089,162	416,703	413,706	412,670	409,035
Јавни сектор	5,253,105	5,185,375	5,288,513	5,250,527	339,398	339,377	20,083	19,970
Сектор становништва	62,915,284	60,387,692	56,513,934	54,158,583	8,679,608	8,678,541	8,467,664	8,467,607
Сектор страних лица	7,923,525	7,626,174	5,355,762	5,044,639	291,796	291,796	266,033	266,031
Сектор других комитената	4,945,322	3,382,974	4,352,101	3,362,840	109,146	182,193	190,044	187,533
Укупно	217,281,410	201,208,896	207,357,851	194,416,122	32,083,141	31,669,447	35,181,891	34,660,651

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, чланице Групе врше диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

Дати кредити и депозити и потенцијалне обавезе по географским подручјима

	Дати кредити и депозити				Ванбилансне ставке			
	31. децембар 2013.		31. децембар 2012.		31. децембар 2013.		31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
	У хиљадама динара							
Србија	190,650,984	176,123,194	184,113,782	172,726,258	30,157,283	29,756,932	32,741,748	32,244,119
Црна Гора	7,500,333	6,750,878	7,294,668	6,477,107	785,612	778,235	386,673	371,293
БиХ	10,205,477	9,717,236	9,621,857	9,203,946	834,603	828,638	1,769,379	1,761,151
Европска Унија	6,993,337	6,990,842	3,691,813	3,680,502	191,827	191,827	269,769	269,766
САД и Канада	220,265	352	816,928	588,954	108,023	108,023	12,037	12,037
Остало	1,711,014	1,626,394	1,818,803	1,739,355	5,793	5,793	2,285	2,285
Укупно	217,281,410	201,208,896	207,357,851	194,416,122	32,083,141	31,669,448	35,181,891	34,660,651

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53.3. Хартије од вредности

	31. децембар 2013.		У хиљадама динара 31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Хартије од вредности:				
расположиве за продају	58,989,185	58,986,673	41,741,919	41,739,375
по фер вредности кроз биланс успеха	98,073	97,816	212,903	212,690
које се држе до доспећа	297,208	295,366	266,009	264,094
Укупно	59,384,466	59,379,855	42,220,831	42,216,159

Хартије од вредности расположиве за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду али које могу бити продате због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Портфолио хартија од вредности расположивих за продају се састоји највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије и обвезница других банака, као и од стране Републике Српске. Иницијална процена вредности се врши по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market). Метод интерно развијених модела за вредновање (mark to model) се користи у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација, а базирају се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

Хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха односе се на обвезнице старе девизне штедње Републике Србије и акције привредних друштава и банака, а њихово вредновање се врши методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market) или методологијом интерно развијених модела (mark to model), у зависности да ли постоје доступне цене које се мењају на дневној основи или којима се тргује методом континуираног трговања.

Хартије од вредности које се држе до доспећа се односе на обвезнице Црне Горе и привредних клијената.

53.4. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, поред редовног праћења пословања клијената, чланице Групе прибављају и инструменте обезбеђења (коллатерале), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. У зависности од процене могућности измирења уговорених обавеза, дефинише се степен покрића пласмана, како би се у случају неизвршавања обавеза дужника, активирањем коллатерала реално могла наплатити потраживања. Количина и тип потребног коллатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења чланице Групе од клијената прибављају уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима, потраживањима, домаћим животињама;
- За кредите становништву – хипотеке, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита Матичне банке.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, чланице Групе ангажују овлашћене проценитеље како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу, а полисе винкулиране у корист чланица Групе.

Чланице Групе прате тржишну вредност коллатерала и у случају потребе могу захтевати додатни коллатерал у складу са закљученим уговором.

Политика Групе је да се може наплатити из коллатерала и средства искористити на смањење или отплату дуга.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53.5. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране чланица Групе у процесу наплате пласмана преузимањем колатерала, која су служила као обезбеђење пласмана, приказана су у наредном прегледу:

Средства обезбеђења преузета по основу наплате пласмана	У хиљадама динара	
	2013.	2012.
Стамбени објекти	479,101	432,680
Пословни објекти	2,531,202	1,623,786
Опрема	101,805	82,195
Земљиште и шуме	375,898	398,835
Укупно	3,488,006	2,537,496
Исправка вредности	(243,045)	(126,790)
Нето књиговодствена вредност	3,244,961	2,410,706

У току 2013. године године, у процесу наплате пласмана преузимањем колатерала, преузета су средстава обезбеђења укупне вредности 1,403,917 хиљада динара (2012.: 613,861 хиљада динара).

53.6 Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка неповољних догађаја који могу негативно утицати на финансијски резултат и капитал Групе. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Групе у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и остале пасиве.

Група у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у немогућности Групе да испуњава своје доспеле обавезе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за ликвидност и Одбор за управљање активом и пасивом Матичне банке у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори чланица Групе, чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Група:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- ГАП анализа;
- рацио анализа;
- стрес тест.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Групе која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом. Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности и ужим показатељем ликвидности, за које су прописани лимити за један радни дан, три узастопна радна дана, односно просек свих радних дана у месецу. Током 2013. године показатељ ликвидности и ужи показатељ ликвидности су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности	
	2013.	2012.	2013.	2012.
На дан 31. децембар	3.43	2.20	3.04	2.04
Просек за период	2.74	2.35	2.43	2.00
Максималан за период	3.85	3.35	3.34	2.74
Минималан за период	1.76	1.07	1.55	0.95

Група дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о ГАП-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2013.	2012.
ГАП до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	12.74%	9.58%
Кумулативни ГАП до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	8.09%	9.73%

Поред тога Група лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рачности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2013. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	43,564,518	-	-	-	-	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	56,236,152	-	-	-	-	56,236,152
Потраживања по основу камата и накнада	3,033,725	-	-	-	-	3,033,725
Дати кредити и депозити	25,847,081	12,378,975	48,748,659	79,588,387	34,645,794	201,208,896
Хартије од вредности	2,226,470	5,715,765	22,863,605	23,083,118	5,490,897	59,379,855
Остали пласмани	2,922,879	8,360	-	-	-	2,931,239
Остала средства	2,779,406	-	1,068,914	-	-	3,848,320
Укупно	136,610,231	18,094,740	72,681,178	102,671,505	40,136,691	370,202,705
Трансакциони депозити	61,608,788	-	-	-	-	61,608,788
Остали депозити	54,883,356	29,880,718	92,330,110	33,302,279	762,214	211,158,677
Примљени кредити	1,626,962	4,572	38,836	237,518	677,812	2,585,700
Обавезе по основу камата и накнада	259,137	-	-	-	-	259,137
Остале обавезе	3,506,012	746,083	7,844,676	24,892,066	3,319,246	40,308,083
Укупно	121,884,255	30,631,373	100,213,622	58,431,863	4,759,272	315,920,385
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2013. године	14,725,976	(12,536,633)	(27,532,444)	44,239,642	35,377,419	54,282,320
На дан 31.12.2012. године	4,387,534	(10,850,811)	(20,087,724)	44,507,482	35,817,338	53,773,819

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Група прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Групе и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Група краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство верује да одговарајућа диверсификација портфолиа депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава. Група редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност, доступност извора за покриће обавеза које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31.12.2013. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и готовински еквиваленти	43,564,518	-	-	-	-	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	77,061,665	-	-	-	-	77,061,665
Потраживања по основу камата и накнада	3,033,725	-	-	-	-	3,033,725
Дати кредити и депозити	27,225,349	14,660,352	57,412,335	97,814,145	46,765,544	243,877,726
Хартије од вредности	2,436,980	6,278,376	24,462,807	26,119,625	5,944,135	65,241,923
Остали пласмани	2,922,879	13,363	-	-	-	2,931,239
Остала средства	2,779,406	-	1,068,914	-	-	3,848,320
Укупно	159,024,522	20,952,091	82,944,056	123,933,770	52,709,679	439,559,116
Трансакциони депозити	62,557,280	-	-	-	-	62,557,280
Остали депозити	56,123,923	30,481,042	95,943,578	36,937,997	1,173,784	220,660,326
Примљени кредити	1,626,962	4,572	38,836	237,518	677,812	2,585,700
Обавезе по основу камата и накнада	259,137	-	-	-	-	259,137
Остале обавезе	3,516,227	814,898	8,637,192	26,890,141	3,391,803	43,250,261
Укупно	124,083,529	31,300,512	104,619,606	64,065,656	5,243,399	329,312,704
На дан 31. децембар 2013. године	34,940,993	(10,348,421)	(21,675,550)	59,868,114	47,466,280	110,246,412

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рочност до једног месеца.

Група је током 2013. године континуирано унапређивала процес управљања ризиком ликвидности у оквиру чега је имплементирано софтверско решење у циљу побољшања управљања активом и пасивом. Наведено софтверско решење омогућило је сагледавање поред будућих недисконтованих токова по основу главнице и токове по основу будућих камата. Имплементирана методологија дата је само за податке на дан 31.12.2013. године.

53.7. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књижи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књижи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књижи трговања.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори Матичне банке, као и надлежни одбори чланица Групе чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53.8. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Група је изложена каматном ризику на позицијама у банкарској књизи који се одражава на могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промене каматних стопа.

Група управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Група управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Група посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификује узроке који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- ГАП анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Стрес тест.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Групе, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика. Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Групе. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводи организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа чланица Групе о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом ГАП-у, који обухвата све позиције биланса.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	<u>Лимити</u>	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Релативни ГАП	Мах 15%	(3.12%)	(1.81%)
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	0.96	0.96
Радио економске вредности	<u>Мах 20%</u>	<u>4.43%</u>	<u>5.40%</u>

Током 2013. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о ГАП–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о ГАП–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2013. године

	У хиљадама динара							
	<u>До 1 месеца</u>	<u>1-3 месеца</u>	<u>3-12 месеци</u>	<u>1-5 година</u>	<u>Преко 5</u>	<u>Укупно Каматно-носно</u>	<u>Некаматно-носно</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и готовински еквиваленти	23,912,952	-	-	-	-	23,912,952	19,651,566	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	14,680,107					14,680,107	41,556,045	56,236,152
Потраживања по основу камате, накнаде, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	-	-	-	-	-	-	3,033,725	3,033,725
Дати кредити и депозити	27,153,526	12,712,066	49,630,227	79,336,949	32,376,128	201,208,896	-	201,208,896
Хартије од вредности	2,220,045	7,343,085	14,193,070	11,586,378	23,459,357	58,801,935	577,920	59,379,855
Остали пласмани	1,663,583	8,362				1,671,945	1,259,294	2,931,239
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,848,320	3,848,320
Укупно	69,630,213	20,063,513	63,823,297	90,923,327	55,835,485	300,275,835	69,926,870	370,202,705
Трансакциони депозити	61,608,788	-	-	-	-	61,608,788	-	61,608,788
Остали депозити	54,883,356	29,880,718	92,330,110	33,302,279	762,214	211,158,677	-	211,158,677
Примљени кредити	2,143,360	38,891	33,759	247,857	121,833	2,585,700	-	2,585,700
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата							259,137	259,137
Остале обавезе	3,506,012	746,083	7,844,676	21,054,134	3,319,246	36,470,151	3,837,932	40,308,083
Укупно	122,141,516	30,665,692	100,208,545	54,604,270	4,203,293	311,823,316	4,097,069	315,920,385
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембар 2013.	(52,511,303)	(10,602,179)	(36,385,248)	36,319,057	51,632,192	(11,547,481)	65,829,801	54,282,320
31. децембар 2012.	(22,603,136)	3,951,030	(18,037,955)	17,279,462	10,758,138	(8,652,461)	61,795,956	53,143,495

Извештај о ГАП–у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство чланица Групе верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Група је током 2013. године континуирано унапређивала процес управљања каматним ризиком у оквиру чега је и имплементирано софтверско решење у циљу бољег управљања активом и пасивом.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53.9. Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексираних валутном клаузулом.

Основни циљеви политике управљања девизним ризиком Групе су максимизирање приноса на одређеном нивоу ризика, минимизирања негативног утицаја на финансијски резултат, очувања потребног нивоа адекватности капитала и развој активности Групе у складу са пословним могућностима и развојем тржишта, а у циљу остварења конкурентских предности. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Идентификовањем девизног ризика Група на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика и подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности, на позицијама које се воде у банкарској књизи и књизи трговања.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- ГАП анализа и показатељ девизног ризика;
- ВаР;
- Стрес тест;
- Проверавање.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе кроз постављање транспарентног система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводи организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика, који представља однос између укупне отворене девизне позиције и позиције у злату у односу на регулаторни капитал.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	2013.	2012.
Укупна ризична девизна позиција	6,894,093	6,743,764
Показатељ девизног ризика	17.16%	14.29%
Регулаторно прописан лимити	20%	20%

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31.12.2013. године

	У хиљадама динара									
	ЕУР	УСД	ЦХФ	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у ЕУР	Девизна клаузула у УСД	Девизна клаузула у ЦХФ	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	14,248,004	1,343,475	1,349,200	1,170,915	18,111,594	-	-	-	25,452,924	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	37,285,184	4,376,162	-	2,328,105	43,989,451	-	-	-	12,246,701	56,236,152
Потраживања по основу камате, накнаде, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	201,512	-	-	104,493	306,005	1,664,542	65	16,708	1,046,405	3,033,725
Дати кредити и депозити	27,528,760	680,031	-	3,447,879	31,656,670	122,527,237	-	5,701,438	41,323,551	201,208,896
Хартије од вредности	28,679,483	5,189,196	49,730	144,857	34,063,266	129,945	-	-	25,186,644	59,379,855
Остали пласмани	1,232,471	650,687	-	1,185	1,884,343	28,180	-	-	1,018,716	2,931,239
Остала средства	637,069	17,314	-	13,231	667,614	-	-	-	3,179,074	3,848,320
Укупно	109,812,483	12,256,865	1,398,930	7,210,665	130,678,943	124,349,904	65	5,719,778	109,454,015	370,202,705
Трансакциони депозити	14,734,243	1,401,318	761,595	2,023,117	18,920,273	2,901,768	-	-	39,786,747	61,608,788
Остали депозити	170,862,412	10,592,173	6,211,150	1,379,376	189,045,111	4,925,418	56,699	-	17,131,449	211,158,677
Примљени кредити	418,279	55,083	7,791	2,146	483,299	845,753	-	16,717	1,239,931	2,585,700
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	3,249	81	-	2,635	5,965	2,061	-	-	251,111	259,137
Остале обавезе	38,239,977	142,351	91,420	146,200	38,616,948	14,204	-	-	1,676,931	40,308,083
Укупно	224,255,160	12,191,006	7,071,956	3,553,474	247,071,596	8,689,204	56,699	16,717	60,086,169	315,920,385
Нето девизна позиција 31. децембар 2013.	(114,442,677)	65,859	(5,673,026)	3,657,191	(116,392,653)	115,660,700	(56,634)	5,703,061	49,367,846	54,282,320
31. децембар 2012.	(99,237,278)	(8,705)	(6,118,989)	3,071,159	(102,276,403)	102,407,865	3,061	6,175,735	47,464,345	53,773,819

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53.10. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања килџената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Група догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Групе који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима пре њихове реализације и у континуитету у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Група на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Групе именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Групе у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору, Извршном одбору и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Групе врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Група спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на изложеност оперативном ризику Групе.

Група не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Групе.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Група је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Групе у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Група процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Групе, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Групе, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Група је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Група је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53.11. Ризици улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства. Улагање Групе у једно лице које није лице у финансијском сектору може бити до 10% капитала Групе, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим чланице Групе стичу удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Групе у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства Групе могу бити до 60% капитала Групе, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

53.12. Ризик изложености

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом јесте изложеност која износи преко 10% капитала Групе.

У свом пословању, Група води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Групе;
- Изложеност према лицу повезаном са Групом не сме бити већа од 5% капитала Групе, а укупна изложеност према лицима повезаним са Групом не сме прећи 20% капитала Групе;
- Збир свих великих изложености Групе не сме прећи 400% капитала Групе.

Изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Групом кретала се у оквиру прописаних лимита.

53.13. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности чланица Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности чланица Групе да наплате потраживања услед ограничења утврђених актами државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актами државних и других органа земље дужника.

Група управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолиа. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, чланице Групе врше одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Групе у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолиа ризику земље Група врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Група дефинише лимите изложености појединачно по земаљама порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53.14. Управљање капиталом

Банкарска Група континуирано управља капиталом. Основни циљеви управљања регулаторним капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (ЕУР 10 милиона);
- поштовање минималног регулаторног показатеља адекватности капитала (12%);
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућење оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал банкарске Групе, представља збир основног капитала и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељ адекватности капитала представља однос капитала Групе и збира активе пондерисане кредитним ризиком, отворене девизне позиције и изложености оперативним ризиком. Актива пондерисана кредитним ризиком банкарске Групе утврђује се у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Изложеност оперативном ризику је производ реципрочне вредности показатеља адекватности капитала и трогодишњег просека капиталног захтева за оперативни ризик који се утврђује множењем индикатора изложености и стопе капиталног захтева за сваку пословну линију. Капитални захтев за девизни ризик на нивоу банкарске Групе једнак је збиру појединачних капиталних захтева за овај ризик свих чланица банкарске Групе, код којих је збир нето отворене девизне позиције и апсолутне отворене позиције у злату већи од 2% њиховог капитала.

Показатељ адекватности капитала	У хиљадама динара	
	2013.	2012.
Основни капитал	46,429,841	52,667,051
Допунски капитал	4,988,153	5,329,728
Одбитне ставке од капитала	(11,233,079)	(10,799,045)
Капитал	40,184,914	47,197,734
Актива пондерисана кредитним ризиком	182,663,248	193,620,430
Изложеност оперативном ризику	18,409,608	16,716,267
Изложеност девизном ризику	1,268,822	368,170
Показатељ адекватности капитала (мин. 12%)	19.86%	22.40%

Током 2013. године показатељ адекватности капитала је био изнад прописаног регулаторног лимита од 12%.

Стратегијом управљања капиталом, банкарска Група обезбеђује одржавање нивоа и структуре интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења на нивоу банкарске Групе, као и промене у регулаторним захтевима.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- начин организације процеса управљања расположивим интерним капиталом;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Група на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**31. децембар 2013. године**

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је банкарска Група изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан расположиви интерни капитал у складу са ризичним профилем банкарске Групе,
- укључен је у систем управљања банкарском Групом и доношења одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала на нивоу банкарске Групе обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
- капитала и расположивог интерног капитала;
- минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
- збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

54. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА**Неусаглашени изводи отворених ставки**

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2013. године, Група има неусаглашене изводе отворених ставки у износу од 1,336 хиљада динара. Неусаглашени изводи за 31 клијената у највећем броју случајева се односе на клијенте који оспоравају износ или начин обрачуна по основу камата и накнада.

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2014. години износе:

- из 2013. године 37,015 хиљада динара (9.91 % на номиналну вредност приоритетних акција).

-из 2013. године 567,605 хиљада динара (7.00% на номиналну вредност преференцијалних замењивих акција).

Комерцијална банка а.д., Будва је након датума биланса стекла имовину по основу кредита одобрених предузећима:

МБ БАНКАДА д.о.о., Будва у износу од 483,129 хиљада динара. Решење о дефинитивном упису донето је дана 31. октобра 2013. године. Како је клаузула правоснажности, односно лист непокретности, на бази које је извршен дефинитиван упис права својине на Банку, добијен 17. јануара 2014. године, тада су се стекли сви услови за формално прокњижавање имовине МБ БАНКАДА на стечену активу и

СЕНЕХ МЕДИКАЛ Подгорица у износу од 15,302 хиљада динара. Решење о дефинитивном упису донето је дана 06. новембра 2013. године. Како је клаузула правоснажности, односно лист непокретности, на бази које је извршен дефинитиван упис права својине на Банку, добијен 25. децембра 2013. године, на бази којег је извршена процена, тада су се стекли сви услови за формално прокњижавање имовине СЕНЕХ МЕДИКАЛ-а на стечену активу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

55. ИЗВЕШТАЈ ПО СЕГМЕНТИМА

А. БИЛАНС СТАЊА на дан 31. децембра 2013. године

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
АКТИВА					
Готовина и готовински еквиваленти	41,131,670	1,778,028	654,820	-	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	53,395,120	512,927	2,328,105	-	56,236,152
Потраживања по основу камата накнада, продаје, продаје фер вредности деривата и других потраживања	2,788,175	140,944	104,367	239	3,033,725
Дати кредити и депозити	183,350,661	6,851,620	11,006,614	-	201,208,895
Хартије од вредности (без сопствених акција)	57,001,465	1,276,512	996,840	105,038	59,379,855
Удели (учешћа) код неповезаних правних лица	573,222	66	-	-	573,288
Остали пласмани	2,929,218	836	1,185	-	2,931,239
Нематеријална улагања	537,445	18,357	33,122	86	589,010
Основна средства и инвестиционе некретнине	8,386,224	212,901	207,683	111	8,806,919
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	71,630	-	4,338	-	75,968
Одложена пореска средства	-	-	-	47	47
Остала средства	7,342,165	1,458,894	60,579	294	8,861,932
Укупно актива	357,506,995	12,251,085	15,397,653	105,815	385,261,548
ПАСИВА					
Трансакциони депозити	53,062,230	3,291,272	5,255,286	-	61,608,788
Остали депозити	202,365,233	4,027,364	4,766,080	-	211,158,677
Примљени кредити	1,619,990	146,028	819,682	-	2,585,700
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	255,875	631	2,631	-	259,137
Резервисања	765,132	44,357	25,463	359	835,311
Обавезе за порезе	21,616	1,849	960	-	24,425
Обавезе из добитка	150,124	17,765	-	-	167,889
Одложене пореске обавезе	10,156	2,975	-	-	13,131
Остале обавезе	40,271,698	776,311	517,476	1,309	41,566,794
Укупно обавезе	298,522,054	8,308,552	11,387,578	1,668	318,219,852
КАПИТАЛ					
Капитал	40,034,550	-	59	-	40,034,609
Резерве из добити	16,635,440	180,380	248,008	-	17,063,828
Ревалоризационе резерве	1,791,268	24,543	4,418	-	1,820,229
Нереализовани губици по основу ХОВ расположивих за продају	(187,011)	-	-	-	(187,011)
Добитак	6,035,630	838,895	17,341	1,857	6,868,966
Губитак до нивоа капитала	-	-	-	24,757	-
Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	1,443,572	-	-	-	1,441,075
Негативне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	-	(178)	(2,319)	-	-
УКУПАН КАПИТАЛ	65,753,449	1,043,640	267,507	(22,900)	67,041,696
УКУПНО ПАСИВА	364,275,503	9,352,192	11,655,085	(21,232)	385,261,548
Интерес мањинских власника	-	-	63	-	63
ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	224,604,900	1,455,531	1,737,068	-	227,797,499
Послови у име и за рачун трећих лица	5,402,256	37,422	-	-	5,439,678
Преузете будуће обавезе	30,485,240	783,815	834,238	-	32,103,293
Друге ванбилансне позиције	188,717,404	634,294	902,830	-	190,254,528

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

Б. БИЛАНС УСПЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
Приходи од камата	22,028,002	788,557	826,657	14,515	23,657,731
Расходи од камата	(9,093,199)	(173,664)	(251,375)	-	(9,518,238)
Добитак по основу камата	12,934,803	614,893	575,282	14,515	14,139,493
Приходи од накнада и провизија	5,492,175	156,824	176,158	2,131	5,827,288
Расходи накнада и провизија	(927,770)	(25,777)	(43,742)	(718)	(998,007)
Добитак по основу накнада и провизија	4,564,405	131,047	132,416	1,413	4,829,281
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	16,340	-	-	-	16,340
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	1,738	-	-	-	1,738
Нето добитак по основу продаје осталих пласмана	-	-	-	484	484
Нето приходи од курсних разлика	-	2,807	9,136	9	-
Нето расходи од курсних разлика	(956,429)	-	-	-	(944,477)
Приходи од дивиденди и учешћа	4,127	-	-	-	4,127
Остали пословни приходи	337,919	9,067	8,987	26	355,999
Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	(2,866,578)	(59,810)	(67,498)	(44)	(2,993,930)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,258,109)	(225,596)	(280,024)	(9,629)	(4,773,358)
Трошкови амортизације	(792,648)	(31,696)	(54,102)	(526)	(878,972)
Оперативни и остали пословни расходи	(5,519,630)	(262,618)	(297,927)	(5,726)	(6,085,901)
Приходи од промене вредности имовине и обавеза	6,945,903	-	-	-	6,945,903
Расходи од промене вредности имовине и обавеза	(6,216,085)	-	-	-	(6,216,085)
Добитак/(губитак) из редовног пословања	4,195,756	178,094	26,270	522	4,400,642
Порез на добит	-	(17,765)	(6,864)	(50)	(24,679)
Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	87,950	605	-	483	89,038
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	-	(3,063)	-	-	(3,063)
ДОБИТАК / (ГУБИТАК)	4,283,706	157,871	19,406	955	4,461,938
Интерес мањинских власника	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

56. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре (РСД) на дан 31. децембра 2013. и 2012. године за поједине главне валуте су:

	Званични курс НБС		Просечни курс НБС	
	2013.	2012.	2013.	2012.
USD	83.1282	86.1763		
EUR	114.6421	113.7183	113.0924	113.0415
CHF	93.5472	94.1922		
BAM	58.6156	58.1432	57.8232	57.7972

У Београду,
дана 14.04.2014.г.

Лице одговорно за састављање
финансијских извештаја

Законски заступник Банке

The image shows two handwritten signatures in blue ink. The signature on the left is written over a horizontal line. In the center, there is a blue circular stamp with the text 'КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД' around the perimeter. To the right of the stamp, another signature is written over a horizontal line.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**Консолидовани финансијски извештаји
31. децембар 2013. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1
Консолидовани финансијски извештаји:	
Консолидовани биланс успеха	2
Консолидовани биланс стања	3
Консолидовани извештај о променама на капиталу	4
Консолидовани извештај о токовима готовине	5
Статистички анекс	6
Напомене уз консолидоване финансијске извештаје	7 - 98

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима Комерцијалне банке а.д., Београд

Извршили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Београд (у даљем тексту „Матична банка“) њених зависних банака и њеног зависног привредног друштва (у даљем тексту „Група“), који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2013. године и одговарајући консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика, друге напомене уз консолидоване финансијске извештаје и консолидовани статистички анекс.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извештаје

Руководство Матичне банке је одговорно за састављање и фер презентацију ових консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије, прописима Народне банке Србије који регулишу финансијско извештавање банака као и за интерне контроле које руководство сматра неопходним за састављање консолидованих финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним консолидованим финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о ревизији Републике Србије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да консолидовани финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и обелодањивањима у консолидованим финансијским извештајима. Избор поступака зависи од ревизорског просуђивања, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у консолидованим финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и фер презентацију консолидованих финансијских извештаја у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола Групе. Ревизија такође укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајнијих процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације консолидованих финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

По нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Групе на дан 31. децембра 2013. године, као и резултате њеног пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије и прописима Народне банке Србије који регулишу финансијско извештавање банака.

Београд, 15. април 2014. године

Мирослав Тончић
Овлашћени ревизор

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године
(У хиљадама динара)

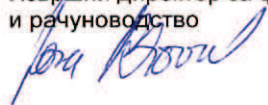
	Напомене	2013.	2012.
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
Приходи од камата	5 а	23,657,731	21,721,618
Расходи од камата	5 б	(9,518,238)	(9,588,179)
Добитак по основу камата		14,139,493	12,133,439
Приходи од накнада и провизија	6 а	5,827,288	5,671,372
Расходи накнада и провизија	6 б	(998,007)	(841,098)
Добитак по основу накнада и провизија		4,829,281	4,830,274
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	7	16,340	890
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	8	1,738	83,895
Нето добитак по основу продаје осталих пласмана	9	484	2,124
Нето расходи од курсних разлика	10	(944,477)	(8,027,572)
Приходи од дивиденди и учешћа	11	4,127	2,251
Остали пословни приходи	12	355,999	252,106
Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	13	(2,993,930)	(1,946,369)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	14	(4,773,358)	(4,708,699)
Трошкови амортизације	15	(878,972)	(842,991)
Оперативни и остали пословни расходи	16	(6,085,901)	(5,488,704)
Приходи од промене вредности имовине и обавеза	17	6,945,903	17,989,672
Расходи од промене вредности имовине и обавеза	18	(6,216,085)	(9,855,866)
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА		4,400,642	4,424,450
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
Порез на добит	19	(24,679)	(499,462)
Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	20	89,038	33,549
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	21	(3,063)	(12,218)
ДОБИТАК		4,461,938	3,946,318
Нето добитак који припада мањинским улагачима	55	-	1
Нето добитак који припада власницима матичног правног лица	55	4,461,938	3,946,318
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	42	468	469
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	42	242	290

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

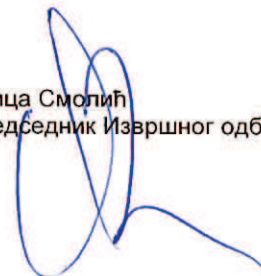
Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Банке на дан 14. априла 2014. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Саво Петровић
Извршни директор за финансије
и рачуноводство

Ивица Смолић
Председник Извршног одбора

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2013. године
(У хиљадама динара)

	Напомене	2013.	2012.
АКТИВА			
Готовина и готовински еквиваленти	13 и 22	43,564,518	42,052,826
Опозиви депозити и кредити	23	56,236,152	45,826,369
Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	13 и 24	3,033,725	1,744,180
Дати кредити и депозити	13 и 25	201,208,895	194,416,122
Хартије од вредности (без сопствених акција)	13 и 26	59,379,855	42,216,159
Удели (учешћа) код неповезаних правних лица	13 и 27	573,288	436,210
Остали пласмани	13 и 28	2,931,239	3,230,128
Нематеријална улагања	29	589,010	644,837
Основна средства и инвестиционе некретнине	30	8,806,919	7,871,320
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	31	75,968	78,763
Одложена пореска средства	19; 20 и 32	47	4,896
Остала средства	13 и 33	8,861,932	4,648,711
УКУПНА АКТИВА		385,261,548	343,170,521
ПАСИВА			
Трансакциони депозити	34	61,608,788	45,840,849
Остали депозити	35	211,158,677	204,644,393
Примљени кредити	36	2,585,700	1,411,962
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	37	259,137	191,129
Резервисања	38	835,311	2,406,634
Обавезе за порезе	39	24,425	24,571
Обавезе из добитка	40	167,889	105,081
Одложене пореске обавезе	19; 20 и 32	13,131	948
Остале обавезе	41	41,566,794	26,471,804
УКУПНО ОБАВЕЗЕ		318,219,852	281,097,371
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	42	40,034,550	40,034,550
Резерве из добити за процењене губитке	43	17,063,828	15,149,322
Ревалоризационе резерве	44	1,820,229	867,774
Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	45	(187,011)	(7,016)
Нераспоређени добитак	46	6,868,962	4,640,004
Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	52 и 55	1,441,075	1,388,454
Капитал који припада већинском власнику		67,041,633	62,073,088
Мањински интерес	55	63	62
УКУПАН КАПИТАЛ		67,041,696	62,073,150
УКУПНО ПАСИВА		385,261,548	343,170,521
ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ			
Послови у име и за рачун трећих лица	47	5,439,678	5,050,021
Преузете будуће обавезе	48	32,103,293	43,695,943
Друге ванбилансне позиције	49	190,254,528	159,167,747

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. Године
(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал	Емисиона премија	Резерве из добити за процењене губитке	Ревалоризационе резерве	Транслационе резерве	Нереализовани губици	Нераспоређени добитак	Капитал који припада већинском власнику	Мањински интерес	Укупно капитал
Стање на 1. јануар 2012. године	13,881,008	14,581,543	12,261,615	689,620	863,532	(63,940)	3,830,588	46,043,966	56	46,044,022
Докапитализација	3,310,456	8,261,541	-	-	-	-	-	11,571,997	6	11,572,003
Пренос дела добити за 2011. годину у резерве из добити	-	-	2,833,388	-	-	-	(2,833,388)	-	-	-
Нето повећање курсних разлика по основу учешћа у капиталу	-	-	-	-	524,922	-	-	524,922	-	524,922
Добити од реализованих резерви	-	-	-	(10,037)	-	-	10,037	-	-	-
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	-	-	-	188,191	-	(12,856)	-	175,335	-	175,335
Корекција по основу фер вредности учешћа у капиталу (напомена 45)	-	-	-	-	-	76,783	-	76,783	-	76,783
Нето губици по основу фер вредности хартија од вредности расположивих за продају	-	-	-	-	-	(7,003)	-	(7,003)	-	(7,003)
Исплата дивиденди за приоритетне акције	-	-	-	-	-	-	(40,264)	(40,264)	-	(40,264)
Учешћа запослених у добити	-	-	-	-	-	-	(308,000)	(308,000)	-	(308,000)
Добитак текуће године	-	-	-	-	-	-	3,946,318	3,946,318	1	3,946,319
Курсне разлике	-	-	54,319	-	-	-	37,589	91,908	-	91,908
Остало	2	-	-	-	-	-	(2,876)	(2,874)	(1)	(2,875)
Стање на 31. децембар 2012. године	17,191,466	22,843,084	15,149,322	867,774	1,388,454	(7,016)	4,640,004	62,073,088	62	62,073,150
Пренос дела добити за 2012. годину у резерве из добити	-	-	1,911,549	-	-	-	(1,911,549)	-	-	-
Нето повећање курсних разлика по основу учешћа у капиталу	-	-	-	-	52,621	-	-	52,621	-	52,621
Добити од реализованих резерви	-	-	-	(10,038)	-	-	10,038	-	-	-
Смањење по основу промене фер вредности учешћа и хартија од вредности расположивих за продају	-	-	-	(371,445)	-	226,384	-	(145,061)	-	(145,061)
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	-	-	-	750,260	-	(406,379)	-	343,881	-	343,881
Промена вредности некретнина по процени независног проценитеља	-	-	-	686,680	-	-	-	686,680	-	686,680
Пореске ефекти ревалоризационих резерви	-	-	-	(103,002)	-	-	-	(103,002)	-	(103,002)
Исплата дивиденди за приоритетне акције	-	-	-	-	-	-	(37,351)	(37,351)	-	(37,351)
Учешћа запослених у добити	-	-	-	-	-	-	(296,853)	(296,853)	-	(296,853)
Добитак текуће године	-	-	-	-	-	-	4,461,938	4,461,938	-	4,461,938
Курсне разлике	-	-	2,957	-	-	-	2,735	5,692	-	5,692
Остало	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Стање на 31. децембар 2013. године	17,191,466	22,843,084	17,063,828	1,820,229	1,441,075	(187,011)	6,868,962	67,041,633	63	67,041,696

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године
(У хиљадама динара)

	2013.	2012.
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	28,014,924	25,803,366
Приливи од камата	21,964,368	19,889,011
Прилив од накнада	5,784,379	5,647,142
Приливи по основу осталих пословних прихода	262,813	264,962
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3,364	2,251
Одливи готовине из пословних активности	(21,257,791)	(20,434,685)
Одливи по основу камата	(9,342,167)	(9,327,920)
Одливи по основу накнада	(999,876)	(835,896)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,834,263)	(4,637,706)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	(1,008,550)	(930,565)
Одливи по основу других трошкова пословања	(5,072,935)	(4,702,598)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	6,757,133	5,368,681
Смањење пласмана и повећање узетих депозита	26,015,586	27,979,827
Смањење хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха, пласмана којима се тргује и краткорочних хартија од вредности које се држе до доспећа	1,654,189	1,418,080
Повећање депозита од банака и комитената	24,361,397	26,561,747
Повећање пласмана и смањење узетих депозита	(23,968,356)	(2,657,364)
Повећање кредита и пласмана банкама и комитентима	(23,968,356)	(2,657,364)
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	8,804,363	30,691,144
Плаћени порез на добит	(738,741)	(665,335)
Исплаћене дивиденде	(269,195)	(278,218)
Нето прилив готовине из пословних активности	7,796,427	29,747,591
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	14,567,190	1,203,491
Приливи од дугорочних улагања у хартије од вредности	14,553,472	1,149,802
Приливи од продаје нематеријалних улагања и основних средстава	13,718	53,689
Одливи готовине из активности инвестирања	(33,942,122)	(16,943,320)
Одливи по основу улагања у дугорочне хартије од вредности	(33,125,623)	(16,196,530)
Одливи за куповину удела (учешћа)	(976)	(751)
Одливи за куповину нематеријалних улагања и основних средстава	(815,523)	(746,039)
Нето одлив готовине из активности инвестирања	(19,374,932)	(15,739,829)
Приливи готовине из активности финансирања	14,011,574	16,682,897
Приливи по основу увећања капитала	-	11,571,997
Нето приливи готовине по основу субординираних обавеза	46,190	453,870
Нето приливи готовине по основу узетих кредита	13,965,384	4,657,030
Одливи готовине из активности финансирања	-	(43,847)
Нето одливи готовине по основу узетих кредита	-	(43,847)
Нето прилив готовине из активности финансирања	14,011,574	16,639,050
СВЕГА НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	82,609,274	71,669,581
СВЕГА НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(80,176,205)	(41,022,769)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ	2,433,069	30,646,812
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	42,052,826	19,245,682
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	2,145,346	6,279,926
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	(3,066,723)	(14,119,594)
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ПЕРИОДА	43,564,518	42,052,826

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

СТАТИСТИЧКИ АНЕКС
На дан 31. децембра 2013. године
(У хиљадама динара)

	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Трошкови зарада	2,837,995	2,712,618
Трошкови накнада зарада	452,878	520,654
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	457,953	493,775
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	903,043	831,514
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	54,572	65,170
Остали лични расходи	66,917	84,968
Трошкови амортизације	878,972	842,991
Трошкови премије осигурања	873,996	802,284
Накнаде трошкова запосленима	193,286	103,822
Трошкови закупнина	763,486	771,720
Трошкови пореза	154,578	98,183
Трошкови доприноса	849,118	825,771
Приходи од закупнина	108,840	104,160
Негативне курсне разлике	3,063,037	14,114,932
Позитивне курсне разлике	2,118,560	6,087,360
Залихе	3,305,757	2,443,655
Просечан број запослених утврђен на основу стања на крају сваког месеца пословне године (цео број)	3,262	3,273
Број обичних акција	16,817,957	16,817,957
Број приоритетних акција	373,510	373,510
Номинална вредност обичних акција	16,818,014	16,818,014
Номинална вредност приоритетних акција	373,510	373,510

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКАРСКЕ ГРУПЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Матична банка") је основана 1. децембра 1970. године, а трансформисана у акционарско друштво дана 6. маја 1992. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке, на дан 31. децембра 2013. године имају:

1. Република Србија
2. ЕБРД, Лондон.

Детаљан приказ структуре акционарског капитала дат је у напомени број 42.

Матична банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора
- 100% - Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд, Србија
- 99.998% - Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Мањински власник у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука са 0.002% је Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји и напомене уз консолидоване финансијске извештаје представљају податке Матичне банке, Комерцијалне банке а.д., Будва, Комерцијалне банке а.д., Бања Лука и Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд (у даљем тексту „Група“).

Комерцијална банка а.д., Будва основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке а.д., Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године. Матични број Комерцијалне банке а.д., Будва је 02373262.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године је уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци. Матични број Комерцијалне банке а.д., Бања Лука је 11009778.

Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд основано је у децембру 2007. године и регистровано 5. фебруара 2008. године. Матични број Друштва је 20379758.

Активности Групе укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама, као и послове управљања инвестиционим фондовима. Група је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 31. децембра 2013. године, Групу чине централа и седиште у Београду у улици Светог Саве бр. 14. Седиште Комерцијалне банке а.д., Будва је у Будви, седиште Комерцијалне банке а.д., Бања Лука је у Бања Луци, а седиште Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд је у Београду. Група у свом саставу има 40 филијала и 254 експозитура на територији Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине.

Група је на дан 31. децембра 2013. године имала 3,233 запослених (31. децембра 2012. године: 3,254 запослених).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА**2.1. Изјава о усклађености**

Чланице Групе су току 2013. године водиле пословне књиге и саставиле појединачне финансијске извештаје у складу са локалним законским прописима, осталим прописима који се базирају на Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима надлежних централних банака и регулаторних тела. Појединачни финансијски извештаји су ревидирани од стране екстерних ревизора са невалификованим мишљењима, на основу важећих локалних прописа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.1. Изјава о усклађености (наставак)**

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни финансијски извештаји зависних банака су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу рачуноводствених прописа Републике Србије. Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке А.Д., Београд на дан 14. априла 2014. године.

2.2. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

Матична банка води евиденцију и саставља консолидоване финансијске извештаје у складу са важећим Законом о рачуноводству Републике Србије (у даљем тексту "Закон", објављен у "Службеном гласнику РС" бр. 62/2013), Законом о банкама ("Службени гласник РС" бр. 107/2005, бр. 91/2010) и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, као и осталом применљивом законском регулативом у Републици Србији.

Правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са Законом. Матична банка, као велико правно лице, у обавези је да примењује Међународне стандарде финансијског извештавања ("МСФИ"), који у смислу наведеног Закона, обухватају: Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја ("Оквир"), Међународне рачуноводствене стандарде ("МРС"), Међународне стандарде финансијског извештавања ("МСФИ") и са њима повезана тумачења, издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда ("IFRIC"), накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, одобрена од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("Одбор"), чији је превод утврдило и објавило министарство надлежно за послове финансија и који су били на снази на дан 31. децембра 2002. године.

Измене МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("Одбор") и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања ("Комитет"), у периоду од 31. децембра 2002. године до 1. јануара 2009. године, званично су усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије ("Министарство") и објављени у Службеном гласнику РС бр. 77 на дан 25. октобра 2010. године.

Међутим, до датума састављања приложених консолидованих финансијских извештаја, нису биле преведене све измене МРС/МСФИ и IFRIC тумачења која су била на снази за годишње периоде који почињу 1. јануара 2009. године. При том, приложени консолидовани финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Сл. гласник РС" бр. 74/08, 3/09, 12/09, 26/09 и 5/10), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 "Приказивање финансијских извештаја", а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења који још увек нису у примени, обелодањени су у напоменама 2.3 и 2.4.

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност консолидованих финансијских извештаја Банке, приложени финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у сагласности са МСФИ и МРС.

Консолидовани финансијски извештаји су састављени на основу начела историјске вредности, осим за следеће позиције:

- финансијски инструменти по фер вредности кроз биланс успеха, који се вреднују по фер вредности,
- финансијски инструменти расположиви за продају, који се вреднују по фер вредности кроз остали укупан резултат,
- грађевински објекти.

Консолидовани финансијски извештаји су припремљени на бази концепта наставка пословања, који подразумева да ће Група наставити са пословањем у предвидивој будућности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.2. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја (наставак)**

Консолидовани финансијски извештаји Групе исказани су у хиљадама динара (РСД). Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Матичне банке.

Функционалне валуте EUR из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Будва и ВАН из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту, односно функционалну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

Група је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напомени 3.

2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени

На дан објављивања ових консолидованих финансијских извештаја, доле наведени стандарди и измене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а следећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, али нису званично усвојена у Републици Србији:

- Измене МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања“ – Измене којима се побољшавају обелодањивања фер вредност и ризика ликвидности (ревидиран марта 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године);
- Измене МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Додатни изузеци за лица која први пут примењују МСФИ. Измене се односе на средства у индустрији нафте и гаса и утврђивање да ли уговори садрже лизинг (ревидиран јула 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године);
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2009. године (МСФИ 5, МСФИ 8, МРС 1, МРС 7, МРС 17, МРС 36, МРС 39, IFRIC 16 првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (измене стандарда ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године, а измена IFRIC на дан или након 1. јула 2009. године);
- Измене МРС 38 „Нематеријална имовина“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године);
- Измене МСФИ 2 „Плаћања акцијама“: Измене као резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (ревидиран у априлу 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године) и измене које се односе на трансакције плаћања акцијама групе засноване на готовини (ревидиран јуна 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године);
- Измене IFRIC 9 „Поновна процена уграђених деривата“ ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године и МРС 39 „Финансијски инструменти: Признавање и мерење“ – Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 30. јуна 2009. године);
- IFRIC 18 „Пренос средстава са купаца“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године);
- „Свеобухватни оквир за финансијско извештавање 2010. године“ што представља измену „Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја“ (важи за пренос средстава са купаца примљених на дан или после септембра 2010. године);

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени (наставак)**

- Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Ограничено изузеће од упоредних обелодањивања прописаних у оквиру МСФИ 7 код лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године);
- Допуне МРС 24 „Обелодањивања о повезаним лицима“ – Поједностављени захтеви за обелодањивањем код лица под (значајном) контролом или утицајем владе и појашњење дефиниције повезаног лица (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- Допуне МРС 32 „Финансијски инструменти: презентација“ – Рачуноводствено обухватање пречег права на нове акције (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. фебруара 2010. године);
- Допуне различитих стандарда и тумачења „Побољшања МСФИ (2010)“ резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 6. маја 2010. године (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МРС 1, МРС 27, МРС 34, IFRIC 13) првенствено са намером отклањања неслагања и појашњења формулација у тексту (већина допуна биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- Допуне IFRIC 14 „МРС 19 – Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција“ Авансна уплата минималних средстава потребних за финансирање (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- IFRIC 19 „Намиривање финансијских обавеза инструментима капитала“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године);
- Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Велика хиперинфлација и уклањање фиксних датума за лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године);
- Допуне МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања“ – Пренос финансијских средстава (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- Допуне МРС 12 „Порези на добитак“ – Одложени порез: повраћај средстава која су служила за обрачун пореза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2012. године);
- МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МСФИ 11 „Заједнички аранжмани“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МСФИ 12 „Обелодањивање учешћа у другим правним лицима“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МСФИ 13 „Мерење фер вредности“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- МРС 27 (ревидиран 2011. године) „Појединачни финансијски извештаји“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени (наставак)**

- МРС 28 (ревидиран 2011. године) „Улагања у придружена правна лица и заједничка улагања“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Државни кредити по каматној стопи нижој од тржишне (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 7 „Финансијски инструменти: обелодањивања“ – Нетирање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12 „Консолидовани финансијски извештаји, Заједнички аранжмани и Обелодањивања учешћа у другим правним лицима: Упутство о прелазној примени“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МРС 1 „Презентација финансијских извештаја“ – Презентација ставки осталог укупног резултата (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2012. године).
- Допуне МРС 19 „Накнаде запосленима“ – Побољшања рачуноводственог обухватања накнада по престанку радног односа (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Годишња побољшања за период од 2009. до 2011. године издата у мају 2012. године која се односе на различите пројекте побољшања МСФИ (МСФИ 1, МРС 1, МРС 16, МРС 32, МРС 34) углавном на отклањању неконзистентности и појашњењења формулација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- IFRIC 20 „Трошкови откривке у производној фази површинских рудника“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);

2.4. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису у примени

На дан издавања ових консолидованих финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:

- МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ и касније допуне (датум ступања на снагу још није утврђен);
- МСФИ 14 „Рачуни регулаторних активних временских разграничења“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године).
- Допуне МСФИ 10, МСФИ 12 и МРС 27 – Изузеће зависних лица из консолидације према МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Допуне МРС 19 „Накнаде запосленима“ – Дефинисани планови накнаде: Доприноси за запослене (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године).
- Допуне МРС 32 „Финансијски инструменти: Презентација“ – Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Допуне МРС 36 – „Умањење вредности имовине“ Обелодањивање надокнадивог износа за нефинансијску имовину (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.4. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису у примени (наставак)**

- Допуне МРС 39 „Финансијски инструменти“ – Обнављање деривата и наставак рачуноводства хеџинга (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године).
- Годишња побољшања за период од 2010. до 2012. године издата у децембру 2013. године резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МРС 16, МРС 24 и МРС 38) ради отклањања неусаглашености и појашњења формулација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године);
- Годишња побољшања за период од 2011. до 2013. године издата у децембру 2013. године резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МРС 40) ради отклањања неусаглашености и појашњења формулација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године);
- IFRIC 21 „Дажбине“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године)

2.5. Упоредни подаци

Упоредне податке представљају консолидовани финансијски извештаји Банке на дан и за годину која се завршила на дан 31. децембра 2012. године.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ

Консолидовани финансијски извештаји представљају финансијске извештаје Групе у којима су консолидовани финансијски извештаји Матичне банке и следећих зависних правних лица:

- Комерцијална банка а.д. Будва, Црна Гора, која је 100% у власништву Матичне банке,
- Друштво за управљање инвестиционим фондовима КомБанк Инвест а.д., Београд, које је 100% у власништву Матичне банке и
- Комерцијална банка а.д. Бања Лука, Босна и Херцеговина која је 99.998% у власништву Матичне банке.

Консолидовани Биланс успеха и консолидовани биланс токова готовине су рекласификовани применом просечног курса у Републици Србији за 2013. годину од 113.0924 за један EUR и 57.8232 за један BAM, а остали консолидовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о променама на капиталу и статистички анекс) применом закључног курса на дан биланса од 114.6421 за један EUR односно 58.6156 за један BAM.

3.1. Приходи и расходи по основу камате

Приходи и расходи по основу камате, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода и условима из облигационог односа који су дефинисани уговором између чланице Групе и клијента.

Приходи од накнаде за одобравање кредита се књиже као одложени приходи, а признају се у приходе камата периода по методу ефективне каматне стопе (ЕКС), односно ефективног приноса на пласмане по кредитима.

Приходи од камате укључују и приходе по основу финансијских инструмената заштите од ризика, углавном по основу везивања ануитета за курс динара у односу на EUR, другу страну валуту или за индекс раста цена на мало, а обрачунавају се на крају сваког месеца у току отплате и на дан доспећа ануитета за плаћање.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)**3.2. Приходи и расходи по основу накнада и провизија**

Приходи и расходи по основу накнада и провизија признају се по начелу узрочности прихода и расхода.

Приходи по основу накнада за банкарске услуге и расходи по основу накнада и провизија се утврђују у тренутку доспећа за наплату, односно када су остварени. У билансу успеха признају се у тренутку настанка, односно доспећа за наплату. Приходи од накнаде за одобравање гаранција и других потенцијалних обавеза разграничавају се сагласно периоду трајања и признају у билансу успеха сразмерно времену трајања.

3.3. Приходи и расходи по основу хартија од вредности

Реализовани или нереализовани добици и губици по основу промене тржишне вредности хартија од вредности којима се тргује признају се кроз консолидовани биланс успеха.

Добици и губици по основу промене амортизоване вредности хартија од вредности које се држе до доспећа признају се у корист прихода односно на терет расхода.

Нереализовани добици и губици по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру ревалоризационих резерви укључених у капитал. Приликом продаје или трајног смањења вредности ових хартија, одговарајући износи претходно формираних ревалоризационих резерви исказују се у консолидованом билансу успеха као добици или губици по основу продаје хартија од вредности, односно као губици по основу трајног смањења вредности.

Добици/губици по основу уговорене валутне клаузуле и промене курса хартија од вредности расположивих за продају као и приходи од камата по хартијама од вредности расположивих за продају исказују се у оквиру консолидованог биланса успеха.

Примљене дивиденде по основу улагања у акције других правних лица приказују се као приходи од дивиденде у тренутку њихове наплате.

Обезвређења за процењене вредности ризика по свим врстама хартија од вредности признају се у консолидованом билансу успеха.

3.4. Прерачунавање девизних износа

Пословне промене настале у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан консолидованог биланса стања, прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција консолидованог биланса стања исказаних у иностраној валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добици или губици по основу курсних разлика.

Преузете и потенцијалне обавезе у иностраној валути прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на дан консолидованог биланса стања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)**3.5. Некретнине, инвестиционе некретнине, опрема и нематеријална улагања****3.5.1. Нематеријална улагања**

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања. Након почетног признавања, нематеријална улагања се исказују по набавној вредности умањеној за исправку вредности и губитке услед обезвређења.

Обрачун амортизације нематеријалних улагања почиње од наредног месеца у односу на месец у којем је нематеријално улагање расположиво за употребу.

Основицу за обрачун амортизације чини набавна вредност умањена за преосталу (резидуалну) вредност. Ако преостала вредност није материјално значајна, не узима се у обзир приликом обрачуна амортизације, односно не умањује основицу за амортизацију.

Нематеријална улагања амортизују се путем пропорционалне методе, уз коришћење амортизационе стопе од 14.29% до 33.34%.

3.5.2. Основна средства*Признавање и вредновање*

Почетно мерење основних средстава врши се по набавној вредности или по цени коштања. Основна средства, осим некретнина, се вреднују по набавној вредности умањеној за исправку вредности и губитке услед обезвређења. Од 1. јануара 2005. године Група је прихватила метод ревалоризације за непокретности у власништву чланица Групе. У 2013. години на основу процене тржишне вредности непокретности у власништву Матичне банке извршене од стране овлашћеног проценитеља извршено је усклађивање фер вредности некретнина и признат ефекат промене вредности. Позитиван ефекат процене признат је у оквиру капитала док је негативан ефекат процене признат као смањење претходно формираних ревалоризационих резерви и/или расход периода.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Када делови основног средства имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

За накнадно мерење основних средстава, осим некретнина, након почетног признавања Група примењује модел набавне вредности. За накнадно мерење некретнина, након почетног признавања, Група користи модел ревалоризације.

Накнадни трошкови

Трошкови замене дела основног средства признају се по књиговодственој вредности уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим делом приливати у Групу и ако се цена коштања тог дела средства може поуздано измерити. Резервни делови и опрема за сервисирање евидентирају се кроз консолидовани биланс успеха када се потроше.

Амортизација

Амортизација основних средстава обрачунава се равномерно на набавну или ревалоризовану вредност основних средстава, применом следећих годишњих стопа, које су одређене тако да се набавна вредност или ревалоризована вредност умањена за преосталу (резидуалну) вредност основних средстава амортизује у једнаким годишњим износима у току века употребе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)**3.5. Некретнине, инвестиционе некретнине, опрема и нематеријална улагања (наставак)***Амортизација (наставак)*

Примењене годишње стопе амортизације су:

Грађевински објекти	2.50%
Компјутерска опрема	25%
Намештај и моторна возила	10%-15.5%
Улагања на туђим основним средствима и остало	4.25%-86.2%

3.5.3. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине Група држи ради остваривања прихода од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог.

Почетно мерење инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности или цени коштања.

Трошкови трансакције се не укључују у почетно одмеравање.

За накнадно мерење инвестиционих некретнина, након почетног признавања, Група примењује метод набавне вредности.

Амортизација инвестиционих некретнина се обрачунава равномерно на набавну вредност инвестиционих некретнина, применом годишње стопе од 2.5%.

3.6. Залихе**3.6.1. Залихе**

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. У оквиру залиха Група исказује средства стечена наплатом доспелих потраживања по кредитима.

3.6.2. Стална средства намењена продаји

Стално средство намењено продаји је средство чија се књиговодствена вредност може преваходно надокнадити продајном трансакцијом, а не кроз даљу употребу.

Стално средство се класификује као стално средство намењено продаји ако су испуњени следећи критеријуми:

- Средство (или група средстава) је расположиво за непосредну продају у стању у коме се тренутно налази,
- Постоји усвојени план продаје сталних средстава и започето је са активностима на остварењу плана продаје,
- Постоји активно тржиште за таква средства и средство је активно присутно на том тржишту,
- Вероватноћа продаје је врло велика, односно постоји очекивање да ће продаја бити реализована у року од годину дана од дана класификације средства као сталног средства намењеног продаји.

Стално средство намењено продаји се почетно вреднује по садашњој (књиговодственој) вредности или тржишној (фер) вредности умањеној за трошкове продаје, у зависности од тога која вредност од тих вредности је нижа. Од момента класификације средства као сталног средства намењеног продаји, престаје се са обрачуном амортизације за ова средства.

Уколико дође до промене плана продаје, стално средство престаје да се класификује као стално средство намењено продаји. У том случају, стално средство се вреднује по нижој од следеће две вредности:

- Књиговодствене вредности средства пре него што је стално средство класификовано као стално средство намењено продаји, усклађене за обрачунату амортизацију и обезвређење које би било признато да стално средство није било класификовано као стално средство намењено продаји и
- Надокнадиве вредности на датум накнадне одлуке да се средство не прода.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)**3.7. Финансијски инструменти***Класификација*

Група класификује своја финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредностима исказују у консолидованом билансу успеха, кредити и потраживања, финансијска средства расположива за продају и средства која се држе до рока доспећа. Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена.

Руководство чланице Групе врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања.

Признавање

Куповина или продаја финансијског средства или обавезе се евидентира коришћењем рачуноводственог обухватања на датум салдирања трансакције.

Вредновање

Финансијски инструменти иницијално се вреднују по тржишној вредности која укључује трансакционе трошкове код свих финансијских средстава или обавеза осим оних која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства која се воде по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у билансу успеха иницијално се признају по фер вредности, а трансакциони трошкови терете трошкове пословања у консолидованом билансу успеха.

Финансијска средства расположива за продају и финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у билансу успеха се након иницијалног признавања, исказују по фер вредности. Кредити и потраживања, као и финансијска средства које се држе до доспећа, вреднују се по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе.

Након иницијалног признавања, финансијске обавезе се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе, осим финансијских обавеза по фер вредности кроз биланс успеха.

Престанак признавања

Чланица Групе врши искњижење финансијског средства када права на прилив готовине по основу тог средства истекну или када та права пренесе на другога. Свако право по пренетој финансијској активи, креирано или задржано од стране чланице Групе, признаје се као посебно средство или обавеза.

Чланица Групе врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

Вредновање по амортизованим вредностима

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

Вредновање по фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената је износ за који средство може бити размењено, или обавеза измирена, између обавештених, вољних страна у оквиру независне трансакције.

Фер вредност се одређује применом доступних тржишних информација на дан извештавања и осталих модела вредновања које чланица Групе користи.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)**3.7. Финансијски инструменти (наставак)**

Фер вредност појединих финансијских инструмената исказаних по номиналној вредности је приближно једнака њиховој књиговодственој вредности. Ови инструменти обухватају готовину, као и потраживања и обавезе које немају уговорено доспеће, ни уговорену фиксну каматну стопу. Остала потраживања и обавезе се свде на садашњу вредност дисконтовањем будућих новчаних токова уз коришћење текућих каматних стопа. Руководство је мишљења да услед природе пословања Групе и њених општих политика, нема значајних разлика између књиговодствене и фер вредности финансијских средстава и обавеза.

Фер вредност неопозивих кредита и ванбилансних ставки је иста као њихова књиговодствена вредност.

Обезвређење

Финансијска средства Групе се процењују на дан биланса како би се утврдило да ли постоје објективни докази обезвређења. Уколико постоје докази о обезвређењу, утврђује се наплатив износ пласмана. Ради адекватног и ефикасног управљања кредитним ризиком, Група је својим унутрашњим актима прописала посебне политике и процедуре за идентификовање лоше активе и управљање том активом.

Руководство чланице Групе врши процену наплативости потраживања, односно исправке вредности пласмана на основу појединачне процене ризичних потраживања. Ризичним потраживањима се сматрају сва потраживања са кашњењем у отплати. Чланице групе процењују наплативи износ потраживања и пласмана, имајући при томе у виду уредност у плаћању, финансијско стање дужника и квалитет колатерала, као и уговорени новчани ток и историјске податке о губицима.

За процењен износ обезвређења чланице Групе врше исправку вредности на терет расхода периода у коме је дошло до обезвређења. Ако у каснијим периодима руководство утврди да је дошло до промене услова и да обезвређење више не постоји, раније извршена исправка вредности се укида у корист прихода. Укидање исправке вредности не може имати за резултат већу књиговодствену вредност средства од вредности коју би то средство имало да раније није вршено обезвређење.

3.8. Кредити

Кредити су исказани у консолидованом билансу стања у висини одобрених пласмана, умањених за отплаћену главницу, као и за исправку вредности која је заснована на процени конкретно идентификованих ризика за поједине пласмане и ризика за које искуство показује да су садржани у кредитном портфолију. У процени наведених ризика руководство примењује методологију која је заснована на примени МРС 39, а која је обелодањена у напомени 4.

Кредити у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или за раст индекса цена на мало, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вредности неотплаћене главнице и ревалоризованог износа исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру прихода и расхода од промене вредности имовине и обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)**3.9. Финансијска средства****3.9.1. Финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредностима исказују у консолидованом билансу успеха**

Финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у консолидованом билансу успеха су финансијска средства која се држе ради трговања. Финансијско средство се класификује у ову категорију уколико је прибављено првенствено ради продаје у кратком року. Деривати се такође класификују као средства која се држе ради трговања, осим ако су одређени као инструмент заштите од ризика. Средства у овој категорији су класификована као текућа средства. Финансијска средства по фер вредности чији се ефекат промена у фер вредности исказује у консолидованом билансу успеха обухватају обвезнице старе девизне штедне емитоване од стране Републике Србије и акције банака и предузећа набављене ради трговине.

3.9.2. Финансијска средства која се држе до доспећа

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, које чланице Групе имају намеру и могућност да држе до рока доспећа. Ова финансијска средства обухватају обвезнице правних лица и државне записе и дугорочне обвезнице Министарства финансија Владе Републике Црне Горе.

У случају да чланица Групе одлучи да прода значајан део финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија се рекласификује као расположива за продају. Финансијска средства која се држе до доспећа класификују се као дугорочна средства, осим ако су рокови доспећа краћи од 12 месеци од датума биланса стања, тада се класификују као краткорочна средства.

Финансијска средства која се држе до доспећа иницијално су евидентирана по набавној вредности, а на дан биланса су исказана по амортизованој вредности, односно садашњој вредности будућих токова готовине утврђених применом ефективне каматне стопе садржане у инструменту.

3.9.3. Учешћа у капиталу и остала финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована као кредити и потраживања, финансијска средства која се држе до доспећа или финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у консолидованом билансу успеха. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, уколико су са фиксним роком доспећа, финансијска средства расположива за продају се вреднују по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе. Финансијска средства расположива за продају састоје се од државних записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, акција других банака и акција и удела у другим правним лицима.

Финансијска средства расположива за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на дан биланса процењују се по тржишној вредности, ако је позната. Промена тржишне вредности се исказује у оквиру консолидованог капитала, у корист или на терет ревалоризационих резерви, све до отуђења тих финансијских средстава када се ревалоризационе резерве преносе у приходе.

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капитал искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (МРС 39.59, МРС 39.67 и МРС 39.68).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)**3.9. Финансијска средства (наставак)****3.9.3. Учешћа у капиталу и остала финансијска средства расположива за продају (наставак)**

Код учешћа у капиталу постоји намера држања у неодређеном периоду. Ова учешћа могу бити продата у зависности од потреба за ликвидношћу или у случају промене тржишних цена. Учешћа у капиталу за које не постоји активно тржиште вреднована су по набавној вредности.

3.10. Готовина и готовински еквиваленти

У консолидованом билансу токова готовине под готовином и готовинским еквивалентима се подразумевају готовина, средства на рачунима код других банака и чекови послати на наплату.

3.11. Средства по пословима у име и за рачун трећих лица

Средства по пословима у име и за рачун трећих лица, којима чланице Групе управљају уз накнаду нису укључена у консолидовани биланс стања Групе, већ у консолидоване ванбилансне позиције.

3.12. Порези и доприноси**3.12.1. Порез на добит**

Порез на добит представља износ обрачунат применом прописане пореске стопе на износ консолидованог добитка пре опорезивања исказаног у складу са МРС/МСФИ, по одбитку ефеката сталних разлика које прописану пореску стопу своде на ефективну пореску стопу.

Текући порез на добит представља износ који се обрачунава применом прописане пореске стопе од 15% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ консолидованог добитка пре опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, у складу са пореским прописима Републике Србије, уз умањење за прописане пореске кредите.

Закон о порезу на добит Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година. Порески губици настали пре 1. јануара 2010. године могу се преносити на рачун будућих добитака у периоду не дужем од десет година.

Одложени порези се утврђују коришћењем методе која омогућава сагледавање привремених разлика између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе.

Матична банка нема могућност вршења пореске консолидације на основу важећих прописа у Републици Србији. Коначне износе обавеза по основу пореза на добит чланице Групе утврђују применом пореске стопе на пореску основицу утврђену локалним пореским прописима и обелодањују у појединачним напоменама уз своје годишње статутарне финансијске извештаје (напомена 19).

Пореске стопе за 2013. годину су:

Србија	15%
Црна Гора	9%
Босна и Херцеговина	10%

3.12.2. Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину, порез на додату вредност, доприносе на зараде на терет послодавца, као и друге порезе и дажбине у складу са републичким, локалним и пореским прописима. Ови порези и доприноси су приказани у оквиру осталих оперативних расхода.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)**3.13. Депозити**

Депозити се исказују у висини депонованих износа који могу бити увећани за обрачунату камату, што зависи од облигационог односа између депонента и чланице Групе. Чланице групе су уговарале каматне стопе на депозите у зависности од висине депозита.

Девизни депозити се приказују у динарима према средњем курсу валута важећем на дан биланса.

У консолидованом билансу стања депозити су приказани као трансакциони и остали депозити.

3.14. Консолидовани капитал

Капитал Групе обухвата акцијски капитал и емисиону премију, резерве из добити, ревалоризационе резерве, позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација (транслационе резерве), нераспоређени добитак и резултат текуће године, умањено за нереализоване губитке по основу хартија од вредности расположивих за продају.

Капитал Групе формиран је из уложених средстава оснивача Матичне банке и мањинског оснивача Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у новчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Групе.

3.15. Бенефиције запослених

У складу са прописима, чланице Групе су у обавези да плаћају доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Чланице Групе су, такође, обавезне да од бруто зарада запослених обуставе доприносе и да их, у име запослених, уплате тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

Матична банка уговара добровољно здравствено осигурање за све чланове Извршног одбора. Сходно важећим прописима у Републици Србији овакво давање има третман зараде.

Група је извршила резервисање у 2013. години по основу дугорочних обавеза за отпремнине за одлазак у пензију, сагласно МРС 19. За процену и обрачун резервисања по наведеним основама Група је ангажовала овлашћеног лиценцираног актуара.

Група нема сопствене пензионе фондове нити опције за исплате запосленима у виду акција и по том основу нема идентификоване обавезе на дан 31. децембра 2013. године.

3.16. Информације по сегментима

Матична банка прати и обелодањује пословање по сегментима - пословним линијама (напомена 55). Група највећи део свог пословања обавља на територији Републике Србије. Зависна правна лица нису од материјалног значаја за појединачни финансијски извештај Банке.

Билансна сума Матичне банке износи 92.80% укупне билансне суме консолидованог биланса стања (2012. године: 92.87%).

Билансна сума Комерцијалне банке а.д., Будва износи 3.18% укупне консолидоване активе (2012. године: 3.05%), Комерцијалне банке а.д., Бања Лука 4.0% (2012. године: 4.05%) и КомБанк Инвест-а 0.02% (2012. године: 0.03%).

Приликом консолидације извршена је елиминација свих међусобних односа из биланса стања у износу од 6,317,466 хиљада динара (2012. године: 5,997,181 хиљаду динара). Из биланса успеха извршена је елиминација прихода у износу од 397,068 хиљада динара (2012. године: 4,857 хиљада динара), а расхода у износу од 13,158 хиљада динара (2012. године 6,055 хиљада динара) – напомена 52.

Концентрација пласмана по дужницима према привредним делатностима је приказана у оквиру напомене 53. - Управљање ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године**4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА****Кључне рачуноводствене процене и претпоставке**

Руководство врши процене и доноси претпоставке које утичу на вредност средстава и обавеза у наредној финансијској години. Процењене вредности су ретко једнаке оствареним резултатима. Процене и претпоставке које садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствене вредности средстава и обавеза у току наредне финансијске године су приказане у даљем тексту.

Исправка вредности

Група врши преглед потраживања и других пласмана у циљу процене исправке вредности и резервисања на месечном нивоу. Код утврђивања да ли губитке по основу обезвређења потраживања и других пласмана треба признати у консолидованом билансу успеха, чланице Групе процењују да ли постоје информације/докази које указују на постојање мерљивог смањења процењених будућих токова готовине на групном нивоу, пре него што је такве губитке могуће идентификовати на нивоу појединачног потраживања, односно пласмана. Информације које могу указати на губитке по основу потраживања и пласмана укључују: нередовност и кашњење у измиривању обавеза, тржишне и економске услове на локалном нивоу који условљавају кашњења у измиривању обавеза и друго. Процене руководства о обезвређењу потраживања и других пласмана путем процене будућих токова готовине се базирају на стварним губицима из прошлости, који су реализовани на финансијским средствима са сличним ризиком и сличним узроцима обезвређења. Методологија и претпоставке од којих се полази при дефинисању износа и периода прилива готовине по основу пласмана су предмет редовне провере у циљу свођења на минимум разлике између процењених губитака и стварних губитака.

Поступак процене обезвређења се врши на појединачном нивоу, за сваки материјално значајан кредит и на групном нивоу, за материјално мање значајне кредите. Износ обезвређења се појединачно процењује као разлика између књиговодствене вредности и садашње вредности очекиваних будућих новчаних токова, утврђене дисконтовањем, применом ефективне каматне стопе конкретног кредита.

Обезвређење за материјално мање значајне кредите се процењује групно за сваку бонитетну групу посебно, имајући у виду њихове сличне карактеристике у погледу кредитног ризика, и то у висини процента миграција одговарајуће бонитетне групе у V бонитетну групу коригованих за проценат наплате кредита који су били сврстани у V бонитетну групу.

Уколико се приликом појединачне процене материјално значајних кредита процени да не постоје објективни докази о обезвређењу кредита, тај кредит се обезвређује у висини процента обезвређења бонитетне групе којој припада. Износи очекиваних прилива по кредиту процењују се на основу доказа о планираним приходима дужника, а у случају да су недовољни примењује се процена новчаног тока из реализације колатерала. Процена броја дана кашњења наплате одређеног потраживања од дужника, утврђује се сагледавањем свих релевантних доказа о времену реализације планираних прихода дужника, као и искуствених података о кашњењу у плаћању тог дужника.

Поштена (фер) вредност

Утврђивање поштене вредности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цена захтева коришћење различитих модела и техника. Код финансијских инструмената који имају мањи обим трговине и чије тржишне цене су самим тим мање транспарентне, утврђивање фер вредности је субјективније, односно захтева већи степен коришћења процене у зависности од ликвидности инструмента, концентрације ризика, несигурности на тржишту, претпоставки везаних за цену и осталих фактора који утичу на конкретан финансијски инструмент.

Резервисања по основу судских спорова

Група процењује вероватноћу негативних исхода ових питања, као и износе вероватних или разумних процена губитака. Разумне процене обухватају просуђивање руководства након разматрања информација које укључују обавештења, поравнања, процене од стране правног сектора, доступне чињенице, идентификацију потенцијалних одговорних страна и њихове могућности да допринесу решавању, као и претходно искуство. Резервисање за судске спорове се формира када је вероватно да постоји обавеза чији се износ може поуздано проценити пажљивом анализом. Потребно резервисање се може променити у будућности због нових догађаја или добијања нових информација.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА (наставак)

Кључне рачуноводствене процене и претпоставке (наставак)

Резервисања по основу судских спорова (наставак)

Питања која су или потенцијалне обавезе или не задовољавају критеријуме за резервисање се обелодањују, осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

5. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ОСНОВУ КАМАТА

а) Приходи по основу камата

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	2012.
	2013.	2012.
Камате у динарима		
<i>По основу кредита</i>		
- сектор финансија и осигурања	1,246,701	396,740
- јавна предузећа	381,365	-
- привредна друштва	8,372,766	8,647,012
- предузетници	255,703	222,550
- јавни сектор	492,279	487,996
- становништво	5,030,139	4,686,282
- други комитенти	983	1,674
<i>По основу депозита</i>		
- сектор финансија и осигурања	710,674	476,353
<i>По основу хартија од вредности</i>		
- сектор финансија и осигурања	246,160	116,704
- привредна друштва	7,355	12,214
- јавни сектор	1,882,957	2,013,818
<i>По основу осталих пласмана</i>		
- привредна друштва	156,303	108,804
- предузетници	2	29
- становништво	1,079,667	923,684
	<u>19,863,054</u>	<u>18,093,860</u>
Камате у иностраној валути		
<i>По основу кредита</i>		
- јавна предузећа	83,449	81,201
- привредна друштва	1,738,893	1,809,309
- предузетници	1,010	1,289
- јавни сектор	62,884	39,783
- становништво	336,216	336,977
- страна лица	78,109	430,891
- регистровани пољопривредни произвођачи	111	167
<i>По основу депозита</i>		
- сектор финансија и осигурања	1,008	2,016
- страна лица	5,628	13,830
<i>По основу хартија од вредности</i>		
- јавни сектор	1,476,255	900,167
- страна лица	67	-
<i>По основу осталих пласмана</i>		
- сектор финансија и осигурања	11,017	11,528
- страна лица	30	600
	<u>3,794,677</u>	<u>3,627,758</u>
	<u>23,657,731</u>	<u>21,721,618</u>

У оквиру укупних прихода од камата део по основу разграничене накнаде по кредитима износи 580,944 хиљаде динара. Учешће признате накнаде за одобравање кредита у укупним признатим каматама износи 2.46%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

5. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ОСНОВУ КАМАТА (наставак)

а) Приходи по основу камата (наставак)

Унапред наплаћене накнаде које чине приход будућег периода износе 808,666 хиљада динара и приказане су у оквиру осталих обавеза у билансу стања (напомена 41).

Процењени ефекат камате која није обрачуната и исказана у билансу успеха Групе за 2013. годину износи 239,568 хиљада динара, а односи се на камату по кредитима и пласманима по којима су покренути судски спорови и обустављен обрачун камате.

б) Расходи по основу камата

	У хиљадама динара	
	2013.	2012.
Камате у динарима		
<i>По основу кредита</i>		
- сектор финансија и осигурања	1,522	69,643
<i>По основу депозита</i>		
- сектор финансија и осигурања	814,638	559,846
- јавна предузећа	129,111	173,423
- привредна друштва	1,291,806	497,862
- предузетници	15,010	12,885
- јавни сектор	405,747	871,631
- становништво	149,352	128,794
- страна лица	311	308
<i>По основу осталих обавеза</i>		
- привредна друштва	18	119
- становништво	5,173	2,290
	<u>2,812,688</u>	<u>2,316,801</u>
Камате у иностраној валути		
<i>По основу кредита</i>		
- сектор финансија и осигурања	263,247	95,707
- привредна друштва	4,963	-
- предузетници	3	-
- јавни сектор	3,404	3,380
- страна лица	647,586	654,288
<i>По основу депозита</i>		
- сектор финансија и осигурања	199,261	72,844
- јавна предузећа	45,732	116,580
- привредна друштва	341,867	643,143
- предузетници	86	101
- јавни сектор	21,897	6,816
- становништво	5,171,982	5,668,981
- страна лица	2,327	4,320
- други комитенти	3,150	5,032
<i>По основу осталих обавеза</i>		
- сектор финансија и осигурања	31	176
- страна лица	14	10
	<u>6,705,550</u>	<u>7,271,378</u>
УКУПНО	<u><u>9,518,238</u></u>	<u><u>9,588,179</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

6. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

а) Приходи од накнада и провизија

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Накнаде у динарима		
- сектор финансија и осигурања	174,540	198,572
- јавна предузећа	43,727	41,840
- привредна друштва	1,948,304	2,067,445
- предузетници	627,043	561,649
- јавни сектор	146	1,254
- становништво	2,429,480	2,176,768
- страна лица	126,517	124,853
	<u>5,349,757</u>	<u>5,172,381</u>
Накнаде у страниј валути		
- сектор финансија и осигурања	19,144	15,555
- јавна предузећа	2,053	1,206
- привредна друштва	148,155	209,677
- јавни сектор	2,807	2,871
- становништво	209,805	161,928
- страна лица	83,451	98,369
- други комитенти	12,116	9,385
	<u>477,531</u>	<u>498,991</u>
	<u>5,827,288</u>	<u>5,671,372</u>

б) Расходи од накнада и провизија

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Накнаде и провизије у динарима		
- сектор финансија и осигурања	415,567	324,449
- друга предузећа	250,535	246,617
- страна лица	13,809	13,229
- други комитенти	-	555
	<u>679,911</u>	<u>584,850</u>
Накнаде и провизије у страниј валути		
- сектор финансија и осигурања	37,125	29,965
- страна лица	255,441	202,518
- други комитенти	25,530	23,765
	<u>318,096</u>	<u>256,248</u>
	<u>998,007</u>	<u>841,098</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

7. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добици од продаје хартија од вредности по фер вредности	16,340	2,777
Губици од продаје хартија од вредности по фер вредности	-	(1,887)
Нето добитак/губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	<u>16,340</u>	<u>890</u>

8. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ КОЈЕ СУ РАСПОЛОЖИВЕ ЗА ПРОДАЈУ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добици од продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	1,738	83,947
Губици од продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	-	(52)
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	<u>1,738</u>	<u>83,895</u>

9. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ ОСТАЛИХ ПЛАСМАНА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добици по основу продаје осталих пласмана	484	2,164
Губици по основу продаје осталих пласмана	-	(40)
Нето губитак/добитак по основу продаје осталих пласмана	<u>484</u>	<u>2,124</u>

10. НЕТО (РАСХОДИ) / ПРИХОДИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи по основу курсних разлика	2,118,560	6,087,360
Расходи по основу курсних разлика	<u>(3,063,037)</u>	<u>(14,114,932)</u>
	<u>(944,477)</u>	<u>(8,027,572)</u>

Позитивне и негативне курсне разлике обухватају добитке/губитке од трансакција обављених у инострану валути у току године и добитке/губитке од свођења позиција биланса стања исказаних у страним валутама на званичне курсеве на крају сваког месеца у току године.

Обрачун курсних разлика се обавља и исказује по бруто принципу (негативне и позитивне курсне разлике) у току пословне године у складу са прописима Народне банке Србије.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

11. ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ И УЧЕШЋА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од дивиденди и учешћа	4,127	2,251
	<u>4,127</u>	<u>2,251</u>

У току 2013. године Матична банка је примила дивиденду од зависне банке из Будве у износу од 387,597 хиљада динара (EUR 3,400 хиљада - напомена 46). По овом основу обустављен је и плаћен порез по одбитку по стопи 9% у Републици Црној Гори у износу од 34,884 хиљада динара (306 хиљада EUR). Нето износ наплаћене дивиденде износи 352,713 хиљада динара односно 3,094 хиљада EUR. Према регулативи за припрему консолидованих финансијских извештаја ова трансакција је рекласификована (враћена) у акумулирани добитак Комерцијалне банке а.д., Будва као сегменту пословања Групе.

12. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Остали приходи оперативног пословања	196,855	159,169
Приходи наплаћених отписаних потраживања	103	506
Добици од продаје осн. средстава и нематеријалних улагања	13,193	38,650
Приходи од смањења обавеза	5,197	3,314
Вишкови	1	2,556
Остало	140,650	47,911
	<u>355,999</u>	<u>252,106</u>

У оквиру осталих прихода оперативног пословања најзначајнији износ представља приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене у износу од 108,840 хиљада динара.

По основу судске пресуде Матична банка је у позицији Остало признала износ од 102,301 хиљада динара који се односи на затезну камату на потраживање по ненаплаћеној закупнини од Политике а.д., Београд. Предметно потраживање по ненаплаћеној закупнини је исправљено у пуном износу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
13. НЕТО ПРИХОДИ/РАСХОДИ ИНДИРЕКТНИХ ОТПИСА ПЛАСМАНА И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
а) Расходи		
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција		
- пласмани клијентима	9,290,524	7,189,091
- потраживања за камате и накнаде	872,962	405,143
- хартије од вредности које се држе до доспећа	38,144	6,909
- учешћа и остале хартије од вредности расположиве за продају	-	76,783
- остала средства	200,946	195,142
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	659,140	545,478
Расходи резервисања за судске спорове (напомена 38 а)	14,814	220,967
Расходи резервисања за отпремнине запосленима (напомена 38 б)	17,395	65,113
Расходи по основу суспензије камате	26,603	117,482
	<u>11,120,528</u>	<u>8,822,108</u>
б) Приходи		
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана билансних позиција		
- пласмани клијентима	6,267,671	5,812,419
- потраживања за камате и накнаде	360,688	308,614
- хартије од вредности које се држе до доспећа,	38,648	7,073
- остала средства	391,369	54,580
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	644,042	545,018
Приходи од укидања неискоришћених резервисања за обавезе по основу судских спорова (напомена 38 а)	382,769	18,249
Приходи од укидања неискоришћених резервисања по основу примања запослених (напомена 38 б)	5,857	52,989
Приходи од наплаћене суспендоване камате	35,554	76,797
	<u>8,126,598</u>	<u>6,875,739</u>
Нето расходи (а-б)	<u>(2,993,930)</u>	<u>(1,946,369)</u>

ц) Књижења на терет расхода/прихода

На основу судског решења о првој делимитивној деоби за измирење стечајних поверилаца другог исплатног реда у поступку стечаја Југобанке а.д., Београд, током јануара 2014. извршена је наплата потраживања у износу од 49,435 хиљада динара (напомена 28). На извештајни датум, 31. децембар 2013. године, Матична банка је извршила укидање исправке вредности у укупном наплаћеном износу, а сагласно захтевима МРС 10 "Догађаји након датума биланса стања".

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара								
	Готовина готови- нски екви- валенти	Потражи- вања за камате и накнаде	Дати кредити и депозити	Хартије од вредности	Учешћа	Остали пласмани	Остала средства	Ванбилан. обавезе	Укупно
Стање 1. јануар 2013. год	57	1,707,170	12,941,732	4,671	446,954	3,200,414	313,707	521,239	19,135,944
Нова исправка вредности	-	872,962	8,781,547	38,144	-	508,977	200,946	659,140	11,061,716
Смањење исправке вредности	-	(360,688)	(5,700,159)	(38,648)	-	(567,512)	(391,369)	(644,042)	(7,702,418)
Курсне разлике	-	6,228	57,281	444	-	7,512	2,297	51	73,813
Отписи	-	(10,304)	(10,689)	-	-	(736)	(2,055)	-	(23,784)
Остале промене	-	(15,748)	2,803	-	-	(2,818)	545,105	(49,399)	479,943
Стање 31. децембар 2013.	<u>57</u>	<u>2,199,620</u>	<u>16,072,515</u>	<u>4,611</u>	<u>446,954</u>	<u>3,145,837</u>	<u>668,631</u>	<u>486,989</u>	<u>23,025,214</u>

* у оквиру осталих средстава исказан је и негативан ефекат промене вредности материјалних вредности стечених наплатом потраживања

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

13. НЕТО ПРИХОДИ/РАСХОДИ ИНДИРЕКТНИХ ОТПИСА ПЛАСМАНА И РЕЗЕРВИСАЊА
(наставак)

д) Посебна резерва за процењене губитке

На основу категоризације пласмана утврђене сагласно захтевима надлежних регулаторних тела на дан 31. децембра 2013. године банке чланице Групе су процениле резерву за процењене губитке по основу укупне изложености кредитном ризику.

У складу са локалним прописима регулаторних тела о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки, разлика износа резерве за потенцијалне губитке обрачунате у складу са наведеним прописима и износа исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама која су обрачуната у складу са интерно усвојеном методологијом, евидентира се на посебном рачуну у оквиру резерви из добити за потенцијалне губитке, уз напомену да се наведена методологија у Црној Гори примењује од 1. јануара 2013. године.

Матична банка

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава 31. децембра 2013.	2012.
Обрачун резервисања		
а) Обрачуната резерва за процењене губитке		
- билансних пласмана	41,008,734	29,535,247
- ванбилансних ставки	833,809	782,289
Укупно а	41,842,543	30,317,536
б) Исправке вредности и резервисања обрачуната у складу са интерном методологијом (МРС 39)		
- исправка вредности билансне активе	20,965,169	17,204,665
- резервисање за губитке по ванбилансним ставкама	473,647	497,632
Укупно б	21,438,816	17,702,297
Разлика обрачунатих резерви и исправки вредности		
и резервисања		
ц) - билансна актива	20,043,565	12,330,582
- ванбилансне ставке	360,162	284,657
Укупно ц (а - б)	20,403,727	12,615,239
Резерве из добити за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама		
д) формиране у претходним годинама		
- билансна актива	15,927,046	14,077,046
- ванбилансне ставке	708,394	708,394
Укупно д	16,635,440	14,785,440
Укупна потребна резерва за процењене губитке по методологији Народне банке Србије		
е) - билансна актива	20,559,411	13,089,033
- ванбилансне ставке	483,108	368,107
Укупно	21,042,519	13,457,140

Кретање на резервама из добити обелодањено у напомени 43.

Према прописима Народне банке Србије, осим исправки вредности, Матична банка је обавезна да формира потребне резерве за процењене губитке за билансну активу која се класификује, у укупном износу од 20,559,411 хиљада динара. Из претходних година формиран је износ резерви из добити за процењене губитке по билансној активи, који на дан 31. децембра 2013. године износи 15,927,046 хиљада динара.

Према прописима Народне банке Србије, осим резервисања за губитке, Банка је обавезна да формира потребне резерве за процењене губитке за ванбилансне ставке које се класификују, у укупном износу од 483,108 хиљада динара. Из претходних година формиран је износ резерви из добити за процењене губитке по ванбилансним ставкама, који на дан 31. децембра 2013. године износи 708,394 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

13. НЕТО ПРИХОДИ/РАСХОДИ ИНДИРЕКТНИХ ОТПИСА ПЛАСМАНА И РЕЗЕРВИСАЊА
(наставак)

д) Посебна резерва за процењене губитке (наставак)

Комерцијална банка а.д. Будва

Комерцијална банка а.д., Будва је спровела конверзију почетног биланса 1. јануара 2013. године, на нови контни оквир уз исказивање ефеката вредновања ставки билансне активе и ванбилансних ставки у складу са MPC 39 и MPC 37 по први пут на основу нових прописа Централне банке Црне Горе – Одлука о контном оквиру за банке и Одлука о минималним стандардима за управљање кредитним ризиком у банкама (Сл. лист Црне Горе бр. 22/12).

На основу прописа Централне банке Црне Горе на дан 31. децембра 2013. године, Комерцијална банка а.д. Будва је по први пут дужна да издвоји недостајући део додатних резерви из добитка у износу од 194,186 хиљада динара, од чега за ризичну активу 190,348 хиљада динара и за гаранције и потенцијалне обавезе 3,838 хиљада динара.

Комерцијална банка а.д. Бања Лука

На основу прописа Агенције за банкарство Републике Српске Комерцијална банка а.д. Бања Лука на дан 31. децембра 2013. године има издвојене додатне резерве из добитка претходних година у износу од 241,587 хиљада динара за ризичну активу и у износу од 6,421 хиљаду динара за гаранције и потенцијалне обавезе.

Комерцијална банка а.д. Бања Лука на дан 31. децембра 2013. године је дужна да издвоји недостајући део додатних резерви из добитка у износу од 602,243 хиљаде динара, од чега за ризичну активу 599,659 хиљада динара и за гаранције и потенцијалне обавезе 2,584 хиљаде динара.

14. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови зарада	2,837,995	2,712,618
Трошкови накнада зарада	452,878	520,654
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	457,953	493,775
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	903,043	831,514
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	54,572	65,170
Остали лични расходи	66,917	84,968
	<u>4,773,358</u>	<u>4,708,699</u>

15. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови амортизације (напомена 29,30)	878,972	842,991
	<u>878,972</u>	<u>842,991</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
16. ОПЕРАТИВНИ И ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови материјала	496,258	558,659
Трошкови производних услуга	2,294,702	2,187,516
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	1,840,976	1,701,227
Трошкови пореза	154,578	98,183
Трошкови доприноса	849,118	825,771
Остали трошкови	39,355	40,827
Расходи по основу отписа ненаплативих потраживања	526	227
Губици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	42	105
Губици по основу расходовања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања	3,307	2,269
Мањкови и штете	4,834	7,600
Остали расходи	402,205	66,320
	<u>6,085,901</u>	<u>5,488,704</u>

У позицији Остали расходи од укупног износа 402,205 хиљада динара, износ од 339,883 хиљаде динара (напомена 38) односи се на расходе изгубљеног судског спора Матичне банке са Инекс Интерескпорт а.д., Београд у стечају за део обавезе који није резервисан.

У оквиру трошкова производних услуга трошкови закупнине за 2013. годину износе 763,486 хиљада динара. Трошкови закупнине се највећим делом односе на оперативни лизинг пословног простора у износу од 674,004 хиљаде динара.

Преузете обавезе по уговорима о оперативном лизингу пословних простора, на дан 31. децембра 2013. године, које се односе на будуће периоде без пореза на додату вредност, за 241 пословних простора укупне површине 39,027.73 м² износе (у хиљадама динара):

До једне године	555,736
Од једне до пет година	1,567,782
Преко пет година	127,415
	<u>2,250,933</u>

Обавезе за оперативни лизинг пословног простора чланице Групе признају се као редовни месечни трошкови закупнина.

17. ПРИХОДИ ОД ПРОМЕНЕ ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од промене вредности пласмана и потраживања	6,497,855	17,179,893
Приходи од промене вредности хартија од вредности	14,787	42,071
Приходи од промене вредности обавеза	421,001	767,535
Приходи од промене вредности основних средстава, инвестиционих некретнина и нематеријалних улагања	12,260	173
	<u>6,945,903</u>	<u>17,989,672</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

18. РАСХОДИ ОД ПРОМЕНЕ ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Расходи од промене вредности пласмана и потраживања	5,549,525	7,792,526
Расходи од промене вредности хартија од вредности	9,004	14,954
Расходи од промене вредности обавеза	460,227	2,040,489
Расходи од промене вредности основних средстава, инвестиционих некретнина и нематеријалних улагања	197,329	7,897
	<u>6,216,085</u>	<u>9,855,866</u>
Нето приходи/(расходи) од промене вредности имовине и обавеза	<u>729,818</u>	<u>8,133,806</u>

Приходи/расходи од промене вредности пласмана садрже ефекат обрачуна уговорених заштита од ризика девизне клаузуле.

Приходи/расходи од промене вредности хартија од вредности садрже ефекте свођења хартија од вредности на тржишну вредност.

Приходи/расходи од промене вредности обавеза садрже ефекат обрачуна уговорених заштита од ризика девизне клаузуле на примљене депозите комитената.

Приходи/расходи од промене вредности основних средстава приказани су у напомени 30.

Ефекте обрачуна промене вредности чланице Групе врше на крају месеца у току пословне године и на дан трансакције.

19. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Свака чланица Групе утврђује порез на добитак према локалним прописима. Утврђени порез не подлеже консолидацији већ се одвојено обелодањује.

Матична банка

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Порески расход периода	-	(472,448)
Добитак од креирања одложених пореских средстава и укидања пореских обавеза	87,950	32,885
Губитак од креирања одложених пореских обавеза и укидања пореских средстава	-	(10,953)
	<u>87,950</u>	<u>(450,516)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

19. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

б) Усаглашавање текућег пореза на добитак са резултатом примене пореске стопе на добит пре опорезивања

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак/губитак пре опорезивања	4,588,375	4,572,662
Обрачун пореза по важећој стопи 15%	688,256	457,266
Порески ефекат расхода који се не признају у пореском билансу	41,352	42,334
Порески ефекти нето капиталних добитака / губитака	(73)	(1,261)
Порески ефекти разлике књиговодствене и пореске вредности основних средстава	32,010	21,364
Порески ефекти трансферних цена	1,311	445
Порески ефекти усклађивања прихода	(46,245)	(1,820)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	(668,255)	-
Порески кредит искоришћен у текућој години	(48,356)	(45,880)
Корекција пореских ефеката (искоришћене и ефекат нових)	(87,950)	(21,932)
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	87,950	(450,516)
Ц. ЕФЕКТИВНА ПОРЕСКА СТОПА	0.00	9.85

Банка нема обавезе по основу текућег пореза, највећим делом као резултат умањења пореске основице по основу приходоване камате по дужничким ХОВ чији је издавалац Република Србија, Аутономна покрајина Војводина или Народна банка Србије, а у складу са чланом 25. став 2. Закона о порезу на добит.

Уплаћене аконтације пореза на добит за 2013. годину износе 777,491 хиљаду динара, по основу обавезе месечних плаћања предвиђених Законом о порезу на добит.

Комерцијална банка а.д., Будва

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Порески расход периода	(17,765)	(12,038)
Добитак од креирања одложених пореских средстава и укидања пореских обавеза	605	-
Губитак од укидања пореских средстава	(3,063)	(236)
	(20,223)	(12,274)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

19. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

Комерцијална банка а.д., Будва (наставак)

б) Усаглашавање текућег пореза на добитак са резултатом примене пореске стопе на добит пре опорезивања

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак/губитак пре опорезивања	176,536	122,360
Обрачун пореза по важећој стопи 9%	15,798	11,012
Порески ефекат расхода који се не признају у пореском билансу	5,654	1,027
Порески ефекти разлике амортизације за пореске сврхе и рачуноводствене амортизације	(980)	(2)
Корекција пореских ефеката (искоришћених и ефекат нових)	(249)	236
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	(20,223)	(12,274)
в) Ефективна пореска стопа	11.52	10.02
Коригована ефективна пореска стопа	10.84	10.02

Банка је након дана биланса извршила корекцију опорезиве разлике по основу резервисања за отпремнине запослених у пореском билансу и исказала мању текућу пореску обавезу за 1,080 хиљада динара, чиме је ефективна пореска стопа смањена на 10.84. Разлика по основу смањења обавезе за порез пренета је у нераспоређени добитак почетног биланса за 2014. годину.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Порески расход периода	(6,858)	(14,764)
	(6,864)	(14,764)

б) Усаглашавање текућег пореза на добитак са резултатом примене пореске стопе на добит пре опорезивања

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак/губитак пре опорезивања	21,886	75,817
Обрачун пореза по важећој стопи 10%	2,169	7,582
Усклађивање прихода по курсним разликама и каматама на депозите и нето капиталних губитака	1,055	(1,304)
Порески ефекти усклађивања расхода	3,650	8,487
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	(6,864)	(14,764)
в) Ефективна пореска стопа	31.37	19.47

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

19. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

КомБанк Инвест а.д., Београд

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Порески расход периода	(50)	(212)
Добитак од креирања одложених пореских средстава и укидања пореских обавеза	484	47
Губитак од креирања одложених пореских обавеза и укидања пореских средстава	-	(412)
	<u>434</u>	<u>(577)</u>

б) Усаглашавање текућег пореза на добитак са резултатом примене пореске стопе на добит пре опорезивања

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак/губитак пре опорезивања	1,423	1,330
Обрачун пореза по важећој стопи 15% (2012:10%)	213	133
Порески ефекат расхода који се не признају у пореском билансу	6	28
Порески ефекти нето капиталних добитака	(72)	(212)
Порески ефекти разлике амортизације за пореске сврхе и рачуноводствене амортизације	1	76
Порески ефекти трансферних цена	-	-
Порески ефекти губитка у пореском билансу	(2,178)	(25)
Порески ефекат обавезне основице из капиталног добитка по пореским прописима	-	212
Корекција пореских ефеката (искоришћених и ефекат нових)	2,030	365
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	<u>434</u>	<u>(577)</u>
в) Ефективна пореска стопа	<u>0.00</u>	<u>43.38</u>

**20. ДОБИТАК ОД КРЕИРАЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И СМАЊЕЊА
ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА**

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Добитак од креирања одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	<u>89,038</u>	<u>33,549</u>
	<u>89,038</u>	<u>33,549</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

20. ДОБИТАК ОД КРЕИРАЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И СМАЊЕЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА (наставак)

Укупан ефекат промене пореских средстава/обавеза који је евидентиран преко биланса успеха износи 89,038 хиљада динара:

- Код Матичне банке укупан ефекат промене пореских средстава/обавеза износи 87,950 хиљада динара и састоји се од ефекта креирања нових пореских средстава у износу од 32,805 хиљада динара и смањења одложених пореских обавеза у износу од 55,145 хиљада динара.
- Креирање нових пореских средстава по основу повећања резервисања за примања запослених (МРС 19) износи 605 хиљада динара код Комерцијалне банке а.д., Будва и 483 хиљаде динара добитка од смањења одложених пореских обавеза на привремену разлику вредности основних средстава код КомБанк Инвест-а.
- Комерцијална банка а.д., Бања Лука нема могућност исказивања одложених пореза на основу локалног пореског законодавства.

21. ГУБИТАК ОД СМАЊЕЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕИРАЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	3,063	12,218
	<u>3,063</u>	<u>12,218</u>

Укупан ефекат промене пореских обавеза износи 3,063 хиљаде динара и састоји се од увећања одложених пореских обавеза на привремену разлику у вредности основних средстава за 854 хиљаде динара и ефекта извршене ревалоризације дугорочних хартија од вредности расположивих за продају за 2,209 хиљада динара код Комерцијалне банке а.д., Будва.

i. Кретање на рачунима одложених пореских средстава и обавеза Матичне банке

	У хиљадама динара		
	Пореска средства	Пореске обавезе	Нето порески ефекат
Почетно стање 1. јануара 2013. године	62,656	(57,760)	4,896
Креирање пореских обавеза на терет ревалоризационих резерви по основу свођења вредности некретнина на фер вредност	-	(103,002)	(103,002)
Добитак од смањења одложених пореских обавеза (привремена разлика између пореске и књиговодствене вредности основних средстава)	-	55,145	55,145
Добитак од креирања пореских средстава (дугорочна резервисања за МРС 19)	602	-	602
Добитак од креирања пореских средстава (обрачунате, а неизмирене јавне дажбине)	71	-	71
Добитак од креирања пореских средстава (по основу обезвређења имовине)	32,132	-	32,132
Стање на дан 31. децембра 2013. године	<u>95,461</u>	<u>(105,617)</u>	<u>(10,156)</u>

По основу свођења вредности некретнина на фер вредност и признавање њиховог повећања у оквиру капитала креирана је пореска обавеза на терет ревалоризационих резерви у износу од 103,002 хиљаде динара. Из тих разлога (повећање књиговодствене вредности сталне имовине, услед извршене процене вредности исте) дошло је до смањења одложених пореских обавеза у корист нето резултата у износу од 55,145 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

21. ГУБИТАК ОД СМАЊЕЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕИРАЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА (наставак)

- ii. Пореска средства - по основу дугорочних резервисања за отпремнине запосленима и неискоришћени годишњи одмор, привремено непризнатих расхода по основу обезвређења имовине и привремено непризнатих расхода по основу јавних дажбина Матичне банке

	2013.		2012.		Губитак/ Добитак од укидања пореских средстава
	Износ резерви- сања	Пореска средства 15%	Износ резерви- сања	Пореска средства 15%	
Дугорочна резервисања МРС 19	280,585	42,088	276,571	41,486	602
Средства по основу обрачуна јавних дажбина	545	82	73	11	71
Средства по основу обезвређења имовине	<u>355,272</u>	<u>53,291</u>	<u>141,059</u>	<u>21,159</u>	<u>32,132</u>
Укупно	<u>-</u>	<u>95,461</u>	<u>-</u>	<u>62,656</u>	<u>32,805</u>

- iii. Пореске обавезе - Разлика између пореске и књиговодствене вредности основних средстава Матичне банке

	2013.		2012.		Ефекат 2013.	
	Вредност основних средстава	Пореска обавеза 15%	Вредност основних средстава	Пореска обавеза 15%	Добитак од укидања пореских обавеза	Пореска обавеза на терет рев. резерве
Вредност по пореским прописима	8,107,552	-	7,523,460	-	-	-
Књиговодствена вредност	<u>8,811,661</u>	-	<u>7,908,521</u>	-	-	-
Разлика	<u>704,109</u>	<u>105,617</u>	<u>385,061</u>	<u>57,760</u>	<u>(55,145)</u>	<u>103,002</u>
НЕТИРАНИ ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗИ У БИЛАНСУ СТАЊА	<u>-</u>	<u>(10,156)</u>	<u>-</u>	<u>4,896</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

22. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
У динарима		
Жиро рачун	22,926,420	21,884,424
Готовина у благајни	<u>2,526,407</u>	<u>2,616,937</u>
	<u>25,452,827</u>	<u>24,501,361</u>
У иностраној валути		
Девизни рачуни	13,268,017	15,151,740
Готовина у благајни у иностраној валути	2,429,063	2,181,438
Готовински еквиваленти у иностраној валути - чекови послати на наплату	14,836	21,272
Остала новчана средства	2,399,733	196,916
Исправка вредности готовине и готовинских еквивалената у иностраној валути	<u>(57)</u>	<u>-</u>
	<u>18,111,592</u>	<u>17,551,366</u>
Злато и остали племенити метали	<u>99</u>	<u>99</u>
Укупно	<u>43,564,518</u>	<u>42,052,826</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

22. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ (наставак)

Обавезна резерва код Народне банке Србије представља минималну резерву динарских средстава обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије.

Динарску обавезну резерву Матична банка обрачунава 17. у месецу на основу просечног стања динарских депозита у току претходног календарског месеца. Динарску обавезну резерву Матична банка издваја у динарима на свом жиро рачуну и та средства може користити за ликвидност. Матична банка је дужна да одржава просечно месечно стање на свом жиро рачуну у висини обрачунате динарске обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на жиро рачуну може бити мање или веће од обрачунате динарске обавезне резерве.

Годишња каматна стопа коју Народне банке Србије плаћа на износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве износи 2.5%. Матична банка је у току 2013. године одржавала просечно месечно стање у висини динарске обавезне резерве, односно ни у једном обрачунском циклусу није била у коришћењу средстава динарске обавезне резерве.

На позицији Остала новчана средства износ од 2,392,726 хиљада динара односи се на средства примљена на рачун Матичне банке код Централног регистра ХоВ по основу наплате доспелих државних хартија од вредности у иностраној валути.

23. ОПОЗИВИ ДЕПОЗИТИ И КРЕДИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>У динарима</i>		
Кредити по репо трансакцијама	12,246,700	4,000,000
	<u>12,246,700</u>	<u>4,000,000</u>
<i>У иностраној валути</i>		
Обавезна резерва код НБС	42,625,605	40,280,692
Опозиви депозити и обавезне резерве код централних банака Црне Горе и БиХ	1,363,847	1,545,677
	<u>43,989,452</u>	<u>41,826,369</u>
	<u>56,236,152</u>	<u>45,826,369</u>

Матична банка

Девизну обавезну резерву Матична банка обрачунава 17. у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Матична банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Матична банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

На обавезну резерву у иностраној валути Матична банка не остварује камату.

Током 2013. године у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије, Матична банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну.

Комерцијална банка а.д. Будава

Обавезна резерва Банке са стањем на дан 31. децембра 2013. године представља минимум издвојених депозита у складу са регулативом Централне банке Црне Горе на коју се односи „Одлука о обавезној резерви банака код Централне банке Црне Горе“ („Службени лист ЦГ“ бр 35/11, 22/12 и 57/13). У складу са наведеним, банка обрачунава обавезну резерву на депозите по виђењу и орочене депозите.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

23. ОПОЗИВИ ДЕПОЗИТИ И КРЕДИТИ (наставак)

Комерцијална банка а.д., Будва (наставак)

Обавезна резерва код Централне банке у Црној Гори се односи на обавезну резерву која се издваја по стопи од 9.5% на део основице коју чине депозити по виђењу и депозити уговорени са рочношћу до једне године, односно до 365 дана, и 8.5% на део основице коју чине депозити уговорени са рочношћу преко једне године, односно преко 365 дана. На депозите уговорене са роком доспећа преко једне године који имају клаузулу о могућности разорочења тих депозита у року краћем од 365 дана, примењује се стопа од 9.5%.

Износ до 50% урачунава се у слободна расположива средства као износ којим је дозвољено располагати ради одржавања дневне ликвидности Банке.

Банка може до 25% обавезне резерве издвојити и држати у облику државних записа које је емитовала Црна Гора.

На 25% издвојених средстава Централна банка плаћа Банци месечну накнаду од 1% на годишњем нивоу.

Банка није користила средства обавезне резерве у току 2013. године.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Обавезна резерва код Централне банке Босне и Херцеговине представља резерву средстава обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Централне банке Босне и Херцеговине. Од 1. фебруара 2011. године стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспећа до једне године је смањена са 14% на 10%, док је стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспећа преко једне године остала непромењена са процентом од 7%.

Од 1. августа 2011. године промењен је обрачун накнаде банкама на износ средстава које банке држе код Централне банке Босне и Херцеговине:

- на износ обавезне резерве - 70% и на износ средстава изнад обавезне резерве - 90% од стопе која се утврђује на основу пондерисаног просека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централне банке Босне и Херцеговине на депозите инвестиране до месец дана.

Просечна годишња каматна стопа на обавезну резерву износи 0.03%. Банка није користила средства обавезне резерве у току 2013. године.

24. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ КАМАТА, НАКНАДА, ПРОДАЈЕ, ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ДЕРИВАТА И ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>Потраживања за камату и накнаду у динарима</i>		
- камата	3,932,088	2,232,991
- накнада	140,857	142,440
Потраживања по основу продаје у динарима	170	177
Друга потраживања у динарима - закупнина	371,664	363,100
Исправка вредности у динарима	<u>(1,716,933)</u>	<u>(1,284,149)</u>
	2,727,846	1,454,559
<i>Потраживања за камату и накнаду у иностраној валути</i>		
- камата	778,401	693,550
- накнада	10,165	19,092
Исправка вредности у иностраној валути	<u>(482,687)</u>	<u>(423,021)</u>
	305,879	289,621
	<u>3,033,725</u>	<u>1,744,180</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

25. ДАТИ КРЕДИТИ И ДЕПОЗИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>Кредити дати у динарима</i>		
По трансакционим рачунима	5,479,565	5,615,020
Потрошачки кредити	1,165,521	1,903,601
Кредити за обртна средства	47,729,473	48,392,968
Извозни кредити	2,905,328	3,076,278
Инвестициони кредити	36,897,924	33,486,818
Стамбени кредити	33,800,924	30,109,265
Остали кредити	45,483,860	44,625,186
Исправка вредности кредита у динарима	(11,566,892)	(8,638,581)
	<u>161,895,703</u>	<u>158,570,555</u>
<i>Кредити дати у иностраној валути</i>		
За плаћање увоза робе и услуга из иностранства	4,805,145	5,112,910
Кредити за куповину непокретности	2,804,434	2,653,137
Пласмани који се одобравају и доспевају у року од 1 дана (overnight)	9,238,017	2,170,276
Остали кредити у иностраној валути	26,728,913	29,805,210
Исправка вредности кредита у иностраној валути	(4,285,712)	(4,075,176)
	<u>39,290,797</u>	<u>35,666,357</u>
<i>Дати остали и наменски депозити у иностраној валути</i>		
Остали дати депозити у иностраној валути	242,306	407,185
Исправка вредности депозита у иностраној валути	(219,911)	(227,975)
	<u>22,395</u>	<u>179,210</u>
	<u>201,208,895</u>	<u>194,416,122</u>

У току 2013. године кредити до једне године у динарима и иностраној валути су одобрени на период од једног месеца до једне године, уз каматне стопе на месечном нивоу у распону од 0.17% до 1.8% месечно.

Кредити преко једне године у динарима и иностраној валути су одобрени на период до максимум тридесет година, уз годишњу каматну стопу у распону од 2.5% до 22.5%.

Концентрација укупно пласираних кредита комитентима од стране Групе је приказана у напомени 53.

Ризици и неизвесности

Руководства чланица Групе су извршила резервисања за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према чланицама Групе, потраживања чланица Групе су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства чланица Групе не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

26. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (БЕЗ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА)

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
у динарима		
<i>Хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха</i>		
- акције банака у динарима	490	708
- акције привредних друштава	3,832	5,703
<i>Хартије од вредности расположиве за продају</i>		
- акције банака у динарима	75	75
- обвезнице привредних друштава (Тигар а.д., Пирот)	62,812	67,904
- обвезнице банака	1,600,661	1,566,640
- обвезнице и записи Републике Србије	23,476,805	17,221,078
- обвезнице локалне самоуправе	51,281	56,089
<i>Хартије од вредности које се држе до доспећа</i>		
- обвезнице привредних друштава (РДП Б92 ад Београд)	20,206	51,167
- обвезнице Републике Србије	105,038	101,123
Исправка вредности <i>хартија од вредности</i> у динарима	(4,611)	(4,671)
	<u>25,316,589</u>	<u>19,065,816</u>
у иностраној валути		
<i>Хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха</i>		
- обвезнице Републике Србије	93,751	206,492
<i>Хартије од вредности расположиве за продају у иностраној валути</i>		
- обвезнице и записи Републике Србије	33,602,965	22,830,133
- обвезнице Републике Српске	144,857	-
- обвезнице страних банака	49,730	-
<i>Хартије од вредности које се држе до доспећа</i>		
- државни записи Владе Црне Горе	171,963	113,718
	<u>34,063,266</u>	<u>23,150,343</u>
	<u>59,379,855</u>	<u>42,216,159</u>

Хартије од вредности којима се тргује

На дан 31. децембра 2013. године тржишна вредност портфеља хартија од вредности којима се тргује износи 98,073 хиљаде динара (на дан 31. децембра 2012. године: 212,903 хиљаде динара) од тога у динарима 4,322 хиљаде динара, а у иностраној валути 93,751 хиљада динара.

Појединачно највећа улагања су извршена у обвезнице старе девизне штедње Републике Србије у износу од 93,751 хиљаду динара и акције привредних друштава: ДИН фабрика дувана а.д. Ниш у износу од 314 хиљада динара, Металац а.д. Горњи Милановац у износу од 2,202 хиљаде динара, Messer Техногас а.д., Београд у износу од 978 хиљада динара и Застава промет а.д. Београд у износу од 210 хиљада динара.

Хартије од вредности расположиве за продају

На дан 31. децембра 2013. године улагања у хартије од вредности расположиве за продају имају следећу структуру:

у динарима :

записи Републике Србије у износу од 13,871,933 хиљаде динара, обвезнице Републике Србије у износу од 9,604,872 хиљаде динара, обвезнице – буџет града Панчева у износу од 51,281 хиљаду динара, обвезнице компаније Тигар а.д., Пирот у износу од 62,812 хиљада динара и обвезнице банака: Societe generale банка а.д., Београд у износу од 1,075,009 хиљада динара, Ерсте банка а.д., Београд у износу од 525,652 хиљаде динара и акције АИК банка а.д., Ниш у износу од 75 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

26. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (БЕЗ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА) (наставак)

*Хартије од вредности расположиве за продају (наставак)**у страниј валути:*

записи Републике Србије у износу од 4,867,389 хиљада динара, дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 28,400,891 хиљаду динара, обвезнице старе девизне штедње – Република Србија у износу од 334,685 хиљада динара, обвезнице страних банака Raiffeisen Bank International у износу од 49,730 хиљада динара и обвезнице Владе Републике Српске у износу 144,857 хиљада динара.

Хартије од вредности које се држе до доспећа

На дан 31. децембра 2013. године улагања у хартије од вредности које се држе до доспећа имају следећу структуру: 171,963 хиљаде динара односи се на државне записе Владе Црне Горе, 105,038 хиљада динара на обвезнице Републике Србије и 20,206 хиљада динара на обвезнице РДП Б92 а.д., Београд.

27. УДЕЛИ (УЧЕШЋА)

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Учешће у капиталу банака и финансијских организација	135,667	136,236
Учешће у капиталу предузећа и других правних лица	457,178	451,430
Учешће у капиталу страних лица у иностранству	427,397	295,498
Исправка вредности	(446,954)	(446,954)
	<u>573,288</u>	<u>436,210</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Euroaxis банку а.д., Москва у износу од 78,387 хиљада динара, АИК банку а.д., Ниш у износу од 53,997 хиљада динара, Јубмес банку а.д., Београд у износу од 1,409 хиљада динара и Унион Банку д.д., Сарајево у износу од 1,874 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,634 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д., Београд у износу од 51,182 хиљаде динара и Политика а.д., Београд у износу од 35,216 хиљада динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA у износу од 343,706 хиљада динара, MASTER card у износу од 83,625 хиљада динара и Монтенегроберзу, Подгорица у износу од 66 хиљада динара.

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 446,954 хиљаде динара односи се на обезвређење 100% набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,634 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д., Београд у износу од 28,828 хиљада динара и АИК банка а.д., Ниш у износу од 19,287 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

28. ОСТАЛИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Остали пласмани у динарима		
Купљени пласмани - факторинг	159,499	103,282
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	1,654,239	1,445,695
Остали пласмани	216,866	380,005
Исправка вредности осталих пласмана у динарима	(983,708)	(968,074)
	<u>1,046,896</u>	<u>960,908</u>
Остали пласмани у стр. валути		
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	257,963	310,040
Покривени акредитиви и друга јемства	1,220,893	1,662,270
Остали пласмани у иностраној валути	2,567,616	2,529,307
Исправка вредности осталих пласмана у иностраној валути	(2,162,129)	(2,232,397)
	<u>1,884,343</u>	<u>2,269,220</u>
	<u>2,931,239</u>	<u>3,230,128</u>

Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама у износу од 1,654,239 хиљада динара у највећем делу се односе на плаћања по гаранцијама у износу од 1,298,486 хиљада динара.

Покривени акредитиви и друга јемства у иностраној валути у износу од 1,220,893 хиљаде динара се највећим делом односе на *cash cover* колатерал положен на име обезбеђење по контрагаранцији одобреној по налогу клијента ТЕ Никола Тесла д.о.о., Обреновац у корист Commerzbank AG, Франкфурт за крајњег корисника Alstom Power, Варшава у износу од 573,211 хиљада динара, као и на депозите положене у страним банкама као колатерале за трансакције са VISA и Master картицама. Депозит за покриће трансакција по Master картицама у Deutsche Bank AG, Франкфурт износи 431,435 хиљада динара. Депозит за покриће трансакција по VISA картицама у Barclays Bank PLC, Лондон износи 216,247 хиљада динара.

У оквиру осталих пласмана у иностраној валути највећи део обухвата потраживања од Југобанке а.д. у стечају, Београд у износу од 1,401,187 хиљада динара, са исправком вредности нижој од пуног износа пласмана за 49,435 хиљада динара (напомена 13 ц) колико износи и наплата дела потраживања од Југобанке а.д. у стечају, Београд, током јануара 2014. године.

29. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Лиценце и софтвер	1,608,580	1,336,323
Нематеријална улагања у припреми	14,325	52,831
Исправка вредности	(1,033,895)	(744,317)
	<u>589,010</u>	<u>644,837</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

29. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

Промене на нематеријалним улагањима

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Остала нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 31. децембра 2012.	1,336,323	52,831	1,389,154
Повећање	12,105	220,259	232,364
Преноси	258,816	(258,816)	-
Курсне разлике	1,336	51	1,387
Стање на дан 31. децембра 2013.	1,608,580	14,325	1,622,905
Исправка вредности			
Стање на дан 31. децембра 2012.	744,317	-	744,317
Амортизација за текућу годину (напомена 15)	288,147	-	288,147
Курсне разлике	1,431	-	1,431
Стање на дан 31. децембра 2013.	1,033,895	-	1,033,895
Неотписана вредност на дан:			
31. децембра 2013. године	574,685	14,325	589,010
31. децембра 2012. године	592,006	52,831	644,837

30. ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

Промене на основним средствима и инвестиционим некретнинама

	У хиљадама динара				
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Инвестиционе некретнине	Укупно
Набавна вредност					
Стање на дан 31. децембра 2012. године	6,013,455	3,288,550	54,849	2,035,552	11,392,406
Повећање	-	4,624	1,022,353	-	1,026,977
Ревалоризација	780,642	-	-	(52,000)	728,642
Преноси	442,414	394,131	(981,390)	144,845	-
Отуђења и расходовање	(3,743)	(124,273)	-	-	(128,016)
Обезвређење ОС услед више силе и остало	(27,806)	-	-	-	(27,806)
Курсне разлике	2,017	4,001	36	1,039	7,093
Стање на дан 31. децембра 2013.	7,206,979	3,567,033	95,848	2,129,436	12,999,296
Исправка вредности					
Стање на дан 31. децембра 2012.	1,092,575	2,246,415	-	182,096	3,521,086
Амортизација (напомена 15)	153,075	402,180	-	35,570	590,825
Ревалоризација	202,475	-	-	(1,837)	200,638
Отуђења и расходовање	(2,923)	(118,446)	-	-	(121,369)
Преноси	20,755	-	-	(20,755)	-
Обезвређење ОС услед више силе и остало	(3,649)	669	-	-	(2,980)
Курсне разлике	575	3,563	-	39	4,177
Стање на дан 31. децембра 2013.	1,462,883	2,534,381	-	195,113	4,192,377
Неотписана вредност на дан:					
31. децембра 2013. године	5,744,096	1,032,652	95,848	1,934,323	8,806,919
31. децембра 2012. године	4,920,880	1,042,135	54,849	1,853,456	7,871,320

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

30. ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

Промене на основним средствима и инвестиционим некретнинама (наставак)

Матична банка је ангажовањем овлашћеног екстреног процењивача извршила процену:

- непокретности у власништву за пословну намену и
- инвестиционих непокретности.

Позитиван ефекат процене признат је у оквиру капитала док је негативан ефекат процене признат као смањење претходно формираних ревалоризационих резерви и/или расход периода. Међутим, повећање се признаје као приход у билансу успеха до оног износа до којег се сторнира ревалоризационо смањење истог средства, које је претходно признато као расход у билансу успеха.

Ефекат процене вредности непокретности у власништву Матичне банке:

Опис	Биланс успеха	Биланс стања	Укупан ефекат процене
	(120,773)	(24,439)	(145,212)
	12,260	711,119	723,379
Непокретности за пословну намену	(108,513)	686,680	578,167
Инвестиционе непокретности	(50,163)	-	(50,163)
Укупно	(158,676)	686,680	528,004

а) Инвестиционе некретнине

Матична банка

На дан 31. децембра 2013. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 1,808,554 хиљаде динара, које чине објекти дати у закуп.

На основу закључених уговора о дугорочном закупу Банка је у 2013. години извршила пренос на инвестиционе некретнине непокретности (Шабац, Ловћенац и Неготин) у нето вредности од 257,492 хиљаде динара, што уједно чини и највећи део повећања позиције инвестиционих некретнина у 2013. години (299,195 хиљада динара).

Активирањем дела инвестиционе некретнине у Македонској 29, за сопствене потребе, у 2013. години, Банка је извршила пренос на сопствена основна средства (пословни простор) у укупном износу од 133,595 хиљада динара набавне вредности. Смањење вредности по извршеној процени износи 8,747 хиљада динара.

На дан 31. децембра 2013. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 50,041 хиљаду динара:

Назив објекта	Површина у m ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Македонска 29	5,553	(30,299)	72,065	41,766
Ниш, Вртиште нова д- зграда	1,816	(556)	4,081	3,525
Ниш, ТПЦ Калча	85	(799)	1,829	1,030
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(14,172)	15,765	1,593
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(751)	1,735	984
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	(1,808)	3,432	1,624
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(816)	335	(481)
		(49,201)	99,242	50,041

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

30. ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

а) Инвестиционе некретнине (наставак)

Матична банка (наставак)

У току децембра 2013. године овлашћени екстерни проценитељ извршио је процену вредности инвестиционих некретнина.

Књиговодствена вредност инвестиционих некретнина на дан 31. децембра 2013. године износи EUR 15,776 хиљада (у динарској противвредности 1,808,554 хиљаде динара).

Процењена вредност инвестиционих некретнина приказана је у табели испод:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књигов. вредност у хиљадама динара</u>	<u>Процењена вредност</u>		<u>Разлика вредности у хиљадама динара</u>
			<u>у хиљадама EUR</u>	<u>у хиљадама динара</u>	
Београд, Македонска 29	5,553	863,354	7,531	863,354	-
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	25,336	240	27,514	2,178
Ниш, ТПЦ Калча	85	35,605	426	48,837	13,232
Београд, Омлад. бригада 19	15,218	628,687	6,201	710,781	82,094
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	40,045	357	41,042	997
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	173,109	1,510	173,109	-
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	42,418	370	42,418	-
		<u>1,808,554</u>	<u>16,635</u>	<u>1,907,055</u>	<u>98,501</u>

Позитиван ефекат процене инвестиционих некретнина износи 98,501 хиљаду динара који није прокњижен имајући у виду метод набавне вредности за који се Банка определила у својим Рачуноводственим политикама.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

На основу закљученог дугорочног Уговора о закупу у септембру 2012. године Банка је извршила пренос сталних средстава намењених продаји на инвестиционе некретнине у укупном износу 127,219 хиљада динара, које чине:

- економско двориште 1,603м², царинска зона-пословни објекат складиште сировина површине 873м², економско двориште 1,739м², пословни објекат хала површине 1,024м², економско двориште површине 1,009м², привредна зграда површине 949 м² и пашњак треће класе површине 2,763 м².

У току 2013. године Комерцијална банка а.д., Бања Лука није вршила процену инвестиционих некретнина.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

30. ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

а) Инвестиционе некретности (наставак)

Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

На дан 31. децембра 2013. године нето резултат по основу инвестиционих некретности износи 506 хиљада динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	у хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Бесцаринска зона бб, Зона рада и индустрије Брчко („Прохема д.о.о.): Три пословне зграде 2,846 м ² и земљиште 7,114 м ²	9,960	(2,790)	3,296	506
	<u>9,960</u>	<u>(2,790)</u>	<u>3,296</u>	<u>506</u>

б) Непокретности (основна средства)

Група нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2013. године, Матична банка за двадесет пет грађевинских објеката садашње вредности 910,607 хиљада динара, још увек нема доказе о власништву. Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

Матична банка је од 1. јануара 2005. године признала извршену ревалоризацију (процену независног процењивача) за непокретности у власништву Матичне банке. Стручна служба Матичне банке је у 2012. години, као и претходних година, извршила процену некретности у власништву, у складу са интерним актима Матичне банке.

Матична банка је извршила нову процену непокретности ангажовањем независног процењивача, уважавајући захтеве релевантних МРС. Негативан ефекат процене за 2013. године Матична банка је признала као расход периода док је позитиван ефекат признат у оквиру капитала.

Процењена вредност непокретности Матичне банке приказана је у табели испод:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	у хиљадама динара	
Београд, Македонска 29	12,532	2,105,531	17,979	2,061,166	(44,365)
Београд, Краља Петра 19	5,358	553,504	6,330	725,684	172,180
Београд, Светог Саве 14	3,715	477,687	4,865	557,734	80,047
Београд, Светогорска 42-44	3,333	385,320	4,796	549,824	164,504
Шабац, Јевремова 2	1,210	136,484	1,100	126,106	(10,378)
Крушевац, Трг фонтана 1	2,959	93,045	1,400	160,499	67,454
Остале непокретности (73 објекта)		<u>1,028,145</u>	<u>10,266</u>	<u>1,176,870</u>	<u>148,725</u>
УКУПНО*		<u>4,779,716</u>	<u>46,736</u>	<u>5,357,883</u>	<u>578,167</u>

* књиговодствена вредност не обухвата улагања у туђе објекте од 202,419 хиљада динара

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

30. ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

б) Непокретности (основна средства) (наставак)

Процењена фер вредност некретнина Матичне банке на дан 31. децембра 2013. године износи EUR 46,736 хиљада - у динарској противвредности 5,357,883 хиљаде.

На основу извршених Годишњих пописа је расходовано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава (опреме) садашње вредности у износу од 3,085 хиљада динара.

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈА СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Стална средства намењена продаји	75,968	78,763
	<u>75,968</u>	<u>78,763</u>

Матична банка је у поступку продаје девет некретнина за које је проценила да јој нису неопходне у даљем пословању. Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради продаје средстава намењених продаји. У току 2013. године реализована је продаја два објекта и то: пословног простора Браничево и Сврљиг и расходована гаража у Ражњу која је интерном проценом претходно обезвређена у потпуности.

Руководство Матичне банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

На основу извршене процене фер вредности сталних средстава намењених продаји од стране стручне службе, у књигама Матичне банке је извршено смањење вредности објеката у Варварину и Ражњу за 2,237 хиљада динара.

Стална средства намењена продаји:

Назив објекта	Површина у m ²	Књигово-	Књигово-
		дствена вредност 31. децембар 2013.	дствена вредност 31. децембар 2012.
Браничево, пословни простор	21.08	-	480
Јасика, пословни простор	75.87	611	611
Пожаревац, М.Пијаде 2, пословни простор	790.82	31,839	31,839
Пожаревац, М.Пијаде 2, пословни простор	880.86	26,345	26,345
Ражањ, гаража	15	-	26
Београд, Тоше Јовановића 7, пословни простор	24.05	2,213	2,213
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	4,688	4,688
Варварин, М. Мариновића, пословни простор	207	5,934	8,144
Сврљиг, угао Д. Трифунца и Хаџићеве, пословни простор	128	-	4,417
Укупно I		<u>71,630</u>	<u>78,763</u>
II Бања Лука – двособан стан	66	<u>4,338</u>	-
Укупно I + II		<u>75,968</u>	<u>78,763</u>

На основу извршене процене фер вредности сталних средстава намењених продаји од стране стручне службе, у књигама Матичне банке је извршено смањење вредности објеката у Варварину и Ражњу за 2,237 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

32. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Одложена пореска средства	47	4,896
Одложене пореске обавезе	(13,131)	(948)
	<u>(13,084)</u>	<u>3,948</u>

Одложена пореска средства се односе на кредите по основу опорезивих привремених разлика од дугорочних резервисања по МРС 19, обезвређења имовине, као и обрачунатих и неплаћених јавних дажбина.

У складу са параграфом 71 МРС 12 „Порез на добитак“, Матична банка исказује по нето принципу одложена пореска средства и одложене пореске обавезе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
33. ОСТАЛА СРЕДСТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Остала потраживања у динарима		
Потраживања по основу датих аванса за обртна средства	52,888	28,985
Потраживања по основу аванса датих за трајна улагања	22,789	51,479
Потраживања од запослених	4,404	1,381
Потраживања по основу претплаћених пореза и доприноса	4,236	3,164
Потраживања за више плаћен порез на добит	725,009	12,784
Остала потраживања из оперативног пословања	264,650	231,900
Пролазни и привремени рачуни	608,508	198,710
Потраживања у обрачуну	2,688,270	547,695
Исправка вредности осталих потраживања	(272,518)	(53,938)
	4,098,236	1,022,160
Остала потраживања у иностраној валути		
Потраживања од запослених	217	197
Остала потраживања из оперативног пословања	388,691	125,071
Пролазни и привремени рачуни	2,570	566
Потраживања у обрачуну	325,787	232,155
Исправка вредности осталих потраживања	(153,068)	(132,978)
	564,197	225,011
Активна временска разграничења у динарима		
Разграничена потраживања за обрачунату камату	429,369	496,147
Разграничени трошкови за обавезе исказане по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе	156,219	90,497
Разграничени остали трошкови	171,180	191,237
Остала активна временска разграничења	33	-
	756,801	777,881
Активна временска разграничења у иностраној валути		
Разграничена потраживања за обрачунату камату	117,694	158,009
Разграничени трошкови за обавезе исказане по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе	1,395	1,611
Разграничени остали трошкови	17,301	19,635
Остала активна временска разграничења	551	749
	136,941	180,004
Залихе		
Залихе материјала	59,192	31,566
Залихе алата и инвентара	1,604	1,384
Средства стечена наплатом потраживања (напомена 53)	3,488,006	2,537,496
Инвентар у употреби	109,830	137,239
Исправка вредности средстава стечених наплатом потраживања	(243,045)	(126,791)
Исправка вредности залиха	(109,830)	(137,239)
	3,305,757	2,443,655
	8,861,932	4,648,711

У оквиру позиције потраживања у обрачуну у укупном износу од 2,688,270 хиљада динара највећи део односи се на потраживања Матичне банке по пословима купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 1,719,750 хиљада динара, потраживања од Компаније Дунав осигурање а.д., Београд по основу колективног осигурања живота запослених у износу од 416,933 хиљаде динара и потраживања по судским пресудама у износу од 545,105 хиљада динара за клијенте Компанија Таково а.д., Горњи Милановац (износ од 336,020 хиљада динара) и KMS Surgus LTD (износ од 209,085 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
33. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)**Средства стечена наплатом потраживања****Матична банка**

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу од 1,827,453 хиљаде динара (31. децембра 2012. године:1,334,522 хиљаде динара) односе се на:

Материјалне вредности стечене у последњих 12 месеци

Опис	Површина у m²	Вредност у 000 дин.	Датум стицања
Ниш, Чајничка бб, стамбена и помоћне зграде	825.74	11,515	31.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452.73	14,178	31.03.2013.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	924	16.04.2013.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	9,666	17.04.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,049	23.04.2013.
Сомбор, Апатински пут 56, породично-стамбена зграда	191	1,064	21.05.2013.
Ваљево, Доња Грабовица, стамбено пословни објекат	200	4,618	12.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	27,571	09.07.2013.
Врхпоље, угоститељски објекат и земљиште	1,334	2,483	14.06.2013.
Лесковац, Краља Петра првог, пословна зграда и земљиште	1,157	5,863	10.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,486	26.07.2013.
Ниш, Булевар 12 фебруара, складиште-помоћна зграда	2,878	83,059	01.08.2013.
Ниш, Горњоматејевачка VIII прилаз бб, 2 стана	113.99	2,328	29.08.2013.
Ниш, Радоја Дакића 84, локал	70.93	6,075	23.10.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, трафо станица, магацин	7,959	25,071	22.11.2013.
Врање, њива,виноград II класе	2,339	1,858	29.11.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	506	18.12.2013.
Београд, Радничка 22, продајни салон и сервис	7,190.52	638,720	19.12.2013.
Пријепоље, Карошевина, стругара	450	1,126	31.12.2013.
Укупно I		<u>845,160</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

33. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Средства стечена наплатом потраживања (наставак)

Матична банка (наставак)

Материјалне вредности стечене у ранијим периодима

Опис	Површина у m ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Мур, Нови Пазар, кућа и воћњак III класе	1,190.00	5,535	06.04.2012.
И.Ц.П Крушевац, пословни објект	12,836.00	49,982	08.06.2012.
Соко Бања, Викенд кућа, производна хала и породично стамбена зграда	1,944.00	34,954	01.08.2012.
Соко Бања, Пољопривредно земљиште (воћњак, њиве)	5,740.83 ара	35,335	01.08.2012.
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	67,320	23.08.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	4,010	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	1,445 ха	1,671	10.08.2012.
Младеновац, њива III класе	16,633	274	22.11.2012.
Прокупље, Малопланска 7, две зграде и земљиште	490.00	314	11.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,051	11.01.2012.
Гњилица, њива седме класе	2,638.00	115	11.06.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	113,882	12.02.2009.
Стамбена зграда, Чачак ул. Ратка Митровића 6	195	3,706	12.05.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	3,435	27.09.2006.
Нови Пазар, Окућница ливада, VI класе	1 ха 24 ара	337	26.11.2010.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објект у изградњи и гаража	277	5,512	23.12.2010.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	547	26.11.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан М3 С2 бр.1	87	22,800	24.12.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан М3 С2 бр.2	170	44,552	24.12.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан М3 С2 бр.3	173	45,338	24.12.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан I С2 бр.5	171	44,814	24.12.2010.
НБГД, Милентија Поповића 5б, стан II С2 бр.9	175	45,863	24.12.2010.
Тутин, Островица, њиве, ливаде, шуме	110,782	601	30.07.2012.
Мали Пожаревац, Белико поље, њива III и IV класе	21,915	328	27.09.2012.
Мур, Нови Пазар, шума, њива и воћњак	34.96 ара	4,379	12.07.2011.
Будва шума, IV класе	974	13,532	17.06.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	11,087	17.06.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925	319,214	21.11.2011.
Укупно II		<u>880,488</u>	

За три непокретности у вредности од 125,031 хиљаду динара (два пословна простора на Новом Београду и један пословни простор у Нишу), Банка је у 2013. години извршила пренамену у објекте за обављање пословне делатности.

Материјалне вредности стечене у последњих 12 месеци – опрема

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Вранић, опрема, линија за производњу	<u>10,843</u>	09.07.2013.
Укупно III	<u>10,843</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

33. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

*Средства стечена наплатом потраживања (наставак)**Матична банка (наставак)**Материјалне вредности стечене у ранијим периодима – опрема (наставак)*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	45,243	11.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	34,701	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	11,018	31.12.2012.
Укупно IV	<u>90,962</u>	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV	<u>1,827,453</u>	

Материјалне вредности по основу наплате потраживања до годину дана на дан 31. децембра 2013. године износе 856,003 хиљада динара и односе се на грађевинске објекте и земљиште (шуме) и опрему који су били положени као средства обезбеђења по потраживањима Банке од комитената по основу датих кредита.

За наведене објекте Банка поседује књижно власништво. Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

У току 2013. године извршено је умањење материјалних вредности стечених наплатом потраживања (седам објеката: пет станова на Новом Београду, пословни објекат у Вранићу, и кућа у Новом Пазару) на основу процене фер вредности од стране стручне службе Банке у укупном износу од 17,750 хиљада динара.

На основу прописа Народне банке Србије материјалне вредности примљене на основу наплате потраживања до 30. децембра 2013. године Банка је дужна да отуђи или намени за сопствену употребу у року од дванаест месеци од дана стицања.

На основу измењених прописа Народне банке Србије који се примењују од 31. децембра 2013. године, непокретности стечене наплатом потраживања, Банка је дужна да отуђи или намени за сопствену употребу у року од три године од датума доспећа потраживања или од датума стицања непокретности, ако је стицање настало пре датума доспећа потраживања.

У случају прекорачења прописаних рокова Банка је дужна да обрачуна резерву за процењене губитке од 100%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

33. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Средства стечена наплатом потраживања (наставак)

Комерцијална банка а.д., Будва

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у последњих 12 месеци:

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД	Датум стицања
Некатегорисани путеви 284м ² и ливада 4.класе 693м ²	977	2,700	28.02.2013.
Земљиште 4.426м ² и пословна зграда 2,868м ²	7,294	290,945	17.01.2013.
Воћњак 2.класе 692м ² , двориште 500м ² , три помоћне зграде од 91, 24 и 15м ² , два стамбена простора од 75 и 75м ² , две помоћне зграде од 20 и 15м ²	1,507	3,833	28.02.2013.
Стамбени простор 65м ²	65	5,484	30.08.2013.
Кат.парцела 3606/3 двориште 421м ² , стамбена зграда 81м ² , помоћна зграда 27м ² и два стамбена простора по 65м ²	659	1,477	01.08.2013.
Земљиште 1,684м ²	1,684	6,594	04.11.2013.
Укупно I		311,033	

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у ранијим периодима:

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД	Датум стицања
Даниловград - зграде 190 м ² и земљиште 13,205 м ²	13,395	3,462	9.10.2007.
Подгорица – пословне зграде 995 м ² и земљиште 170 м ²	1,165	114,712	31.12.2008.
Сутоморе - стамбени објекти	1,158	97,360	31.01.2009.
Котор Побрђе - земљиште	31,534	60,958	28.02.2009.
Будва- шума	709	25,933	31.03.2009.
Режевићи - стамбени објекти	139	31,471	30.06.2009.
Подгорица - земљиште	375	16,074	31.08.2009.
Подгорица - зграде 1,291 м ² и земљиште 11,683 м ²	12,974	19,662	31.10.2009.
Даниловград - стамбени објекти 709м ² , двориште 500м ² и земљиште 16,544м ²	17,753	29,863	30.11.2009.
Сутоморе - земљиште	432	32,383	3.12.2009.
Толоши - стамбени објекти 500м ² и двориште 195м ²	695	59,327	7.12.2009.
Петровац - стамбени објекти 252м ² , Пословни простор 40м ² и земљиште 811м ²	1,103	68,956	17.12.2009.
Режевићи - земљиште	547	32,264	17.12.2009.
Дајбабе – пословни објекти 2,370м ² и земљиште 8,879м ²	11,249	96,744	28.12.2009.
Подгорица - пословни објекат 97м ² + 497м ²	594	107,421	27.01.2010.
Цетиње - гаража 30 м ² и земљиште 374 м ²	404	1,451	25.05.2010.
Толоши - стамбени објекат 394м ² + земљиште 61м ²	455	30,254	31.07.2010.
Котор – Врановићи - шуме и ливаде	3,131	2,703	1.08.2010.
Будва - стамбени објекат	50	12,053	17.08.2010.
Даниловград – Спуж - стамбени простори 228 м ² и земљиште 1,364 м ²	1,592	8,025	31.10.2011.
Котор - земљиште	3,632	5,353	30.11.2011.
Подгорица – зграда, хотел 661м ² и земљиште 264м ²	925	77,001	31.12.2011.
Ријека Црнојевића - послов.простор 3,309м ² и земљиште 43,436м ²	46,745	173,045	30.06.2012.
Укупно II		1,106,475	
Укупно Комерцијална банка а.д., Будва (I+II)		1,417,508	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

33. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

*Средства стечена наплатом потраживања (наставак)**Комерцијална банка а.д., Будва (наставак)*

Одлуком Централне банке Црне Горе о минималним стандардима за улагања банака у непокретности и основна средства, прописано је да износ улагања у непокретности и основна средства који прелази 40% сопствених средстава банке, банка третира као одбитну ставку при израчунавању укупног износа сопствених средстава банке. Улагањима у непокретности не сматра се стицање непокретности у замену за потраживања у поступку реструктурирања дуга, у стечајном поступку, односно поступку ликвидације над дужником банке, у поступку реорганизације дужника у складу са прописима којима се уређује стечај или у поступку извршења ради намирења потраживања банке, уколико од дана стицања непокретности није прошло више од четири године.

Прописима Централне банке Црне Горе није прописан рок у коме банка мора да прода средства стечена наплатом потраживања. У току 2013. године Комерцијална банка а.д., Будва је реализовала једну продају средстава стечених по основу наплате потраживања - земљиште у Ковачима површине 5,810 м² вредности 32,300 хиљаде динара.

34. ТРАНСАКЦИОНИ ДЕПОЗИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>У динарима</i>		
- сектор финансија и осигурања	7,971,822	592,959
- јавна предузећа	3,999,425	2,952,311
- привредна друштва	15,203,645	12,567,931
- предузетници	2,156,416	1,818,444
- јавни сектор	17,338	42,979
- становништво	7,056,609	5,535,428
- страна лица	214,731	157,576
- регистровани пољопривредни произвођачи	1,496,911	1,265,464
- други комитенти	1,668,873	1,482,446
	<u>39,785,770</u>	<u>26,415,538</u>
<i>У иностраној валути</i>		
- сектор финансија и осигурања	1,484,562	873,448
- јавна предузећа	1,091,186	768,528
- привредна друштва	9,015,154	9,962,377
- предузетници	344,999	284,175
- јавни сектор	2,156,065	1,916,275
- становништво	6,311,945	3,947,213
- страна лица	822,872	999,990
- регистровани пољопривредни произвођачи	73	1,799
- други комитенти	596,162	671,506
	<u>21,823,018</u>	<u>19,425,311</u>
	<u>61,608,788</u>	<u>45,840,849</u>

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама Матичне банке за 2013. годину ови депозити су каматносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи од 0.25% до 1.5% на годишњем нивоу.

Депозити по виђењу предузећа и нерезидената у иностраној валути су некаматносни у Матичној банци, изузев код специфичних пословних аранжмана. У Комерцијалној банци а.д., Будва наведени депозити имају стопе од 0% до 0.30% на годишњем нивоу, а у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука имају стопе од 0% до 3.11% на годишњем нивоу.

Динарски а виста штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу 0.15% на годишњем нивоу. Девизни а виста штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу за EUR од 0% до 0.25% на годишњем нивоу и остале валуте од 0% до 0.10% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

35. ОСТАЛИ ДЕПОЗИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Депозити у динарима		
Штедни депозити	3,343,612	1,828,785
Депозити по основу датих кредита	293,401	344,192
Наменски депозити	3,776,033	3,629,670
Остали депозити		
- сектор финансија и осигурања	715,513	4,979,525
- јавна предузећа	812,499	811,095
- привредна друштва	4,092,753	10,585,279
- предузетници	191,465	56,650
- јавни сектор	173,898	339,343
- становништво	41,989	22,102
- страна лица	5	7
- други комитенти	6,170,841	5,680,432
	<u>19,612,009</u>	<u>28,277,080</u>
Депозити у стр. валути		
Опозиви депозити	72,668	105,344
Штедни депозити	170,750,121	153,221,289
Депозити по основу датих кредита	1,839,104	2,491,009
Наменски депозити	1,777,755	2,334,865
Остали депозити		
- сектор финансија и осигурања	6,629,434	6,141,883
- јавна предузећа	993,755	3,308,579
- привредна друштва	6,006,180	7,155,460
- предузетници	19,608	34,570
- јавни сектор	600,695	35,282
- становништво	423,281	236,057
- страна лица	45,523	12,779
- други комитенти	2,388,544	1,290,196
	<u>191,546,668</u>	<u>176,367,313</u>
	<u>211,158,677</u>	<u>204,644,393</u>

Депозити предузећа

У току 2013. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4% до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.85%, у зависности од датума доспећа.

Краткорочни депозити предузећа у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.25% до 4% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.35% до 3.5% за остале валуте.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.7%.

Краткорочни депозити предузећа индексирани у EUR депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.7% до 1.7% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити предузећа индексирани у EUR депоновани су уз каматну стопу од 2.0% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити предузећа у иностраној валути депоновани су уз каматну стопу у распону од 1.55% до 5% на годишњем нивоу.

Депозити становништва

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 6.5% до 8.5% на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.10% до 4.30% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 9.75% до 10.25% на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.25% до 5.25% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

36. ПРИМЉЕНИ КРЕДИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Примљени кредити у динарима		
Overnight кредити	1,239,935	249,476
Остале финансијске обавезе	44,174	21,741
	<u>1,284,109</u>	<u>271,217</u>
Примљени кредити у иностраној валути		
Примљени кредити	964,318	773,935
Остале финансијске обавезе у иностраној валути	337,273	366,810
	<u>1,301,591</u>	<u>1,140,745</u>
	<u>2,585,700</u>	<u>1,411,962</u>

Overnight кредити се односе на краткорочне кредите са доспећем до 7 дана и каматном стопом од 4% до 7.5%. Преглед највећих кредитора Матичне банке дат је у наредној табели:

Кредитор	У хиљадама динара
	31. децембар 2013.
ADOC д.о.о. Београд	823,000
ЈП Стара Планина, Књажевац	172,603
Политика Штампарија д.о.о., Београд	55,600
MALEX-CITY COPY SERVIS д.о.о., Београд	46,500
Сава Осигурање а.д.о., Београд	30,000
Остали	<u>112,232</u>
	<u>1,239,935</u>

Примљени кредити у износу од 964,318 хиљада динара се највећим делом односе на кредитну линију по основу пласмана од стране Инвестиционо развојне банке Републике Српске у износу од 818,291 хиљаду динара. Каматне стопе на примљене кредите су се кретале у распону од 0.98% до 8% годишње.

Остале финансијске обавезе у иностраној валути највећим делом се односе на неизвршене исплате по примљеним приливима из иностранства у износу од 337,273 хиљаде динара.

37. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ КАМАТА, НАКНАДА И ПРОМЕНЕ ВРЕДНОСТИ ДЕРИВАТА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Кamate и накнаде у динарима		
Обавезе по основу камата	243,147	171,938
Обавезе по основу накнада и провизија	10,024	11,893
	253,171	183,831
Кamate, накнаде и промене вредности деривата у иностраној валути		
Обавезе по основу камата	5,966	7,298
	<u>5,966</u>	<u>7,298</u>
	<u>259,137</u>	<u>191,129</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

38. РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Резервисања за потенцијалне одливе средстава по судским споровима (напомена 48 б)	13,622	1,560,358
Резервисања за примања запослених (МРС 19)	334,700	325,037
Резервисања за потенцијалне губитке по преузетим потенцијалним обавезама (напомена 48а)	486,989	521,239
	<u>835,311</u>	<u>2,406,634</u>

Промене на резервисањима

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
а) Резервисања за потенцијалне одливе средстава по судским споровима		
Стање на почетку периода	1,560,358	1,357,599
Укидање у току године (напомена 13 б)	(382,769)	(18,249)
Исплате у току године	(1,178,804)	-
Ново резервисање (напомена 13 а)	14,814	220,967
Остало	23	41
Стање на крају периода	<u>13,622</u>	<u>1,560,358</u>
б) Резервисања за отпремнине и неискоришћени годишњи одмор запослених		
Стање на почетку периода	325,037	311,241
Ново резервисање (напомена 13 а)	17,395	65,113
Укидање у току године (напомена 13 б)	(5,857)	(52,989)
Остало	(1,875)	1,672
Стање на крају периода	<u>334,700</u>	<u>325,037</u>
в) Резервисања за потенцијалне губитке по преузетим потенцијалним обавезама		
Стање на почетку периода	521,239	519,253
Ново резервисање	659,140	545,478
Укидање у току године	(644,042)	(545,018)
Остало	(49,348)	1,526
Стање на крају периода	<u>486,989</u>	<u>521,239</u>

а) Коментар за промене на резервисањима по судским споровима Матичне банке

I Износ резервисања по основу судског спора са Компанијом Таково а.д., Горњи Милановац од 1,124,857 хиљада динара на основу ревизије пресуде Врховног касационог суда, у току 2013. године је:

- укинут у износу 380,770 хиљада динара по основу наплате пласмана (укупно укидање резервисања по овом основу на дан 31. децембра 2013. године износи 381,670 хиљада динара);
- искоришћен у износу од 744,087 хиљада динара за повраћај средстава клијенту ради враћања овог дела потраживања Банке на поновно суђење због измене метода обрачуна камате;
- признавање потраживања Банке по основу новоутврђене затезне камате у износу од 336,020 хиљада динара из нове пресуде чије се извршење очекује крајем 2014. године.

II По основу правоснажне и извршне пресуде Привредног суда у Београду, Банка је током децембра 2013. године извршила плаћање у укупном износу од 757,070 хиљада динара, а по основу судског спора са клијентом Инекс Интерекспорт а.д., Београд у стечају:

- на терет резервисања искоришћен је износ од 417,187 хиљада динара;
- на терет биланса успеха признато је 339,883 хиљада динара (напомена 16).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

38. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

Промене на резервисањима (наставак)

б) Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

Србија

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дисконтна стопа	11.25%	11.25%
Стопа раста зараде Банке	4%	4%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа једнака је референтној каматној стопи Народне банке Србије на дан обрачуна.

Црна Гора

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дисконтна стопа	8%	8%
Стопа раста зараде Банке	4%	4%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа једнака је просечној каматној стопи на дугорочне кредите предузећима.

Република Српска

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дисконтна стопа	8.5%	8,5%
Стопа раста зараде Банке	4%	4%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа једнака је просечној каматној стопи на дугорочне кредите предузећима.

39. ОБАВЕЗЕ ЗА ПОРЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе за порез на додату вредност	7,535	8,024
Обавезе за друге порезе и доприносе	16,890	16,547
	<u>24,425</u>	<u>24,571</u>

40. ОБАВЕЗЕ ИЗ ДОБИТКА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе из добитка	150,124	85,114
Обавезе по основу текућег пореза на добитак	17,765	19,967
	<u>167,889</u>	<u>105,081</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
41. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Остале обавезе у динарима		
Обавезе према добављачима	253,221	227,149
Обавезе по основу примљених аванса	20,217	190,454
Обавезе по комисионим пословима	18,406	-
Остале обавезе из пословног односа	44,399	41,902
Обавезе у обрачуну	698,886	235,620
Пролазни привремени рачуни	45,843	(292,991)
	<u>1,080,972</u>	<u>402,134</u>
Обавезе за нето зараде	38,931	88,187
Обавезе за порезе на зараде и накнаде зарада	4,691	12,921
Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада	3,290	6,659
Остале обавезе према запосленима	7,441	7,293
	<u>54,353</u>	<u>115,060</u>
Разграничене обавезе за обрачунату камату	76,251	45,711
Разграничене обавезе за остале обрачунате расходе	7,812	18,028
Разграничени приходи камата	29,271	49,865
Разграничени приходи за потраживања исказана по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе	808,666	824,282
Разграничени остали приходи	91,820	93,237
Остала пасивна временска разграничења	555,721	526,665
	<u>1,569,541</u>	<u>1,557,788</u>
Остале обавезе у стр. валути		
Обавезе према добављачима	36,274	29,114
Обавезе по основу примљених аванса	51,859	29,186
Обавезе по комисионим пословима - кредитне линије	27,636,171	14,851,888
Обавезе по примљеним средствима по пос. у име и за рачун комитената	62	-
Остале обавезе из пословних односа	2,357	973
Обавезе у обрачуну	2,056,580	589,885
Остале обавезе	7,291	7,366
Пролазни привремени рачуни	11,004	15,829
	<u>29,801,598</u>	<u>15,524,241</u>
Субординиране обавезе у иностраној валути	5,732,105	5,685,915
	<u>5,732,105</u>	<u>5,685,915</u>
Разграничене обавезе за обрачунату камату	3,109,777	2,974,114
Разграничене обавезе за остале обрачунате расходе	104,595	93,867
Разграничени приходи од камата у иностраној валути	997	935
Разграничени приходи за потраживања исказана по амортизационој вредности	96,084	47,570
Разграничени остали приходи	170	52,490
Остала пасивна временска разграничења	16,602	17,690
	<u>3,328,225</u>	<u>3,186,666</u>
УКУПНО	<u><u>41,566,794</u></u>	<u><u>26,471,804</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

41. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Обавезе по комисионим пословима у иностраној валути у највећем делу се односе на следеће кредитне линије:

- према Републици Србији по основу кредита владе Краљевине Данске за финансирање пројеката локалног економског развоја на Балкану

LEDIB 1 и 2

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
18,406	-	-	-

- према Републици Србији по основу кредита од Европске инвестиционе банке за финансирање пројеката малих и средњих предузећа као и финансирање инфраструктурних пројеката општина малог и средњег обима

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
5,781,447	50,430	4,815,056	42,342

- према Републици Србији по основу кредита од Владе Републике Италије за финансирање пројеката малих и средњих предузећа

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
1,062,640	9,269	1,199,385	10,547

- према Републици Србији по основу кредита од Европске агенције за реконструкцију (EAR)

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
158,421	1,382	124,413	1,094

- према међународним финансијским организацијама:

а) EFSE 1 и 2

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
5,011,497	43,714	3,574,004	31,429

б) GGF

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
2,636,768	23,000	2,615,521	23,000

в) FMO

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
2,292,842	20,000	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

41. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

г) KfW

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
6,305,314	55,000	-	-

• према EBRD-у

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
3,439,263	30,000	1,883,844	20,000

• према EIB-у (Република Црна Гора)

2013. година		2012. година	
Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR	Износ у 000 РСД	Износ у 000 у валути EUR
601,871	5,250	639,665	5,625

Разграничене обавезе за обрачунату камату у иностраној валути највећим делом се односе на девизне депозите становништва – штедња и износе 2,988,482 хиљаде динара.

Разграничени приходи за потраживања исказана по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе износе 808,666 хиљада динара и представљају приход будућег периода (напомена 5а).

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Basel II стандарда, Матична банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од IFC-а.

Износ примљеног субординираног кредита износи 5,732,105 хиљада динара односно 50,000 хиљада EUR.

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставки за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2013. године, Матична банка није била усклађена са показатељем отворене кредитне изложености (остварена вредност од 62.04% у односу на максимално прописану од 25%). Матична банка је од KfW-а 6. јуна 2013. године добила Писмо одрицања од права која KfW има по Уговору о кредиту од 12. децембра 2012. године по основу неиспуњења финансијских обавеза у периоду до 31. децембра 2013. године. KfW је на захтев Матичне банке одобрио измену методологије утврђивања показатеља отворене кредитне изложености, а добијање сагласности Народне банке Србије, као агента ове кредитне линије, је у процедури. Након усклађивања методолошких претпоставки, Матична банка ће у потпуности испунити показатеље утврђене уговором.

На основу уговора закључених са Европском банком за обнову и развој (EBRD) и Међународном финансијском корпорацијом (IFC), Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2013. године, Матична банка није била усклађена са показатељем отворене кредитне изложености (остварена вредност од 28.39% у односу на максимално прописану од 25.00% за EBRD, односно остварену вредност од 47.59% на максимално прописану од 25.00% по IFC). Наведено одступање од финансијских показатеља, у складу са закљученим уговором, не даје могућност IFC да захтева измирење обавезе по кредиту. Иницирани су преговори у вези усаглашавања методологије утврђивања финансијских показатеља.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

42. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Акцијски капитал који припада већинском власнику	17,191,466	17,191,466
Емисионе премије	22,843,084	22,843,084
	40,034,550	40,034,550
Мањински интерес	63	62
	<u>40,034,613</u>	<u>40,034,612</u>

Матична банка

Акцијски капитал Матичне банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у подели добити.

Вредност акцијског капитала Матичне банке се састоји од 17,191,466 акција номиналне вредности хиљаду динара следеће структуре по броју:

- 8,709,310 обичних акција,
- 8,108,646 преференцијалних замењивих акција, и
- 373,510 приоритетних акција.

Структура акционара Матичне банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2013. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	3,709,890	42.60
EBRD, Лондон	2,177,330	25.00
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	3.69
Инвеј д.о.о., Београд	230,000	2.64
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	209,420	2.40
East capital (lux)-Balkan fund	202,906	2.33
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.97
Erste bank а.д., Нови Сад	130,308	1.50
Vicamex Consulting Limited	121,907	1.40
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	1.35
UniCredit bank, а.д., Србија	101,494	1.17
Остали (1,175 акционара)	1,215,540	13.95
	<u>8,709,310</u>	<u>100.00</u>

Структура акционара Матичне банке према преференцијалним, заменљивим акцијама на дан 31. децембра 2013. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	3,310,456	40.83
EBRD, Лондон	1,932,110	23.83
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	21.05
Deg Deutsche Investitions	772,850	9.53
Swedfund International Aktiebo	386,420	4.76
	<u>8,108,646</u>	<u>100.00</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
42. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ (наставак)**Матична банка (наставак)**

Структура акционара Матичне банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2013. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Југобанка у стечају	18,090	4.84
Остали (635 акционара; 2012.г.:640 акционара)	355,420	95.16
	<u>373,510</u>	<u>100.00</u>

У току 2013. године исплаћене су дивиденде за приоритетне акције из ранијих година, у износу од 40,342 хиљада динара.

Основна зарада по акцији за 2013. годину износи 468 динара или 46.75 % на номиналну вредност обичне акције, док за 2012. годину износила 469 динара или 46.9 % на номиналну вредност обичне акције.

Умањена (разводњена) зарада по акцији за 2013. годину износи 242 динара или 24.21% на номиналну вредност обичне акције, док за 2012. годину износила 290 динара или 29.04% на номиналну вредност обичне акције.

	У хиљадама динара	
	2013.	2012.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде	4,071,705	4,084,795
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>8,709,310</u>	<u>8,709,310</u>
Основна зарада по акцији (у динарима)	<u>468</u>	<u>469</u>

	У хиљадама динара	
	2013.	2012.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде	4,071,705	4,084,795
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>14,068,288</u>
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима)	<u>242</u>	<u>290</u>

43. РЕЗЕРВЕ ИЗ ДОБИТИ ЗА ПРОЦЕЊЕНЕ ГУБИТКЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Остале резерве	180,380	217,160
Посебне резерве из добити за процењене губитке	<u>16,883,448</u>	<u>14,932,162</u>
	<u>17,063,828</u>	<u>15,149,322</u>

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Промене на резервама из добити		
Стање на почетку периода	15,149,322	12,261,615
Повећање у току године:		
- из расподеле добити	1,911,549	3,183,444
- ефекти примена MPC 39 и MPC 37 и регулативе Народне банке Србије	-	(350,056)
Курсне разлике	<u>2,957</u>	<u>54,319</u>
Стање на крају периода	<u>17,063,828</u>	<u>15,149,322</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
44. РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Ревалоризационе резерве по основу промене вредности основних средстава	1,062,582	488,942
Ревалоризационе резерве по основу промене вредности хартија од вредности	757,647	378,832
	<u>1,820,229</u>	<u>867,774</u>
	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Промене на ревалоризационим резервама		
Стање на почетку периода	867,774	689,620
Повећање/(смањење) у току године	952,455	178,154
Стање на крају периода	<u>1,820,229</u>	<u>867,774</u>

Ревалоризационе резерве Матичне банке се односе на добитке по основу:

- повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у нето износу од 686,680 хиљада динара и добитке од промене вредности хартија од вредности расположивих за продају у нето износу од 349,854 хиљаде динара и
- смањења по основу амортизације ревалоризационих резерви основних средстава у износу од 10,038 хиљада динара и смањења ревалоризационих резерви по основу пореских ефеката у износу од 103,002 хиљаде динара.

Ревалоризационе резерве Комерцијалне банке а.д. Будва и Комерцијалне банке а.д. Бања Лука се односе на добитке од промене вредности хартија од вредности расположивих за продају у нето износу од 24,543 хиљаде динара, односно 4,418 хиљада динара.

45. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Нереализовани губици по основу промене вредности хартија од вредности расположивих за продају	(187,011)	(7,016)
	<u>(187,011)</u>	<u>(7,016)</u>

У току 2013. године нето повећање нереализованих губитака у износу од 179,995 хиљада динара код Матичне банке састоји се од повећања у износу од 406,379 хиљада динара и смањења у износу од 226,384 хиљаде динара.

46. ДОБИТАК

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Акумулирана добит		
Добитак ранијих година	2,407,024	693,685
Добитак текуће године	4,461,938	3,946,319
	6,868,962	4,640,004
Добитак текуће године		
- добитак из редовног пословања	4,400,642	4,424,450
- порески расход периода и порески ефекти	61,296	(478,131)
	<u>4,461,938</u>	<u>3,946,319</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
46. ДОБИТАК (наставак)

На основу прописа Народне банке Србије добици од реализованих ревалоризационих резерви основних средстава у 2013. години признати су у нераспоређеном добитку ранијих година Матичне банке, у укупном износу од 10,038 хиљада динара.

У току 2013. године Одлуком Скупштине Матичне банке извршена је расподела исказаног кумулираног нераспоређеног добитка из 2012. године за следеће намене у Матичној банци:

	<u>У хиљадама динара</u>
- дивиденде за приоритетне акције за 2012. годину	37,351
- резерве	1,850,000
- награда из добитка за чланове менаџмента и друге запослене	<u>296,853</u>
	<u><u>2,184,204</u></u>

У току 2013. године Одлуком Скупштине Комерцијалне банке а.д., Бања Лука извршена је расподела исказаног кумулираног нераспоређеног добитка у резерве у износу од 61,549 хиљада динара.

У току 2013. године Одлуком Скупштине Комерцијалне банке а.д Будва извршена је исплата дивиденде Матичној банци у износу од 387,597 хиљада динара (напомена 11).

47. ПОСЛОВИ У ИМЕ И ЗА РАЧУН ТРЕЋИХ ЛИЦА

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2013.</u>	<u>31. децембар 2012.</u>
Средства по пословима у име и за рачун трећих лица	<u>5,439,678</u>	<u>5,050,021</u>
	<u><u>5,439,678</u></u>	<u><u>5,050,021</u></u>

Средства по пословима у име и за рачун трећих лица највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита становништву у износу од 3,491,045 хиљада динара, док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите и примљена средства страних донатора за микро кредите.

48. ПРЕУЗЕТЕ БУДУЋЕ ОБАВЕЗЕ

а) Дате гаранције и друга јемства, јемства за обавезе, имовина за обезбеђење обавеза, преузете неопозиве и друге обавезе

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2013.</u>	<u>31. децембар 2012.</u>
У динарима		
Дате гаранције и друга јемства	11,203,900	10,519,984
Имовина за обезбеђење обавезе	-	5,856,170
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане	7,118,983	7,896,786
Остале преузете неопозиве обавезе	<u>9,278,756</u>	<u>9,072,681</u>
	<u>27,601,639</u>	<u>33,345,621</u>
У страниј валути		
Дате гаранције и друга јемства	2,808,582	6,514,900
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане	791,479	312,370
Остале неопозиве обавезе	<u>901,593</u>	<u>3,523,052</u>
	<u>4,501,654</u>	<u>10,350,322</u>
Укупно	<u><u>32,103,293</u></u>	<u><u>43,695,943</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

48. ПРЕУЗЕТЕ БУДУЋЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а) Дате гаранције и друга јемства, јемства за обавезе, имовина за обезбеђење обавеза, преузете неопозиве и друге обавезе (наставак)

Остале преузете неопозиве обавезе највећим делом се односе на: неискоришћени део одобрених прекорачења по текућим рачунима физичких лица у износу од: 5,108,210 хиљада динара и неискоришћени део одобрених лимита по кредитним картицама 4,111,722 хиљаде динара.

За наведене гаранције и потенцијалне обавезе процењена је резерва за обезбеђење од потенцијалних губитака у складу са MPC 37 у износу од 486,989 хиљада динара (напомена 38):

	<u>У хиљадама динара</u>
Матична банка	473,647
Комерцијална банка а.д., Будва	7,377
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	5,965
	<u>486,989</u>

Није било обавеза по терминским девизним пословима на дан 31. децембра 2013. године и 31. децембра 2012. године.

б) Судски спорови

Матична банка

На основу стручне процене Сектора правних послова Матичне банке и адвоката који заступају Матичну банку, код свих спорова који се воде против Матичне банке у току 2013. године неће бити одлива, или ако их буде по неком од предмета, ради се о материјално безначајним вредностима. На основу наведене процене, руководство Матичне банке није извршило додатна резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима, осим за износ од 10,900 хиљада динара.

На дан 31. децембра 2013. године, потенцијалне обавезе по основу спорова који се воде против Матичне банке износе 2,276,270 хиљада динара (за 265 предмета). Руководство Матичне банке не очекује материјално значајне губитке у наредном периоду по основу ових спорова.

Најзначајнију појединачну вредност судског спора против Матичне банке чини судски спор са Компанијом Таково а.д., Горњи Милановац у износу од 1,124,857 хиљада динара. По основу ревизије пресуде Врховног касационог суда, Банка је у 2013. години извршила наплату потраживања у износу 380,770 хиљада динара. Према примљеној извршној пресуди Банка има потраживања по основу настављеног судског спора са Таковом у износу од 336,020 хиљада динара које се односе на затезну камату на предметне пласмане дате Таковоу.

Поред тога Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 20,314,063 хиљаде динара (за 251 предмет највеће појединачне вредности). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

Комерцијална банка а.д., Будва

На дан 31. децембра 2013. године, потенцијалне обавезе по основу спорова који се воде против Банке износе 22,520 хиљада динара (број предмета 37). Банка не очекује губитке у наредном периоду по основу ових спорова.

Банка има резервисања за судске спорове у износу од 2,452 хиљаде динара.

Поред тога, Банка води 241 спор против трећих лица по основу наплате кредита у износу од 785,118 хиљада динара. Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

48. ПРЕУЗЕТЕ БУДУЋЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

б) Судски спорови (наставак)

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

На дан 31. децембра 2013. године, потенцијалне обавезе по основу спорова који се воде против Банке износе 53,339 хиљада динара (број предмета 11). Руководство Банке не очекује губитке у наредном периоду по основу ових спорова. Банка има резервисања за судске спорове у износу од 270 хиљада динара.

Поред тога, Банка води 308 судских спорова против трећих лица по основу наплате кредита у износу од 798,380 хиљада динара. Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

49. ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Потраживања по суспендованој камати		
- у динарима	1,782,978	1,636,802
- у страниј валути	940,680	960,207
Друга ванбилансна актива	187,530,870	156,570,738
	<u>190,254,528</u>	<u>159,167,747</u>

Група је у току 2013. године имала нето повећање суспендоване камате у износу од 126,649 хиљада динара, које се састоји од:

а) увећања у износу од 216,997 хиљада динара следеће структуре:

- новосуспендована камата у износу од 49,635 хиљада динара,
- наставак обрачуна суспендоване камате у износу од 160,125 хиљада динара и
- курсних разлика у износу од 7,237 хиљада динара.

б) умањења у износу од 90,348 хиљада динара следеће структуре:

- трајни отпис 46,756 хиљада динара,
- наплата у износу од 40,599 хиљада динара и
- пренос у/из осталог ванбиланса у износу од 2,993 хиљаде динара.

У оквиру друге ванбилансне активе, између осталог, Група исказује кастоди послове за своје клијенте, репо пласмане у хартије од вредности државе и обвезнице старе девизне штедње. По основу ових позиција Група не сноси кредитни ризик.

50. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА И ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА УСАГЛАШЕНИ СА ЗАКОНОМ О БАНКАМА

Адекватност капитала

Показатељ адекватности капитала Групе према методологији Народне банке Србије на дан 31. децембра 2013. године износи 19.86% (2012. године: 22.40%).

Група је дужна да усклади обим свог пословања са параметрима из Закона о банкама. На дан 31. децембра 2013. године као и 31. децембра 2012. године, сви показатељи су били усклађени са прописаним параметрима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

50. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА И ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА УСАГЛАШЕНИ СА ЗАКОНОМ О БАНКАМА (наставак)

Адекватност капитала (наставак)

Матична банка је дужна да одржава минимални коефицијент адекватности капитала од 12% установљен од стране Народне банке Србије, сагласно Базелској конвенцији важећој за све банке. Коефицијент адекватности капитала Матичне банке, на дан 31. децембра 2013. године, израчунат на основу финансијских извештаја састављених од руководства Банке, износи 19.02% применом познатих одлука Народне банке Србије за 2013. годину.

Матична банка је била дужна да обим свог пословања усклади са параметрима из Закона о банкама, односно да обим и структуру својих ризичних пласмана усклади са параметрима које прописује Народна банка Србије. На дан 31. децембра 2013. године као и 31. децембра 2012. године, сви показатељи су били усклађени са прописаним параметрима.

Комерцијална банка а.д., Будва је дужна да одржава минимални коефицијент солвентности капитала од 10% установљен од стране Централне банке Црне Горе. Коефицијент солвентности на дан 31. децембра 2013. године, израчунат као однос укупног износа ризичног капитала и укупно пондерисане активе, износи 32.9% (31. децембра 2012. године: 34.8%) према методологији обрачуна прописаној од стране Централне банке Црне Горе. На дан 31. децембра 2013. године као и 31. децембра 2012. године, сви други показатељи су били усклађени са прописаним параметрима.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је дужна да одржава минимални коефицијент адекватности капитала од 12% установљен од стране Агенције за банкарство Републике Српске. На дан 31. децембра 2013. године показатељ адекватности капитала износи 25.5% (31. децембра 2012. године: 30.6%). На дан 31. децембра 2013. године као и 31. децембра 2012. године, сви други показатељи су били усклађени са прописаним параметрима.

51. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Укупне зараде руководства чланица Групе и укупне накнаде члановима Управних, Надзорних и Одбора за ревизију обелодањени су у табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Бруто примања		
Руководства	133,044	121,701
Нето примања		
Руководства	101,894	92,487
Бруто примања		
Управни, Надзорни и Одбори за ревизију	46,523	42,052
Нето примања		
Управни, Надзорни и Одбори за ревизију	31,224	31,195

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

52. КОНСОЛИДОВАНЕ ПОЗИЦИЈЕ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА

Биланс стања

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања	У хиљадама динара
		Консолидовани биланс стања
391,579,014	6,317,466	385,261,548
готовина/обавезе	161,272	
пласмани/обавезе	675,306	
улози/капитал	5,480,888	

Биланс успеха

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара
	приходи	расходи	Консолидовани добитак (пре пореза)
	4,784,552	397,068	13,158
камате	8,143	8,143	
накнаде	1,329	1,329	
курсне разлике	-	3,687	
дивиденда	387,597	-	

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банкарска група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произилази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је изложена, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и усклађивање профила ризичности са склоношћу Групе за преузимање ризика, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Групе у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности.

Група примењује Базел II стандарде и перманентно прати све најаве и измене у законској регулативи, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, а у складу са прихватљивим нивоом ризика за Групу. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових производа Група анализира утицај свих нових услуга и производа на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом банкарске Групе, као и склоност ка ризицима одређеном у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Групе;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Група изложена или може да буде изложена.

Банкарска Група је утврдила основне принципе управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Групе;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима банкарске Групе и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса;
- Начин процене ризичног профила банкарске Групе и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које банкарска Група користи и њихову структуру;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала банкарске Групе;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Група ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова матичне Банке и чланица банкарске Групе у систему управљања ризицима.

Појединачним методологијама Група је детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за успостављање јединственог система управљања ризицима и надзор над тим системом, усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола, надзор над радом Извршног одбора, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, усвајање и анализу ефикасности примене процедура за управљање ризицима, којима се ближе дефинише процес идентификација, мерења, ублажавања, праћења и контроле и извештавања о ризицима којима је матична Банка и група изложена. Извештава Управни одбор о ефикасности примене дефинисаних процедура управљања ризицима.

Одбор за ревизију је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола матичне Банке и Групе. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености ризицима који произилазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности. Свака чланица Групе има Одбор за управљање активом и пасивом.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Матичне банке, анализира изложеност Матичне банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио и спроводи наводе унутрашње ревизије из надлежности Одбора, а такође предлаже мере Извршном одбору матичне Банке. Свака чланица Групе има кредитни одбор који одлучује у оквиру својих надлежности и лимита.

Одбор за наплату потраживања матичне Банке надлежан је и одговоран за управљање ризичним пласманима, доноси одлуке о отпису ризичних пласмана до дефинисаног лимита одлучивања и предлаже отпис пласмана Извршном одбору и Управном одбору матичне Банке преко свог лимита. Кредитни одбори чланица Групе доносе одлуке о ризичним пласманима.

Организациони део управљања ризицима матичне Банке дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је матична Банка и Група изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за управљање ризицима и извештавање надлежних органа банкарске Групе.

Сектор управљања средствима матичне Банке укључен је у процес управљања средствима и ликвидношћу, као и активом и пасивом на нивоу Групе. Такође учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматном ризику и девизном ризику.

Сектор унутрашње ревизије је надлежан и одговоран за континуиран надзор спровођења политика и процедура управљања ризицима на нивоу Групе, испитује адекватност процедура и усаглашености пословања чланица Групе са њима. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Сектор контроле усклађености пословања дужан је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике усклађености пословања Матичне банке, као и чланица Групе у складу са Годишњим планом рада усвојеним од стране Управног одбора и предлаже планове за управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања матичне Банке. Извештај усваја Извршни одбор и доставља га Управном одбору ради информисања.

Чланице банкарске Групе имају организационе делове за управљање ризицима, управљање средствима и унутрашњу ревизију.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима

На нивоу банкарске Групе редовно се мере, односно процењују ризици који су идентификовани у пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и кванитативних метода и модела мерења које омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике одређује се њихова значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима банкарске Групе.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а у складу са ризичним профилем и склоношћу ка ризицима банкарске Групе.

Праћење и контрола ризика се заснива и на лимитима који су успостављени. Они зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Група спремна да прихвати.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активном и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима. Чланице Групе на месечном нивоу извештавају организациони део управљања ризицима матичне Банке.

Врсте ризика

Банкарска Група је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишном ризику, оперативном ризику, ризику улагања, ризику изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању чланица Групе.

53.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал групе услед неизвршења обавеза дужника према чланицама групе.

У оквиру кредитног ризика чланице Групе прате следеће ризике:

- **Ризик неизвршења (default risk)** – ризик од губитка који може наступити уколико дужник не измири своју обавезу према чланицама Групе;
- **Ризик промене кредитног квалитета aktive (downgrade risk)** – ризик од губитка који може настати уколико дође до погоршања нивоа ризичности дужника (погоршања кредитног рејтинга дужника);
- **Ризик промене вредности aktive** – ризик од губитка који може настати на позицијама aktive уколико дође до смањења тржишне вредности у односу на вредност по којој је актива купљена;
- **Ризик концентрације** је ризик који директно или индиректно произилази из изложености чланица Групе према истом или сличном фактору ризика или врсти ризика, као што су: изложености према једном лицу или групи повезаних лица, привредним гранама, географским подручјима, врстама производа, инструментима кредитне заштите, финансијским инструментима, роби...
- **Ризик изложености** је ризик који може проистећи по основу изложеност Групе према једном лицу, групи повезаних лица или лицима повезаним са групом;
- **Ризик земље** је ризик који се односи на земљу порекла дужника и представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности наплате потраживања од дужника као последице економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.1. Кредитни ризик (наставак)

Поред наведених чланице Групе прате и са кредитним ризиком повезане следеће ризике:

- **Резидуални ризик** је ризик да технике ублажавања кредитног ризика буду мање ефикасне него што је очекивано, односно да њихово коришћење недовољно утиче на умањење ризика којима је група изложена;
- **Ризик смањења вредности потраживања** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу смањења вредности откупљених потраживања услед готовинских или неготовинских обавеза претходног повериоца према дужнику;
- **Ризик измирења/испоруке** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал групе по основу неизмирених трансакција или услед неизвршавања обавезе друге уговорне стране по трансакцијама слободне испоруке на уговорени датум измирења/испоруке;
- **Ризик друге уговорне стране** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу неизмирења обавезе друге уговорне стране у трансакцији пре коначног поравнања новчаних токова трансакције, односно измирења новчаних обавеза по тој трансакцији.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложенешћу послова које обавља, Група је организовала процес управљања кредитним ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса. Организациони модел система управљања кредитним ризиком свих чланица Групе обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Чланице Групе су успоставиле и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком.

Циљ управљања кредитним ризиком је минимизирање негативних ефеката кредитног ризика на финансијски резултат и капитал Групе, по основу билансних и ванбилансних пласмана и на основу пословања са другом уговорном страном за позиције које се воде у банкарској књизи.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолиа Групе, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала. С друге стране чланице Групе не улажу у високо-ризичне пласмане као што су улагања у високопрофитабилне пројекте са значајним нивоом ризика и слично.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолиа Групе;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, све чланице Групе настоје да послују са клијентима добре кредитне способности и прибављају одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Чланице Групе оцењују кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врше мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би биле у могућности да предузму одговарајуће активности у циљу наплате потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Идентификација кредитног ризика подразумева анализирање свих индикатора, који доводе до настанка и повећања изложености кредитном ризику. Чланице Групе на свеобухватан начин благовремено утврђују узроке текуће изложености кредитном ризику и процењују узроке изложености кредитном ризику по основу насталих и пројектованих промена на тржишту, као и по основу увођења нових пословних производа и активности. Кредитни ризик Групе условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према чланицама Групе, као и квалитетом инструмената обезбеђења.

Све чланице Групе врше квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем није само инструмент за обликовање појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана, већ представља основу за анализу портфолиа, подршку приликом одобрења пласмана, као и у поступку обезвређења пласмана и процене резервисања за губитке по ванбилансним позицијама у циљу рангирања нивоа ризичности пласмана и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

Ради адекватног и ефикасног управљања ризицима којима су изложене у свом пословању, матична Банка и чланице групе поштују и начела прописана регулативом својих Централних банака, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаног оквира и обрачун резерве за процењене губитке.

Пре одобрења пласмана матична Банка и чланице Групе процењују кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурност кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежни одбори, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Приликом доношења одлука у области кредитирања, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолиа Групе.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолиа усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолиу. Све чланице Групе континуирано контролишу кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила. У случају прекорачења интерних лимита чланице Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а матична Банка извештава Извршни одбор о наведеном прекорачењу. Чланице Групе су дужне да извештавају матичну Банку и у случају настанка ванредних услова у пословању који могу настати услед неповољних кретања на локалним тржиштима, политичко - економских криза и слично.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Групом), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, ризик земље, инструменте кредитне заштите.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**53.1. Кредитни ризик (наставак)****Управљање кредитним ризиком (наставак)**

Континуирану контролу и праћење ризика изложености на нивоу портфолиа Групе, у оквиру регулаторно прописаних лимита, врши матична Банка. Уколико дође до прекорачења лимита, матична Банка утврђује узроке, информише и предлаже мере заштите од ризика изложености Извршном одбору матичне Банке.

Диверсификовање улагања на нивоу Групе усмерено је на ублажавање кредитног ризика кроз смањење концентрације портфолиа у појединим сегментима активе.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се, пре свега, на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолиа врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе. Чланице Групе такође, обезбеђују континуирано праћење и проверу адекватности процеса рангирања пласмана у ризичне категорије према степену наплативости.

Како би се Група заштитила од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат у зависности од врсте колатерала и локације, који се минимум једном годишње, а по потреби и чешће преиспитују и ревидирају. На овај начин Група се штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног усклађивања пословања са дефинисаним системом лимита, на дневном и месечном нивоу, као и у условима када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, односно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, предузимају се следеће мере за регулисање потраживања: репрограмирање или реструктурирање, поравнање, преузимање робе или непокретности у циљу наплате потраживања, продаја и /или уступање потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Клијентима са одређеним проблемима у пословању одобрава се репрограмирање и реструктурирање потраживања. Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целисти, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања.

Група осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (разне врсте плативих и чинидбених гаранција, авали, акредитиви) по основу којих Група има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Група користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, које се спроводи по утврђеној динамици у складу са дефинисаним системом извештавања:

- чланице Групе извештавају матичну Банку, на месечном нивоу;
- матична Банка извештава на консолидованој основи, полугодишње и годишње.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Групе се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима интерног система рејтинга. Интерни систем рејтинга разматра квантитативне и квалитативне параметре за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су даље подељене на 17 подкатегија. Рејтинг скала се користи као јединствени метод мерења ризика којим је осигурано да клијенти са истим рејтингом имају исте кредитне карактеристике и исту вероватноћу да неће испунити своје обавезе. Основни параметри кредитног ризика који опредељују подкатегију рејтинга се обрачунавају и прате на месечном нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик промене квалитета aktive (наставак)

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Групу (категорије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категорија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категорије ризика 4 и 5).

Група се штити од ризика промене квалитета aktive кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности aktive

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал групе у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисање по ванбилансним ставкама врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита, опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Чланице Групе врше процену обезвређења потраживања као појединачну и групну процену.

Појединачно процењивање

Чланице Групе процењују исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико се дође до неких нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према чланицама Групе, врши се ванредна процена обезвређења пласмана.

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по пласманима који нису појединачно значајни и за појединачно значајне пласмане када не постоји објективан доказ о појединачном обезвређењу. Групна процена се врши по групама које се формирају на основу интерно прописане методологије, базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиревања обавеза по врстама клијената или производа. Добијени проценти миграција коригију се за извршену наплату потраживања.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик промене вредности активе (наставак)

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

53.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику

Максимална изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2013. и 2012. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Исказане вредности су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Максимална изложеност кредитном ризику пре колатерала и других побољшања

	31. децембар 2013.		У хиљадама динара 31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	392,050,874	370,202,705	348,673,823	330,632,862
Готовина и готовински еквиваленти	43,564,518	43,564,518	42,052,827	42,052,827
Опозиви депозити и кредити	56,236,153	56,236,152	45,826,369	45,826,369
Потраживања по основу камата, накнада, продаја, промене фер вредности деривата и друга потраживања	5,233,346	3,033,725	3,451,352	1,744,180
Дати кредити и депозити	217,281,410	201,208,896	207,357,851	194,416,122
Остали пласмани	6,077,077	2,931,239	6,430,601	3,230,129
Хартије од вредности	59,384,466	59,379,855	42,220,831	42,216,159
Остала средства	4,273,904	3,848,320	1,333,992	1,147,076
II. Ванбилансне ставке	32,083,141	31,669,447	35,181,891	34,660,651
Плативе гаранције	7,987,465	7,913,066	9,500,404	9,430,110
Чинидбене гаранције	5,940,701	5,813,134	6,880,931	6,771,639
Преузете неопозиве обавезе	17,247,891	17,316,867	17,205,245	17,197,217
Остало	907,084	626,380	1,595,311	1,261,685
Укупно (I+II)	424,134,015	401,872,152	383,855,714	365,293,513

Највећи кредитни ризик за Групу настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Група изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.1. Кредитни ризик (наставак)

53.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику (наставак)

Дати кредити и депозити и потраживања од банака

31. децембар 2013.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Недоспели неисправљени	-	-	15,386	85,110	133,207	233,703	11,741,050	11,974,753	8,245,176
Доспели а неисправљени	-	-	1,350	635	40,250	42,235	10,049,778	10,092,013	1,000,231
Групно обезвређени	35,904,499	13,574,888	4,332,228	8,267,990	5,933,170	68,012,775	74,968,557	142,981,332	319,911
Појединачно обезвређени	633,551	52,782	37,590	9,276	2,358,353	3,091,552	39,576,443	42,667,995	-
Укупно	36,538,050	13,627,670	4,386,554	8,363,011	8,464,980	71,380,265	136,335,828	207,716,093	9,565,318
Исправка вредности	597,233	902,996	307,767	719,597	1,237,955	3,765,548	11,987,056	15,752,604	319,911
Група исправка вредности	449,641	887,165	295,053	719,545	964,514	3,315,918	6,446,538	9,762,456	319,911
Појединачна исправка вредности	147,592	15,831	12,714	52	273,441	449,630	5,540,518	5,990,148	-
Нето књиговодствена вредност	35,940,817	12,724,674	4,078,787	7,643,414	7,227,025	67,614,717	124,348,772	191,963,489	9,245,407

Преглед не обухвата припадајуће камате и накнаде, које на дан 31. децембар 2013. године по кредитима и депозитима и потраживањима од банака, износе укупно 3,440,316 хиљада динара (31. децембар 2012.: 2,556,738 хиљада динара). После ефеката ублажавања по извршеном обезвређењу, нето књиговодствена вредност камата и накнада, на дан 31. децембар 2013. године износила је укупно 2,037,417 хиљада динара (31. децембар 2012.: 1,453,994 хиљада динара).

31. децембар 2012.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Недоспели неисправљени	872,396	346	2,159	96,425	322,036	1,293,362	16,685,203	17,978,565	2,330,765
Доспели а неисправљени	215,129	-	-	42,415	19,698	277,242	6,471,225	6,748,467	3,189
Групно обезвређени	31,269,455	11,338,196	3,465,949	8,640,686	5,837,225	60,551,511	85,570,112	146,121,623	327,974
Појединачно обезвређени	436,390	87,161	45,598	1,629	2,484,860	3,055,638	30,791,630	33,847,268	-
Укупно	32,793,370	11,425,703	3,513,706	8,781,155	8,663,819	65,177,753	139,518,170	204,695,923	2,661,928
Исправка вредности	523,174	873,721	300,705	657,752	1,076,814	3,432,166	9,181,589	12,613,755	327,974
Група исправка вредности	391,253	846,469	280,101	657,370	842,940	3,018,133	6,262,191	9,280,324	327,974
Појединачна исправка вредности	131,921	27,252	20,604	382	233,874	414,033	2,919,398	3,333,431	-
Нето	32,270,196	10,551,982	3,213,002	8,123,403	7,587,005	61,745,587	130,336,581	192,082,168	2,333,954

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.1. Кредитни ризик (наставак)

53.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређени кредити и депозити

Обезвређени кредити и депозити су они кредити и депозити за које чланице Групе утврде да постоји објективни доказ који указује на обезвређење и за које не очекује наплату укупне доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту. У интерном систему рејтинга, ови пласмани за клијенте правна и физичка лица носе рејтинг од 2 до 5 и представљају појединачно значајне кредите (већи од 6 милиона динара). За пласмане који нису појединачно значајни, обезвређење је утврђено на групној основи, у зависности од припадности групи потраживања са сличним нивоом ризика, за све категорије рејтинга од 1 до 5.

Исправка вредности

Чланице Групе формирају исправку вредности за дате кредитне аранжмане на основу процене обезвређења. Главне компоненте овако формиране исправке вредности су исправка вредности која се односи на појединачно значајне кредитне изложености и групна исправка вредности пласмана, која се формира за групе сродних пласмана, код којих је настало обезвређење, али није идентификовано (материјално мање значајни пласмани), као и код пласмана који су материјално значајни и били су предмет појединачне процене, али код којих није идентификовано обезвређење на бази појединачне процене.

Пласмани који касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Доспели кредити и депозити представљају оне кредите и депозите код којих се јавља кашњење у измирењу обавеза по основу уговорене камате или главнице и за које чланице Групе верују да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиревања обавеза код појединих врста клијената (миграције), вредност средстава обезбеђења по основу ових пласмана и / или извесност у наплати дуга од стране чланица Групе.

Пласмани који не касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Недоспели неисправљени дати кредити и депозити и потраживања од банака односе на дате кредите државним предузећима, локалној самоуправи, општинама, депозите код других пословних банака, као и кредите становништву и клијентима из области микро бизниса, за које је утврђено да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиревања обавеза (миграције) и извесност у наплати потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.1. Кредитни ризик (наставак)

53.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику (наставак)

Недоспели неисправљени дати кредити и депозити и потраживања од банака

31. децембар 2013.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Низак (ИР 1,2)	-	-	15,386	85,110	133,207	233,703	7,714,314	7,948,017	8,245,176
Повишен (ИР 3)	-	-	-	-	-	-	4,026,736	4,026,736	-
Укупно	-	-	15,386	85,110	133,207	233,703	11,741,050	11,974,753	8,245,176

31. децембар 2012.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Низак (ИР 1,2)	872,396	346	2,159	96,425	322,036	1,293,362	16,390,129	17,683,491	2,330,765
Повишен (ИР 3)	-	-	-	-	-	-	295,074	295,074	-
Укупно	872,396	346	2,159	96,425	322,036	1,293,362	16,685,203	17,978,565	2,330,765

Доспели неисправљени дати кредити и депозити и потраживања од банака

31. децембар 2013.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Доцња до 30 дана	-	-	960	635	40,250	41,845	9,977,819	10,019,664	1,000,231
Од 31 - 90 дана	-	-	390	-	-	390	71,959	72,349	-
Укупно	-	-	1,350	635	40,250	42,235	10,049,778	10,092,013	1,000,231

31. децембар 2012.	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Доцња до 30 дана	215,129	-	-	42,415	19,698	277,242	6,441,795	6,719,037	3,189
Од 31 - 90 дана	-	-	-	-	-	-	29,430	29,430	-
Укупно	215,129	-	-	42,415	19,698	277,242	6,471,225	6,748,467	3,189

Преглед не обухвата камате и накнаде за доспеле дате кредитне и депозитне привредним клијентима на дан 31. децембра 2013.: 105,119 хиљада динара (31. децембра 2012.: 78,273 хиљада динара.) и банкама 31. децембра 2013.: 830 хиљада динара (31. децембра 2012.: 892 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.1. Кредитни ризик (наставак)

53.1.2. Кредити са измењеним иницијално уговореним условима

Кредити са измењеним иницијално уговореним условима су они кредити који су репрограмирани и/или реструктурирани услед проблема у сервисирању обавеза о роковима доспећа.

Репрограм потраживања се врши код дужника који имају тренутно неусклађене приливе и одливе, а чији финансијски показатељи нису нарушени и указују да ће дужник бити способан да уредно измирује репрограмиране обавезе према накнадно уговореним условима отплате. Репрограм потраживања се врши код дужника који су у доцњи до 90 дана, најчешће по појединачној партији кредита, односно не обухвата сва потраживања дужника (све партије кредита).

Реструктурирање се врши код дужника који имају значајне проблеме у пословању и где су финансијски показатељи пословања, значајно нарушени. Приликом реструктурирања:

- замењују се сва билансна потраживања од дужника, односно њихов већи део;
- битно се мењају услови под којима је то потраживање одобрено (при чему се нарочито подразумева продужење рока враћања главнице или камате, смањење каматне стопе или висине потраживања, као и друге промене услова којима се олакшава положај дужника);
- обавезно је усвајање адекватаног програма финансијске консолидације.

Кредити са измењеним иницијално уговореним условима

	Репрограмирани				Реструктурирани			
	31. децембар 2013.		31. децембар 2012.		31. децембар 2013.		31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Стамбени	633,847	593,031	454,903	396,207	84,371	71,998	245,649	245,524
Готовински	216,457	197,473	149,150	140,420	44,747	33,013	50,119	42,889
Пољопривреда	140,141	125,786	52,959	48,365	41,409	36,687	46,987	43,852
Остало	155,842	104,119	27,544	26,631	1,090	968	146	146
Микро бизнис	470,110	401,621	936,078	863,690	445,000	403,066	422,963	391,639
Укупно становништво	1,616,397	1,422,030	1,620,634	1,475,312	616,617	545,733	765,863	724,050
Привредни клијенти	28,346,359	27,779,544	17,303,157	16,956,492	12,077,394	7,483,666	10,209,883	6,496,747
Укупно	29,962,755	29,201,574	18,923,791	18,431,804	12,694,011	8,029,399	10,975,746	7,220,797

53.2. Ризик концентрације

Група управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолиа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.2. Ризик концентрације (наставак)

Секторска структура датих кредита и депозита и потенцијалних обавеза

	Дати кредити и депозити				Ванбилансне ставке			
	31. децембар 2013.		31. децембар 2012.		31. децембар 2013.		31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
	У хиљадама динара							
Сектор финансија и осигурања	9,306,058	9,177,722	6,870,764	6,740,640	955,446	955,446	1,736,362	1,734,222
Сектор јавних предузећа и привредних друштава	124,651,481	113,381,419	126,686,024	117,769,731	21,291,044	20,808,388	24,089,035	23,576,253
Пољопривреда	6,276,985	5,978,715	6,655,855	6,435,180	789,799	528,302	659,973	395,803
Прерађивачка индустрија	46,470,271	40,303,012	39,089,316	33,736,267	4,624,018	4,548,507	5,534,787	5,495,186
Електрична енергија	9,249,181	9,248,380	6,525,994	6,520,104	781,666	781,586	2,095,919	2,094,912
Грађевинарство	5,793,460	5,440,136	8,076,225	7,610,783	4,421,075	4,369,388	5,145,656	5,034,667
Трговина на велико и мало	39,671,801	36,334,905	42,642,579	40,699,931	8,719,397	8,647,645	8,244,515	8,176,781
Услугне делатности	14,631,844	13,630,828	20,062,256	19,233,958	1,193,290	1,179,303	1,438,137	1,417,369
Активности у вези са некретнинама	2,557,939	2,445,443	3,633,799	3,533,508	761,799	753,657	970,048	961,535
Сектор предузетника	2,286,635	2,067,540	2,290,753	2,089,162	416,703	413,706	412,670	409,035
Јавни сектор	5,253,105	5,185,375	5,288,513	5,250,527	339,398	339,377	20,083	19,970
Сектор становништва	62,915,284	60,387,692	56,513,934	54,158,583	8,679,608	8,678,541	8,467,664	8,467,607
Сектор страних лица	7,923,525	7,626,174	5,355,762	5,044,639	291,796	291,796	266,033	266,031
Сектор других комитената	4,945,322	3,382,974	4,352,101	3,362,840	109,146	182,193	190,044	187,533
Укупно	217,281,410	201,208,896	207,357,851	194,416,122	32,083,141	31,669,447	35,181,891	34,660,651

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, чланице Групе врше диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

Дати кредити и депозити и потенцијалне обавезе по географским подручјима

	Дати кредити и депозити				Ванбилансне ставке			
	31. децембар 2013.		31. децембар 2012.		31. децембар 2013.		31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
	У хиљадама динара							
Србија	190,650,984	176,123,194	184,113,782	172,726,258	30,157,283	29,756,932	32,741,748	32,244,119
Црна Гора	7,500,333	6,750,878	7,294,668	6,477,107	785,612	778,235	386,673	371,293
БиХ	10,205,477	9,717,236	9,621,857	9,203,946	834,603	828,638	1,769,379	1,761,151
Европска Унија	6,993,337	6,990,842	3,691,813	3,680,502	191,827	191,827	269,769	269,766
САД и Канада	220,265	352	816,928	588,954	108,023	108,023	12,037	12,037
Остало	1,711,014	1,626,394	1,818,803	1,739,355	5,793	5,793	2,285	2,285
Укупно	217,281,410	201,208,896	207,357,851	194,416,122	32,083,141	31,669,448	35,181,891	34,660,651

53.3. Хартије од вредности

	У хиљадама динара			
	31. децембар 2013.		31. децембар 2012.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Хартије од вредности:				
расположиве за продају	58,989,185	58,986,673	41,741,919	41,739,375
по фер вредности кроз биланс успеха	98,073	97,816	212,903	212,690
које се држе до доспећа	297,208	295,366	266,009	264,094
Укупно	59,384,466	59,379,855	42,220,831	42,216,159

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.3. Хартије од вредности (наставак)

Хартије од вредности расположиве за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду али које могу бити продате због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Портфолио хартија од вредности расположивих за продају се састоји највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије и обвезница других банака, као и од стране Републике Српске. Иницијална процена вредности се врши по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market). Метод интерно развијених модела за вредновање (mark to model) се користи у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација, а базирају се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

Хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха односе се на обвезнице старе девизне штење Републике Србије и акције привредних друштава и банака, а њихово вредновање се врши методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market) или методологијом интерно развијених модела (mark to model), у зависности да ли постоје доспупне цене које се мењају на дневној основи или којима се тргује методом континуираног трговања.

Хартије од вредности које се држе до доспећа се односи на обвезнице Црне Горе и привредних клијената.

53.4. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, поред редовног праћења пословања клијената, чланице Групе прибављају и инструменте обезбеђења (коллатерале), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. У зависности од процене могућности измирења уговорених обавеза, дефинише се степен покрића пласмана, како би се у случају неизвршавања обавеза дужника, активирањем коллатерала реално могла наплатити потраживања. Количина и тип потребног коллатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења чланице Групе од клијената прибављају уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима, потраживањима, домаћим животињама;
- За кредите становништву – хипотеке, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита матичне Банке.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, чланице Групе ангажују овлашћене проценитеље како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу, а полисе винкулиране у корист чланица групе.

Чланице Групе прате тржишну вредност коллатерала и у случају потребе могу захтевати додатни коллатерал у складу са закљученим уговором.

Политика Групе је да се може наплатити из коллатерала и средства искористити на смањење или отплату дуга.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.5. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средства обезбеђења преузета од стране чланица Групе у процесу наплате пласмана преузимањем колатерала, која су служила као обезбеђење пласмана, приказана су у наредном прегледу:

Средства обезбеђења преузета по основу наплате пласмана	У хиљадама динара	
	2013.	2012.
Стамбени објекти	479,101	432,680
Пословни објекти	2,531,202	1,623,786
Опрема	101,805	82,195
Земљиште и шуме	375,898	398,835
Укупно	3,488,006	2,537,496
Исправка вредности	(243,045)	(126,790)
Нето књиговодствена вредност	3,244,961	2,410,706

У току 2013. године године, у процесу наплате пласмана преузимањем колатерала, преузета су средства обезбеђења укупне вредности 1,403,917 хиљада динара (2012.: 613.861 хиљада динара).

53.6 Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка неповољних догађаја који могу негативно утицати на финансијски резултат и капитал Групе. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Групе у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и остале пасиве.

Група у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврета на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у немогућности Групе да испуњава своје доспеле обавезе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за ликвидност и Одбор за управљање активом и пасивом матичне Банке у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори чланица Групе, чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Група:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.6. Ризик ликвидности (наставак)

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- ГАП анализа;
- рацио анализа;
- стрес тест.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Групе која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности и ужим показатељем ликвидности, за које су прописани лимити за један радни дан, три узастопна радна дана, односно просек свих радних дана у месецу. Током 2013. године показатељ ликвидности и ужи показатељ ликвидности су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0,8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0,9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0,5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0,6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0,7 као просек свих радних дана у месецу.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности	
	2013.	2012.	2013.	2012.
На дан 31. децембар	3.43	2.20	3.04	2.04
Просек за период	2.74	2.35	2.43	2.00
Максималан за период	3.85	3.35	3.34	2.74
Минималан за период	1.76	1.07	1.55	0.95

Група дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о ГАП-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2013.	2012.
ГАП до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	12.74%	9.58%
Кумулативни ГАП до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	8.09%	9.73%

Поред тога Група лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рачности по значанијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.6. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2013. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	43,564,518	-	-	-	-	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	56,236,152	-	-	-	-	56,236,152
Потраживања по основу камата и накнада	3,033,725	-	-	-	-	3,033,725
Дати кредити и депозити	25,847,081	12,378,975	48,748,659	79,588,387	34,645,794	201,208,896
Хартије од вредности	2,226,470	5,715,765	22,863,605	23,083,118	5,490,897	59,379,855
Остали пласмани	2,922,879	8,360	-	-	-	2,931,239
Остала средства	2,779,406	-	1,068,914	-	-	3,848,320
Укупно	136,610,231	18,094,740	72,681,178	102,671,505	40,136,691	370,202,705
Трансакциони депозити	61,608,788	-	-	-	-	61,608,788
Остали депозити	54,883,356	29,880,718	92,330,110	33,302,279	762,214	211,158,677
Примљени кредити	1,626,962	4,572	38,836	237,518	677,812	2,585,700
Обавезе по основу камата и накнада	259,137	-	-	-	-	259,137
Остале обавезе	3,506,012	746,083	7,844,676	24,892,066	3,319,246	40,308,083
Укупно	121,884,255	30,631,373	100,213,622	58,431,863	4,759,272	315,920,385
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2013. године	14,725,976	(12,536,633)	(27,532,444)	44,239,642	35,377,419	54,282,320
На дан 31.12.2012. године	4,387,534	(10,850,811)	(20,087,724)	44,507,482	35,817,338	53,773,819

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Група прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Групе и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Група краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство верује да одговарајућа диверсификација портфолиа депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава. Група редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.6. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31.12.2013. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	43,564,518	-	-	-	-	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	77,061,665	-	-	-	-	77,061,665
Потраживања по основу камата и накнада	3,033,725	-	-	-	-	3,033,725
Дати кредити и депозити	27,225,349	14,660,352	57,412,335	97,814,145	46,765,544	243,877,726
Хартије од вредности	2,436,980	6,278,376	24,462,807	26,119,625	5,944,135	65,241,923
Остали пласмани	2,922,879	13,363	-	-	-	2,931,239
Остала средства	2,779,406	-	1,068,914	-	-	3,848,320
Укупно	159,024,522	20,952,091	82,944,056	123,933,770	52,709,679	439,559,116
Трансакциони депозити	62,557,280	-	-	-	-	62,557,280
Остали депозити	56,123,923	30,481,042	95,943,578	36,937,997	1,173,784	220,660,326
Примљени кредити	1,626,962	4,572	38,836	237,518	677,812	2,585,700
Обавезе по основу камата и накнада	259,137	-	-	-	-	259,137
Остале обавезе	3,516,227	814,898	8,637,192	26,890,141	3,391,803	43,250,261
Укупно	124,083,529	31,300,512	104,619,606	64,065,656	5,243,399	329,312,704
На дан 31. децембар 2013. године	34,940,993	(10,348,421)	(21,675,550)	59,868,114	47,466,280	110,246,412

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рочност до једног месеца.

Група је током 2013. године континуирано унапређивала процес управљања ризиком ликвидности у оквиру чега је имплементирано софтверско решење у циљу побољшања управљања активом и пасивом. Наведено софтверско решење омогућило је сагледавање поред будућих недисконтованих токова по основу главнице и токове по основу будућих камата. Имплементирана методологија дата је само за податке на дан 31.12.2013. године.

53.7. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Група услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књижи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књижи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књижи трговања.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори матичне Банке, као и надлежни одбори чланица Групе чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.8. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Група је изложена каматном ризику на позицијама у банкарској књизи који се одражава на могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Група услед промене каматних стопа.

Група управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Група управља маргиним интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Група посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматноносне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификује узроке који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- ГАП анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Стрес тест.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Групе, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика. Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Групе. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа чланица Групе о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом ГАП-у, који обухвата све позиције биланса.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.8. Каматни ризик (наставак)

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	Лимити	2013.	2012.
Релативни ГАП	Мах 15%	(3.12%)	(1.81%)
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	0.96	0.96
Рацио економске вредности	Мах 20%	4.43%	5.40%

Током 2013. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о ГАП–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о ГАП–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2013. године

	У хиљадама динара							Укупно
	До 1 месеца	1-3 месеца	3-12 месеци	1-5 година	Преко 5	Укупно Каматно-носно	Некаматно-носно	
Готовина и готовински еквиваленти	23,912,952	-	-	-	-	23,912,952	19,651,566	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	14,680,107	-	-	-	-	14,680,107	41,556,045	56,236,152
Потраживања по основу камате, накнаде, продаје и друга потраживања	-	-	-	-	-	-	3,033,725	3,033,725
Дати кредити и депозити	27,153,526	12,712,066	49,630,227	79,336,949	32,376,128	201,208,896	-	201,208,896
Хартије од вредности	2,220,045	7,343,085	14,193,070	11,586,378	23,459,357	58,801,935	577,920	59,379,855
Остали пласмани	1,663,583	8,362	-	-	-	1,671,945	1,259,294	2,931,239
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,848,320	3,848,320
Укупно	69,630,213	20,063,513	63,823,297	90,923,327	55,835,485	300,275,835	69,926,870	370,202,705
Трансакциони депозити	61,608,788	-	-	-	-	61,608,788	-	61,608,788
Остали депозити	54,883,356	29,880,718	92,330,110	33,302,279	762,214	211,158,677	-	211,158,677
Примљени кредити	2,143,360	38,891	33,759	247,857	121,833	2,585,700	-	2,585,700
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	-	-	-	-	-	-	259,137	259,137
Остале обавезе	3,506,012	746,083	7,844,676	21,054,134	3,319,246	36,470,151	3,837,932	40,308,083
Укупно	122,141,516	30,665,692	100,208,545	54,604,270	4,203,293	311,823,316	4,097,069	315,920,385
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембар 2013.	<u>(52,511,303)</u>	<u>(10,602,179)</u>	<u>(36,385,248)</u>	<u>36,319,057</u>	<u>51,632,192</u>	<u>(11,547,481)</u>	<u>65,829,801</u>	<u>54,282,320</u>
31. децембар 2012.	<u>(22,603,136)</u>	<u>3,951,030</u>	<u>(18,037,955)</u>	<u>17,279,462</u>	<u>10,758,138</u>	<u>(8,652,461)</u>	<u>61,795,956</u>	<u>53,143,495</u>

Извештај о ГАП–у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство чланица Групе верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Група је током 2013. године континуирано унапређивала процес управљања каматним ризиком у оквиру чега је и имплементирано софтверско решење у циљу бољег управљања активом и пасивом.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.9. Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексираних валутном клаузулом.

Основни циљеви политике управљања девизним ризиком Групе су максимизирање приноса на одређеном нивоу ризика, минимизирања негативног утицаја на финансијски резултат, очувања потребног нивоа адекватности капитала и развој активности Групе у складу са пословним могућностима и развојем тржишта, а у циљу остварења конкурентских предности. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Идентификовањем девизног ризика Група на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика и подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности, на позицијама које се воде у банкарској књизи и књизи трговања.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- ГАП анализа и показатељ девизног ризика;
- ВаР;
- Стрес тест;
- Проверавање.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе кроз постављање транспарентног система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика, који представља однос између укупне отворене девизне позиције и позиције у злату у односу на регулаторни капитал.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Укупна ризична девизна позиција	6,894,093	6,743,764
Показатељ девизног ризика	17.16%	14.29%
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.9. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2013. године

	У хиљадама динара									
	ЕУР	УСД	ЦХФ	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у ЕУР	Девизна клаузула у УСД	Девизна клаузула у ЦХФ	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	14,248,004	1,343,475	1,349,200	1,170,915	18,111,594	-	-	-	25,452,924	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	37,285,184	4,376,162	-	2,328,105	43,989,451	-	-	-	12,246,701	56,236,152
Потраживања по основу камате, накнаде, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	201,512	-	-	104,493	306,005	1,664,542	65	16,708	1,046,405	3,033,725
Дати кредити и депозити	27,528,760	680,031	-	3,447,879	31,656,670	122,527,237	-	5,701,438	41,323,551	201,208,896
Хартије од вредности	28,679,483	5,189,196	49,730	144,857	34,063,266	129,945	-	-	25,186,644	59,379,855
Остали пласмани	1,232,471	650,687	-	1,185	1,884,343	28,180	-	-	1,018,716	2,931,239
Остала средства	637,069	17,314	-	13,231	667,614	-	-	1,632	3,179,074	3,848,320
Укупно	109,812,483	12,256,865	1,398,930	7,210,665	130,678,943	124,349,904	65	5,719,778	109,454,015	370,202,705
Трансакциони депозити	14,734,243	1,401,318	761,595	2,023,117	18,920,273	2,901,768	-	-	39,786,747	61,608,788
Остали депозити	170,862,412	10,592,173	6,211,150	1,379,376	189,045,111	4,925,418	56,699	-	17,131,449	211,158,677
Примљени кредити	418,279	55,083	7,791	2,146	483,299	845,753	-	16,717	1,239,931	2,585,700
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	3,249	81	-	2,635	5,965	2,061	-	-	251,111	259,137
Остале обавезе	38,236,977	142,351	91,420	146,200	38,616,948	14,204	-	-	1,676,931	40,308,083
Укупно	224,255,160	12,191,006	7,071,956	3,553,474	247,071,596	8,689,204	56,699	16,717	60,086,169	315,920,385
Нето девизна позиција 31. децембар 2013.	(114,442,677)	65,859	(5,673,026)	3,657,191	(116,392,653)	115,660,700	(56,634)	5,703,061	49,367,846	54,282,320
31. децембар 2012.	(99,237,278)	(8,705)	(6,118,989)	3,071,159	(102,276,403)	102,407,865	3,061	6,175,735	47,464,345	53,773,819

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.10. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања килџената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Група догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Групе који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима пре њихове реализације и у континуитету у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Група на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Групе именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажураност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Групе у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору, Извршном одбору и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Групе врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Група спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на изложеност оперативном ризику Групе.

Група не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Групе.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Група је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Групе у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Група процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Групе, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Групе, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Група је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Група је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.11. Ризици улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства. Улагање Групе у једно лице које није лице у финансијском сектору може бити до 10% капитала Групе, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим чланице Групе стичу удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Групе у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства Групе могу бити до 60% капитала Групе, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

53.12. Ризик изложености

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом јесте изложеност која износи преко 10% капитала Групе.

У свом пословању, Група води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Групе;
- Изложеност према лицу повезаном са Групом не сме бити већа од 5% капитала Групе, а укупна изложеност према лицима повезаним са Групом не сме прећи 20% капитала Групе;
- Збир свих великих изложености Групе не сме прећи 400% капитала Групе.

Изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Групом кретала се у оквиру прописаних лимита.

53.13. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности чланица Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности чланица Групе да наплати потраживања услед ограничења утврђених актами државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актами државних и других органа земље дужника.

Група управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолиа. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, чланице Групе врше одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Групе у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолиа ризику земље Група врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Група дефинише лимите изложености појединачно по земаљама порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.14. Управљање капиталом

Банкарска Група континуирано управља капиталом. Основни циљеви управљања регулаторним капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (ЕУР 10 милиона);
- поштовање минималног регулаторног показатеља адекватности капитала (12%);
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућење оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал банкарске Групе, представља збир основног капитала и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељ адекватности капитала представља однос капитала Групе и збира активе пондерисане кредитним ризиком, отворене девизне позиције и изложености оперативним ризиком. Актива пондерисана кредитним ризиком банкарске Групе утврђује се у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Изложеност оперативном ризику је прозвод реципрочне вредности показатеља адекватности капитала и трогодишњег просека капиталног захтева за оперативни ризик који се утврђује множењем индикатора изложености и стопе капиталног захтева за сваку пословну линију. Капитални захтев за девизни ризик на нивоу банкарске Групе једнак је збиру појединачних капиталних захтева за овај ризик свих чланица банкарске Групе, код којих је збир нето отворене девизне позиције и апсолутне отворене позиције у злату већи од 2% њиховог капитала.

Показатељ адекватности капитала	У хиљадама динара	
	2013	2012
Основни капитал	46,429,841	52,667,051
Допунски капитал	4,988,153	5,329,728
Одбитне ставке од капитала	(11,233,079)	(10,799,045)
Капитал	40,184,914	47,197,734
Актива пондерисана кредитним ризиком	182,663,248	193,620,430
Изложеност оперативном ризику	18,409,608	16,716,267
Изложеност девизном ризику	1,268,822	368,170
Показатељ адекватности капитала (мин. 12%)	19.86%	22.40%

Током 2013. године показатељ адекватности капитала је био изнад прописаног регулаторног лимита од 12%.

Стратегијом управљања капиталом, банкарска Група обезбеђује одржавање нивоа и структуре интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења на нивоу банкарске Групе, као и промене у регулаторним захтевима.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- начин организације процеса управљања расположивим интерним капиталом;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Група на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

53. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

53.14. Управљање капиталом (наставак)

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је банкарска Група изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан расположиви интерни капитал у складу са ризичним профилем банкарске Групе,
- укључен је у систем управљања банкарском Групом и доношења одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала на нивоу банкарске Групе обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
- капитала и расположивог интерног капитала;
- минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
- збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

54. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Неусаглашени изводи отворених ставки

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2013. године, Група има неусаглашене изводе отворених ставки у износу од 1,336 хиљада динара. Неусаглашени изводи за 31 клијената у највећем броју случајева се односе на клијенте који оспоравају износ или начин обрачуна по основу камата и накнада.

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2014. години износе:

- из 2013. године 37,015 хиљада динара (9.91 % на номиналну вредност приоритетних акција).
- из 2013. године 567,605 хиљада динара (7.00% на номиналну вредност преференцијалних замењивих акција).

Комерцијална банка а.д., Будва је након датума биланса стекла имовину по основу кредита одобрених предузећима:

МБ БАНКАДА д.о.о., Будва у износу од 483,129 хиљада динара. Решење о дефинитивном упису донето је дана 31. октобра 2013. године. Како је клаузула правоснажности, односно лист непокретности, на бази које је извршен дефинитиван упис права својине на Банку, добијен 17. јануара 2014. године, тада су се стекли сви услови за формално прокњижавање имовине МБ БАНКАДА д.о.о., Будва на стечену активу.

СЕНЕХ МЕДИКАЛ Подгорица у износу од 15,302 хиљада динара. Решење о дефинитивном упису донето је дана 6. новембра 2013. године. Како је клаузула правоснажности, односно лист непокретности, на бази које је извршен дефинитиван упис права својине на Банку, добијен 25. децембра 2013. године, на бази којег је извршена процена, тада су се стекли сви услови за формално прокњижавање имовине СЕНЕХ МЕДИКАЛ-а на стечену активу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

55. ИЗВЕШТАЈ ПО СЕГМЕНТИМА

А. БИЛАНС СТАЊА на дан 31. децембра 2013. године

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк Инвест а.д., Београд	Укупно
АКТИВА					
Готовина и готовински еквиваленти	41,131,670	1,778,028	654,820	-	43,564,518
Опозиви депозити и кредити	53,395,120	512,927	2,328,105	-	56,236,152
Потраживања по основу камата накнада, продаје, продаје фер вредности деривата и других потраживања	2,788,175	140,944	104,367	239	3,033,725
Дати кредити и депозити	183,350,661	6,851,620	11,006,614	-	201,208,895
Хартије од вредности (без сопствених акција)	57,001,465	1,276,512	996,840	105,038	59,379,855
Удели (учешћа) код неповезаних правних лица	573,222	66	-	-	573,288
Остали пласмани	2,929,218	836	1,185	-	2,931,239
Нематеријална улагања	537,445	18,357	33,122	86	589,010
Основна средства и инвестиционе некретнине	8,386,224	212,901	207,683	111	8,806,919
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	71,630	-	4,338	-	75,968
Одложена пореска средства	-	-	-	47	47
Остала средства	7,342,165	1,458,894	60,579	294	8,861,932
Укупно актива	357,506,995	12,251,085	15,397,653	105,815	385,261,548
ПАСИВА					
Трансакциони депозити	53,062,230	3,291,272	5,255,286	-	61,608,788
Остали депозити	202,365,233	4,027,364	4,766,080	-	211,158,677
Примљени кредити	1,619,990	146,028	819,682	-	2,585,700
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	255,875	631	2,631	-	259,137
Резервисања	765,132	44,357	25,463	359	835,311
Обавезе за порезе	21,616	1,849	960	-	24,425
Обавезе из добитка	150,124	17,765	-	-	167,889
Одложене пореске обавезе	10,156	2,975	-	-	13,131
Остале обавезе	40,271,698	776,311	517,476	1,309	41,566,794
Укупно обавезе	298,522,054	8,308,552	11,387,578	1,668	318,219,852
КАПИТАЛ					
Капитал	40,034,550	-	59	-	40,034,609
Резерве из добити	16,635,440	180,380	248,008	-	17,063,828
Ревалоризационе резерве	1,791,268	24,543	4,418	-	1,820,229
Нереализовани губици по основу ХОВ расположивих за продају	187,011	-	-	-	187,011
Добитак	6,035,630	838,895	17,341	1,857	6,868,966
Губитак до нивоа капитала	-	-	-	24,757	-
Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	1,443,572	-	-	-	1,441,075
Негативне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	-	178	2,319	-	-
УКУПАН КАПИТАЛ	65,753,449	1,043,640	267,507	(22,900)	67,041,696
УКУПНО ПАСИВА	364,275,503	9,352,192	11,655,085	(21,232)	385,261,548
Интерес мањинских власника	-	-	63	-	63
ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	224,604,900	1,455,531	1,737,068	-	227,797,499
Послови у име и за рачун трећих лица	5,402,256	37,422	-	-	5,439,678
Преузете будуће обавезе	30,485,240	783,815	834,238	-	32,103,293
Друге ванбилансне позиције	188,717,404	634,294	902,830	-	190,254,528

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године
55. ИЗВЕШТАЈ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)**Б. БИЛАНС УСПЕХА (наставак)**

За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк Инвест а.д., Београд	Укупно
Приходи од камата	22,028,002	788,557	826,657	14,515	23,657,731
Расходи од камата	(9,093,199)	(173,664)	(251,375)	-	(9,518,238)
Добитак по основу камата	12,934,803	614,893	575,282	14,515	14,139,493
Приходи од накнада и провизија	5,492,175	156,824	176,158	2,131	5,827,288
Расходи накнада и провизија	(927,770)	(25,777)	(43,742)	(718)	(998,007)
Добитак по основу накнада и провизија	4,564,405	131,047	132,416	1,413	4,829,281
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	16,340	-	-	-	16,340
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	1,738	-	-	-	1,738
Нето добитак по основу продаје осталих пласмана	-	-	-	484	484
Нето приходи од курсних разлика	-	2,807	9,136	9	-
Нето расходи од курсних разлика	(956,429)	-	-	-	(944,477)
Приходи од дивиденди и учешћа	4,127	-	-	-	4,127
Остали пословни приходи	337,919	9,067	8,987	26	355,999
Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	(2,866,578)	(59,810)	(67,498)	(44)	(2,993,930)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,258,109)	(225,596)	(280,024)	(9,629)	(4,773,358)
Трошкови амортизације	(792,648)	(31,696)	(54,102)	(526)	(878,972)
Оперативни и остали пословни расходи	(5,519,630)	(262,618)	(297,927)	(5,726)	(6,085,901)
Приходи од промене вредности имовине и обавеза	6,945,903	-	-	-	6,945,903
Расходи од промене вредности имовине и обавеза	(6,216,085)	-	-	-	(6,216,085)
Добитак/(губитак) из редовног пословања	4,195,756	178,094	26,270	522	4,400,642
Порез на добит	-	(17,765)	(6,864)	(50)	(24,679)
Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	87,950	605	-	483	89,038
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	-	(3,063)	-	-	(3,063)
ДОБИТАК / (ГУБИТАК)	4,283,706	157,871	19,406	955	4,461,938
Интерес мањинских власника	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2013. године

56. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре (РСД) на дан 31. децембра 2013. и 2012. године за поједине главне валуте су:

	Званични курс НБС		Просечни курс НБС	
	2013.	2012.	2013.	2012.
USD	83.1282	86.1763		
EUR	114.6421	113.7183	113.0924	113.0415
CHF	93.5472	94.1922		
BAM	58.6156	58.1432	57.8232	57.7972

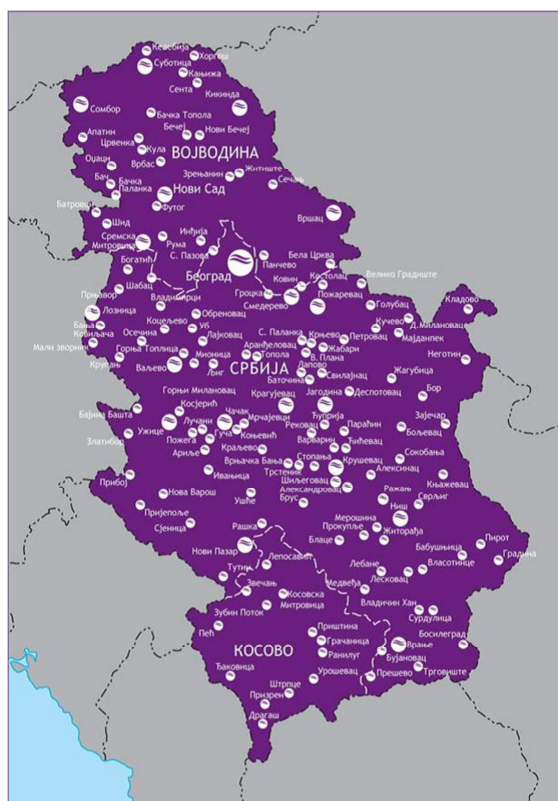
2. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU GRUPE

2.1. Grupa Komercijalne banke AD Beograd

Matična banka Komercijalna banka AD Beograd

ULICA	Svetog Save 14	Svetogorska 42-44	Kralja Petra 19	Makedonska 29
TELEFON	381 11- 30-80-100	381-11-32-40-911	381-11-33-08-002	381-11-33-39-001
TELEX	12133 COMBANK YU	12133 COMBANK YU	12133 COMBANK YU	12133 COMBANK YU
FAX	3442-372	32-36-160	32-82-732	33-39-196
S.W.I.F.T. code	KOBBRSBG	KOBBRSBG	KOBBRSBG	KOBBRSBG
REUTERS dealing code	KOMB	KOMB	KOMB	KOMB
INTERNET	www.kombank.com	www.kombank.com	www.kombank.com	www.kombank.com
INTERNET E - mail	posta@kombank.com	posta@kombank.com	posta@kombank.com	posta@kombank.com

FILIJALA	SEDIŠTE
1. Kruševac	Trg fontana 1
2. Niš	Episkopska 32
3. Zrenjanin	Trg Slobode 5
4. Čačak	Gradsko šetalište 10-14
5. Kraljevo	Trg S. Ratnika bb
6. Novi Pazar	Njegoševa 1
7. Novi Sad	Novosadskog sajma 2
8. Užice	Petra Čelovića 4
9. Vranje	Stefana Prvovenčanog 58
10. Valjevo	Gradski Trg bb
11. Subotica	Korzo 10
12. Šabac	Gospodar Jevremova 2
13. Kragujevac	Save Kovačevića 1
14. Smederevo	Karađorđeva 37
15. Požarevac	Moše Pijade 2
16. Jagodina	Kneginje Milice 10
17. Loznica	Gimnazijska 1
18. S. Mitrovica	Kralja Petra I 5-7
19. Zaječar	Nikole Pašića 25
20. Kikinda	Braće Tatić 7
21. Sombor	Štarski Put 14
22. Vršac	Trg Svetog Teodora Vršackog 2
23. Beograd	Svetogorska 42 - 44
24. K. Mitrovica	Kneza Miloša 27

Komercijalna banka AD Beograd, kao matična banka, ima:

- 2.966 zaposlena radnika,

- 233 ekspoziture koje su organizaciono vezane za 24 filijale na regionalnom principu

GRUPA KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD – MATIČNA BANKA

KOMERCIJALNA BANKA AD BUDVA
REPUBLIKA CRNA GORA

KOMERCIJALNA BANKA AD BANJA LUKA
BIH

KOMBANK INVEST AD BEOGRAD
REPUBLIKA SRBIJA

100% vlasništvo Banke

99,998% vlasništvo Banke

100% vlasništvo Banke

Komercijalna banka AD Budva osnovana je u novembru 2002. godine kao afilijacija Komercijalne banke AD Beograd i upisana u centralni registar Privrednog suda u Podgorici 06. marta 2003. godine.

Komercijalna banka AD Banja Luka je osnovana u septembru 2006. godine i dana 15. septembra 2006. godine upisana u sudski registar Rešenjem Osnovnog suda u Banja Luci.

Društvo za upravljanje investicionim fondom KOMBANK INVEST osnovano u decembru 2007. godine i registrovano 5. februara 2008. godine.

	KOMERCIJALNA BANKA AD BUDVA	KOMERCIJALNA BANKA AD BANJA LUKA	KomBank INVEST AD BEOGRAD Društvo za upravljanje investicionim fondom
ULICA	Podkošljun bb	Veselina Masleše 6	Kralja Petra 19
TELEFON	00382-33-426-300	00387-51-244-700	011-330-8310

Republika Crna Gora

Bosna i Hercegovina

Komercijalna banka AD Budva ima:

- 120 zaposlenih radnika,
- 20 organizacionih delova

Komercijalna banka AD Banja Luka ima:

- 143 zaposlenih radnika,
- 17 organizacionih delova

2.2. OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA GRUPE

OPIS	2013	2012	2011	2010	2009
BILANS STANJA					U 000 RSD
Bilansna aktiva (000 RSD)	385.261.548	343.170.521	292.679.098	272.203.483	219.355.286
<i>procenti rasta</i>	12,3%	17,3%	7,5%	24,1%	19,3%
Vanbilansno poslovanje (000 RSD)	227.797.499	207.913.711	186.996.187	146.839.016	67.236.090
STANOVNIŠTVO					U 000 RSD
Plasmani (000 RSD)	73.125.444	66.301.426	57.293.037	54.247.405	41.737.138
<i>procenti rasta</i>	10,3%	15,7%	5,6%	30,0%	7,6%
Depoziti (000 RSD)	192.137.029	168.251.976	145.353.867	133.000.714	107.732.941
<i>procenti rasta</i>	14,2%	15,8%	9,3%	23,5%	36,9%
PRIVREDA					U 000 RSD
Plasmani (000 RSD)	134.849.909	143.090.089	120.060.887	113.600.657	96.509.718
<i>procenti rasta</i>	-5,8%	19,2%	5,7%	17,7%	9,3%
Depoziti (000 RSD)	63.829.105	69.645.451	63.107.566	66.715.773	61.139.912
<i>procenti rasta</i>	-8,4%	10,4%	-5,7%	9,1%	7,1%
RACIO KREDITI /DEPOZITI					u procentima
Bruto krediti/depoziti	79,7%	82,8%	80,6%	78,9%	76,9%
Neto krediti/depoziti	73,8%	77,6%	77,6%	77,4%	69,8%
KAPITAL (000 RSD)	67.041.696	62.073.150	46.044.022	42.735.634	28.406.080
Adekvatnost kapitala u %	19,86	22,40	18,27	18,73	15,80
Broj zaposlenih	3.233	3.254	3.282	3.343	3.401
Aktiva po zaposlenom (000 EUR)	1.039	927	852	772	673
PARAMETRI PROFITABILNOSTI					
Dobitak pre oporezivanja (000 RSD)	4.400.642	4.424.450	3.987.990	3.171.743	2.095.118
ROA	1,2%	1,4%	1,4%	1,5%	1,0%
ROE - na ukupan kapital	6,8%	8,2%	9,0%	10,5%	7,7%
ROE - na akcijski kapital	11,0%	12,9%	14,0%	13,9%	12,3%
Neto kamatna marža na ukupnu aktivu	3,7%	3,5%	3,7%	3,1%	3,2%
Neto prihodi od kamata ((000 RSD)	14.139.493	12.133.439	10.930.909	8.372.843	7.100.445
Neto prihodi od naknada i provizija (000 RSD)	4.829.281	4.830.274	4.668.720	4.094.571	3.745.536
Cost income ratio	61,9%	65,1%	64,4%	76,1%	81,5%
Operativni troškovi	11.738.231	11.040.394	10.039.654	9.488.317	8.841.080
Neto dobiti od kursnih razlika (000 RSD)	-214.659	106.234	-271.628	1.396.377	1.205.776
Neto rashodi ind.otpisa plasmana i rezervi (000 RSD)	-2.993.930	-1.946.369	-1.488.299	-1.581.301	-1.547.405
Kvalitet aktive - NPL	17,4%	13,5%	11,1%	10,5%	14,2%
Pokazatelj deviznog rizika	17,16	14,29	18,86	19,93	19,73
Tokovi gotovine (000 RSD)	6.757.133	5.368.681	6.569.862	4.022.920	2.880.727
SEGMENTI					
AKTIVA UKUPNO	385.261.548	343.170.521	292.679.098	272.203.483	219.355.286
Komercijalna banka AD Beograd	357.506.995	318.701.423	270.003.848	250.379.734	201.855.180
Komercijalna banka AD Budva	12.251.085	10.471.180	9.456.653	8.987.204	7.145.564
Komercijalna banka AD Banja Luka	15.397.653	13.895.956	13.119.415	12.720.668	10.332.050
KomBank invest AD Beograd	105.815	101.962	99.182	115.877	22.492

2.3. MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA GRUPE

Članice Grupe posluju na tržištima tri države regiona jugoistočne Evrope: Srbija, Bosna i Hercegovina i Crna Gora sa specifičnim okolnostima koje utiču na lokalne makroekonomske uslove poslovanja.

Makroekonomski uslovi poslovanja članica Grupe prema dostupnim podacima nadležnih institucija:

MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA 31.12.2012.

Makroekonomski pokazatelji	SRBIJA	REPUBLIKA SRPSKA (BIH)	CRNA GORA
Bruto društveni proizvod	Oko 28,7 mlrd EUR	Oko 4,4 mlrd EUR (BIH 13 mlrd EUR)	Oko 3,3 mlrd EUR
Kretanje BDP-a	Pad oko 2%	Pad oko 0,6% (BIH pad 0,2%)	Pad oko 2,5%
Index potražaćkih cena	12,2%	2,0% (BIH 1,8%)	2,7%
Aktiva bankarskog sektora	Rast 7,3%	Rast 8% (BIH pad 1,8%)	Pad 0,1%
Funkcionalna valuta	Depres.RSD/EUR 8,7%	Stabilan kurs - KM/EUR	Stabilan kurs (EUR)
Industrijska proizvodnja	pad 2,9%	pad 4,2% (BIH 5,2%)	pad 7,1%
Strane direktne investicije	Oko 232 mil.EUR	Oko 360 mil EUR (BIH 346 mil EUR)	Oko 454 mil EUR
NPL bankarskog sektora	18,6%	14,12% (BIH 13,2%)	17,6%
Stopa nezaposlenosti	22,4%	25,6% (BIH 28,0%)	20,2%

MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA 31.12.2013.

Makroekonomski pokazatelji	SRBIJA	REPUBLIKA SRPSKA (BIH)	CRNA GORA
Bruto društveni proizvod	Oko 32,8 mlrd EUR - procena	Oko 4,5 mlrd EUR (BIH 13,16 mlrd EUR)	Oko 3,3 mlrd EUR
Kretanje BDP-a	Oko 2%	Pad oko 1,8% (BIH pad 1,7%)	2,6%
Index potražaćkih cena	2,2%	0% (BIH pad 0,1%)	2,2%
Aktiva bankarskog sektora	Rast 0,9%	Rast 5% (BIH 5,1%)	Rast 5,4%
Funkcionalna valuta	Depres.RSD/EUR 0,8%	Stabilan kurs - KM/EUR	Stabilan kurs (EUR)
Industrijska proizvodnja	Rast 5,5%	rast 4,1% (BIH 6,7%)	Rast 10,6%
Strane direktne investicije	Oko 642,8 mil EUR	Oko 181,1 mil EUR (BIH 210,95 mil EUR)	Oko 323,9 mil EUR
NPL bankarskog sektora	20,6%	16,10% (BIH 14,9%)	18,39%
Stopa nezaposlenosti	20,1%	27% (BIH 27,5%)	14,9%

U odnosu na 31.12.2012. najveća promena makroekonomskih uslova poslovanja koja može imati uticaj na poslovanje članica Grupe u narednom periodu, ogleda se u povećanju NPL-a bankarskog sektora u sve tri zemlje, dok je istovremeno zabeležen pozitivan trend u blagom rastu industrijske proizvodnje i smanjenju nezaposlenosti. Istovremeno na svim tržištima je zabeležen skroman nivo direktnih stranih investicija.

2.4. POSLOVANJE GRUPE KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD

OPIS	2013	2012	2011	2010	2009
BILANS STANJA					
Bilansna aktiva (000 RSD)	385.261.548	343.170.521	292.679.098	272.203.483	219.355.286
<i>procenti rasta</i>	12,3%	17,3%	7,5%	24,1%	19,3%
Vanbilansno poslovanje (000 RSD)	227.797.499	207.913.711	186.996.187	146.839.016	67.236.090

Na dan 31.12.2013. godine bilansna aktiva Grupe iznosi 385.261,5 miliona dinara i povećana je za 42.091,0 miliona dinara ili 12,3% u odnosu na kraj prethodne godine.

Vanbilansna aktiva je uvećana za 9,6% u 2013. godini i na kraju godine iznosi 227.797,5 miliona dinara.

OPIS	2013	2012	2011	2010	2009
DATI KREDITI I DEPOZITI	201.208.895	194.416.122	169.380.487	163.214.267	124.558.724
<i>Procenat rasta</i>	3,5%	14,8%	3,8%	31,0%	6,8%
<i>Kvalitet aktive - učešće NPL kredita</i>	17,4%	13,5%	11,1%	10,5%	14,2%
DEPOZITI	272.767.465	250.485.242	219.922.916	212.627.373	179.789.819
<i>Procenat rasta</i>	8,9%	13,9%	3,4%	18,3%	24,3%

U 2013. godini Grupa je realizovala kredite klijentima u iznosu od 201.208,9 miliona dinara što je za 3,5% iznad ostvarenja na kraju 2012. godine. Istovremeno je neznatno promenjen nivo problematičnih kredita u ukupnim kreditima (17,4%). U istom periodu Grupa je ostvarila rast depozita od 8,9%.

(U 000 RSD)

OPIS	2013	2012	2011	2010	2009
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	4.400.642	4.424.450	3.987.990	3.171.743	2.095.118
DOBITAK PO OSNOVU KAMATA	14.139.493	12.133.439	10.930.909	8.372.843	7.100.445
DOBITAK PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA	4.829.281	4.830.274	4.668.720	4.094.571	3.745.536
OPERATIVNI RASHODI	11.738.231	11.040.394	10.039.654	9.488.317	8.841.080
PARAMETRI PROFITABILNOSTI:					
ROA – dobitak/ prosečna bilansna aktiva	1,2%	1,4%	1,4%	1,5%	1,0%
ROE – dobitak/ prosečan ukupan kapital	6,8%	8,2%	9,0%	10,5%	7,7%
ROE – dobitak/ prosečan akcijski kapital	11,0%	12,9%	14,0%	13,9%	12,3%
CIR = OPEX/neto kamate i naknade	61,9%	65,1%	64,4%	76,1%	81,5%

U svrhu pripremanja konsolidovanih finansijskih izveštaja pojedinačni revidovani finansijski izveštaji zavisnih banaka i Društva su prilagođeni prezentaciji finansijskih izveštaja na osnovu:

- računovodstvenih propisa Republike Srbije,
- internih akata matične banke - Komercijalne banke AD Beograd i
- relevantnih MRS i MSFI.

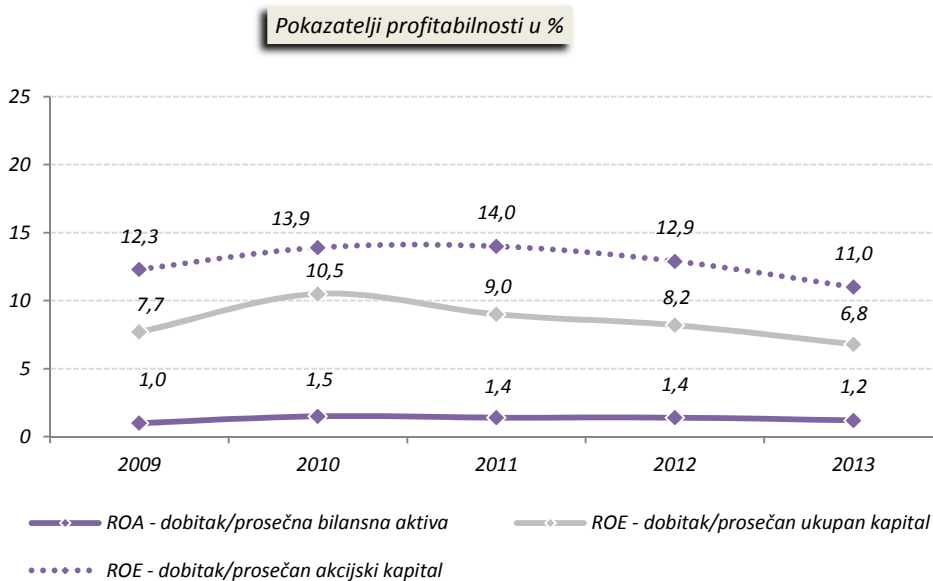
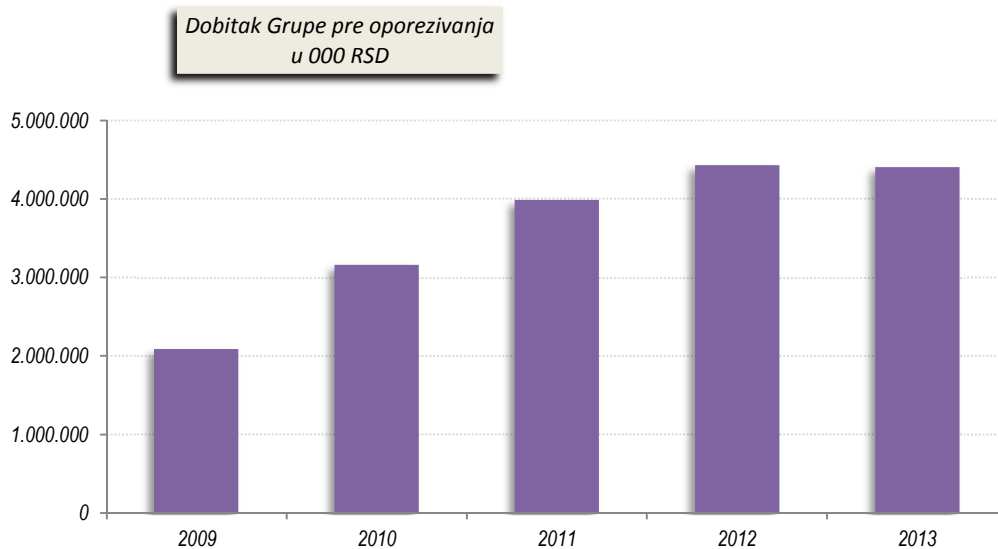
U sprovedenom postupku konsolidacije u potpunosti je konsolidovano:

- iznos učešća matične banke u kapitalu zavisnih banaka i Društva po inicijalnom kursu uloga (5.480,9 miliona din.),
- interna potraživanja i obaveze između članica Grupe (836,6 miliona din.),
- interni prihodi i rashodi između svih članica Grupe (neto pozitivan efekat 3,7 miliona din.),
- nerealizovani interni dobitci (nisu ostvareni) i
- nerealizovani interni gubici (nisu ostvareni).

U sprovedenom postupku konsolidacije kapital Grupe je uvećan za nerealizovane dobitke po osnovu kursiranja inooperacija u iznosu od 1.441,1 miliona din. (od čega se na dobitke od kursiranja trajnih uloga u banke članice Grupe odnosi 1.315,1 miliona din. koji se ne priznaju u pojedinačnim finansijskim izveštajima Matične banke).

I pored negativnog uticaja globalne finansijske krize Grupa je u 2013. godini, u odnosu na 2012. godinu, ostvarila značajnu profitabilnost. Ostvareni dobitak Grupe u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine iznosi 4,400,6 miliona dinara, što je obezbedilo prinos na ukupan kapital od 6,8%, odnosno prinos na akcijski kapital od 11,0%.

Zbog racionalizacije troškova i povećanja neto prihoda po osnovu kamata, smanjen je Cost Income Ratio (CIR) sa 65,1% na dan 31.12.2012. godine na 61,9% na dan 31.12.2013. godine (smanjenje 3,2 procentna poena).

2.5. KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 31.12.2013. GODINE

2.5.1. KONSOLIDOVANA AKTIVA GRUPE NA DAN 31.12.2013. GODINE

(U 000 RSD)

R.BR.	OPIS BILANSNE POZICIJE	31.12.2013.	31.12.2012.	INDEKSI	% UČESĆA NA DAN 31.12.2013.
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	43.564.518	42.052.826	103,6	11,3%
2.	Opozivi depoziti i krediti	56.236.152	45.826.369	122,7	14,6%
3.	Potraživanja po osnovu kamata, naknada, prodaje, promene fer vrednosti derivata i druga potraživanja	3.033.725	1.744.180	173,9	0,8%
4.	Dati krediti i depoziti	201.208.895	194.416.122	103,5	52,2%
5.	Hartije od vrednosti (bez sopstvenih akcija)	59.379.855	42.216.159	140,7	15,4%
6.	Udeli (učešća) kod nepovezanih pravnih lica	573.288	436.210	131,4	0,1%
7.	Ostali plasmani	2.931.239	3.230.128	90,7	0,8%
8.	Nematerijalna ulaganja	589.010	644.837	91,3	0,2%
9.	Osnovna sredstva i investicione nekretnine	8.806.919	7.871.320	111,9	2,3%
10.	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	75.968	78.763	96,5	0,0%
11.	Odložena poreska sredstva	47	4.896	1,0	0,0%
12.	Ostala sredstva	8.861.932	4.648.711	190,6	2,3%
	UKUPNA AKTIVA (od 1. do 12.)	385.261.548	343.170.521	112,3	100,0%

Bilansna aktiva Grupe u 2013. godini, uvećana je za 42.091,0 miliona dinara ili 12,3%. Krediti komitentima su povećani za 6.792,8 miliona dinara, odnosno 3,5%. Na dan 31.12.2013. godine ukupni plasmani komitentima iznose 201.208,9 miliona dinara, što čini 52,2% ukupne bilansne aktive.

Značajno povećanje u izveštajnom periodu tekuće godine realizovano je na poziciji opozivi depoziti i krediti - porast u iznosu od 10.409,8 miliona dinara ili 22,7%, iz razloga većeg plasmana sredstava Matične banke u repo hartije od vrednosti.

Pozicija potraživanja za kamatu, naknadu i prodaju, u izveštajnom periodu, beleži rast od 1.289,5 milion dinara ili 73,9%.

2.5.2. KONSOLIDOVANA PASIVA GRUPE NA DAN 31.12.2013. GODINE

(U 000 RSD)

R.BR.	OPIS BILANSNE POZICIJE	31.12.2013.	31.12.2012.	INDEKSI	% UČEŠĆA NA DAN 31.12.2013.
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
1.	Transakcioni depoziti	61.608.788	45.840.849	134,4	16,0%
2.	Ostali depoziti	211.158.677	204.644.393	103,2	54,8%
3.	Primljeni krediti	2.585.700	1.411.962	183,1	0,7%
4.	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-
5.	Obaveze po osnovu kamata, naknada i promene vrednosti derivata	259.137	191.129	135,6	0,1%
6.	Rezervisanja	835.311	2.406.634	34,7	0,2%
7.	Obaveze za poreze	24.425	24.571	99,4	0,0%
8.	Obaveze iz dobitka	167.889	105.081	159,8	0,0%
9.	Odložene poreske obaveze	13.131	948	1.385,1	0,0%
10.	Ostale obaveze	41.566.794	26.471.804	157,0	10,8%
11.	UKUPNE OBAVEZE (od 1. do 10.)	318.219.852	281.097.371	113,2	82,6%
12.	Akcijski kapital i emisiona premija	40.034.609	40.034.608	100,0	10,4%
13.	Rezerve iz dobiti	17.063.828	15.149.322	112,6	4,4%
14.	Revalorizacione rezerve	1.820.229	867.774	209,8	0,5%
15.	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	-187.011	-7.016	2.665,5	0,0%
16.	Dobitak	6.868.966	4.640.008	148,0	1,8%
17.	Pozitivne kumulativne razlike po osnovu kursiranja inooperacija	1.441.075	1.388.454	103,8	0,4%
18.	UKUPNO KAPITAL (od 12. do 17.)	67.041.696	62.073.150	108,0	17,4%
	UKUPNA PASIVA (11+18)	385.261.548	343.170.521	112,3	100%
	Interes manjinskih vlasnika	63	62	101,6	-
	VANBILANSNE POZICIJE (od 19. do 22.)	227.797.499	207.913.711	109,6	100%
19.	Poslovi u ime i za račun trećih lica	5.439.678	5.050.021	107,7	2,4%
20.	Preuzete buduće obaveze	32.103.293	43.695.943	73,5	14,1%
21.	Derivati	-	-	-	-
22.	Druge vanbilansne pozicije	190.254.528	159.167.747	119,5	83,5%

Ukupne obaveze na kraju 2013. godine iznose 318.219,9 miliona dinara i čine 82,6% ukupne pasive (31.12.2012: 81,9%). Istovremeno, ukupan kapital sa 67.041,7 miliona dinara učestvuje u ukupnoj pasivi 17,4% (31.12.2012: 18,1%). Ukupne obaveze povećane su u odnosu na kraj prethodne godine za 37.122,5 miliona dinara ili 13,2%, dok je ukupan kapital veći za 4.968,5 miliona dinara odnosno 8,0%.

U strukturi bilansne pasive depoziti komitenata (transakcioni i ostali depoziti) iznose 272.767,5 miliona dinara, što čini 70,8% ukupne bilansne pasive, beležeći pri tome povećanje u odnosu na početak godine od 22.282,2 miliona dinara ili 8,9%.

Rast ostalih depozita je pre svega rezultat povećanja devizne štednje stanovništva.

U ostale obaveze uključen je subordinirani kredit, u iznosu od 5.732,1 miliona dinara i kreditne linije u iznosu od 27.636,2 miliona dinara. Sredstva kreditnih linija namenjena su prvenstveno odobravanju kredita malim i srednjim preduzećima za finansiranje izvoza, nabavku trajnih obrtnih sredstava, opreme i mašina i za druge namene.

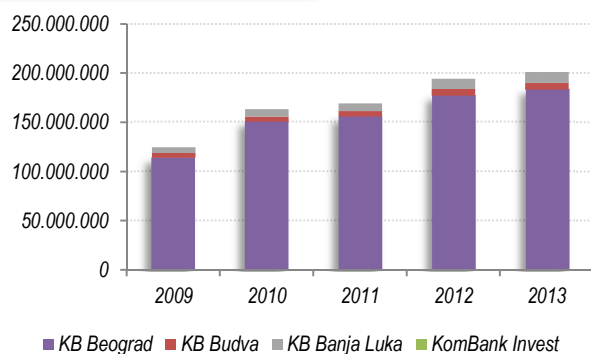

2.5.3. Dati krediti komitentima i depoziti komitenata na dan 31.12.2013. godine

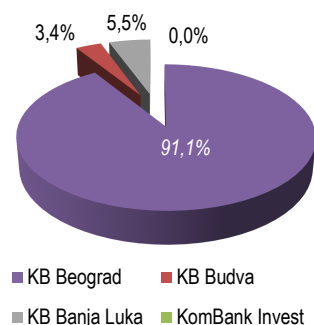
OPIS	2013	2012	2011	2010	2009
DATI KREDITI I DEPOZITI	201.208.895	194.416.122	169.380.487	163.214.267	124.558.724
<i>Procenat rasta</i>	3,5%	14,8%	3,8%	31,0%	6,8%
Komercijalna banka AD Beograd	183.350.661	177.106.865	155.719.207	150.566.311	114.051.469
Komercijalna banka AD Budva	6.851.620	6.623.881	5.615.791	5.179.892	4.633.476
Komercijalna banka AD Banja Luka	11.006.614	10.685.376	8.045.489	7.468.064	5.873.779
KomBank INVEST AD Beograd	-	-	-	-	-
DEPOZITI	272.767.465	250.485.242	219.922.916	212.627.373	179.789.819
<i>Procenat rasta</i>	8,9%	13,9%	3,4%	18,3%	24,3%
Komercijalna banka AD Beograd	255.427.463	235.009.950	205.917.714	199.072.251	167.094.451
Komercijalna banka AD Budva	7.318.636	6.113.520	4.932.913	4.768.923	3.645.389
Komercijalna banka AD Banja Luka	10.021.366	9.361.772	9.072.289	8.786.199	9.049.979
KomBank INVEST AD Beograd	-	-	-	-	-

Komercijalna banka AD Beograd na dan 31.12.2013. godine ima najveće učešće u datim kreditima 91,1% i depozitima 93,6%.

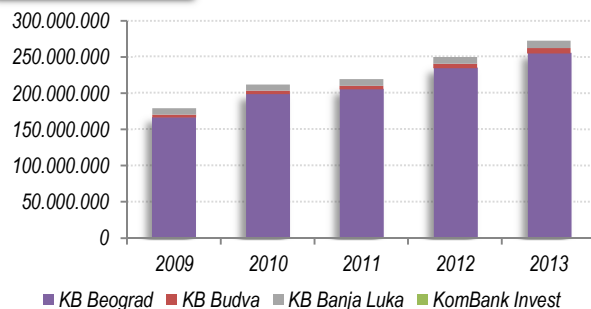
Dati krediti i depoziti u 000 RSD

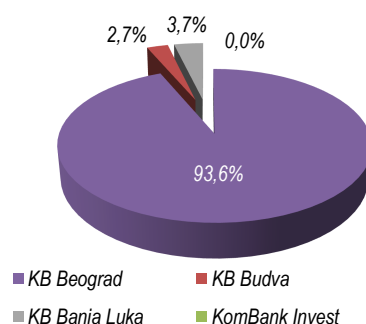
Učešće u datim kreditima i depozitima u %

Depoziti u 000 RSD

Učešće u depozitima grupe u %

2.5.4. Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2013. godine - segmenti

(U 000 DIN)

	OPIS	KB Beograd	KB Budva	KB Banja Luka	KomBank INVEST	UKUPNO GRUPA
1	2	3	4	5	6	7
	Pozicija / AKTIVA					
1	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	41.131.670	1.778.028	654.820	0	43.564.518
2	Opozivi depoziti i krediti	53.395.120	512.927	2.328.105	0	56.236.152
3	Potraž. po osn.kam.i naknada	2.788.175	140.944	104.367	239	3.033.725
4	Dati krediti i depoziti	183.350.661	6.851.620	11.006.614	0	201.208.895
5	Plasmani u HOV	57.574.687	1.276.578	996.840	105.038	59.953.143
6	Ostali plasmani	2.929.218	836	1.185	0	2.931.239
7	Osnovna sredstva, nemater. ulaganja i investic.nekretnine	8.923.669	231.258	240.805	197	9.395.929
8	Ostala aktiva	7.413.795	1.458.894	64.917	341	8.937.947
9	UKUPNA AKTIVA (1 do 8)	357.506.995	12.251.085	15.397.653	105.815	385.261.548
	Pozicija / PASIVA					
10	Depoziti	255.427.463	7.318.636	10.021.366	0	272.767.465
11	Primljeni krediti	1.619.990	146.028	819.682	0	2.585.700
12	Obaveze po osnovu kamata	255.875	631	2.631	0	259.137
13	Rezervisanja	765.132	44.357	25.463	359	835.311
14	Ostale obaveze	40.453.594	798.900	518.436	1.309	41.772.239
15	UKUPNE OBAVEZE (10 do 14)	298.522.054	8.308.552	11.387.578	1.668	318.219.852
16	Kapital i rezerve	65.753.449	1.043.640	267.507	-22.900	67.041.696
17	UKUPNA PASIVA (15+16)	364.275.503	9.352.192	11.655.085	-21.232	385.261.548
I	Aktiva po segmentima	357.506.995	12.251.085	15.397.653	105.815	385.261.548
	<u>Struktura korigovanih pozicija</u>					
-	Konsolidovana gotovina	-6.124	-145.908	-9.227	-13	-161.272
-	Konsolidovani dati depoziti	0	-2.006	0	-12.927	-14.933
-	Konsolidovani dati krediti	-653.460	0	0	0	-653.460
-	Konsolidovana potraž.za kamatu	0	0	0	-13	-13
-	Konsolid.razgran.kam. i drugo	-6.899	0	0	0	-6.899
-	Konsolidovani udeli	-5.480.888	0	0	0	-5.480.888
II	Aktiva u pojedin. BS	363.654.366	12.398.999	15.406.880	118.768	391.579.013
I	Pasiva po segmentima	364.275.503	9.352.192	11.655.085	-21.232	385.261.548
	<u>Struktura korigovanih pozicija</u>					
-	Konsolidovani depoziti	-170.081	-3.137	-2.987	0	-176.205
-	Konsolidovani primljeni krediti krediti	0	-424.176	-229.284	0	-653.460
-	Konsolid.obav.za kam.i druge	-13	-4.252	-2.646	-1	-6.912
-	Konsolidovani kapital	1.315.085	-3.139.096	-3.516.877	-140.000	-5.480.888
-	Unutargrupne dividende	-523.854	523.854	0	0	0
II	Pasiva u pojedin. BS	363.654.366	12.398.999	15.406.879	118.769	391.579.013
III	Bilansna suma u originalnoj valuti	363.654.366 h/din	108.183 h/EUR	262.846 h/KM	118.769 h/din	

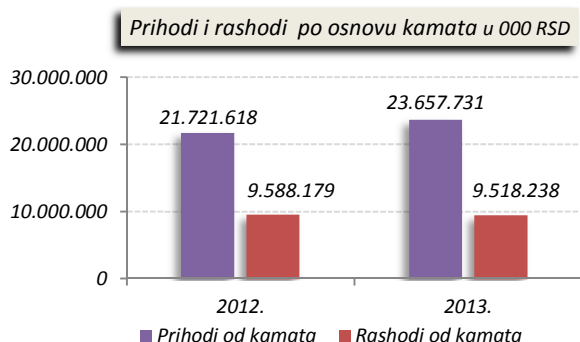
2.6. KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA ZA 2013. GODINU

(U 000 RSD)

R.BR.	OPIS BILANSNE POZICIJE	31.12.2013.	31.12.2012.	INDEKSI (3:4)*100
1	2	3	4	5
	PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA			
1.1.	Prihodi od kamata	23.657.731	21.721.618	108,9
1.2.	Rashodi kamata	-9.518.238	-9.588.179	99,3
1.	Dobitak po osnovu kamata	14.139.493	12.133.439	116,5
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	5.827.288	5.671.372	102,7
2.2.	Rashodi od naknada i provizija	-998.007	-841.098	118,7
2.	Dobitak po osnovu naknada i provizija	4.829.281	4.830.274	100,0
3.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prodaje HoV po fer vrednosti kroz bilans uspeha	16.340	890	1.836,0
4.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prodaje HoV koje su raspoložive za prodaju	1.738	83.895	2,1
5.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prodaje HoV koje se drže do dospeća	-	-	-
6.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prodaje udela (učešća)	-	-	-
7.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prodaje ostalih plasmana	484	2.124	22,8
8.	Neto dobitak/gubitak od kursnih razlika i promene vrednosti imovine i obaveza	-214.659	106.234	-202,1
9.	Prihodi od dividendi i učešća	4.127	2.251	183,3
10.	Ostali poslovni prihodi	355.999	252.106	141,2
11.	Neto prihodi/rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	-2.993.930	-1.946.369	153,8
12.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	-4.773.358	-4.708.699	101,4
13.	Troškovi amortizacije	-878.972	-842.991	104,3
14.	Operativni i ostali poslovni rashodi	-6.085.901	-5.488.704	110,9
15.	REZULTAT PERIODA - DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (OD 1. DO 14.)	4.400.642	4.424.450	99,5
16.	Porez na dobit	-24.679	-499.462	4,9
17.	Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenja odloženih poreskih obaveza	89.038	33.549	265,4
18.	Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	-3.063	-12.218	25,1
19.	DOBITAK (15+16+17+18)	4.461.938	3.946.319	113,1
20.	Neto dobitak/gubitak koji pripada manjinskim ulagačima	-	1	0,0
21.	Neto dobitak/gubitak koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica	4.461.938	3.946.318	113,1

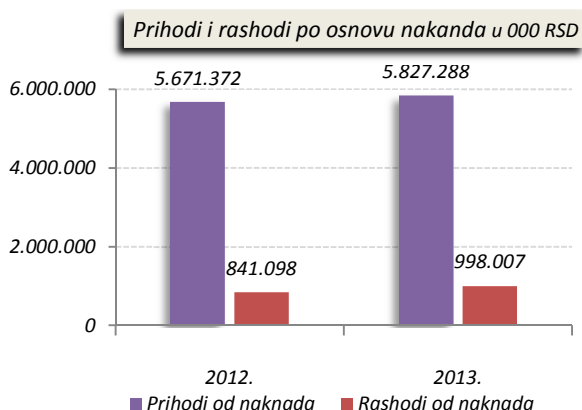
2.6.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Dobitak po osnovu kamata iznosi 14.139,5 miliona dinara, što u odnosu na isti period prošle godine predstavlja povećanje od 16,5%.

U odnosu na prošlu godinu, prihodi od kamata su veći za 1.936,1 miliona dinara ili za 8,9%, dok su rashodi po osnovu kamata smanjeni za 69,9 miliona dinara ili 0,7%.

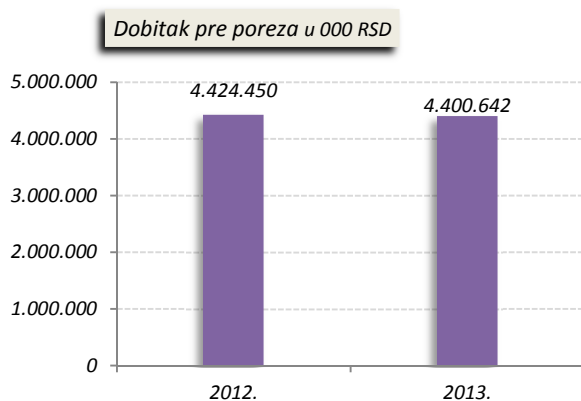
2.6.2. Prihodi i rashodi po osnovu naknada

U odnosu na prošlu godinu, prihodi od naknada i provizija za bankarske usluge veći su za 155,9 miliona dinara ili za 2,7%, dok su rashodi po naknadama i provizijama veći za 156,9 miliona dinara ili za 18,7%.

Dobitak po osnovu naknada i provizija za 2013. godinu iznosi 4.829,3 miliona dinara i za 0,02% je manji u odnosu na prethodnu godinu.

2.6.3. Dobitak pre poreza

Grupa je u 2013. godini ostvarila dobitak iz poslovanja u iznosu od 4.400,6 miliona dinara, što predstavlja smanjenje od 0,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Ostvareni dobitak iz poslovanja obezbedio je Grupi, u 2013. godini, prinos na ukupan kapital od 6,8%, odnosno prinos na akcijski kapital od 11,0%.

2.6.4. Konsolidovani bilans uspeha za 2013. godinu - segmenti

(U 000 RSD)

	OPIS	KB Beograd	KB Budva	KB Banja Luka	KomBank INVEST	UKUPNO GRUPA
1	2	3	4	5	6	7
1	Prihodi od kamata	22.028.002	788.557	826.657	14.515	23.657.731
2	Rashodi kamata	-9.093.199	-173.664	-251.375	0	-9.518.238
3	Neto prihodi/rashodi kamata (1+2)	12.934.803	614.893	575.282	14.515	14.139.493
4	Prihodi od naknada	5.492.175	156.824	176.158	2.131	5.827.288
5	Rashodi od naknada	-927.770	-25.777	-43.742	-718	-998.007
6	Neto prihodi/rashodi naknada (4+5)	4.564.405	131.047	132.416	1.413	4.829.281
7	Ostali poslovni prihodi	360.124	9.067	8.987	510	378.688
8	Neto prihod/rashod indirektnih otpisa plasmana	-2.866.578	-59.810	-67.498	-44	-2.993.930
9	Troškovi bruto zarada	-4.258.109	-225.596	-280.024	-9.629	-4.773.358
10	Ostali troškovi operativnog poslovanja	-6.312.278	-294.314	-352.029	-6.252	-6.964.873
11	Troškovi operativnog poslovanja (9+10)	-10.570.387	-519.910	-632.053	-15.881	-11.738.231
12	Neto kursne razlike i efekat devizne klauzule	-226.611	2.807	9.136	9	-214.659
I	REZULTAT PO SEGMENT. (3+6+7+8+11+12)	4.195.756	178.094	26.270	522	4.400.642
	<u>Struktura korigovanih pozicija</u>					
-	Konsolidovane kamate neto	-5.469	4.196	2.220	-947	0
-	Konsolidovane naknade neto	-743	558	138	47	0
-	Isplaćena dividenda Matičnoj banci	-387.597	0	0	0	-387.597
-	Kur.razl. na međ.odnose	1.190	177	2.322	-2	3.687
II	Rezultat u pojedin. BU	4.588.375	173.163	21.590	1.424	4.784.552
III	Rezultat u originalnoj valuti	4.588.375 h/din	1.531 h/EUR	373 h/KM	1.424 h/din	

Postupak konsolidacije zahteva eliminaciju iz pojedinačnih bilansa uspeha svih pozicija koje potiču iz međusobnih poslovnih transakcija: kamate, naknade, provizije i ostali prihodi/rashodi.

Ukupan bruto rezultat Grupe od 4.784,6 miliona dinara je uvećan za neto negativne kursne razlike od 3,7 miliona dinara, koje su ostvarene u međusobnim odnosima članica Grupe iskazanim u pojedinačnim bilansima uspeha za period od 01.01. do 31.12.2013.godine, koje se u skladu sa relevantnim MRS priznaju u okviru kapitala i smanjen za isplaćenu dividendu Matičnoj banci od strane KB Budva u iznosu od 387,6 miliona dinara.

U 2013. godini Grupa Komercijalne banke AD je ostvarila dobitak u iznosu od 4.400,6 miliona dinara, što u odnosu na isti period prošle godine predstavlja neznatno smanjenje za 0,5%.

(U 000 DIN)

Zbirni nekonsolidovani dobitak u Bilansu uspeha	Iznos konsolidacije iz bilansa uspeha		Konsolidovani dobitak
	prihodi	rashodi	
4.784.552	397.068	13.158	4.400.642

2.7. REALIZACIJA BIZNIS PLANA ZA 2013. GODINU

Realizacija Strategije i Biznis plana članica Grupe za 2013. godinu, odvijala se u lokalnim makroekonomskim uslovima poslovanja, od kojih posebno izdvajamo:

- Realizacija Strategije i Biznis plana Komercijalne banke AD Beograd – matične banke

U nepovoljnim uslovima poslovanja u 2013. godini Banka je sprovodila aktivnosti u cilju obezbeđivanja sigurnog poslovanja i održivog rasta Banke u skladu sa Strategijom i Biznis planom Banke. Na poslovanje bankarskog sektora u Srbiji u 2013. godini najviše je uticala stalna tendencija rasta kreditnog rizika, naročito po osnovu kredita odobrenih privredi i smanjena tražnja za kreditima. Ove nepovoljne tendencije naročito su bile izražene u drugom polugodištu 2013. godine. U tim uslovima poslovanja, Banka je posebnu pažnju posvetila stalnom praćenju i proceni rizičnosti kreditnog portfolia.

U cilju zaštite od kreditnog rizika Banka je sprovodila politiku obezbeđivanja potrebnog nivoa ispravki vrednosti, saglasno prisutnom povećanom kreditnom riziku, što je rezultiralo rashodima za ispravke vrednosti značajno većim od planiranih rashoda po tom osnovu za 2013. godinu (za 1.499 miliona RSD ili 109,5%).

Ciljevi	Ostvareno 2013.	Plan 2013.
Rast aktive	12,2%	12,3%
Dobitak (RSD miliona)	4.588	5.487
Neto kamatna marža (neto prihodi od kamata / ukupna aktiva)	3,7%	3,6%
ROA	1,3%	1,6%
ROE – na akcijski kapital	11,5%	13,7%
ROE – ukupan kapital	7,3%	9,0%
CIR	58,0%	64,0%
NPL	17,5%	13,5%

Rast aktive u skladu sa planom je pre svega rezultat većeg priliva depozita stanovništva od planiranog kao i nepovlačenja dela depozita pravnih lica, i pored izostanka planirane depresijacije RSD sa druge strane. Tržišno učešće je zadržano na nivou od 12%.

Detaljna informacija o realizaciji biznis plana Komercijalne banke AD Beograd prezentovana je u njenom Godišnjem izveštaju javnog društva za 2013.godinu (tačka 2.9.).

- Realizacija Strategije i Biznis plana Komercijalne banke AD Budva

Komercijalna banka AD Budva je ostvarila planirane vrednosti u nekim uporednim kategorijama, dok je kod pojedinih pozicija došlo do odstupanja u odnosu na planske vrednosti utvrđene po Godišnjem planu za 2013. godinu:

R.BR.	POZICIJA	OSTVARENO U 2013. U 000 EUR	PLAN ZA 2013. U 000 EUR	INDEKSI (3:4)*100
1	2	3	4	5
1	BILANSNA SUMA	108.183	100.646	107,5
2	Dati krediti i depoziti	59.725	69.620	85,8
3	Depoziti	63.866	57.757	100,6

4	UKUPNO OBAVEZE	76.248	65.720	116,0
5.1.	Prihodi od kamata	6.751	6.583	102,6
5.2.	Rashodi po osnovu kamata	-1.573	-1.406	111,9
5	Dobitak po osnovu kamata (5.1.-5.2)	5.178	5.177	100,0
6.1.	Prihodi od naknada i provizija	1.660	1.631	101,8
6.2.	Rashodi naknada i provizija	-491	-350	140,3
6	Dobitak po osnovu naknada i provizija (6.1. -6.2.)	1.169	1.281	91,3
7	Neto kursne razlike i promena vrednosti (devizna klauzula)	24	36	66,7
8	Operativni i ostali poslovni prihodi	206	35	588,6
9	Neto prihodi/ rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	-633	-1.078	58,7
10	Operativni i ostali poslovni rashodi	-4.413	-4.335	101,8
11	DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA	1.355	1.116	121,4

- Realizacija Strategije i Biznis plana Komercijalne banke AD Banja Luka

I pored nepovoljnih makroekonomskih uslova poslovanja u 2013. godini, generalno lošije ekonomske i privredne situacije, Banka je svojim aktivnostima i dalje nastojala da održi konkurentnost i pre svega finansijsku stabilnost na tržištu.

Banka nije ostvarila planirani rezultat za 2013. godinu zbog otežanog poslovanja privrede Republike Srpske, prezaduženosti stanovništva, smanjenja privrednog rasta kao i malog broja kvalitetnih projekata za koje bi Banka mogla da se opredeli prilikom kreditiranja, što je generalno okarakterisalo bankarsko tržište u regionu u 2013 godini:

R.BR.	POZICIJA	OSTVARENO U 2013. U 000 BAM	PLAN ZA 2013. U 000 BAM	INDEKSI (3:4)*100
1	2	3	4	5
1	BILANSNA SUMA	262.846	269.192	97,6
2	Dati krediti i depoziti	187.520	220.480	85,1
3	Depoziti	171.042	175.333	97,6
4	UKUPNO OBAVEZE	198.283	202.242	98,0
5.1.	Prihodi od kamata	14.303	16.923	84,5
5.2.	Rashodi po osnovu kamata	-4.392	-4.707	93,3
5	Dobitak po osnovu kamata (5.1.-5.2)	9.911	12.216	81,1
6.1.	Prihodi od naknada i provizija	3.052	3.789	80,5
6.2.	Rashodi naknada i provizija	-764	-747	102,3
6	Dobitak po osnovu naknada i provizija (6.1. -6.2.)	2.288	3.042	75,2
7	Neto kursne razlike i promena vrednosti (devizna klauzula)	118	185	63,8
8	Operativni i ostali poslovni prihodi	154	75	205,3
9	Neto prihodi/ rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	-1.167	-2.000	58,4
10	Operativni i ostali poslovni rashodi	-10.931	-11.188	97,7
11	DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA	373	2.330	16,0

3. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE

3.1. Prikaz razvoja poslovanja

Detaljan prikaz razvoja Grupe je objašnjen u tačkama 2.2. i 2.4. Godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe.

3.2. Prikaz rezultata poslovanja

Detaljan prikaz rezultata poslovanja Grupe za 2013. godinu, je predstavljen tačkama 2.6. Godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe.

3.3. Finansijsko stanje u kome se Grupa nalazi

Finansijsko stanje Grupe na dan 31.12.2013. godine, je prikazano bilansom stanja i bilansom uspeha, tačke 2.5. i 2.6. Godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe.

3.4. Relevantni podaci za procenu stanja imovine

Imovina Grupe sa stanjem na dan 31.12.2013. je detaljno prikazana u napomenama broj 30, 31. i 33. Napomena uz konsolidovane finansijske izveštaje, kao i u napomeni broj 3. u kojoj su prikazane značajnije računovodstvene politike i ključne računovodstvene procene i pretpostavke.

4. OPIS OČEKIVANOG RAZVOJA U NAREDNOM PERIODU, PROMENA U POSLOVNIM POLITIKAMA, KAO I GLAVNIH RIZIKA I PRETNJI KOJIMA JE POSLOVANJE GRUPE IZLOŽENO

4.1. Opis očekivanog razvoja u narednom periodu

Skupština akcionara Matične banke je na sednici održanoj 23.01.2014. godine usvojila „Strategiju i biznis plan za period 2014-2016. godina“, čime je nastavljena praksa trogodišnjeg planiranja razvoja.. Strategija koja je usvojena u januaru ove godine kao polaznu osnovu imala je dokument „Strategija i biznis plan za period 2014–2016. godina“, i bazirala se na vrednostima iz tog dokumenta uz neophodne korekcije i prilagođavanja planskih vrednosti. Prilikom postavljanja osnovnih strategijskih ciljeva za naredni period u fokus posmatranja postavljeno je stabilno i održivo poslovanje, pre svega kroz odbranu kamatne marže i održavanje kvaliteta portfolia.

4.2. Opis promena u poslovnim politikama Grupe

U toku 2013. godine Matična banka nije vršila promene u dokumentu Poslovna politika. Poslovna politika usvojena je na Skupštini akcionara Matične banke dana 26.01.2012. godine.

Poslovnim politikom utvrđuju se osnovna načela poslovanja i definišu poslovi koje Matična banka obavlja u cilju ispunjenja poslovnih rezultata i prioriteta definisanih važećom Strategijom i biznis planom, a koja je zasnovana na:

- položaju Matične banke na finansijskom tržištu i stečenom poverenju klijenata
- projekcijama osnovnih parametara makroekonomske politike
- razvojnim ciljevima Matične banke.

Poslovna politika Matične banke je usaglašena i sa Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom, kao i sa politikama upravljanja pojedinačnim rizicima.

Banke, članice Grupe, posluju samostalno, po tržišnim principima, uz primenu načela likvidnosti, profitabilnosti i sigurnosti, uz poštovanje zakona, drugih propisa i opštih principa bankarskog poslovanja u ostvarivanju svojih ciljeva na društveno odgovoran način, u skladu sa temeljnim vrednostima i poslovnom etikom.

4.3. Opis glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Grupe izloženo

Grupa je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizilazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojim se upravlja kroz identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izveštavanje, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Grupa je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan sistem upravljanja svim rizicima kojima je izložena, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom, Grupa je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala, razvoj aktivnosti u skladu sa poslovnim mogućnostima i razvojem tržišta u cilju ostvarivanja konkurentskih prednosti.

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe, usled neizvršenja obaveza dužnika prema članicama Grupe. Kreditni rizik uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenta obezbeđenja.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Grupe u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolia Grupe, na osnovu koje se omogućuje limitiranje negativnih efekata na finansijski rezultat i minimiziranje kapitalnih zahteva za kreditni rizik, rizik izmirenja i isporuke i rizik druge ugovorne strane u cilju održavanja adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou. Banke, članice Grupe, odobravaju plasmane klijentima (pravnim i fizičkim licima) za koje procenjuje da su kreditno sposobni. S druge strane, Grupa ne ulaže u visoko-rizične plasmane kao što su ulaganja u visokoprotabilne projekte s visokim rizikom, u investicione fondove visokorizičnog projekta i slično.

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka nepovoljnih događaja koji mogu negativno uticati na finansijski rezultat i kapital Grupe. Rizik likvidnosti ispoljava se kroz teškoće Grupe u izmirenju dospelih obaveza u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva i ostale pasive.

Banke, članice Grupe, u svom poslovanju poštuju osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuju princip solventnosti formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti, ispoljava se u nemogućnosti Grupe da ispunjava svoje dospelje obaveze. Rizik likvidnosti može se javiti u vidu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu pasive, odnosno obaveza i izražava se kroz potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Sa druge strane, rizik likvidnosti ispoljava se i kroz deficit rezervi likvidnosti i otežanog ili nemogućeg pribavljanja likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama.

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i pasive.

Upravljanje kamatnim rizikom ima za cilj održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatnih stopa i usklađivanja izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti.

Banke, članice Grupe, su izložene deviznom riziku koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled promene međuvalutnih odnosa, promene vrednosti domaće valute u odnosu na strane valute ili promene vrednosti zlata i drugih plemenitih metala.

U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Grupa vrši diversifikaciju valutne strukture portfolia i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama, poštujući principe ročne transformacije sredstava.

Grupa je dužna da uskladi obim svog poslovanja sa parametrima iz Zakona o bankama. Na dan 31.12.2013. godine kao i 31.12.2012. godine, svi pokazatelji su bili usklađeni sa propisanim parametrima.

POKAZATELJI POSLOVANJA GRUPE PROPISANI ZAKONOM O BANKAMA

R/ B	OPIS	PROPISANO	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009
1	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA	MIN 12%	19,86	22,40%	18,27%	18,73%	15,80%
2.	POKAZATELJ ULAGANJA U LICA KOJA NISU U FINANSIJSKOM SEKTORU I OSNOVNA SREDSTVA	MAX 60%	21,93	16,69%	23,85%	18,83%	29,60%
3.	IZLOŽENOST PREMA LICIMA POVEZANIM SA BANKOM	MAX 20%	1,74	1,52%	2,10%	1,63%	11,26%
4.	POKAZATELJ VELIKE IZLOŽENOSTI BANKE	MAX 400%	47,25	68,11%	92,86%	61,24%	87,78%
5.	POKAZATELJ DEVIZNOG RIZIKA	MAX 20%	17,16%	14,29%	18,86%	19,93%	19,73%

5. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA

Od 31.12.2013. godine do 30.04.2014. godine održane su dve sednice Skupštine akcionara Matične banke:

- Redovna Skupština akcionara održana 23.01.2014. godine.
Na sednici je doneta Odluka o usvajanju strategije i biznis plana za period 2014-2016.
- Redovna sednica Skupštine akcionara održana 17.04.2014. godine.
Na sednici je doneta Odluka o usvajanju Izveštaja o poslovanju Matične banke za 2013. godinu.

6. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA

Konsolidovanje bilansnih i vanbilansnih pozicija po članicama Grupe na dan 31.12.2013. godine:

AKTIVA

(U 000 DIN)

Članice grupe Komercijalne banke	Zbirna aktiva	IZNOS konsolidacije aktive	Konsolidovana aktiva	% učešća u konsolidovanoj aktivni Grupe
1	2	3	4=2-3	5
Komercijalna banka AD Beograd	363.654.366	6.147.371	357.506.995	92,80
Komercijalna banka AD Budva	12.398.999	147.914	12.251.085	3,18
Komercijalna banka AD Banja Luka	15.406.880	9.227	15.397.653	4,00
KomBank INVEST AD Beograd	118.768	12.953	105.815	0,03
UKUPNO	391.579.013	6.317.465	385.261.548	100

PASIVA

Članice grupe Komercijalne banke	Zbirna pasiva	IZNOS konsolidacije pasive	Konsolidovana pasiva	% učešća u konsolidovanoj pasivi Grupe
1	2	3	4=2-3	5
Komercijalna banka AD Beograd	363.654.366	-621.137	364.275.503	94,55
Komercijalna banka AD Budva	12.398.999	3.046.807	9.352.192	2,43
Komercijalna banka AD Banja Luka	15.406.880	3.751.795	11.655.085	3,03
KomBank INVEST AD Beograd	118.768	140.000	-21.232	-0,01
UKUPNO	391.579.013	6.317.465	385.261.548	100

VANBILANS

Članice grupe Komercijalne banke	Zbirni vanbilans	IZNOS konsolidacije vanbilansa	Konsolidovani vanbilans	% učešća u konsolidovanom vanbilansu Grupe
1	2	3	4=2-3	5
Komercijalna banka AD Beograd	224.949.026	344.126	224.604.900	98,60
Komercijalna banka AD Budva	1.455.531	0	1.455.531	0,64
Komercijalna banka AD Banja Luka	2.080.995	343.927	1.737.068	0,76
KomBank INVEST AD Beograd	200	200	0	0,00
UKUPNO	228.485.752	688.253	227.797.499	100

Procenat ukupno konsolidovanih pozicija bilansa stanja nije materijalno značajan i iznosi 1,6% (2012. godine 1,7%) bilansne sume zbirnog bilansa stanja i 0,3% (2012. godine 0,9%) zbirnog vanbilansa.

7. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Banke su specifične institucije i u svom redovnom poslovanju aktivnosti istraživanja i razvoja imaju u znatno drugačijem obliku nego što to imaju privredna društva.

Matična banka sprovodi redovna istraživanja finansijskih tržišta, analizira finansijske potrebe klijenata i sprovodi istraživanje stepena zadovoljstva korisnika finansijskih usluga.

Navedna istraživanja Matična banka najčešće ne obavlja samostalno, već za potrebe sprovođenja ovih istraživanja angažuje specijalizovane agencije za istraživanje javnog mnjenja.

U segmentu razvoja novih proizvoda i usluga Matična banka nastoji da, na bazi informacija i zaključaka koje dobije kroz aktivnosti istraživanja tržišta i potreba klijenata, razvije i tržištu ponudi modifikovane postojeće proizvode, odnosno potpuno nove proizvode i usluge.

Upravo kao rezultat sprovedenih aktivnosti na polju istraživanja i razvoja Matična banka je u prethodnom periodu ponudila nove vrste depozita i kredita, odnosno razvila čitav spektar usluga u segmentu elektronskog bankarstva.

8. SOPSTVENE AKCIJE

Grupa nije sticala sopstvene akcije tokom 2013. godine.

<i>Razlog sticanja sopstvenih akcija</i>	-
<i>Broj stečenih sopstvenih akcija</i>	-
<i>Procenat stečenih sopstvenih akcija</i>	-
<i>Nominalna vrednost sopstvenih akcija</i>	-
<i>Imena lica od kojih su akcije stečene</i>	-
<i>Iznos koji je isplaćen po osnovu sticanja sopstvenih akcija, odnosno naznaka da su stečene bez naknade</i>	-
<i>Ukupan broj sopstvenih akcija</i>	-

9. ODLUKA O ODOBRAVANJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (I OBRASCI KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA), DODATNA INFORMACIJA U VEZI SA USVAJANJEM KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA ZA 2013. GODINU I IZJAVE ODGOVORNIH LICA

- Odluka o odobravanju konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe Komercijalne banke AD Beograd za 2013. godinu i obrasci konsolidovanih finansijskih izveštaja
- Dodatna informacija u vezi sa usvajanjem konsolidovanih finansijskih izveštaja za 2013. godinu
- Izjava u skladu sa Zakonom o privrednim društvima
- Izjava u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

IZVRŠNI ODBOR

Br. 7330

Beograd 14.04.2014. godine

Na osnovu člana 31. Statuta Komercijalne banke AD. Beograd, a u skladu sa članom 50, 51, 52 i 53. Zakona o tržištu kapitala i članom 25, 27. i 31. Zakona o računovodstvu i reviziji, Izvršni odbor Banke 14.04.2014. godine usvaja

ODLUKU

O ODOBRAVANJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA GRUPE KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD ZA 2013. GODINU

I

Odobravaju se Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe Komercijalne banke AD Beograd za period od 01.01. do 31.12.2013. godine:

1. Bilans stanja - konsolidovani na dan 31.12.2013. godine,
  2. Bilans uspeha – konsolidovani za period od 01.01. do 31.12.2013. godine,
  3. Izveštaj o tokovima gotovine - konsolidovani u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine,
  4. Izveštaj o promenama na kapitalu - konsolidovani u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine,
  5. Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za period od 01.01. do 31.12.2013. godine,
  6. Statistički aneks - konsolidovani za period od 01.01. do 31.12.2013. godine
- u tekstu koji je sastavni deo ove odluke.

II

Zadužuje se Odeljenje supsidijara da Konsolidovane finansijske izveštaje Grupe Komercijalne banke AD Beograd za period od 01.01. do 31.12.2013. godine, iz tačke I ove odluke, dostavi Agenciji za privredne registre najkasnije do 30.04.2013. godine.

III

Ovlašćuju se izvršni direktor za finansije i računovodstvo Savo Petrović i direktor Odeljenja supsidijara Gordana Zorić da potpišu obrasce konsolidovanih finansijskih izveštaja propisane Zakonom o tržištu kapitala navedne od tačke 1. do tačke 4. u stavu I ove odluke.

IV

Zadužuje se Odeljenje supsidijara i Sektor HoV i finansijskih tržišta da Konsolidovane finansijske izveštaje Grupe Komercijalne banke AD Beograd za period od 01.01. do 31.12.2014. godine, iz tačke I ove odluke, dostavi Komisiji za hartije od vrednosti i Beogradskoj berzi do 30.04.2014. godine.

IZVRŠNI ODBOR

Период извештавања:

од

01.01.2013.

до

31.12.2013.

Годишњи финансијски извештај за банке - консолидовани КГФИ-Б

Пословно име: **ГРУПА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД**

Матични број (МБ): **07737068**

Поштански број и место: **11000** **БЕОГРАД**

Улица и број: **СВЕТОГ САВЕ 14**

Адреса е-поште: **posta@kombank.com**

Интернет адреса: **www.kombank.com**

Усвојен (да/не): **НЕ**

Друштва субјекта консолидације:

Седиште:

МБ:

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

БЕОГРАД

07737068

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БУДВА

БУДВА, ЦРНА ГОРА

02373262

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БАЊА ЛУКА

БАЊА ЛУКА, РЕПУБЛИКА СРПСКА

11009778

КОМБАНК ИНВЕСТ АД БЕОГРАД

БЕОГРАД

20379758

Особа за контакт: **САВО ПЕРТОВИЋ**

(уноси се само име и презиме особе за контакт)

Телефон: **011/333-9405**

Факс: **011/333-9395**

Адреса е-поште: **savo.petrovic@kombank.com**

Презиме и име: **Заменик председника ИО, Драган Сантовац/ Председник ИО, Ивица Смолић**
(особа овлашћена за заступање)

БИЛАНС СТАЊА - консолидовани

на дан 31.12.2013.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
АКТИВА			
Готовина и готовински еквиваленти	001	43 564 518	42 052 826
Опозиви депозити и кредити	002	56 236 152	45 826 369
Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	003	3 033 725	1 744 180
Дати кредити и депозити	004	201 208 895	194 416 122
Хартије од вредности (без сопствених акција)	005	59 379 855	42 216 159
Удели (учешћа) код неповезаних правних лица	006	573 288	436 210
Остали пласмани	007	2 931 239	3 230 128
Нематеријална улагања	008	589 010	644 837
Основна средства и инвестиционе некретнине	009	8 806 919	7 871 320
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	010	75 968	78 763
Одложена пореска средства	011	47	4 896
Остала средства	012	8 861 932	4 648 711
Губитак изнад износа капитала	013	-	-
Удели (учешћа) у капиталу повезаних лица по методу капитала	014	-	-
УКУПНО АКТИВА (од 001 до 014)	015	385 261 548	343 170 521
ПАСИВА			
Трансакциони депозити	101	61 608 788	45 840 849
Остали депозити	102	211 158 677	204 644 393
Примљени кредити	103	2 585 700	1 411 962
Обавезе по основу хартија од вредности	104	-	-
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	105	259 137	191 129
Резервисања	106	835 311	2 406 634
Обавезе за порезе	107	24 425	24 571
Обавезе из добитка	108	167 889	105 081
Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	109	-	-
Одложене пореске обавезе	110	13 131	948
Остале обавезе	111	41 566 794	26 471 804
УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 101 до 111)	112	318 219 852	281 097 371
КАПИТАЛ			
Капитал	113	40 034 609	40 034 608
Резерве из добити	114	17 063 828	15 149 322
Ревалоризационе резерве	115	1 820 229	867 774
Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	116	187 011	7 016
Добитак	117	6 868 966	4 640 008
Губитак до нивоа капитала	118	-	-
Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	119	1 441 075	1 388 454
Негативне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	120	-	-
УКУПАН КАПИТАЛ (од 113 до 115 -116+117-118+119-120)	121	67 041 696	62 073 150
УКУПНО ПАСИВА (112+121)	122	385 261 548	343 170 521
Интерес мањинских власника	123	63	62
ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (од 125 до 129)	124	227 797 499	207 913 711
Послови у име и за рачун трећих лица	125	5 439 678	5 050 021
Преузете будуће обавезе	126	32 103 293	43 695 943
Примљена јемства за обавезе	127	-	-
Деривати	128	-	-
Друге ванбилансне позиције	129	190 254 528	159 167 747

БИЛАНС УСПЕХА - консолидовани

од 01.01.2013. до 31.12.2013.

у хиљадама динара

Позиција 1	АОП 2	Износ	
		Текућа година 3	Претходна година 4
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
Приходи од камата	201	23 657 731	21 721 618
Расходи од камата	202	9 518 238	9 588 179
Добитак по основу камата (201-202)	203	14 139 493	12 133 439
Губитак по основу камата (202-201)	204	-	-
Приходи од накнада и провизија	205	5 827 288	5 671 372
Расходи од накнада и провизија	206	998 007	841 098
Добитак по основу накнада и провизија (205-206)	207	4 829 281	4 830 274
Губитак по основу накнада и провизија (206-205)	208	-	-
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	209	16 340	890
Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	210	-	-
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	211	1 738	83 895
Нето губитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	212	-	-
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности које се држе до доспећа	213	-	-
Нето губитак по основу продаје хартија од вредности које се држе до доспећа	214	-	-
Нето добитак по основу продаје удела (учешћа)	215	-	-
Нето губитак по основу продаје удела (учешћа)	216	-	-
Нето добитак по основу продаје осталих пласмана	217	484	2 124
Нето губитак по основу продаје осталих пласмана	218	-	-
Нето приходи од курсних разлика	219	-	-
Нето расходи од курсних разлика	220	944 477	8 027 572
Приходи од дивиденди и учешћа	221	4 127	2 251
Остали пословни приходи	222	355 999	252 106
Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	223	-	-
Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	224	2 993 930	1 946 369
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	225	4 773 358	4 708 699
Трошкови амортизације	226	878 972	842 991
Оперативни и остали пословни расходи	227	6 085 901	5 488 704
Приходи од промене вредности имовине и обавеза	228	6 945 903	17 989 672
Расходи од промене вредности имовине и обавеза	229	6 216 085	9 855 866
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (203-204+207-208+209-210+211-212+213-214+215-216+217-218+219-220+221+222+223-224-225-226-227+228-229)	230	4 400 642	4 424 450
ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (204-203+208-207+210-209+212-211+214-213+216-215+218-217+220-219-221-222+224-223+225+226+227-228+229)	231	-	-
НЕТО ДОБИЦИ ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	232	-	-
НЕТО ГУБИЦИ ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	233	-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (230-231+232-233)	234	4 400 642	4 424 450
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (231-230+233-232)	235	-	-
Порез на добит	236	24 679	499 462
Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	237	89 038	33 549
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	238	3 063	12 218
ДОБИТАК (234-235-236+237-238)	239	4 461 938	3 946 319
ГУБИТАК (235-234+236+238-237)	240	-	-
Нето добитак који припада мањинским улагачима	241	-	1
Нето добитак који припада власницима матичног правног лица	242	4 461 938	3 946 318
Нето губитак мањинских улагача	243	-	-
Нето губитак власника матичног друштва	244	-	-
Зарада по акцији (у динарима без пара)	245	-	-
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	246	468	469
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	247	242	290

Генерални директор

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

од 01.01.2013 до 31.12.2013

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (од 302 до 305)	301	28 014 924	25 803 366
1. Приливи од камата	302	21 964 368	19 889 011
2. Приливи од накнада	303	5 784 379	5 647 142
3. Приливи по основу осталих пословних прихода	304	262 813	264 962
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	305	3 364	2 251
II. Одливи готовине из пословних активности (од 307 до 311)	306	21 257 791	20 434 685
5. Одливи по основу камата	307	9 342 167	9 327 920
6. Одливи по основу накнада	308	999 876	835 696
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	309	4 834 263	4 637 706
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	310	1 008 550	930 565
9. Одливи по основу других трошкова пословања	311	5 072 935	4 702 598
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (301 минус 306)	312	6 757 133	5 368 681
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (306 минус 301)	313	-	-
V. Смањење пласмана и повећање узетих депозита (од 315 до 317)	314	26 015 586	27 979 427
10. Смањење кредита и пласмана банака и комитентима	315	-	-
11. Смањење картица од вредности по фер вредности кроз биланс успеха, пласмана којима се тргује и краткорочних картица од вредности које се држе до доспећа	316	1 654 189	1 418 080
12. Повећање депозита од банака и комитената	317	24 361 397	26 561 747
VI. Повећање пласмана и смањење узетих депозита (од 319 до 321)	318	23 968 356	2 657 364
13. Повећање кредита и пласмана банака и комитентима	319	23 968 356	2 657 364
14. Повећање картица од вредности по фер вредности кроз биланс успеха, пласмана којима се тргује и краткорочних картица од вредности које се држе до доспећа	320	-	-
15. Смањење депозита од банака и комитената	321	-	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (312 минус 313 плус 314 минус 318)	322	8 804 363	30 691 144
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (313 плус 318 минус 312 минус 314)	323	-	-
16. Плаћени порез на добит	324	738 741	665 335
17. Исплаћене дивиденде	325	269 195	278 218
(X. Нето прилив готовине из пословних активности (322 минус 323 минус 324 минус 325)	326	7 796 427	29 747 591
X. Нето одлив готовине из пословних активности (323 минус 322 плус 324 плус 325)	327	-	-
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 329 до 333)	328	14 567 190	1 203 491
1. Приливи од дугорочних улагања у картице од вредности	329	14 553 472	1 149 802
2. Приливи од продаје удела (учешћа)	330	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалних улагања и основних средстава	331	13 718	53 689
4. Приливи по основу продаје инвестиционих некретнина	332	-	-
5. Остали приливи из активности инвестирања	333	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 335 до 339)	334	33 942 122	16 943 320
6. Одливи по основу улагања у дугорочне картице од вредности	335	33 125 623	16 196 530
7. Одливи за куповину удела (учешћа)	336	976	751
8. Одливи за куповину нематеријалних улагања и основних средстава	337	815 523	746 039
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	338	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	339	-	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (328 минус 334)	340	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (334 минус 328)	341	19 374 932	15 739 829
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 343 до 348)	342	14 011 574	16 682 897
1. Приливи по основу увећања капитала	343	-	11 571 997
2. Нето приливи готовине по основу субординираних обавеза	344	46 190	453 870
3. Нето приливи готовине по основу узетих кредита	345	13 965 384	4 657 030
4. Нето приливи по основу картица од вредности	346	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	347	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	348	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 350 до 354)	349	-	43 847
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	350	-	-
8. Нето одливи готовине по основу субординираних обавеза	351	-	-
9. Нето одливи готовине по основу узетих кредита	352	-	43 847
10. Нето одливи по основу картица од вредности	353	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	354	-	-
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (342 минус 349)	355	14 011 574	16 639 050
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (349 минус 342)	356	-	-
Г. СВЕГА НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (301 плус 314 плус 328 плус 342)	357	82 609 274	71 669 581
Д. СВЕГА НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (306 плус 318 плус 324 плус 325 плус 334 плус 349)	358	80 176 205	41 022 769
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (357 минус 358)	359	2 433 069	30 646 812
Е. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (358 минус 357)	360	-	-
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ (Напомена: _____) (361, кол. 3 = 001, кол. 6)	361	42 052 820	19 245 682
3. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	362	2 145 346	6 279 926
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	363	3 096 723	14 119 594
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ПЕРИОДА (Напомена: _____) (359 минус 360 плус 361 плус 362 минус 363) (364, кол. 3 = 001, кол. 5 и 364, кол. 4 = 001, кол. 6) (364, кол. 4 = 361, кол. 3)	364	43 864 518	42 052 820

01.01.2013 31.12.2013

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У КИЉАДМА ДИМОЛ

Позиција	АОП	Акцијски капитал (рн. 80)	АОП	Остали капитал (рн. 81)	АОП	Уплатени и неуплатени акцијски капитал (рн. 82)	АОП	Емисиона премија (рн. 82)	АОП	Резерва из добита и остале резерве (група рачуна 81)	АОП	Резервационе резерве (група рачуна 82, 83)	АОП	Добитак (губа) (група рачуна 83)	АОП	Губитак до висине капитала (рн. 84, 84)	АОП	Сопствена ажије (рн. 123)	АОП	Нематеријалне губици по основу ХОБ раса-а продају (рн. 82)	АОП	Про. зум. разлике до консолидације	АОП	Мат. зум. разлике по основу консолидације	АОП	Укупно (сеп. 2-3-4-6-8-7-8-9-10-11-12-13)	АОП	Губитак изнад класе капитала (рн. 842)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28			
Стање на дан 01.01. претходне године ____	401	13.881.064	414	427	440	14.581.543	453	12.261.615	466	689.620	479	3.830.588	492	505	518	63.940	531	863.532	544	557	46.044.022	570								
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години - повећање	402		415	428	441		454		467		480		493	506	519		532		545		558								571	
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години - смањење	403		416	429	442		455		468		481		494	507	520		533		546		559								572	
Кориговано почетно стање на дан 01.01. претходне године ____ (р.бр. 1+2-3)	404	13.881.064	417	430	443	14.581.543	456	12.261.615	469	689.620	482	3.830.588	495	508	521	63.940	534	863.532	547	560	46.044.022	573								
Укупна повећања у претходној години	405	3.310.400	418	431	444	8.261.541	487	3.279.320	470	188.821	483	5.103.212	496	509	522	29.241	535	1.264.911	548	561	21.377.033	574								
Укупна смањења у претходној години	406		419	432	445		458	391.622	471	10.661	484	4.291.752	497	510	523	86.165	536	739.989	549	562	5.347.905	575								
Стање на дан 31.12. претходне године ____ (р.бр. 4+5-6)	407	17.191.524	420	433	446	22.843.084	459	15.149.322	472	867.774	485	4.640.306	498	511	524	7.016	537	1.388.454	550	563	62.073.150	576								
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у текућој години - повећање	408		421	434	447		460		473		486		499	512	525		538		551		564									577
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у текућој години - смањење	409		422	435	448		461		474		487		500	513	526		539		552		565									578
Кориговано почетно стање на дан 01.01. текуће године ____ (р.бр. 7+8-9)	410	17.191.524	423	436	449	22.843.084	462	15.149.322	475	867.774	488	4.640.306	501	514	527	7.016	540	1.388.454	553	566	62.073.150	579								
Укупна повећања у текућој години	411	1	424	437	450		463	1.914.506	476	1.461.379	489	4.482.025	502	515	528		541	1.317.754	554	567	8.769.286	580								
Укупна смањења у текућој години	412		425	438	451		464		477	508.924	490	2.253.367	503	516	529	326.384	542	1.265.133	555	568	3.800.742	581								
Стање на дан 31.12. текуће године ____ (р.бр. 10+11-12)	413	17.191.525	426	439	452	22.843.084	465	17.063.828	478	1.820.220	491	6.898.966	504	517	530	187.011	543	1.441.075	556	569	67.041.694	582								

Генерални директор

- **Dodatna informacija u vezi sa usvajanjem konsolidovanih finansijskih izveštaja za 2013. godinu**

Odluka o usvajanju konsolidovanih finansijskih izveštaja i usvajanju izveštaja o reviziji konsolidovanih finansijskih izveštaja biće usvojena na Skupštini akcionara Banke koja će se održati do kraja maja tekuće godine. Usvojena odluka će biti dostavljena Komisiji za hartije od vrednosti u najkraćem mogućem roku.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
Svetog Save 14
11000 Beograd
Broj: 7485/14
14.04.2014.

Na osnovu člana 368. Zakona o privrednim društvima („Sl. Glasnik RS“ br. 36/2011 i 99/2011) Komercijalna banka AD Beograd daje sledeću

IZJAVU

Komercijalna banka AD Beograd, Svetog Save 14. (u daljem tekstu: Banka), u svom poslovanju, primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja Privredne komore Srbije, koji je usvojila Skupština Privredne komore Srbije i koji je objavljen u „Sl. Glasniku RS“ broj 99/2012. Tekst Kodeksa korporativnog upravljanja je javno objavljen na internet prezentaciji Privredne komore Srbije www.pks.rs –komorske usluge, korporativno upravljanje.

Kodeksom korporativnog upravljanja uspostavljeni su principi korporativne prakse prema kojoj se, u poslovanju, ponašaju i pridržavaju nosioci korporativnog upravljanja Banke. Cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u oblasti korporativnog upravljanja, ravnopravan uticaj svih zainteresovanih strana („stejkholdera“-postojećih i potencijalnih akcionara, zaposlenih, klijenata, organa Banke, Države i dr.). Konačan cilj je obezbeđenje dugoročnog i održivog razvoja Banke.

Pravila korporativnog upravljanja implementirana su kroz interna akta Banke i u samoj primeni istih ne postoje odstupanja.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

Zamenik predsednika Izvršnog odbora   Predsednik Izvršnog odbora

Dragan Santovac

Ivica Smolić

- Izjava u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala

Na osnovu člana 50. Zakona o tržištu kapitala („Sl. Glasnik RS“ br. 31/2011) izjavljuje se sledeće:

IZJAVA

Izjavljujem da je, prema sopstvenom najboljem saznanju, godišnji konsolidovani finansijski izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i njegova društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
Direktor Odeljenja subsidijata, Izvršni direktor za računovodstvo
Gordana Zorić Savo Petrović

Gordana Zorić *Savo Petrović*

